22.202
28.1

GÜNTHER

A szent meg a rajongója

II

N. M.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

24.613
28

613/28.

VILÁGIRODALOM
KÖNYVTÁR
SZERKESZTI: VARRÓ ISTVÁN

AGNES GÜNTHER

A SZENT MEG A RAJONGÓJA

VILÁGIRODALOM
KIADÁS

AGNES GÜNTHER

A SZENT MEG A RAJONGÓJA

(DIE HEILIGE UND IHR NARR)

A 182. NÉMET KIADÁSBÓL
FORDÍTOTTA
Z. TÁBORI PIROSKA

MÁSODIK KÖTET

VILÁGIRODALOM
KIADÁS

Egyedül jogositott teljes magyar kiadás

22.202/28.2
24.613/28
M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
1956

Ujságüzem Könyvkiadó és Nyomda Részvénytársaság

HATTYÚSZÚZ

Selymesen kék égen szálló felhők, aranyvörös őszi erdők, barna szántóföldek, melyeket már a jövő esztendő termésének ígérete fest zöldre, a hegyi városka házain lengő fehér-kék lobogók, és esküvőre hívó harangszó. Előkerülnek a régi várkastély híven őrzött kincsei és ereklyéi a nagy nap és az utolsó sarj tiszteletére. Milyen ősi pompa kerül napfényre, melyet különben csak az uradalmi tanácsos ismer.

Felbecsülhetetlen értékű gobelineket kölcsönöztek Eichenkronen kastélyból, száz meg száz ezüsttányér kerül elő a vasszekrényekből. A falakat és följáratot csodálatos aranyárnyalatú velencei tükrök ékesítik, melyekbe a braunecki címer van belemetszve. Az üvegházak és kertek minden virágukat ideadják, a nagy pálmák kivándoroltak a kapualjba, mely a fegyverterem kapuját a saroktorony kápolnájával köti össze.

A kis kápolna falait eleven zölddel vonták be, az oszlopokon fehér rózsaláncok, a három egymásfölé épült karzatról szőnyegek és brokátterítők függnek.

Ott keresztelték meg Rosmariet, ott állott édesanyja és bátyja koporsója is, az oltár előtt, a padlóba ékelt nagy sárgarézkereszt felett. Oda kerülnek valamennyien a Brauneckek, sok száz év óta már. Ma tarka szőnyeg fedi a keresztet, de a Brauneckek tudják, hogy ott van s nem felejtik el.

A vörös torony minden ágyát előszedték, éjszaka valamennyi ablaka messzire fénylik a völgybe s a tornyok lámpásai olyanok a kastély sötét tömege felett, mint hűséges őrök, melyek minden oldalra széttekintenek.

Komornák futkosnak ide-oda, a csokoládészínűek ma rákvörösek és fehér harisnyát, csattos cipőt viselnek. A régi ezüstcsattokat is az uradalmi tanácsos úr vasszekrényei őrzik máskor. Hintók robognak a hegyen

túli kis állomásra, nyitott szekerek hordják a táskákat és koronás ládákat.

A brauneckieknek van mit nézni s a hegyestetejű házak körül édes süteményillat száll, mert valamennyien kaptak süteményt. Az iskolásgyermekek hosszú sorban mennek fehérfőkötős gondozó testvérükkel, mindeniknek süteményeskosár a kezében, s mind ünneplőruhácskában. A büszke gimnázisták és elemisták, akik örök háborút viselnek egymással, most békés egyetértésben állanak a templomlépcsőn egy óriási süteményeskosár körül, melynek igazságos kiürítésére a sekrestyés ügyel föl. A kórház asszonyai több-kevesebb egyetértéssel kávé- és süteménydélutánt tarthatnak. Az idősebb özvegyek és beteg aggszűzek, akik egy tizenhetedik századbeli alapítványból minden héten nagy kenyeret, az úgynevezett kastélykenyeret kapják, a süteményen kívül még egy-egy üveg bort is vihetnek haza. Nincsen Brauneckben egyetlen lélek sem, aki ma üres kézzel kerülne haza.

Nagy, barna, pompás sütmények ezek, mazsolával s régi recept szerint sütik őket. Azt mondják egy nagyon gyermekszerető grófné osztogatott ilyen süteményeket valamikor. S az édes illattal ez a barátságos lélek is végigszáll az uccákon.

Akármilyen finom falatokat juttasson is később az élet a braunecki gyermekeknek, így nem fog többé semmi sem ízleni, mint ezek a sütemények.

Katonazenekar játszik az uccán, a polgárok és előkelőségek kisasszonyai szépen kiöltözve, párosával sétálnak a zeneszó mellett. Rosmarie az első az együtt konfirmáltak között, aki férjhezmegy s számukra ez a nap nagyjelentőségű. Mindnyájan úgy érzik, hogy megnyílt a sor. S vajjon ki lesz a következő? Az most eldőlhet. Összebeszéltek s valamennyinek a nyakában ott a kis, Rosmarie nevével ékes, aranyérem, melyet közös bérmálkozásuk után kaptak tőle.

A romok grófja ma csukott kocsiban érkezik. A fiúk, akik minden érkező kocsit hangos éljenzéssel a kastélyhídig kísérnek, még látják s azt mesélik, hogy rá sem lehet ismerni.

Éppen most jön le a lépcsőn a legujabb párizsi műremekbe öltözött hercegné, aranybrokát uszálya hosszan elnyúlva suhog utána. Rosmarie gyémánt-

diadémje a fején s annyi hétszínben szikrázó drágakő rajta, amennyi csak ráfér. Ma szép és tekintélyes — hiszen csak harminc esztendős. A herceg fönt találkozik vele; látszik rajta, hogy ideges. Felesége mitsem segít a nyilvános szerepléseknél. Pedig neki olyan fontos, hogy mindenki megkapja a magáét s minden az ősi formák szerint történjék. Hogy a magasrangú vendégekkel rangjuk és méltóságuk, de a kastélyhoz tartozó kis emberekkel is érdemük szerint bánjanak.

A polgári esküvő már tegnap megvolt, nem fért el a mai napirendben. A herceg sietve súgja feleségének.

— Éppen most érkeztek meg Harro nénjei; föltétlenül már odalent kell őket üdvözölnöd, egyetlen rokonai. Kérlek, jöjj le velem.

— Istenem, mi minden föltétlenül szükséges ma — dünnyögi a hercegné — az öreg hölgyek.

De a herceg már karjára tette felesége kezét s a lépcsőt szegélyező és föléje mennyezetként boruló rózsafűzérek között lemennek, a két ünnepélyes feketeselyemruhás alapítványi hölgy elé, akikről az inas éppen levette a köpenyt. Az egyik nagy lelkinyugalommal éppen fekete cérnakeztyűjét húzza le, melyet jónak tartott az útra s hófehéret húz helyébe.

A hercegné különben sem nagyon szereti az idősebb hölgyeket. Csak az a kellemetlen, hogy a két ezüsthajú Thorsteiner hölgy, acélosan kék szemével és fonnyadt ajka mögött pompás fogával, olyan sokkal magasabb nála. Fölfelé imponálni nagyon nehéz.

A herceg csupa szeretetreméltóság, a hercegnének nincs is alkalma hidegségével tüntetni. S a Thorsteinercsaládban úgy látszik, gyakori az eredetiség. Mert az egyik hölgy, akinek olyan mély hangja van, hogy asszonyi hang annál mélyebb már nem is lehet, azt mondja a hercegnek:

— Hogy Harro így átverekszi magát s jutalmul még egy szép hercegnőt is kap, sohase hittem volna.

S a másik hozzáteszi: — Pogány pompa van Thorsteinben; ha az ember belép, azt sem tudja, templomban vagy múzeumban van-e. Áldozómedencét vagy múzeumszolgát keres. Szeretném tudni, mit szólt volna hozzá az apja. Nem talált volna helyet sem kutyáinak, sem ostorainak. A hercegnő bizonyára nagyon sok művészetet tud elviselni.

S a mindig szeretetreméltó herceg siet megerősíteni, hogy úgy van.

Rosmarie egészen egyedül van régi, kerek toronyszobájában, melynek a hársfabástyára nyíló ajtaja tárva áll. Az aranyszínű erdő ideragyog, a hársfa lombszőnyeget terít a kőre.

Rosmarie már menyasszonyi díszben van, fején ott a hosszú fátyol s a zöld koszorú, melynek fehér virágát és sötétzöld leveleit a régi homlokkötő köré fonta.

Nem szerető édesanya tette fejére a koszorút s nem ölelte meg, hogy érezhette volna az anyaszív dobogását.

A Lizát elbocsátotta, hogy az is öltözzék, édesapjának nagyon sok a dolga, nincs ideje vele törődni. Majd később érette jön.

A kedves szobában semmi változás, épp úgy, mint hálószobájában, melyben most is ott áll a régi kagylóágy. A falon ott lógnak a képek és tanulmányok, melyeket Harro néki festett, ott a könyvei s a sarokban a kis ezüst teáskészlet, melynek úgy örült valamikor. Minden így marad, ahogy itthagyja, hogy akármikor visszatérhessen gyermekkora szép helyére. Mégegyszer megnéz mindent a meghitt szobákban: a legszebb órák, melyeket itt élt, vele jönnek, azokat Harronak köszönheti. Lassan lemegy a hársfabástyára, fehér uszálya végigseper a sárga lombon, az őszi nap aranyos sugara végigsimogatja ruháját és fátylának gyöngéd meseképét.

— Isten veled, szívem hársfája —, súgja a suttogó ágaknak s ahogy szép fejét fölemeli, egy nagy, aranyos levél leválik az ágról és lassan kerengve ereszkedik alá kinyujtott tenyerére. Szép, szívformájú aranylevél, finom zöld erekkel. Bedugja a finom helyecskére, ahol drága csipke simul ragyogó fehér nyakára. És szeme megtelik könnyel.

— Isten veled, hársfa, Isten veled, vörös torony, hogy szeretlek benneteket. Ó, ne felejtsetek el. És viszszajövök. Halljátok, visszajövök!

Isten veled, Gizella, Isten veled, Legszebb. Egészen megfeledkeztetek rólam, vagy azt hiszitek, nincsen már szükségem rátok, mert itt van Harro?

— De hát hol van Harro? — Még nem is látta. Apa azt mondja, hogy szerencsétlenséget hoz, ha a vőlegény

az esküvő előtt fátyolban látja menyasszonyát. — Mintha Harro valaha szerencsétlenséget hozhatna rám!

— Rosmarie! — Megfordul. A bejárat árnyékában ott áll édesapja, sötét szeme őt nézi, életének napfényét, aki ma elhagyja, akit ma odaad, hogy sötétség boruljon az ősi házra.

De a szertartás nem hagy időt érzelmekre. Egy percre még átölelheti édesapját, fehér arcát fejéhez szoríthatja és „köszönöm, apám, egész lelkemből köszönöm" mondhatja, azután a herceg karját nyujtja neki. Az ő arca is remeg, néhány fénylő könnycsepp hull a sok rendjel közé, melyek egyenruháját ékesítik...

— Rosmarie, először a néniket üdvözöld, azután csak jöjj, ahová vezetlek.

— De, édesapám, hol van Harro?

— Elfelejtetted? Csak a templomban találkoztok. Vedd a virágaidat és keztyűdet. — Ó, szépséges gyermekem! — Csak néhány szót beszélhetsz a nénikkel, azután a nagyherceg következik. Kedves Rosmariem, a szívünkből nem költözöl el.

Ünnepélyes hallgatással mennek végig a hercegnők folyosóján. A gobelinnel takart ajtó mögül halk zümmögés és sarkantyúpengés, érdemrendek csengése hallatszik eléjük.

Ahogy a nagy, ragyogó gyülekezetbe belépnek, csönd lesz. Minden szem a menyasszonyt nézi. A hölgyek különösen csodálkozva. A férfiak később csak arra emlékeznek, hogy csodaszép volt s nem toilettet, hanem köntöst viselt. A hölgyek szeme már a koszorún megakad, mely nem zöld-fehér virágépítmény, hanem olyan, mintha maga kötötte volna. Igazi koszorú, amilyent akármelyik parasztlány föltehetne s azon van áthúzva a csodaszép fátyol. De a hercegnéről feltételezik, hogy ez a legutolsó divat.

Rosmarie szelid szemét a sötét nénikre emeli, olyan megható bizalommal és kedvességgel, hogy az egyik, a magasabbik, akinek olyan mély a hangja, azt mondja: — Te szép, aranyos angyal!

Mellette öreg, fehérszakállú herceg áll, akinek szeme e szavaknál fölragyog:

— Az egyetlen helyes kifejezés, grófnő.

Schillingsberg Róbert herceg szomszédjának, egy öreg tábornoknak azt súgja:

— Ha én volnék a herceg, egy ilyen csodaszép lánynak Európa trónjain kerestem volna férjet. A hercegné egészen mesquin a lánya mellett.

Az udvaron megzendül az esküvői kar, orgonaszó, harangkongás hallatszik. Harang, sok harang hangja, a hegyen kondulnak, a völgyből csengenek föl s a hegyek visszaverik őket. A levegő megtelik harangzúgással, beáradnak az ablakokon s elborítják Rosmarie szívét.

Neked zengenek, aki egykor apa szegény kicsikéje, a rút kis kacsa voltál!

Megindul a hosszú, ragyogó menet a rózsák között, melyeknek fehér virágfeje közül ősi, gyilkos fegyverek villannak ki. A hangok erősödnek, egyre ünnepélyesebbek. Átlépik a szőnyeges küszöböt, az őszi szellő föllebbenti Rosmarie fátyolát, hogy az aranyhaj megcsillan alatta.

Még mindig apja karján halad. Szíve aggodalmasan ver: Hol van hát Harro?

A harangok zúgnak, az orgona ujjong és — igazán fiúhangok azok, melyek a magasból hangzanak, vagy angyali karok?

Ó, hogy körülfonják a hangok Rosmarie szívét, elcsitítják és magukkal ragadják föl, oda, ahol az örök szeretet lakik.

Apa eltünt mellőle, Harro áll mellette. Sápadt, megváltozott Harro. Az egyetlen sötét alak a ragyogó, érdemjelekkel ékes seregben. Egy fejjel magasabb mindenkinél.

Az alapítványi lelkész úr ott áll a virágokkal ékesített oltár előtt s mélyenfekvő szeme egykori tanítványát nézi. Nem feledte el, mindig fájlalja, hogy nem érintkezhetik többé vele. S tudja, hogy lelkének párja mellett áll. Különben nagyon nehéznek érezné ma hivatását, mert ismeri a finom lelket s reméli, hogy nála és választottjánál valóra válik az írás szava... hogy egymást az égbe segítik.

Mikor Harro Rosmarieval az oltár elé lép, Rosmarie megborzong, olyan hideget áraszt a kereszt, melyen áll, a virágtakarón át is?

De ez elmúlk s még soha menyasszony ilyen nagy, szelid, komoly szemmel nem nézett a lelkész úrra. És tekintete olyan mély, hogy a főtisztelendő úr

egyszercsak érzi, eltért kéziratától s a lélekhez beszél, mely a szemekből feléje ragyog.

S az előkelő társaságon is, mely az ország minden részéből az ünnepségre gyült össze s a templomi szertartást csak úgy mellékesen nézi végig, áhitatos érzés fut át. A lélek különös hullámzása ez s nincs szónok, aki meg ne érezné, mikor feléje árad.

Az összetartozás csodálatos érzése, melyet nem lehet meghatározni, s mely mégis megvan, jelentkezik, elárasztja a testiségükbe zárt lelkeket s legyőzi őket.

Azután az esketés szavait hallja Rosmarie és megborzong s lágy, keskeny, gyöngéd kezét Harro derék, erős keze tartja. Azután mindent aranyos köd borít el. Egyszer csak megint ott áll a fegyvertemben a rózsák alatt, mama hegyesre csucsorított szájjal csókolja meg, kezét csókolják s annyi ember, akiknek címét gondosan betanulta s nem szabadon összetévesztenie, beszél vele és kíván neki szerencsét és Rosmarie nagyon igyekszik, hogy mindent helyesen csináljon, de az aranyos köd miatt nem tudja, hogy sikerült-e. Megint zene, a nagy teremben virágokkal díszített ünnepi asztal, Rosmarie helye Harro mellett, fehér rózsákból szőtt menyezet alatt, melynek ezüstbrokátból van a hátsó fala.

Úgy tesznek, mintha ennének s apa beszédet mond, melyről Rosmarie tudja, hogy diplomata-mestermű, mert valamennyi magas vendéget, akik valahogyan mind rokonok, meg kell említeni s mindet megfelelő sorrendben.

Harro halkan mondja, hogy nem is mer vele beszélni, nehogy az egész világról megfeledkezzék.

— Milyen szerencse, hogy a vőlegény befoghatja a száját! És, Rosmarie, igyál egy csepp bort és kóstold meg azt az ártatlan fehérségű valamit a tányérodon s ne légy egészen olyan, mint egy megelégedett lélek. Nagyon szeretnék fölállani, hogy láthassalak zöldbrokát oltárfülkédben.

— De nem szabad, Harro.

— Nem, sajnos, nem. Sok mindent nem szabad.

— S neked is van oltárfülkéd!

— Azt hiszed, nem volt nagyszerű, milyet villámlott Ulrike néni szeme, mikor meglátott benne? Úgy-e Ulrike néni nagyszerű? Itt kell még tartanunk; látnia

kell a néni-szobát, melyet azért építtettem, hogy legyen hová mennie, ha kiszabadul néha az alapítványból — de nem akarja hinni, hogy neki készült.

Harro furcsán mosolyog s nagyon haneut arcot vág. A nénik visszaidézik az ifjúságát s mikor rájuk néz, nagyon fiatalnak érzi magát.

— Rosmarie, apa szeméből látom, hogy a lakomának nemsokára vége. A fülkém, bár nagyon kedvesen véd, mégis szorongat. Mondd csak, láthatnálak mégegyszer — nem úgy, mint most, mint imádat-tárgyat —, mielőtt leveted fátyladat?

— Nem tudom... Ó, Harro, olyan csodálatos... Nézd a szép, sápadt, sötétszemű lányt, olyan a szeme — „mit tettek véled, szegény gyermekem" — az orgonavirágszín ruhában. Ó, milyen bájos!

— Egy Tarn hercegnő és unokatestvér, s ma látom először és talán utoljára.

— Ez a sok ember, miattunk jöttek és többé sohasem látjuk őket, mint az árnyak, elvonulnak, — el, a többi árnyakhoz, akik már átvonultak a termen, s mi is csak árnyak vagyunk...

— Édes, most ne filozofálj... Balra nézz... a nagyherceg beszél. Mosolyogj kedvesen, Rózsa. Ó, egek, tegyek valamit, vagy ne tegyek?

A ragyogó társaság szétoszlik a termekben. Az aranyos címerekkel és festményekkel ékes ősi terem még egy percre előkelő keretbe foglalja a színes, ragyogó képet, a hölgyek ruháit, az urak egyenruháit.

— Milyen furcsa elgondolni, hogy itt, éppen itt kaptam Lélekkétől a gyűrűt. Talán álomszerűen már akkor is benne élt, ami ma valóra vált, — gondolja Harro.

A herceg megérinti: — Most átmégy Rosmarieval a kék terembe, azután eltűntök.

Harro arca megremeg.

— És Harro, ha a szavadat...

— Szót se erről, apám! — szeme szikrákat szór. De a herceg már továbbment, s most mindenki megmozdul.

Rosmarie Harroval még megáll az alapítványi lelkész úr előtt.

— Köszönöm, önnek, olyan sokat köszönhetek önnek, s ma megint úgy volt, mint akkor, mikor önnél tanulhattam.

— Én sem feledtem el, fenség. Isten vezérelje fenségedet és férjét.

— És ne gondolja, hogy mindent elfelejtettem, mindig honvágyam van és lesz is örökké.

A herceg tekintete elválasztja őket, s a lelkész úr legjobb tanítványa csodálatosan finom szavainak emlékével hazamehet.

Harro megkérdi: — Mi után érzel honvágyat, Bűbájos?

De feleletet nem kap.

Rosmarie a herceggel megy, s szép, koszorús fejét mélyen lehajtja mostohájához, aki azt mondja: — Átmegyek veled, a herceg kívánja. Valamit oda kell adnom neked.

S mikor Harro az előcsarnokban kézenfogja Rosmariet, s eltűnik vele a hercegnők folyosóján, mögöttük már ott suhog kemény, recsegő suhogással. A hercegné jön utánuk. Harro ösztönszerűen elengedi Rosmarie kezét.

— Apa iderendelt minket.

— Engem is, — mondja a hercegné furcsa, rekedt hangon —. A szentséges braunecki szokásokhoz tartozik, hogy az anya eltűnjék leányával. Tehát... mi röviden csináljuk majd.

Rosmarie keze jéghideg, szeme elsötétül, megragadja Harro kezét s magával húzza a toronyszobába.

— Azt hiszem, átöltözöl, Rosmarie.

— Igen, s Harro addig kimehet a hársfabástyára.

— Szófogadó vagyok, mint egy bárány s egész nap azt teszem, amit mondanak. Kimenjek most?

De Rosmarie nem engedi, Harro érzi, hogy remeg, a fátyla is hullámzik. A hölgyek szeme összevillan, mintha apró, villogó török ostromolnának egy ragyogó, széles kardot. Azután a hercegné vállat von.

— Ezt kell odaadnom, — s a fején ragyogó tiarán babrál.

A Thorsteiner nagyon kényelmetlenül érzi magát. Mintha párbajt nézne végig, melyben az ellenfelek láthatatlanul csapnak össze. A hercegné az asztalra csapja a tiarát, hogy a pompás kövek tüze föllángol.

— Ó, mama, kérlek, ne tedd! Nem szeretem a köveket, nagyon csillognak. Sokkal jobban illenek hozzád.

Tartsd meg, mama! Nem igazság, hogy az enyémek legyenek. Te vagy a hercegné. Kérlek, mama.

— Nem mondhatod komolyan, Rosmarie, holnapra megbánod... Harro, ez a gyerek azt hiszi, hogy ilyen köveket az útfélen lehet találni.

— Rosmarie dolga — mondja Harro —, s nem hiszem, hogy visszavonná, amit egyszer kimondott.

Rosmarie félénken emeli föl a diadémot s odatartja anyjának:

— Kérlek, mondd meg apának, nagyon kértelek, hogy tartsd meg s hogy azt mondtam, a hercegnét illeti meg. Harro, nekem igazán nem kell.

— Sohasem szólok bele, hogy mit teszel a dolgaiddal, — mondja Harro kimérten.

A hercegné élesen kacag: — Bolond vagy. — S elveszi az ékszert, anélkül, hogy Rosmarie kezét érintené.

— Hát azt hiszem, eleget tettem anyai kötelességemnek, Rosmarie, ha nem válalod apád előtt!

— De mama, hogyne tenném. Mindjárt reggel írok neki s megírom mennyire kértelek.

— Végre is, csak méltányos dolgot teszel. Neked, mint festő-feleségnek, igazán nincs alkalmad hordani. S most Isten veled. Istenem! csak ide Thorsteinbe, — igazán felesleges a tragikus búcsúzás.

Bólint, Harro fölrántja az ajtót, s a hercegné, kezében zsákmányával, kisuhog.

Alig tűnik el, Rosmarie az ura nyakába borul: — Ó, Harro, csakhogy velem maradtál, csakhogy nem mentél ki a bástyára...

— De édes, mi bajod, hiszen reszketsz. Milyen némajáték volt ez itt a szemem előtt?

— Harro, nem tudom. Úgy éreztem, — nem, Harro, ne higyj nekem! Bolond vagyok. Azt hiszem, mégegyszer megváltottam magam!

— Olyan izgatott vagy! Mitől váltottad meg magad? Igazán utána kellett hajítanod édesanyád ékszerét? Köszönetet csak úgy mondott, hogy bántani akart vele. Tudom, te nem úgy fogod föl a „festő-feleséget".

— Ne beszélj erről, Harro... szót se... csak képzelődtem, biztosan csak képzelődtem... magad is mindig mondod, hogy olyan élénk a fantáziám. S kell is nekem a gyémánt, tudod, hogy nem szeretem őket!

— Izgatott vagy, Lélek. Most okosaknak kell len-

nünk. Ma! Nagyon bölcs és józan embereknek. S most hadd lássalak. Alig hagytak időt rá... Hát ilyen egy menyaszony!

— A te menyasszonyod, Harro!

Két karjával maga elé tartja s látja, hogyan tűnik el róla minden félelem és izgatottság, hogyan száll föl szívéből a boldogság s festi rózsásra arcát.

— A te menyasszonyod, Harro!

De Harro hallgat, csak szeme issza föl a szép képet.

Künn halk zizegéssel hullanak a hársfa aranyszínű lombjai.

Halk kopogás: — A kocsi, fenség.

Rosmarie szelíden kibontakozik. — Menj hát, Harro, a hársfabástyára, mindjárt készen leszek.

Harro gyöngéd kézzel veszi le fejéről a koszorút és fátylat: — Friss koszorút mindig lehet fonni. S a fátyolt magaddal hozod.

— De Harro, ezt csak egyszer viseli az ember.

— Hattyúszűzek többször is, Rosmarie.

És Harro kimegy a bástyára . . .

A nap éppen alászáll, mikor a fiatal Thorstein grófné behajtat a kapun, melyet a ragyogóarcú Märt tár ki előtte. A fehér galambok ott keringnek az őrtorony felett s a nap aranyszínűre festi a Thorstein-ház ablakait.

A régi kút halkan énekel, az előcsarnok ajtaja tárva, sötéten villog benne az arany. Kézenfogva lépik át az új otthon küszöbét.

— Olyan ünnepélyes, Harro, s azt hiszem, csak álmodom!

— Nekem is idegenebb lett, most, hogy eltünt belőle a munka zaja, pedig magam terveztem az egészet. S fehér ruháddal és fátyladdal kellett volna fölszentelned. Akkor lett volna igazi ünnep. De most jöjj a Gondűzőbe. És engedd meg — itt ember vagyok, az lehetek —, hogy ezt az ünneplőruhát, ezt a szolgaruhát, ledobjam magamról.

— Hogyne, édes, ha akarod, vedd föl a szarvasgombos zubbonyodat, ha még megvan.

— Annyira szegényes nem lesz. S még valamit. Nemsokára megérkeznek a nénik. Nem akartak jönni a jó lelkek; csellel csalom ide őket. Abban a hitben szállnak kocsiba Brauneckben, hogy a kupferbergi pálya-

udvarra hajtatnak, azt állítottam, így jobb, mert egyenes összeköttetésük van. Ott is van a csomagjuk. De a valóságban a Hack kocsis idehozza a holmijukat. Addigra besötétedik s a nénik nem ismerik az új fasort. Észre sem veszik s egyszercsak itt vannak. Ó, hogy fog haragudni Ulrike néni s hogy fog szidni! Majd nézd meg, nem kap-e a hajamba, ez a pedagógiai fogás, mellyel tapasztalatlan ifjúságomat irányította. Rosmarie, légy kedves hozzájuk; olyan nagyon örülök.

— Harro, nem fognak nagyon haragudni?

— Ó, te még nem is láttál így haragudni. Dühöngni fog Uli, az öreg! De nagyon jó, ha kicsit félsz tőle, az hizeleg neki.

S Harro a folyosón át, mely a házzal összeköti, eltűnik műtermében. Rosmarie a Gondűzőben vár, ahol hímzett képei néznek rá a falról... S nagyon nehéz elhinni, hogy most már idetartozik. Minden nagyon szép, s amott a ragyogó színekben sok titkos fájdalom van.

Maga sem tudja, hogy a zeneterembe menjen-e, amely még zenélő vendégre vár vagy az ebédlőbe vagy a saját hálószobájába. Liza még nem lehet itt.

— Bárcsak itt volna, legalább volna valamim Brauneckből.

Megijed. Hogy vágyik a Liza után.

Mégsem olyan könnyű dolog új életbe lépni. S még ha az maga a menyország volna is!

Talán a régi fájdalmak is hiányoznak, gondolja a braunecki gyermek.

Harro az ebédlő küszöbén találja, mintha maga sem tudná, hová menjen. Harro kiöltözött. Kék bársonyzubbonya van, puha gallérja, melyből erőteljes, szép nyaka olyan máskép emelkedik ki, mint a merev csőből, rövid térdnadrágot visel, s mellény helyett széles, fekete selyemövet.

— Ez különösen fölingerli majd a néniket — ígéri. Rosmarie megcsodálja.

Ha Harro itt van, eltűnik az idegenség érzése. Erőteljes, eleven egyénisége betölti a házat s otthonosabbá teszi.

Bejárják a szobákat, melyeket óriási szorgalma díszített föl. Sok helyen ott a kezenyoma, mindenütt a lelke. Az ajtók faragása, a frizek, a lámpások közös örömökre emlékeztetik őket.

A zongora felett Rosmarie kék emberkéje függ s ujját tréfás figyelmeztetéssel tartja szájára. A hálószoba szekrényén Wurmhaber úr, mint apró törpe, nagy aranycipőt visel.

— Rosmarie, a legtöbb megvalósult... sokmindenen talán meglátszik a sietség.

— Csak te látod, Harro.

— De édes, valami hiányzik. Valami!

— Talán, hogy nincsenek benne régi holmik! De a régi holmi is új volt valamikor.

— Valami hiányzik, amiből nálatok Brauneckben túlságosan is sok van. Nem jól válogattam volna össze a dolgokat?

— Dehogynem, Harro... De nem lehet a házaknak is lelke?

— Nem tudom. De ha van ház, mely nehéz munkából, néha csaknem kétségbeesett küzködésből és nélkülözésből épült, akkor ez az, s így lelke is lehetne.

— Van is lelke. De, Harro, talán még fiatal. Gondold csak meg, milyen öreg már Brauneck lelke. Mi minden tapad a falakhoz.

A nyitott ablakon át mély hang hallatszik:

— S mondom, hogy nagy szamár, s azt sem tudja, hogy hol a feje s már félóra óta rossz úton hajt. Ha a hercegnek még több ilyen hülye embere is van...

— A nénik — kiáltja Harro, elragadtatással. — Jöjj, Rosmarie.

Kézenfogva szaladnak le. Harro futás közben fölcsavarja a villanyt, hogy a kastély udvara egyszerre fényárban úszik. A kapu előtt ott áll Ulrike néni, feketén, fenyegetően, s esernyőjét emeli az egészen meggörnyedő braunecki lakájra, aki a kocsi ajtajánál áll.

— Ulrike néni, be jó, hogy jössz. Így van jól. Marga néni, kiszállsz úgy-e?

Harro már ki is emelte nénjét, becsapta az ajtót, a lakáj majomgyorsasággal ugrik föl a bakra s a kocsi elrobog.

— Megállj, megállj! — kiáltja Ulrike néni legmélyebb hangján. — Elhajt, igazán elhajt. Igen, fiam és te vigyorogsz! Talán te...? — s a cérnakeztyűs kéz a levegőbe markol, mert Rosmarie fehér keze megfogja.

— O, kedves Ulrike néni, ne haragudj! Harro úgy vágyott utánatok.

— Igazán? Hoho, most elérte a bűnhődés. Valami csinyt tervezett, valamit együtt eszelt ki ezzel a lakájlélekkel, s a sors fülénél fogja s menyegzője estéjén két öreg nénit hoz a házba. Ezt nevezem igazságnak. Mit szólsz ehez, Marga?

— Hogy már itt vagyunk. Ha van ebben a művészházban valami vendégágyféle is, mutassátok meg, hogy eltünjünk benne — sóhajt Marga néni. — Igaz, hogy a csomagunk a kupferbergi pályaudvaron van.

— Ó, kedves Marga néni, jöjj föl a néniszobába — kérleli Rosmarie, mert Ulrike nénihez még nem merészkedik.

— Úgy, Harro. Hát ez a művész- és szobafestőöltözeted? Nézd meg, Marga! És ennek az embernek szalagöve van, mint egy nőszemélynek és nem szégyenli magát. Talán még művészfürtöket is növesztesz?

— Ó, az nagyon szép volna — mondja Rosmarie —, de mindig levágatja, éppen, mikor már szép hosszúak kezdenek lenni.

— No, fiatalasszony —, dörmög Ulrike néni —, itt hát mindent keresztül tud erőszakolni. Hanem csak annyit mondhatok: mai csínyjének eredményéért csöppet sem sajnálom. Természetesen azt kívánod, Harro, hogy nénjeid veled és fiatal feleségeddel vacsorázzanak! Esküvőd estéjén nem is lehetne nagyobb vágyad!

Nohát, fiam, mondom neked: mi nem kényeskedünk, hanem megtesszük!

— Kedves nénikéim, úgy örülünk nektek — kér és hízeleg Rosmarie.

Harro egy szót sem tud szólani. Föltünően táncol ide-oda, azután kitör belőle, s hangos hahotára fakad. Az őrtorony visszaveri s a kút csodálatos hangfűzért csinál belőle.

Rosmarie is nevet: — Harro, az őrtornyod, nevetni is tud... Ó, hogy örülök, Jöjjetek, kedves nénik.

Ulrike morogva követi, mint egy messze elvonuló vihar. A fogadócsarnokban aranyos tűzzel csillog a mozaikburkolat.

Ulrike néni némán mutat rá az esernyőjével: — Pogány!

— Byzánci, ó-keresztény, Uli néném.

— Mi közöd neked a byzanciakhoz? Szomorú fajta lehetett.

— Fölvezethetlek a néniszobába?

— Hogyne, nagyon kíváncsiak vagyunk. Az is byzánci?

— Nem, tisztességes thorsteini.

Rosmarie előresiet a szépen kanyargó lépcsőn az emeletre, ott van a nagy, háromablakos szoba. Jobbra, balra kiugró, melyet könnyű redőnnyel el lehet zárni, mögötte a széles, hivógatóan megvetett ágyak. A nénik toilettkészlete már szétrakva. Az asztalon nagy rózsabokréta.

Marga ünnepélyesen hátrafordul: — Ulrike, ezek vártak bennünket!

— Igen és Harro nagyon örült és kicsit itt kell maradnotok. A házunk nagyon új és nagyon szép és kicsit még idegen. És ami hiányzik, kérlek, mondjátok meg nekem és legyetek türelemmel hozzám, míg mindent megtanultam, — dadogja Rosmarie a mereven reánéző acélos kék szemek tekintetétől zavartan.

Ulrike testvéréhez fordul s mintha Rosmariet elérhetetlen messzeségben tudná, ahol semmiképpen sem hallhatja meg szavait, mondja: — Nézd ezt a gyereket. Láttál már valaha ilyen fehér baránykát!

Rosmarie szeme megnedvesedik, de Ulrike átöleli s megcsókolja aranyos haját.

— Menj most le, Százszorszép hercegnő s küldd föl nekem azt a hosszú csirkefogót, a Harrot. Hoho, nem egyszer elbántam már vele!

Ulrike néni „hoho"-ja olyan fenyegető, hogy Rosmarie mégegyszer megkéri, ne haragudjék Harrora tréfája miatt.

Marga néni egyik mély karosszékbe telepedett s onnan int Rosmarienak: — Életben hagyjuk neked.

Rosmarie kimegy s nagy csodálkozására, Harrot az ajtónál találja, biztosan hallgatózott. Karjába kapja s gyorsan összecsókolja, hogy Rosmarie csaknem lélegzetét veszti.

— Menj le, Lélekke, itt van a kisírt szemű Lizád, úgy látszik, Thorstein sokkal messzebb van Braunecktől, mint Bordighera. Vigyázz, nehogy összesírja az estélyi ruhádat.

— Ó, Liza! — Megkönnyebbült szívvel szalad le a darab Brauneckhez.

Harro alázatosan bekopog s kettős engedelmet kap

a belépésre. Ulrike néni még kalappal és esernyővel jön eléje.

— Hát Harro, azt kérdem: mi ez?

— Hogy az ember a saját házában is szívesen látja a kedves rokonait, — feleli Harro kétszínűen.

— Hoho, — kiáltja Ulrike néni, esernyőjét harciasan lengetve, — kedves rokonokat!

Harro meglapul, mintha veréstől félne.

— Gyerekek, — inti őket Marga, — intézzétek el röviden. Maradunk, vagy nem maradunk?

— Maradtok. Nem elég szépen kért Rosmarie? Láttatok már valaha ilyen bájosat? Féltett az esernyődtől, hogy megversz vele. Marga néni, láttad? Megfogta a kezét, mikor Uli a hajamba akart markolni.

— Ostobaság, — fuj Ulrike néni.

— Bár az volna, — sóhajt Harro. — De sajnos, nem az. Uli néném, köss békét mára. Tedd le az ernyődet, ide a rózsákhoz, miket az én Rózsám állított ide nektek. Itt mindjárt megtalálod. Hát itt kell maradnotok.

— Marga, ha egy férfi selyemövet hord, annak nincs rendben az esze, — mondja Ulrike néni.

— Nagyon is helyén van. Rosmarie nagyon fél az idegen házban egyedül, segítsetek neki beleszokni. Mindent kedvetekre fog tenni. Ó, Istenem, ne nehezítsétek meg a dolgomat... Szükségem van rátok... Marga néni, légy szíves, nézz a Rosmarie után, beszélnem kell Ulrike nénivel.

Marga néni bátorítva hátbaüti s kimegy.

Harro leül, Ulrike néni leveti kalapját és kesztyűjét.

— Bolond vagy, Harro.

— Az vagyok. De inkább legyek bolond, mint gazember. Nézd, a Rosmarie bizonyos tekintetben még egészen gyermek. Nincsen édesanyja, ki okos szót beszélhetne vele. Nem is szükséges, így jobb.

— Hm.

— Igen, jobb. Semmi sem fog hiányozni néki és semmin se csodálkozik. A hálószobáján, melyben csak az ő ágya áll, cseppet sem csodálkozott. Anyja kellemetlen hölgy.

— Ki van öltözve, mint egy vásári bábu. Imponálni akart nekem. Hoho!

— Hát Rosmarie valami rosszat élt át mellette. Nem

tudom mit. Az esküvőnket jövő esztendőre terveztük, mikor Rosmarie húszesztendős lett volna.

— Fiatal, nagyon is fiatal.

— Most tizenkilenc. Még ma is érthetetlen módon felizgatta magát mostohája miatt. Lehet, hogy Rosmarie, akinek nagyon élénk a képzelőtehetsége, csak beleizgatta magát valamibe.

— Erről az asszonyról, aki minden mögötte álló férfinak megengedi, hogy belelássanak a gyomráig, mindent elhiszek. De talán művészeknek ez tetszik. Pogányság.

— Mindegy, hogy Rosmarienak oka van-e rá, vagy nincs, az ellenszenv megvan s a két hölgy nem maradhat együtt. De hát hová tegyék Rosmariet? Badeni nénjéhez nem mehet, az kitörte a lábát s a göggingeni csodadoktornál van.

Szünet.

— Hm, hm. Igen, igen! de mégis bolond vagy, Harro. S meddig tartson ez?

— Míg Rosmarie húsz éves lesz, a napnak nem kell éppen a naptárhoz igazodni. Rosmarie egy évvel ezelőtt halálos beteg volt.

— Mi baja volt?

— Bánat és megint bánat, senki sem érti meg. Belátod hát...

— Hogy bolond vagy s olyasmire vállalkoztál, amit nem tudsz teljesíteni.

— Szavamat adtam.

— Annál nagyobb ostobaság tőled.

— Csak engem ér. Rosmarie semmit sem fog nélkülözni s majd eltelik az idő. Akkor lakodalmat tartunk. Az lesz az ünnep... Rózsaünnep. Ma igen, ma vezényeltek és köszöntöttek, ide-oda tologattak és megbámultak, mint egy új állatot a Zoo-ban. S hozzá a szörnyű érzés, hogy közben mindenik a pénzeszsákra gondol, melyet olyan nehezen és fogcsikorgatva cipelek. Bah — ne gondoljunk rá.

— Harro, ha még itt a bolond aranyváradban és Százszorszép hercegnőddel jajgatni is kezdesz. Haszontalan a halál és annak az élet az ára. Nem minden szolgálaton kívüli hadnagy és romok grófja kap hercegnőt feleségül. Hát valamit el is viselhet érette. Hoho!

— Ulrike néni, milyen jót teszel nekem, tetőtől tal-

pig! Olyan vagy mint egy acélfürdő! Még sincsen jobb a kedves rokonoknál. S most jöjj le a Rozsához. Különben azt hiszi, hogy egész idő alatt szidást kapok.

— Azért mégis gazfickó vagy, Harro, — mondja Ulrike néni s nagy egyetértésben mennek le az ebédlőbe, hol terített asztal és rajta egy nagy tál őszi ibolya várja őket.

Rosmarie elragadó háziasszony. Kicsit ideges, de különben kifogástalan.

Marga néni nagyon élénk, s úgy látszik, hogy mindent látott és hallott ma. Kicsit együtt ülnek még a Gondűzőben, azután Harro kijelenti, hogy az ünnepségek nagyon fárasztóak s hogy a nénik fektessék le Rosmariet.

És nagyon jól figyeljen az álmára, mert ő az első ember, aki a házban alszik...

— És te, Harro?

— Én még mindig a műteremben alszom, a régi ágyamban, melyet átmentettem a Romvárból. — S Rosmarie csak nem fél?

— Ó nem, de mégis nagyon kedves, ha a nénik kicsit még velem maradnak. — És Rosmarie fölmosolyog rá. — Jó éjszakát! — ragyogva, boldogan. — Viszontlátásra holnap!

A nénik is vele mennek s a két merev öreg hölgy olyan, mint a gyermekek, akik új babát kaptak. Megsímogatják a kezét, megcsodálják pompás aranyhaját s úgy állanak párnája mellett, mint két hosszú, sötét őr.

S az új ház fiatal lelke elsőt lélegzik.

HALLGATÁS.

Másnap reggel Rosmarie olyan ragyogóan jelenik meg, mint egy viharfelhő. Ulrike néni pedig olyan komor, mint egy viharfelhő. Harro barátságos kérdésére, hogy hogyan aludtak, hirtelen a hajába akar kapni. És Marga azt meséli:

— Harro, nem is hiszed, hogy tud Ulrike másznì. Mint egy gazella. Vagy azok nem másznak? De addig nem nyugodott, míg műremekedet törülközőjével be nem takarta.

— Rosmarie, remélem, te nem tudtál róla, milyen nyugvóhelyet szánt nekem kedves, gyöngéd öcsém.

Rosmarie nyugtalanul tekint föl: — Nem tudtam...?

S Marga néni kedélyesen meséli el:

— Uli meggyujtja a villanyt, befekszik az ágyába s egyszercsak azt mondja: „Ez már mégis sok". Éppen, mikor én is megpillantom ágyfülkémben a magam képmását. De nékem hizelegtél, Harro, amit Ulrike az övéről nem mondhat.

— Ti vagytok a Thorstein-ház jó szellemei s igazán méltányos, hogy képmásotok ékesítse a néniszobát. Olyan kevés ősasszonyunk van, hogy igazán megérthetnétek s méltányolhatnátok gyöngéd figyelmemet.

— Gyöngéd figyelem! Ha az emberről föltételezik, hogy saját magával szemben aludjék.

— Az ágyakat fölcserélték, — fuvolázza Harro, — neked kellett volna Marga ősasszony védőszárnya alatt és neki alattad aludni. Hiszen olyan elválaszthatatlanok vagytok. Fájdalmas dolog, ha az embernek a legjobb szándékait félreértik.

— S még hozzá sárga fából, mint egy bálvány, — morog Ulrike.

Marga megveregeti Harro kezét. — A szoba nagyon szép, szebbet nem is kívánhatnánk magunknak. Rezedát és sarkantyuvirágot nevelnék fönn.

— A virágözön jövőre jön, Rosmarie majd kigondolja. És most meghívlak benneteket a műtermembe, hogy lássátok, hogyan keletkezett mindez.

— Ha nincsenek benne pogány, meztelen nők — azt hiszem, aktnak nevezitek őket — akkor átmegyünk.

— Kimélni foglak, Ulrike néni.

— Azután, amit ma éjjel megértem, mindent föltételezek rólad.

— Ó, kérlek! Talán aktnak mintáztalak meg?

Ulrike néni néma megbotránkozással emeli kezét ég felé, hogy Rosmarie már aggódni kezd.

* * *

Gyönyörű őszutója van s a jó nénik úgy sütkéreznek tetőszobájukban, mint a macskák. Ulrike néni szigorúsága már régen elolvadt Rosmarie bájával szemben. Harro azt állítja, hogy mindennap kisímul néhány

ránca s mellszobrát is, melyet még mindig törülköző takar, ki kell javítania.

Hogy vajjon Rosmarie így képzelte-e házassága első idejét? De megszabadult mostohája folytonos, nyomasztó jelenlététől s olyan vidám és boldog szerelmesénél. A nénik sem zavarják; már régóta nem fél tőlük, nagyon, nagyon megszerette őket. Igaz, hogy tüskések és kemények, de csupa lélek a két öreg hölgy, akik úgy tudnak örülni, mint a gyermekek.

De Harro nem olyan átlátszó, mint azelőtt. Megint, akárcsak Bordigherában, titokzatos napjai is vannak. Óriási buzgalommal dolgozik egy nagy őszi tájképen s mindennap több órát van oda. S néha kerüli a vele való egyedüllétet.

S mikor Rosmarie szíve mélyén emiatt búsulni kezd, akkor megint csupa vad gyöngédség és túláradó szeretet, mely Rosmariet, mint valami ismeretlen, félelmes dolog, remegteti meg. De ezek eleinte csak átvonuló felhők a ragyogó kék égen.

A hercegné egyetlen egyszer sem mutatkozott, a herceg az első nyolc nap elteltével mindennap átlovagol s az enyhe, szép őszi időben ott ül az ebédlő előtti nagy terraszon, mely a kertbe vezet. A kertben persze, még csak zöld gyepágyak és sárga utak vannak. De alatta, a hegyoldalon, aranyvörös erdő s köröskörül is aranyvörös hegyoldalak, egészen az Odenwald kéklő csúcsáig.

Ott ül a herceg leányával, ki művészi himzésén dolgozik és melengeti testét, lelkét. A nénik megjelennek és megint eltűnnek. Harro csak pillanatokra kerül elő.

A herceg haja hirtelen megfehéredett s arcán egyre több a finom, jellegzetesráncocska, egyre jobban hasonlít ősei képéhez.

Mikor az első hó leesik, a jó néniknek vissza kell térni rendházukba, melyet Ulrike néni olyan bölcsen és csodálatos pártatlansággal vezet.

Ebben az időben a braunecki favágók azt a hihetetlen dolgot mesélik, hogy megint látták Thorstein grófot az erdőben, hátán festőállványával, a lodenzubbonyban és háromszor kifakult kalapjában. A romok grófja, ahogy régóta ismerik, mintha nem is szerzett volna magának aranyházat és hercegnőt. Mert a Thorstein-

házat a mozaikokról, amilyeneket errefelé még sohasem láttak, aranyháznak nevezik.

Rosmarie nehezen vált meg a néniktől, különösen a tüskés Ulrike nénit szerette meg, megérezte harcias külseje mögött is a gyöngéd jóságot.

Rosmarie egyedül van hát forrón óhajtott aranyházában. Brauneck kastélyon bevonták a fehér-kék lobogót, valamennyi lámpása kialudt, csak az uradalmi tanácsos úr dolgozószobájának ablaka fénylik.

Odakünn, Rosmarie jövendőbeli kertjére, a zöld fűágyakra, sárga utakra, a tölgyek kopár ágaira havas eső esik.

Rosmarie a Gondűzőben ül, tarka selyemgombolyagokkal borított himzőasztala mellett. Minden reggeli kötelességét elvégezte. Volt a szakácsnénál, aki megbotránkozva áll a darabka sült és kis puddingforma előtt, megbotránkozva, hogy tudását csak ilyesmire használják.

— Ehez elég volna a hercegnőnek egy mindenes is, — dörmögi fiatal úrnője mögött. Lizának alig tud munkát találni, a nagy szekrények tele vannak új holmival.

Most rózsaszín és kék ruhácskákat varr, mert Rosmarienak eszébe jutott, hogy Thorstein falvában minden újszülött gyermeknek ruhácskát ajándékozhatna. Mind egyformát, nehogy az asszonyok egymásra irigykedjenek. Harro bezárkózott műtermébe, be akarja ma fejezni a képet.

Rosmarie finom keze gyorsan öltöget, a tű villog, a hó sűrűbben hull, már fehér takaró borítja a zöld gyepet.

Csak ne volna olyan csönd! Csöndes a hó s a házban is olyan nagy a csönd! Nem úgy, mint Brauneckben, ahol a sok kőgaléria valamelyikén mindig járnak, Liza a közelben tesz-vesz, valahol egy vadászkutya vakkant vagy kocsi gördül az udvar ősrégi kövezetén.

Rosmarie tarka selymein két könnycsepp ragyog. Ijedten néz föl. Ha ezt valaki látná! Könnyek itt. A legszebb házban, pár lépésnyire Harro műtermétől!

— De Rosmarie! És ne akard elhitetni magaddal, hogy apa után sírsz, aki Berlin felé jár. Vagy a fáskocsi után, mely a braunecki kövezeten döcög.

A munka lehanyatlik s Rosmarie feje az aranyos fonatokkal, melyeket itt nyugodtan lelógathat, kezére hajlik.

Odakünn hull a hó s holló károg a fenyő csúcsán. Egy percig, azután kiterjesztett szárnnyal kél útra. Rosmarie fölemeli szép arcát.

— Szégyen és szeretném tudni, mi okod van panaszra! De a lelke tovább panaszkodik: Ködfal van köztem és Harro között és mindennap vastagabb lesz. Ha utána nyúlok, ködöt markolok. És Harro szeme egyre messzebb, messzebb ragyog. Van valami rajtam, amit szeret s valami, amitől fél. Ó, Istenem, hát félelmes vagyok én. Valami félelmes van rajtam.

Föláll s ide-oda megy sok szerettel díszített szentélyében, szelid szeme földresütve, keskeny keze halántékát szorongatja, mintha gondolatait akarná megfékezni.

— Szeret, érzem, ha a kezemet megfogja, tekintete rámragyog, ha munkám fölé hajolok. De nem akar megtűrni a közelében.

Nem, bezárta előttem az ajtót, pedig tudja, hogy nem zavarom munkájában. Mi van rajtam, ami félelmes? Mikor kicsi voltam, azt mondták, ijesztő gyermek vagyok. Halottakat látok. De most már semmit sem látok. A Legszebbet sem, a Gizellát sem. S mégis van valami a kezemen és hajamon, amitől fél.

— Ó, ez kevés — jajgat a lélek —, valami olyan van, ami kínozza.

— Nemcsak köd, vasfal van közöttünk. Lelkem az övét keresi és nem találja. Keserű és édes lett a szerelmem egyszerre. Miért szaladgáltam olyan sokáig vakon és elrejtőzöm a saját lelkem elől, és elfojtom panaszszavát.

— Balgának szidod a lelkedet, pedig nem az — te vagy az, Rosmarie, aki elrejtőzöl önmagad elől s néhanéha odavetett kegyelméből élsz.

— Nem, ne mondd „odadobott kegyelem" — ilyen keserű szót mondasz a szerelmedről, lélek?

— Csak szövögesd a rózsaszínű ködfátyolt, Rosmarie s takargasd vele a vasajtót — mégis tudod, hogy ott van. Úrnő vagy itt a házában? Nem vagy-e te is csak vendég, mint a nénik, akit mosolyogva enged háziasszonyt játszani, ahogy valamikor teáskészleteddel csináltad. Cselédeiddel és szobáiddal játszol, ahogy teás-

kannáddal játszottál. — Van jogod bemenni műtermébe, szobáiba, — már régóta érzed, hogy nem szereti s ma bezárta előtted az ajtót.

Hosszú, keskeny, falba illesztett tükre előtt áll, mely visszatükrözi a kertet. Látja, nagy, fájdalomtól izgatott szemét, melyből síró lelke kérdve néz reá, szép, büszke fejét, melyről hosszan lóg alá a két aranyos fonat. Gyöngéd, finom alakját, melyen semmi sincs eltorzítva, szürke szövetruháját, melynek nyakán széles velencei csipkegallér. Aggodalmasan nézegeti képét, mintha azt várná, hogy egyszercsak kiugrik belőle a különös, félelmes, amitől Harro fél.

— Nem színarany a hajam, lágy és illatos? Nem fektethetném-e kedves fejét az aranyos tömegre s karom, melyet nyaka köré fonnék, nem fehérebb-e a világ minden fehérségénél?

Vagy a lelkemen lát fekete foltot, melytől irtózik? De ha maga Isten nézne is belé, sok kicsinyességet látna és olyat, ami a földhöz tapad. Gyomot és csalánt. De a szép szerelem jár a kertben. Ünneplőruhában jár a szerelmem, fején rózsakoszorú s Harro maga is látja, hogy mindent áthat lehelete.

— Ó, Rosmarie, balga gyermek vagy. Néki mindez nem is kell. Büszke férfi, aki művészetét szolgálja, az pedig szigorú úrnő. Alázatosnak kell lenned. Ne kívánd, hogy sokat adjon a lelkéből. Meg kell elégedned a morzsákkal, melyeket néked juttat.

— Nem, Rosmarie — mondja a lélek —, nem kell megelégednod. Ez a halál. Te mindent adsz.

— Mindent?

Sötét, csodálatos hullám árasztja el szívét s festi arcát pirosra.

— Mindent adsz?

A lélek rázza a vaslakattal elzárt ajtókat:

— Ó, Rosmarie, sallo dio, be ostoba vagy... Ó, ezek a gondolatok, hogy kínoznak. Mintha parázson feküdnék...

Régen elmenekült már tükre elől, elbujt a legsötétebb sarokban s arcát selyempárnába temeti.

Szíve a megpattanásig dobog s gondolatai kegyetlenül döngetik agyát.

— Azt hitted, királyné vagy Harro birodalmában —

de nem, künn állasz a hidegben, hóban és hollók károgognak körülötted.

A vasajtó zárva s csak kulcslyukon át nézheted, milyen szép és kedves odabent, hogy nyílanak a napvirágok és kék harangvirágok és rózsabokrok és milyen zöld a lugas, melyen keresztül a nap aranyfoltokat rajzol a földre. Ne csald meg magad Rosmarie, ahogy eddig tetted. Nézz a szemébe. Hagyd a balga könnyeket, azok csak elgyöngítenek, ellágyítanak. Kényszerítsd, hogy számot adjon neked. Ha nem is szeret, ahogy a boldog asszonyokat szeretik, mégis barátod volt. És nevét viseled, ne zárja be hát ajtaját előtted, csak akad még szegény lelkedben valahol egy parányi büszkeség.

Valami hangosan kalapál benne, mintha pajzsot ütögetnének.

— Itt vagyok, braunecki. S megtiltom az ostoba könnyeket. És ne lágyulj el mindjárt, ha szeretett — ó, nagyon szeretett szemét látod. Ellágyulsz, ha csak a lépteit hallod és hálás vagy, ha csak annyit mond is: Rosmarie, szorgalmas voltál? Ne fogadj el odadobott morzsákat, — zúgja a kalapálás, csengés az ősi pajzson.

Rosmarie föláll. Hátrasimítja arcába hulló fürteit, nem néz a tükörbe. Lelke olyan tiszta, átlátszó az elsírt könnyektől, hogy eszébe sem jut ahoz fordulni segítségért, amiből több jutott néki, mint ezer másiknak.

Átmegy a kis télikerten, melyben a krizantémok nyílnak és bekopog.

Tologatás, lépések:

— Te vagy az, Rosmarie?

— Én vagyok, nyisd ki.

Az ajtó megnyílik. Ott áll Harro, porosan, bosszankodva. A padlón szétdobált vázlatkönyvek és vázlatok, némelyik eltépve.

— Bocsáss meg. Borzalom. Keresek. Ezzel be lehet fűteni.

— Mindezzel?

— Ó, régi lom. S amit keresek, nincs közte. Sehol sincs... A szakácsné kávét főzhet vele.

Rosmarie letérdel s fölvesz egy olajvázlatot. Meztelen, egészen fiatal lány, zsámoly fölé hajolva, formátlan, ostoba, panaszos arckifejezéssel.

— Egy modell — magyarázza Harro. — Iszonyú. Berlinből, a modellpiacról. Van még ijesztőbb is. Nem,

azt hiszem, mégsem való a Sophienak és Babettenek tüzelésre és fölvilágosításra.

— Milyen boldogtalannak látszik ez a lány. Bizonyára pénzért tette, Harro.

— Nem mind ilyen. Talán el is túloztam az arckifejezést...

— Ó, nem. Te a lelket fested, Harro, ha nem is tudsz róla. Borzasztó lehet ilyesmit tenni! S nem voltál egyedül. Mások is voltak ott... szegény.

— De hát mit tegyünk, Rosmarie. Mi is sajnáltuk. S ebből aztán vidám művészet legyen! — Pah. — Különben mit akartál?

— Segíthetek neked takarítani?

— Azt Märt elvégzi. Ne nyúlj hozzá fehér kezeddel. Nézd, milyen poros vagyok.

— Annyi munkád van benne. Talán mégis találok valami szépet.

— Hiába. Régi lom, lerágott csontok.

— De Harro, hiszen új képet feszítettél föl s nem is mondod nekem. Ó, a zengő kút, a fal a rózsabokorral! És a két alak?

— Semmi sem lesz belőle. Tegnap álmodtam valamit. Mintha Hallgatásban lettem volna veled s elmondtad volna a tündér és a braunecki mondáját. Megint a Lélekke voltál és nagyon buzgólkodtál s mindent egészen pontosan tudtál.

— Sohasem voltál ott velem, pedig megigérted.

— Nem engedték.

— És most már tudod a mondát?

— Persze, nem egészen. Csak annyit, hogy ketten álltak a kútnál, a tündér és a braunecki. S annyira éreztem, hogy vázlatot csináltam, de tovább nem igen fog sikerülni.

— Miért? Már kialudt a szép tűz?

Harro zsebébe mélyeszti kezét s vállat von. Rosmarie lesüti szemét. A sok vázlat — valami átreszket a szívén, sötét pir borítja el arcát s valami megszólal benne: — Ma reggel mindent akartál adni néki. Mindent, mindent. S most alkuszol.

Harro eltünt a másik szobában s vízcsobogás hallatszik. Eszébe jut, hogy még sohasem látta férje hálószobáját. Mikor a műtermet megnézte, az be volt zárva. S azóta sohasem volt itt egyedül. De most látni akarja.

Harro kijön s azt mondja: — Megyek Märtért. Takarítsa el ezt a borzalmat.

Alig megy ki, Rosmarie belopózik. Magas, keskeny szoba, ablaka a kertre nyílik. Meszelt falak, ősrégi, hosszú tölgyfaágy, esetlen lábakon, benne valami kemény zizeg, fehér lepedővel borítva, kis fejvánkos s fehér lepedő között gyapjutakaró. A falból kiálló vízcsap alatt fakád, vasmosdóasztal, zöld kancsóval és tállal. Fenyőfaszekrény, bizonyára fehérnemű van benne. Se függöny, se szőnyeg. Rosmarie látott egyszer egy szerzetescellát, az lakályosabb volt.

S odaát menyezetes ágya, csipkefüggönyével, selyempaplanával, metszett tükre, faragott szekrényei! Itt árva fürdőlepedő lóg a szegen s a tükör tenyérnyi.

Rosmarie leült a kemény, zizegő vánkosra. S Harro már az ajtóban áll.

— Rosmarie, mit csinálsz itt?

— Szégyelem magam.

— Miért?

— Mert olyan... olyan szegényes itt. S milyen aranyházat építettél nekem.

Harro nevet. — Háziasszonyi lelkiismereted bánt? Megnyugtatlak. Pehelyágyban, mint te, nem is tudnék aludni.

— De mondd, min fekszel. Olyan furcsán zizeg.

— Szalmán, drágám. Szép, friss szalmán. Minden félévben új ágy. Ezt még te sem kapsz. Az ember nagyszerűen alszik rajta s megvan az az előnye, hogy reggel magától kidob az ágyból. Az ember ébredéskor nem mondhatja a pillanatnak: Maradj velem, szép vagy nagyon!

— Én is szalmaágyat akarok, Harro!

— Ó, te balga Rózsa. Jöjj hamar, ebédhez csöngettek s éhes vagyok. Különben a tündér éppen így ült a kút káváján, mint te az ágyon.

— Biztosan százszor szebb volt nálam.

— Ó, hizelgést szeretnél hallani.

Átmennek. Olyan korán sötétedik. S Harro ma nem siet el, ahogy szokott, munkájához. Keze, mely nem tud tétlenül pihenni, viaszt és plasztilint gyúr s ha valami alakot akar ölteni, megint összegyúrja.

Rosmarie olyan hallgatag ma! S olyan szépen békében hagyja. Nem simogatja finom kezével halántékát,

nem jön közel haja illatával, hogy a szíve vadul dobogjon. A szemén kicsit úgy látszik, mintha sírt volna. De a hangja egészen tiszta. S olyan szépen messze ül tőle s olyan erényesen hajlik himzése fölé.

Nincs még egy olyan hattyuszűz, mint az ő Rozsája!

— És a lovag, — kérdi Rosmarie hirtelen.

— A braunecki? Hát honnan vegyük?

— Légy te a braunecki, Harro.

— Nem megy máskép. Apádat szerettem volna. Van fiatalkori képe? Vagy a lovag nem is volt már olyan fiatal.

Rosmarie fölnéz. — Azt hiszem, tudom a történetet.

— Ej, milyen csodálatos. Ihlet által. Éppen most?

— Hiszen ma éjjel álmodban is tudtam a történetet, Harro.

Rosmarie finoman, furcsán mosolyog. Harro hátradől székében és jóízűen nevet.

— Mesélj hát. De ha nincs benne hattyuszűz, akkor nem kell.

— Hattyuszűz?

— Ez egy norvég monda. Királylányokról, akik hattyuruhájukban röpülni tudnak. Nem ismered Burne Jones képét, melyen a hattyuszűzek leereszkednek a tó partjára s levetik ruhájukat? Ha valaki megtalálja a ruhát és elviszi, akkor fogva vannak és nem szállhatnak többé vissza. De aki megtalálta, annak el kell égetni, különben a királylány egy napon ráakad s ha gyermeket is ajándékozott már férjének, elszáll. S mikor magára öltötte hattyuköntösét, megint szűzzé válik. S a férfinak többé semmi joga hozzá s bámulhat utána a kék levegőbe.

— Most nem tudom, Harro, meg leszel-e elégedve.

És Rosmarie mesélni kezd.

— Volt egy Brauneck, egy vaspáncélos, sisakos lovag. Zöld-zöld erdőn lovagolt keresztül. Vértjén vörös kereszt ragyogott, mert a szentföldre indult, a szentsír fölszabadítására esküdött. Emberei mögötte lovagoltak s a lovak szuszogása, fegyverzetük csörgése fölverte az erdő csendjét, hogy a madarak fölrebbentek az ágakról s énekük elnémult. Egyszercsak látja a Brauneck, hogy zöld ösvény ágazik el az útról s mindjárt az elején vörös lilom áll, amilyent még sohasem látott. Be-

lovagolt az ösvényen, mert csábította s azt gondolta, majd visszatalál megint a széles útra. Lova patája hangtalanul süppedt a magas, lágy fűbe, pillangók repkedtek előtte, a bükkfák ágai összeborultak felette. Messziről csodálatos csengést-bongást hallott, mintha a Csodabáj madárka énekelne, azután megint, mintha kacagna s a kacagás is finom, gyöngyöző sugár lett. Egyre messzebb lovagolt a hang után, egyre beljebb az erdőbe. Egyszercsak megnyílt a zöld kapu s a lovag kis rétre ért, melyen túl magas sziklafal emelkedett. A réten nyiló csillagvirágok és kék nefelejtsek s a szikla tövében kút zúgott. A kútnak három egymásra állított medencéje volt, melyből egymásba csorgott a víz, a bronzból a kőmedencébe. S a legalsó medence szélén ott ült a tündér...

— Szürke szövetruhában és lelógó hajfonattal?

— Ó, nem, Harro, dehogyis. Mint a fehér mákvirág, mikor kipattantja szürkészöld bimbóhüvelyét. S aranyhajából szőtt köpenyben, mely ragyogott a napfényben.

— Ó ég, — mondja Harro —, ez a középkor eleje és a tündér pogány és a történet nem is volt ilyen szép. Mint egy fehér mákvirág, kék erekkel. Egek!

— A lovag leszállott lováról és a tündér összefogta mellén a haját, fölöttük rigó fütyölt és a kút visszaverte és páncéljának csörgését is s ebből szőtte a kút dalát a Csodabáj madárról. A lovag akkor letette fegyvereit a rét zöld bársonyára.

— És térdreborult a tündér előtt.

— A tündér a kút fölé hajolt.

— Aranyos köpenyének vége a vízbe ért s a víz locsurgott kezéről.

— És a kútból drága, ezüsttel kirakott gyöngyházkagylót húzott ki s inni adott a lovagnak. A lovag ivott és a tündérnek is kínálta és az is ivott. — Akkor ketten egyek lettek és a lovag megfeledkezett az egész világról, a vörös keresztről is vértjén. — Bőriszákjából bibor-selyem köpenyt vett elő, beleburkolta a tündért s ellovagolt vele várához. Az öreg várkáplán adta össze őket, de előbb megnedvesítette a tündér homlokát a szentelt vízzel. És a tündér akkor egyszerre csak tudott beszélni, mert eddig még egy szót sem szólt. — És mert mostanáig hallgatott s mert a lovag az egész világ elől el akarta titkolni boldogságát, a tündért is és

várát is elnevezte „Hallgatás"-nak. És eleinte talán boldogok voltak. Én nem tudom. De azután valami lassan leereszkedett a lovag és Hallgatás közé. Előbb csak olyan volt, mint a köd, mint a nyári estén a rét felett szálló halvány köd. Azután egyre sűrűbb lett a köd, úgyhogy tekintetük már csak messziről találkozott. És mikor Hallgatás halk léptekkel a lovag után ment, zárt ajtók előtt állott és néha reggel könnyes volt a párnája. Biztosan sírt álmában, mert tündérszemének nappal nem volt könnye. Ott nem ismerik a könnyeket, abban az országban, honnan ő jött. És beszélni nem tudott és a ködöt szavakkal megfogni és eloszlatni, mert nem igen beszélt és még mindig megérdemelte nevét. Azután azt gondolta: Nem vagyok abból a fajtából való, amelyikből az emberek asszonyai és lányai, azért fordult el a lelke tőlem. És talán, ha nappal is tudnék sírni, mint a többiek, akkor elfelejtené, hogy idegen fajtából való vagyok. De a braunecki ott ült várában, kinézett messze, messze vidékre, ahol az emberek mentek és lovagoltak, egyenként és csapatokban és nem egy zászló lengett és a nyári szél messze kiáltások hangját hozta feléje. Mellette ott állott a pajzsa, rajta a vörös kereszt. Éjjel-nappal a vörös keresztet látta, melyet elárult az asszony miatt. És mégsem tudott megválni tőle, mert szerette. És nem is hagyhatta a tündért egyedül a világban, melyet nem ismert, melyről mitsem tudott. És egyszer az történt, hogy a napsugár besurrant a kulcslyukon, mely mögött a tündér állott s megvilágította a vörös keresztet. Akkor a tündér azt gondolta, ez a varázs választ el bennünket, ez a gonosz varázs. Ha ezt szétrombolhatnám, megint az enyém volna. S egy este, mikor a lovag aludt, belopózott a kemenátába, mezítláb, kis kalapácsot tartott a kezében s le akarta venni a díszítést a vértről, hogy szétrombolja. Kék fénnyel sütött a hold. Fülesbagoly ült az ablakon, kerek sárga szemével benézett s szárnyával csapkodott. De mikor az első csapás elhangzott, csengve, ércesen, a Brauneck, aki mellette aludt, megmozdult s a tündér hallotta, hogy beszél álmában és föléje hajolt, hogy hallja, amit mond és a lovag azt mondta: Szívembe van égetve a vörös kereszt, szívembe. A tündér látta, hogy hiába venné le vértjéről az ékességet, ha úgyis szívében hordja. — A lovag fölé

hajolt, megcsókolta s kiperdült szeméből az első könny, amit ébren sírt. Megoldotta övét, lebocsátotta nehéz bársonyruháját, melyet mint a lovag felesége viselt, levetette vásznait is s kibontotta aranyhaját. Odament a nyitott ablakhoz, akkor a bagoly kiáltva repült el s nemsokára zúgott a levegő a szárnyaktól, baglyok és kuvikok jöttek fekete csapatban. Kerek, sárga szemek ragyogtak, mint kis aranygolyók s holdszürke szárnyak csapkodták a falat. És mikor a tündér látta, hogy elegen vannak, selyemtakarót dobott rájuk, és kilépett. Szárnyukon vitték el a holdfényes éjszakában, hosszú haja utána lengett s az apró éjjeli állatok, denevérek, nagy éjjeli pillangók, ott repkedtek körülötte. Háromszor repülte körül a braunecki várat és azt mondta: maradj épen, akkor is, mikor körülötted már minden romokban hever. És köszönöm neked, braunecki, hogy könnyeket adtál nekem. És ha elmegyek az égi kapuhoz és megmutatom gyöngyékszeremet, akkor a kapus megnyitja előttem az örök kaput. Ezt köszönöm neked. És igyekezz, hogy te se téveszd el az utat. S mikor az éjszakai szélre, mely a torony körül jár, rábízta a szavakat, eltünt madaraival a végtelen csillagos éjben. — Mikor a braunecki másnap reggel fölébredt, egyedül volt, csak a ruha feküdt ott és a vért mellett egy kis ezüstkalapács. Akkor látta, hogy Hallgatás eltünt. Vette hát pajzsát és ellovagolt a szentföldre. És Acconnál elesett és így bizonyára nem tévesztette el az utat.

— Hibát csináltál, Rosmarie. Valami egyebet is hagyott neki a tündér, nemcsak üres ruháját. Szentül meg vagyok győződve arról, hogy te egyenesen Hallgatás tündértől származol. Nagyon is hattyúszűz ez a te Hallgatás tündéred!

— De hiszen hattyúszűzekről akartál hallani!

— A te tündéred rosszabb, mint az én hattyúszűzem.

— Igazán nem tudom, mi hiányozhatnék.

— Hát egy helyen annak is ott kell állani: És fiut szült neki. Azt mindig megteszik a hattyúszűzek, mielőtt eltünnének. Engedd legalább egy éjjel visszajönni a holdszürke madaraidat, hogy a szőnyegbe, melyet magukkal vittek, egy gyermeket hozzanak. Az öreg várkáplán fölnevelheti. Akkor jogosan mondhatod Hallgatás tündért ősanyádnak.

— Látom, hogy te jobban tudod a történetet, Harro. És most jó éjszakát. Nagyon korán keltél, már hajnalban láttam a lámpádat kigyulladni. S holnap szorgalmas akarsz lenni.

— Nem olyan sietős. Te láttad Hallgatás tündért, nem én.

Rosmarie bólint, veszi tarka selymeit és kimegy. Harronak csak annyi ideje van, hogy kinyissa az ajtót, Rosmarie már elsiet.

— Könnyű léptekkel, ahogy királynők lépkednek —, mormogja Harro.

Egy darabig föl-alá jár, azután fölrántja az ablakot. Kavargó hópelyheket sodor be a szél. Beszívja az éjszaka hideg leheletét... még, még... az egész testet tombolja át a vad folyam. Becsapja az ablakot s hosszú lépésekkel átmegy műtermébe.

Rosmarie, aki ablakánál áll, látja a lámpát kigyúlni és megint elaludni, hallja a kútban lépései visszhangját s a viharos éjszakán keresztül is hallja a kastély kapujának becsapódását.

Én kergetem el, gondolja Rosmarie. Azután becsöngeti Lizáját. Az kifésüli, kikeféli és újra befonja a haját s közben arról mesél, hogy milyen szép volt a karácsony Brauneckben. S hogy vajjon ez a szakácsné tud-e igazi mézeskalácsot sütni, olyat, amitől az egész braunecki kastély illatos volt.

— Meg kell szereznünk a receptet s ha a szakácsné nem akarja, megcsináljuk mi ketten.

— Nem fogja akarni, fenség, nagyon is erőszakos.

— Akkor elküldjük egy délutánra s azt tesszük, amit akarunk. S talán az úr kivágja majd a mézeskalácsokat, akkor te egy szép férjet kapsz.

— Inkább olyat, amelyiknek leharaphatom a fejét, ha nem tetszik, mint egy igazit — mondja Liza —, amit a magunkfajta kap... te jó Isten!

Liza lefekteti úrnőjét és kimegy.

Rosmarie ágya mellett, az asztalkán szép lámpa áll, egy Rock-madár, mely karmai közt ragyogó követ visz. Csak azt kell még eloltania. Az egész ünnepélyesen szép szoba félhomályban van. Rosmarie hallja, hogyan megy Liza a folyosó végén levő szobájába s bezárja az ajtót. Most halálos csend van. Künn, az őrtorony körül üvölt a szél, de korántsem tud olyan sokféleképp-

pen, mint a braunecki galériákban. Egész csomó hangja hiányzik.

A házban is csend van. A lépcsők nem ropognak titokzatosan suhanó lépések alatt, semmi sem oson a falak mellett, mintha kezek siklanának forrón szeretett helyek fölött.

A Thorstein-ház fiatal lelke bizonyára félig alszik még. Rosmarie ledobja takaróját s mezitláb áll szobája közepén.

— Semmit sem akarok megtartani. Nem, nem alkuszom.

Remegő kézzel bontja ki haját, elrendezi a fürtöket, kigombolja nyakán a fehér hálóinget s lecsusztatja válláról.

A félhomályban a szőnyegen ott áll Isten csodakertjének legszebb lilioma. Azután a tükörhöz megy, kezét arca elé tartja s a finom ujjak közül könnyek peregnek, a fehér alak borzong.

— Meg kell szoknod — suttogja —, kell. Holnap is remegni akarsz és elsápadni, hogy megrontsd művészi gyönyörűségét? Ha látja, hogy szenvedsz, akkor áldozatod hiábavaló. Nem, amit adsz, mosolyogva kell adnod.

S közben összerogy és karjába temeti arcát. A fehér liliom remeg, mintha vihar rázná. Haján táncol a fény.

— Bolond vagy, Rosmarie. Hát ki kívánja tőled? Nagy szavakkal és panaszszóval bírod, de ha egyszer, csak egyszer valamit szenvedni is kellene érette, akkor tiltakozol.

És te kergetted ki az éjszakába és a viharba. Miattad fekszik a cellában odaát, szalmán.

— Ki mondja ezt? — dacoskodik a hercegnő.

— Én, a lelked mondom.

Rosmarie feláll, letörli könnyeit, odamegy a falhoz, hol a kis gomb van, megcsavarja, hogy a szoba ragyogó fényben fürdik. A menyezetről meleg, sárga és rózsaszínű fénnyel ragyognak az üvegrózsák.

Rosmarie parancsoló szürke szemmel nézi fehér tükörképét, haját homlokán elválasztja, fölteszi az arany homlokkötőt s azt suttogja:

— Fehér rózsák kellenek, majd a kertész elhozza reggel Brauneckből.

A fali polcról ezüsttel díszített gyöngyházcsészét vesz le, a széket a tükör elé tolja, letakarja zöld kendővel s megpróbálja a beállítást, azután már kedvet kap hozzá. Elég szép így? A legszebbet majd Harro adja hozzá. Azután eloltja a villanyt, a Rock-madárban is. Thorstein-ház sötétben pihen. Csak a szél zúg s a hófelhők kavarognak.

— — — — — — — — — — — — — — —

Rosmarie mindig egyedül reggelizik. jóval később kel föl. Reggel áttelefonált s egy lovaslegény már elhozta a rózsákat. Harro nagyon későn jött haza az éjjel. Most bejön, frissen, jól átjárta a szél, mert már nagyot sétált. Nagy fenyőágat hozott. tele vöröses tobozokkal.

— Jó reggelt királyasszony. Szagold csak ezt. Pompás, ugy-e? Az erdő mélyéből. Ma reggel még nem sok látnivaló van... de nézd, kiderül!

Kavargó felhők közül kivillan a napfény, hogy az ezüstnemű fölragyog s egy percre aranyfényben úszik.

— Még többet ebből, napasszony, ez jól esik! Az ember azt hiszi, hogy meghalt a derék, s egyszercsak megjelenik s azt mondja: itt vagyok!

— Akkor ma festhetnél, Harro...

— Ej, a tündér végre megtanult beszélni? Mi baj, Rózsa? A szakácsné mondott fel, vagy kedves anyósom írt levelet? Olyan ünnepélyes vagy, mint a Lélekke, mikor valami egészen különlegeset eszelt ki. Tegnap este szép történetet meséltél...

— Nem voltál vele megelégedve.

— Igazán? Milyen csudar ember! Ó, a szép rózsák, honnan?

— Brauneckből, reggel hozták.

— A kertész volt ilyen előzékeny? Ha van más is, mint ez az édesség, csak kínáld meg vele szegény uradat.

— Itt a tálban meleg sonka van, itt meg hideg filet.

— Pompás, pazar!

S szeme lopva végignézi. Rosmarie olyan különös tegnap óta. Talán szeszélyes kezd lenni? De egyelőre jóízűen falatozik s Rosmarie a szokott figyelmességgel szolgálja ki. Az ég egyre jobban kiderül, a felhők, mint szürke függönyök, széthúzódnak s leereszkednek a völgybe. Már fehér pehelytakaró fedi egészen.

— Nézd, Rosmarie, hogy gomolyog. Gyerekkorom-

ban mindig arra vágytam, bárcsak belevethetném magam a lágy hullámokba, az lett volna az ágy!

— És most szalmaágyon fekszel, Harro!

— Úgy látszik az nagyon bánt, hercegnő. Nézd, hogy ragyog. Most mi vagyunk az urak a hegyen. S amott a Gabelweih. A barna hátát látjuk csak, lenézünk rá. Rosmarie, ma Hallgatás tündért választottad mintaképül!

— Ó, nagyon szép. S a harangszót hallgatom, mely fölhangzik az elsülyedt világból. És dolgozol most, Harro?

— Mindenesetre átmegyek.

— Szeretnék veled menni, Harro. A fehér rózsákból majd koszorút kötök aranypántomra. És... igen... ha úgy gondolod, hogy ma kissé... kissé ősanya vagyok.,. — mélyen elpirul —, nem csinálhatnál vázlatot rólam?

Harro hirtelen feléje fordul. De Rosmarie a rózsákat nézi, melyeket szétválogat.

— Nagyon kedves tőled — mormogja —, nagyon kedves.

Rosmarie szíve a megpattanásig dobog... Talán azt mondja majd: „Nem, nem használhatlak" vagy: „Már mást kezdtem el" s új lakatokat akaszt a vasajtóra.

De Harro mitsem szól s Rosmarie érzi, hogy tekintete rajta ég. Végre egészen elváltozott, kínosan vidám hangon mondja:

— Bizonyára unatkozol itt, Rosmarie, ilyen egyedül. Már gondoltam is, mi volna, ha egy hétre Münchenbe mennénk. Elmehetnél a színházba, jó muzsikát hallgathatnál, megnézhetnéd a könyvtárakat... A csend, mióta az építés lármája megszünt — amit annyiszor megátkoztam —, néha igazán az idegeire megy az embernek.

— A ház még nagyon csöndes és a thorsteini szél nem tudja azt, amit a braunecki. Hallottad már éjjel? A thorsteini dilettáns hozzá képest. Mi minden elevenedik meg Brauneckben. De nem szeretnék most elmenni hazulról és átmehetek, kérlek?

Harro az ajtóhoz megy. — Olyan makacs vagy, mint a Lélekke, ha valamit akart...

Rosmarie föllélegzik, fölveszi rózsáit s átmegy a hálószobájába.

Harro a festőállványa előtt vándorol, festékeit rendezgeti, a függönyöket tologatja. Azután keze lehanyatlik, s töprengve áll.

— Igen, most ide fog jönni, a bájos kínzó. Hogy a tündér és a braunecki boldogok voltak-e, azt nem tudja. Harro, barátom, ez neked szól! Valamit forgat édes, balga fejében. Ó, majd megnyugszik megint. Nagyon is sokat hagytam egyedül. Az egyedüllétet, a felhők felett, vigye az ördög. El kell utaznunk, hogy teljék az idő. Hát majd festek egy szép fejecskét neki a nagy vászonra, s az elszórakoztatja.

Mögötte halk suhogás. Rosmarie áll ott, bő reggeli pongyolában. Kísértetiesen sápadt, szeme sötéten ragyog, csaknem fekete. Harro ismeri ezt, s tudja, hogy most lelke mélyéig izgatott.

— Valami bajod van, Rózsa?

— Nincs, Harro. — És sápadt ajakkal mosolyog. — Nézd, elhoztam a régi zöld bársonyt. — Märt behozta — igen —, itt van. Úgy gondoltam, ez legyen a kút kávája, ezen az alacsony asztalon.

— Csodálkoztam, hogy le van rakva róla. Kieszelted — milyen kedves —, mondja Harro gépiesen.

— Terítsd ezt rá, hogy kicsit lelógjon — így...

— Nagyon jó — de ez az éles kék, Rosmarie. Mért nem jöttél inkább szürke szövetruhában?

— Szövetruhában — a tündér!

— És a hajad...

— Minden jó lesz. Szeretném, tudni, jól van-e megvilágítva. És aztán: Melyik pillanatot gondoltad? Mikor átnyujtja neki a csészét?

Harro rajzát nézi: — Az most mindegy.

— Nem, nem mindegy. Azt már most tudnod kell. Hiszen aszerint kell állanom.

— Makacs vagy, mint mindig.

— Három lehetőség van. Az a perc, mikor a lovag megpillantja a tündért, s a tündér megijed... akkor a lovagnak hátrább kell állani... vagy...

— Ó, azt most nem lehet eldönteni.

— Akkor bízd rám. Én a másodikat választom, mikor a tündér már nem fél.

Hogy ragyog a sötét szem a fehér arcban.

— Rosmarie?

— Harro, egy percre. Egyedül akarom beállítani a

képet. Menj oda az ablakhoz és várj. Egy percig. Míg hívlak.

Harro arcát elborítja a vér, egészen a homlokáig. Vadul dobogó szívvel megy az ablakhoz. Tüzes szikrákat lát. Milyen bolond is ő! Rosmarie bizonyára nagyon szépen felöltözött, reggeli pongyolája alatt talán egyik estélyi ruhájába, s meg akarja vele lepni. Nem ronthatom el az örömét. — Szólítottál?

Nagyon halk igen — Harro mosolyogva fordul meg. Azután mozdulatlanul áll — egész lelke a szemében... mélységes nyugalom száll kínzó vágyára. Ez nem az ő fiatal hitvese... ez a tündér.

Sápadtan, komolyan, sötét szemmel, fölemelt kezében az ereklye, vállán csak az, amit maga Isten keze borított rá, hajának királyi palástja. Ragyogó fehéren, mint a mákvirág, ha szétpattantotta zöld burkát, méltóságteljes, bájos, mintha a tökéletesség országából szállott volna alá.

Harro nagyot lélegzik, hogy széles melle kitágul, napsugaras szeme fölragyog. Ecsete után nyúl, s az repül... Szeme most acélkemény, amint föl-alá jár.

Halálos csönd van, csak Harro lépte hallatszik, amint néha ide-oda megy. S a nap megteszi rövid útját a hegy körül.

Hirtelen bealkonyodik. A fehér alak meginog. Még tartja a csészét, s földre roskad.

Harro odarohan, s fölemeli hófehér arcát... — Édes, bocsáss meg... Ó, Istenem, mit tettem! Nyisd föl a szemed... Jéghideg vagy. Édes!

Harro hevesen zokog. Rosmarie kinyitja szemét.

— Ó, ne sírj, édes. Add a ruhámat, igen, elgyöngültem — de mégis kitartottam... Add hamar.

Harro remegő kézzel burkolja be, átviszi az ágyára, s takarókat halmoz rá. Ott fekszik. Fején még a fehér rózsakoszorú.

— Szép lesz a kép? Láttam a szemedből. Nagyon sokáig álltam mozdulatlanul, s most megijesztettelek, te szegény!

— Durva fickó vagyok... mindenről megfeledkeztem — a tündér — a tündér... őrület fogott el. Még sohasem éreztem ilyesmit. Azt sem tudom, mit csináltam... az isteni tűz égett bennem!

— Láttam. És szolgáltalak. És most hagyj kicsit pihenni.

Harro föléje hajlik: — Megcsókolhatlak. Ó, te — te édes, szent, nem is tudod, mit adtál nekem — nem is tudhatod. Önmagam fölé emeltél — te. Te kék menyországom. Igen, megyek... mondd, hogy nem ártottam neked.

— Nagyon boldog vagyok, Harro. És mit árthatott volna?

Harro megy. Rosmarie sápadtan mosolyog. — A ködfátyol már nagyon vékony... nincs is vasajtó mögötte... türelmesnek kell lennem... és szolgálhattam...

A LEGJOBB MÉZESKALÁCSRECEPT.

Künn, sűrű hóesés, károgó hollócsapatok; az aranyházban krizantémbokréták, amerre az ember néz. Az új ház lassanként életre kél, s készülődik a karácsonyra. Rosmarie és Lizája a híres mézeskalácsreceptet tanulmányozzák. Már a tiszteletreméltóan barna, szélén kirojtosodott eredetit is elhozatták, melyben titokzatos súlyocskák és adagocskák szerepelnek. S mert a vastag, sokat szenvedett papíron a kézírás olyan szép, Rosmarie megmutatja Harronak is. Harro, aki nagy barátja a kéziratoknak, s szép gyüjteménye is van belőle, elragadtatva nézi.

— Pompás recept lehet, már a szélén látszik. Ha nem volna nagyszerű papír, nem állta volna ki ezt az ostromot. Rosmarie, ezt nem kapják vissza. Leírjuk nekik kicsit megfüstölt papírra, valamennyi súlyocskával és adagocskával. A konyhában nem igen értenek a kézírásokhoz.

— Mintha ez a konyhában állana! Az uradalmi tanácsos úr már harminc évvel ezelőtt megmentette a régi nagy szakácskönyvből. Másnak nem is adta volna oda — csak nekem. A borítékra rá is írta: Vigyázat! — mintha üvegből volna.

— Akár ért a tanácsosotok a kézíráshoz, akár nem, ezt a lapot többet nem látja. Beleszerettem az írásba. Nézd a tiszta vonalakat! És csak egy szavadba kerül. Régi receptet akarok. Ez nem gyémánt, ki akarná elvenni tőled... ezt nem konyhatündér írta.

Harro nagyítóval vizsgálja a vonalakat, s Rosmarie számára érthetetlen érdeklődéssel és buzgalommal nézi.

— Uradalmi tanácsos úr, ezt a darabot nem látja többet!

— Haszontalan vagy, Harro...

— Minden gyüjtő haszontalan. Gyermekem, ehez te nem értesz.

— Mint annyi egyébhez sem, — sóhajt a fiatal grófné. — Kicsit megszánhatnál feneketlen balgaságomért!

— Nekem így is jó vagy. Különben is, ahogy az ember belátja, hogy balga, ez már a bölcseség kezdete.

— De fájdalmas.

Harro még mindig a papírlapot bámulja. — Egek, milyen akaraterő! S hozzá még szelíd is volt. Olyan keverék, melynek nem lehet ellentállani. Jó, hogy már nem él, különben még féltékeny lehetnél rá, Rosmarie.

— Vagyok is.

— Borzasztóak vagytok ti asszonyok. Még a sírban is sajnáltok valamit a másiktól! Átlovagolok Braun-eckbe, s megkérdem a tanácsos urat, van-e még neki több is ebből a fajtából. S téged teszlek felelőssé a papírért, nehogy a konyhába vándoroljon, ahol tűz és loccsanó dolgok vannak. S ha ebédre nem jövök meg, akkor odaát vagyok és kutatok.

Rosmarie elküldi Lizát, hogy vigye el a legutoljára született gyermeknek a ruhácskát, maga pedig a Gondűzőbe ül, Harronak szánt karácsonyi kézimunkája mellé. A Liza nagyon hamar visszajön, tűzpiros arccal: — Grófné, ezek a thorsteiniek egészen közönséges népek! Igaz, hogy magam is gondoltam, hogy fenségednek nem kellett volna megtenni...

— Mit nem kellett volna?

— Ruhácskát küldeni a bodnárék Lottejának. Most az asszonyok úgy gyűlölködnek és a lelkészné asszony is mondta és a szememre vetette, hogy ha az uraság nem tudja, hát a lelkészház a felelős érte. És az asszony alig nézett a ruhácskára, s csak kigúnyolta.

— De Liza, hogy tehettek ilyet! Hát nem nagyon szegény a Lotte?

— Persze, hogy szegény. A férfi börtönben van, mert a vadászok őzet találtak a veteményes kertjében

a csapdában, az asszony vak és a Lotte! Az a legkönnyelműbb fajtából való.

Rosmarie elpirul. — Mit kerestek a vadászok a bodnár kertjében? S a herceg bizonyára nem akarta, hogy följelentsék az embert.

— A vadászok nem jelentették föl. De a csendbiztos hallott róla s az tette a jelentést.

— Milyen szörnyű ember lehet a csendbiztos, — gondolja Rosmarie. — S nélküle nem is derült volna ki?

— Azt mondják, a vadászok tették a csapdájába a halott őzet és meglesték, hogy elviszi-e. Mert már régen gyanakodtak rá s a bognár nagyon ravasz ember.

— Majd írok a hercegnek, — mondja Rosmarie haragosan. — S a vak asszony most egyedül van?

— A Lotte a bergheimi köténygyárnak dolgozik. S már megint föntjár és szaladgál és csinosítja magát s henceg a kék ruhácskával.

Rosmarie sopánkodik: — S éppen, mert szegény és az anyja vak és apja a börtönben, ne adhassunk neki semmit!

— Nem, fenség, mert törvénytelen gyerek.

— Liza, mit tegyünk? Csak nem hagyhatjuk elpusztulni a gyermeket!

— Igen, de ha ennek pártját fogjuk, akkor a többi is azt hiszi, hogy tehet, amit akar. S fickók, akik csak erre várnak, mindig akadnak!

— Mire várnak?

— Hogy a lány azt tegye, amit ők akarnak, — mondja a nagyon titokzatos Liza, aki ma egészen más, mint máskor s olyan dolgokról beszél, amit máskor szájára nem vett volna. Nagyon fölizgathatta a thorsteini asszony-vihar.

— Lotte is széllel bélelt haszontalan! A jó lepedőket teríti a lépcsőre, hogy ne ropogjon s az anyja ne hallja, mikor a legénye fölmegy a kamrájába.

— Liza, ezt igazán nem tudhatod.

— De a néném, aki mellettük lakik és figyel, hallotta, mikor megbeszélték. Egy lány sem ül melléje a templomban.

— Szegény gyermek! Nem szabad szeretni, pedig ő ártatlan. Ó, a Lotte talán nem is tudta, mit tesz, különben...

— Nem tudni, fenség! Olyan buta nincs is! És előbb

meggondolni! Nem gondolnak azok semmire, csak legyen a legény náluk a kamrában.

Liza szörnyen megijedt attól, ami kicsúszott a száján, elpirul és sietve menekül. Rosmarie félredobja munkáját, szürke szeme villámlik: — Ó, hogy elbutítottak! S engedtek vakon járni a világban! S Harro játszott velem, mint egy bábuval. És a nénik is.

— Hogy kavarognak fejében a gondolatok... Fölalá járkál, ide-oda fordul s megpróbálja szemét bizonyos vakító világosság elől behunyni.

Végre lódobogás hangzik. Harro jön haza. Nagyon bölcs, a saját bölcseségétől elvakult és elszörnyedt Rosmarie megy eléje.

— Ó, Harro, milyen vagy! Mint egy lovag!

— Tetszem neked? — Lemosolyog rá magas barna lováról. — A braunecki számára szükséges sisakot egyszerűség kedvéért a fejemen hoztam el. Ki akartam próbálni, hogy csik egy ilyen vasfazékban a lovaglás. A dünsbergiek tűzoltónak néztek.

Milyen szép barna arca a sisakban, villámló szeme, kacagó szája, erős fogaival.

— És ez itt mi, olyan, mint egy bőrzsák.

— Az is, Rózsa — Harro lepattan a lóról, melynek hátára, a nyereg mögé, ősrégi bőrizsák van csatolva.

— Milyen kincseket találtam! Ez az uradalmi tanácsos úr igazi kincs s a szent égi lény, a rend sem megvetendő dolog. Igaz, hogy a hozzávaló szerelmem csak platonikus, — azt mondják, Schillernél is így volt.

Harro gondos szeretettel oldja le lováról a bőrizsákot s beviszi a műterembe. Azután kézen fogja Rózsáját! És te mit csináltál?

— Gondolkoztam.

— Milyen fölösleges munka.

— Hadd halljam, mit találtál.

— Hegyeket, mondom, hegyeket! A tanácsos úr csak belenyúl és megvan. De a receptet visszakéri és talán meg is kapja. Itt, nézd, tele ugyanazzal a kézírással. Végre megvan. Az ősanya! Thorstein-ház megtalálta olyan keservesen nélkülözött ősasszonyát. Minden eddigi kritikádnak, a dilettáns thorsteini szélről, nem elég hangulatosan recsegő falainkról, el kell némulnia!

Itt az ősanya: Brauneck Gizella grófné, született Thorstein grófnő.

Megénekelheted, Rózsa, de ha nem szépnek írod le, akkor nem hiszek neked. Kép nem maradt róla. Annál jobb, olyan szépnek képzelhetjük, ahogy akarjuk. Gondold csak el, ha ehez a kézíráshoz kicsi, kövér, krumpliorrú lenne, nem egyhamar heverném ki. Vagy valami rossz festő kötné meg a képzeletünket.

— Ennyit írt? — kérdi Rosmarie aggódva, mikor Harro kirakja az iszák tartalmát. — Hát regényeket írt?

— Majd meglátjuk. S most együnk. Azután fölfedezőútra megyünk a tizenhetedik századba.

Már ég a lámpa, mire a műterembe a nagy asztal mellé telepednek, mely rakva van régi, vastag papirossal.

Kóták, kóták, megint csak kóták. Csak számozott basszusban írva, magyarázza Harro tudákosan. Oboák, fuvolák, hegedűk és orgona számára — oratorium.

— Rosmarie, milyen különös! Hogy ezek ilyen vidámak voltak ezerhatszázhetvennyolcban! „Újjongjatok az egek urához, dícsérjétek hárfák és hegedűk szavával. Jöjjetek eléje örvendező szívvel!"

Nézd az írást. Mintha hattyú siklana tova. Ó, hogy ilyen bután ülünk előtte, betűt sem értve, bután! Mit szólnál hozzá, ha meghívnám berlini vígasztalómat, a muzsikust? Jövő nyárra akartuk meghívni. Azt írja, hogy nagyon vágyik utánam, de szörnyűködve olvasta, hogy hercegnőt vettem feleségül — tizenhat ősszel — nagyon alacsonyra becsül, Rosmarie — s most már nem mer jönni.

— Csak nem vagyok olyan ijesztő, Harro!

— Ó, te tudod is te, milyen vagy!

Rosmarie szeme megnedvesedik: — Igen, kicsit sejtem már.

— Ne légy tragikus, Rózsa. De lásd, nőismerőseid legtöbbnyire vadul fölborzolt hajú, s néha félretaposott sarkú akadémiai növendékek voltak. Hercegnőt még sohasem látott. Az én rangomról sem tudott sokáig, nagyon rosszul illett volna a grófi cím a mosóda melletti lakásomhoz... Igaz, a vasalónők is érdekelték, nagyszerű lelki mélységeket sejtett bennük. Nagy szerencsétlenség történik, ha téged meglát. Rajongva szeret minden szépet. Olyan nagy a szíve kis, összenyomott mellében. Kicsit ferde. S mikor leült régi zongo-

rájához, s hosszú pókujjait végigjártatta rajta, s berlini poklomból hirtelen gyöngéd szárnyon elröpített oda, ahol pálmák suttognak, az örök tenger kéklik, s az ég leányai aranycipőben szállanak alá —

— Harro, nem lehetne neki sürgönyözni?

— Ó, te édes Rózsa, milyen kedves szót mondtál. Sürgönyözünk:

„Nagy felfedezés: oratórium a tizenhetedik századból. Kérünk, légy: keresztapa. Család nagyon érdeklődik, viseli a költségeket."

— Ezt te fogod, Rosmarie — én kiégett tűzhányó vagyok.

— Ó, Harro, édes!

— Megállj. Ott maradni, ahol ülsz! — parancsolgat Harro.

— Még csak annyit: „A kocsi Kupfenbergben vár."

Úgy, ez szép. Ha a régi zenének nincs is már értéke. Hans Friedrichének van. S a néma zongora, hogy fog örülni! S este ott ülünk és hallgatjuk. Lásd, mit köszönhetünk az ősanyának.

— Azt hiszed, hogy ő komponálta a zenét?

— Nem. Nézd — néhol vörös irónnal van belejavítva. Elég hanyag férfiírás. Az ősanya csak másolta. Nézd, ez pompás. Vörössel: „Ó, bűbájos; végy kéket, végy kéket. Ne szomorítsd legalázatosabbadat vörössel, mely háromszor fölhigult az esőben!" Ez az utasítás talán az énekesnőnek is szól! Tulajdonképpen többet is szerettem volna megtudni róla, mint csak azt, hogy másolt.

— Már üres a tarisznya?

— Még egy csomag és különböző holmi. Zöld selyempárna, nádpálca, festett famadár, pipával a testében és egy selyemtarsoly.

— Abban mi van?

— Írókészlet. Borostyánkőből, mint egy nagy alma, finom ezüstfedővel.

— Az az enyém, — kiáltja Rosmarie.

— És egy könyv. Megvan hát, írásban, egy szép lélek vallomásai.

A két unoka feje a régi könyv fölé hajlik. Név nincs benne. S újabb családás. A könyvnek csak néhány oldala van teleírva, s azon is csak bibliai idézetek állanak.

— Írhatott volna közéje valamit, — dörmög Harro.

— Nézd! — Rosmarie egy lapra mutat, melyen csak ez áll: Szeressétek ellenségeiteket.

— Ő is dobálózott ezzel a szóval, mint egykor te, Rosmarie?

— Nálam csak szegényes kísérlet maradt, Harro. Én csak a legalsó fokig jutottam el.

— És az?

— A kék emberke.

— Kérlek, ne légy olyan titokzatos.

— Nézd hát meg, igazán nem akarok róla beszélni, olyan szánalmasan kevés.

— Hallgatás?

— Azt hiszed, ő többet is tudott belőle? — kérdi Rosmarie.

— Itt a kötésben is van valami.

A fedőlap és boríték közé papírlap van csusztatva. Gondosan széjjelhajtogatják. Sötét, lágy hajfürt hull ki belőle, felül ezüstszállal összekötve, melyről kis papírlap csüng. Rajta a vörösironnal javítgató férfiírással:

„A bűbájosnak az Úristen bolondjától."

— Úristen bolondja! Hallottad ezt a szót valaha?

— Igen, néha hallani, itt vagy Brauneckben. Mint átkozódást vagy ha valami nagyon együgyűt akarnak vele megjelölni. És ez alatt is kóták vannak. Hans Friedrich motívumnak nevezné. Két motívum. Bizonyára egy az övé, egy pedig a bűbájosé... Ó megint buták vagyunk, Rosmarie! — No, végre, ezt bizonyára ő írta. Rózsa, el tudod olvasni, akkor olvasd föl.

— A legfelső rész is bizonyára motívum, — mondja Rosmarie s elolvassa. Olyan könnyű olvasni a tiszta kézírást...

— A motívum, Harro:
Lélek, mely szenved,
Ajak, mely hallgat,
Szív, amely szeret,
Istenhez elvezet.

Látod, Harro, hogy ő is tudott róla!

„A lélek a kertben jár, hol a rózsák könnyektől nedvesek s a magas fekete fák mind fölisszák előle a napot. Ahol a madarak szürkén, hallgatva gunnyaszta-

nak a lecsüngő ágakon. Hol a bokrokon és fűvön és nyíló virágokon gyöngyszem remeg. Sötét víz folyik a kerten át, mely nem csobog, nem mormog, csöndesen mozgatja a parton álló nádat.

A lélek magára borítja fátyolát, lehajtja fejét s eltakarja sebeit, melyet azoknak mérges nyilai ütöttek rajta, akik kívül állanak. Így megy a lélek a kerten át, a szürke madarak között, melyek nem dalolnak, a patak mentén, mely nem csacsog, a liliomok között, melyek aranyos szálaikon a fájdalom harmatát hordozzák. S a kert végében, ahol legmagasabbra nyúlnak a fák s fájdalomárnyékuk legmélyebb, ott áll egy rózsafa, ágán sápadt bimbó.

A lélek a rózsafára néz s azt mondja néki: Ó, te szerelmem rózsája, milyen sápadt vagy és itt állasz a sötétben, ahova egyetlen sugár sem téved, pedig a reggel ragyogásának, a dél pompájának és az est aranyának kellene reád ragyogni. S akkor illatod pompásabb lenne, mint a kert valamennyi virágáé.

A lélek a bokor fölé hajlik s az éles tüskéket keblébe taszítja, hogy a törzs igyék a piros vérből s a meleg hullámok fölkússzanak az ereken s a rózsa sápadt kelyhét pirosra fessék.

De ha beesteledik és a kert ura megjön, azt kérdi majd:

— Lélek, mi van a kerteddel, melyet azért adtam neked, hogy szép virágait ápold?

És virágzik-e rózsafád, melyet leheletem keltett ki a mély talajból?

Akkor a lélek szomorúan mondja:

— Uram, gyepem nedves a könnyektől, szürke madaraim nem ismerik a dalt, liliomaim lefonnyadtak és megtörtek a kövektől és nyilaktól, melyeket kertembe hajítottak. És szerelmem rózsája ott áll a sűrűben, hol legfeketébb az árnyék.

És az Úr aranyszeme végigtekint a lélek kertjén.

Ragyogás siklik végig a sötét törzseken, lecsöppen az ágakon és apró galyakon, a nedves gyep pedig gyémántoktól villog. A madarak megtalálják hangjukat, csalogány lett valamennyiből és a hála dalát zengik. A lekonyult liliomok fölélednek. A szerelem rózsája, mely ivott a lélek véréből, kitárja kelyhét s bíborszín pompában virágzik és illata betölti a kertet. És a sötét víz,

mely az örökkévalóság trónusához folyik, suttogni kezd.

És akkor meggyógyul a lélek.

Hallgatás, 1672 októberében, mikoron húsz esztendős lettem, keserűségem negyedik hónapjában.

Harro óvatosan összeszed mindent s elzárja a szekrényébe.

Rosmariet kézenfogja s a Gondűzőbe vezeti. Ott egy darabig némán ülnek egymás mellett. Azután Harro melegen mondja:

— Térjünk vissza a huszadik századba. Tán mégsem kellene régi dolgok között kutatni. A szellemidézés sohasem volt jó dolog. Különben még a te gyónásod is hátra van. Mi mindent gondoltál ki?

— Nagyon sokat gondolkoztam ma, Harro — s még beszélnem kell veled.

— Ez veszedelmesen hangzik, — bevezetés, mely után rendszerint kellemetlen közlés következik. Hát itt ülök már a vádlottak padján, halljam!

— Ó, ha így kezded s csak játszol velem, akkor hogy merjem? Mindig csak játsztok velem te és a nénik. Mintha sohasem okosodhatnék meg. És igazatok van. Ostoba gyermek vagyok. Olyan ostoba, amilyen hosszú. Mikor kicsi voltam, mindenki nevetett rajtam. Csak te nem! Harro, te nem! És ezért szerettelek téged. Harro, miért csatlakozol te is a többiekhez?

A Thoresteinernek a homloka is elpirul, lecsüggeszti fejét s úgy áll Rosmarie szelíd szürke szeme előtt, mint egy megdorgált fiú.

— Rosmarie, így könnyebb volt. Elég nehéz a dolog nekem. Ezt te nem is tudhatod. Igazán igazságtalanság volt iránttad? Azt gondoltam, meghagylak boldog gyerekességedben.

— Ne tagargasd többé, Harro. Mondd, Harro, mond meg nekem. Miért nem vagyok a feleséged? Valami van rajtam, amiért nem lehetek?

Harro nagyon megijed. — Csak nem hordozod magadban ezt a gondolatot már régóta! Az rettenetes volna. Rózsám, szegény Rózsám! Nem, minden olyan egyszerű! Nagyon fiatal vagy még, kíméletre szorulsz. Nem olyan régen volt, hogy kiszakítottak a halál karjából! Milyen borzasztó volna, ha ártanék neked! A legborzasztóbb lenne számomra. Nem tudom meg-

tenni. Némely dologban nagyon gyáva vagyok. Nem tudhatod, mit szenvedtem, mikor ott állottam melletted Bordigherában s úgy feküdtél előttem, mint egy megkínzott árnyék. S nem akartál Brauneckben maradni, kértél. — Így hát azt ajánlottam apádnak, légy itt nálam, ahogy a Lélekke lett volna. Szavamat adtam neki. Hogy ezzel rossz órákat szerzek neked...

— Ó, Harro, hogy szégyenlem magam! Ó, Harro és olyan boldog vagyok és úgy szégyenlem magam. És sejtem, hogy nem is tudom, mennyire kell magam szégyelnem. Jóságodból élek, annyi idő óta.

Harro átöleli s gyöngéden simogatja a haját.

— Boldog légy, Rózsa. És annyit adtál nekem. Hogy is tudhatnád, hattyúszűz, hogy mit érzünk mi, férfiak. És életem legmagasztosabb óráit tőled kaptam. Áldozatot hoztál nekem. Az üdvösség vihara zúgott át rajtam. Nézd, a többiek számára való az arc, talán még a kezet is nézik, a többiről a szabónő gondoskodik. Számomra a váll, a hát, a csípő szelíden hullámzó vonala éppen annyit mond mint az arc. Mindig sejtettem, hogy gyönyörű vagy. De hogy lelked így építette és így megőrizte lakását, azt csak most tudom. Szent lettél előttem. Finom érzésed megsúgta, hogy mit tehetsz és mit nem, hogy még nyugodtabban maradhassak veszedelmesen édes szépséged mellett is. A teremtés óráit élveztem, míg festettelek.

És most már ne búsulj, Rózsám. Nyáron lakodalmat ülünk. Hát mért rejted el az arcodat, nem tudsz rámnézni...?

Az lesz az ünnep... Ünnep, melybe senki sem szól bele. Az ünnep! A rózsa ünnepe! Amihez képest a többi ünnep mind csak előjáték volt. A fátyladat magaddal hoztad s a braunecki fehér futórózsákból kötünk neked koszorút. Azok hasonlítanak hozzád legjobban! Drága tested fehér selyemkötös borítja majd, lábadon aranycipő, az örömcipők. És egyetlen idegen szem sem lát bennünket. S a kút legszebb dalát zengi nekünk. Miért nem szólsz egyetlen szót sem, Rózsa, fehér Rózsám!

— Ó, szeretlek, nagyon szeretlek!

Harro hirtelen föláll és halkan mondja:

— Most mennem kell, Rosmarie. Még messze van a nyár. Még egy csókot, de hamar! Mennem kell.

— Szavadat adtad, Harro — meg is kell tartanod.

S Rosmarie elfordul és kimegy. —

Mikor Harro másnap bejön az ebédlőbe, a napfényes szoba üres és Rosmarie számára nincs is terítve. Helyette egy néki címzett levél van az asztalon:

„Kedves Harro, mikor ezt a levelet olvasod, már Würzburg felé járok. Tizenegykor Berlinben leszek, apa vár rám. Liza bízik benne, hogy baj nélkül eljuttat Berlinbe. Ha szerencsésen megérkeztem, sürgönyzök neked, de ha Liza önbizalma ellenére valahová máshová kerülnék, akkor is sürgönyzök. Ne haragudj.

Rosmaried."

Rosmarie, életében először, a maga kezébe vette sorsát.

A NEVELÉS.

Rosmarie sürgönye nagy feltűnést keltett Berlinben, a Brauneck-palotában. A hercegné szeme csodálatosan fölragyogott, mikor a herceg megmutatta néki a sürgönyt.

— Különös! Reméljük, nem jelent semmi rosszat. Ha fiatalasszonyok váratlanul megjelennek szüleiknél, az vihart jelent...

A herceg sopánkodik, hogy Harro egyedül engedi utazni Rosmariet, aki pedig olyan járatlan. Vajjon tudja-e, hol kell jegyet váltani! Egész délután, — Rosmarie csak Würzburgból sürgönyözött, — nem találta helyét, mindenféle vonatszerencsétlenség eszébe jutott, ami leányát fenyegetheti. Mintha hirtelen szakadékok nyíltak volna meg Würzburg és Berlin között. — Lelkiismeretlenség Harrotól, — sóhajtozza egyre. Már negyedórája sétál az anhalti pályaudvaron, mikor a vonat végre megérkezik. Az ajtók megnyílnak, s tarka tömeg özönli el a pályaudvart.

A herceg mereven néz, hogy belefájdul a szeme; teljesen hihetetlennek tartja, hogy Rosmarie csakugyan megjelenjék.

S már ott is áll előtte: — Apám, be jó, hogy itt vagy!

A herceg úgy öleli meg, mintha a világ másik feléről érkeznék. — Itt vagy hát! — S szeme megnedvese-

dik. Milyen rózsás Rosmarie arca, a hosszú utazás ellenére is s szeme vállalkozókedvtől csillog.

— És semmi kellemetlenséged sem volt az úton?

— De apa, csak elég nagy vagyok már ahoz, hogy egyedül, azaz Lizával el merjek jönni Berlinbe. Második osztályon utaztunk, az elsőben nagyon unatkoztunk. S volt egy hölgy, két gyermekével, nagyszerűen mulattunk.

— És jól vagy és Harro?

— Nagyon jól, apa és kicsit örülhetnél, hogy itt vagyok.

— Nagyon örülök, — mondja a herceg, aki csak most érzi, milyen kő esett le a szívéről. A Brauneck-palotához hajtatnak s Rosmarie szája be nem áll, annyi a mesélnivalója, csak azt nem árulja el, hogy miért is jött.

A hercegné feszült figyelemmel várja, de ahogy egyetlen pillantást vet Rosmarie szép arcába, érdeklődése hirtelen lelohad. Néhány közömbös szót vált vele, azután hirtelen eszébe jut, hogy megnézi egy premiere harmadik felvonását, mely különösen érdekesnek ígérkezik. Az ajtóban visszafordul:

— Rosmarie, de hát miért is jöttél?

Rosmarie elpirul, a herceg gyorsan felel:

— Karácsonyi meglepetések Harronak!

A hercegné érdeklődése végképpen elalszik s magukra hagyja őket.

Rosmarie apja dolgozószobájában a kényelmes bőrdívánra telepszik s a herceget is maga mellé vonja.

— S nem is csodálkozol, hogy nem hoztam üdvözletet Harrotól?

— Nem hoztál? Igaz!

— Megszöktem!

— De Rosmarie, — rémüldözik a herceg, — mi jut eszedbe! Kérlek!

— Egyszer már én is önálló akarok lenni. S Harro nem fog haragudni. Hadd meséljem el...

— Úgy látszik, nálad időnként lelki szükség a megszökés. De mégis aggódom, hogyan fogja föl Harro a dolgot.

— Hallgasd csak, hogy csináltam. Tegnap határoztam el. Liza megtalálta a menetrendet és tanulmányozta, de hasztalan, míg végre Märthez folyamod-

tunk. Thorsteinben semmi sem történhetik Märt nélkül. Azt mondtam neki, hogy meg akarjuk lepni az urat. Azután áttelefonáltam Brauneckbe s kocsit rendeltem a Schlossberghez. Életemben sem keltem ilyen korán! Fekete éjszaka volt még. Märt vitte a csomagot és egy lámpást, úgy mentünk le a hegyen. A szél sóhajtott a fák között és Liza tudja, hogy arra kísértetek járnak és nagyon félt. Hallottuk a gémek kiáltását is. Märt ment elől, mintha nem is volna egyszerűbb dolog, mint hófuvásban a nedves avarban járni s széles háta nagyon vígasztaló látvány volt. S hogy örültünk, mikor megpillantottuk a kocsi lámpását. Onnan már minden símán ment.

— S Harro már tudja, hogy megérkeztél?

— Hogyne! S ne csinálj ilyen gondbaborult arcot, apa! Ha jövök s megint nálad vagyok!

— Kedves Rosmariem, nagyon lekötelezném, ha végre megmondanád, mire volt jó ez a hirtelen utazás, gyalog és éjszaka?

— Kedves apám, az ilyen álmodók is lehetnek néha erélyesek. Fölébredtem hétszer hét álmomból s már megelégeltem a hattyúszűzeket. Harro szavát adta neked.

— Hát megmondta!

— Addig kínoztam érte. Nem engedhetem, hogy örökké úgy bánjatok velem, mintha kiskorú gyermek volnék! Harro mitsem tud arról, amit most teszek. Föl kell oldoznod adott szava alól, apám!

— Már esküvőd napján fölodoztam, — de hallani sem akart róla. Az okát is tudod. De Rosmarie, nem is csak rólatok van szó! Házatok jövőjéről. Nagy vihart éltél át az utolsó években, vajjon igazán elég erőteljes vagy-e már, hogy egészséges gyermeked lehessen... Rosmarie, te vagy az egyetlen reménységem! Ha ezt is elvesztem, akkor igazán nem tudom, miért éltem!

— Ó, apám, mondj el mindent... tégy próbát velem!

— Hát hallgasd meg, Rosmarie... Nincs már reményem, hogy magamnak is lehessen gyermekem. Néha úgy érzem, hogy így van jól s még szerencsétlenebb volnék, ha kívánságom teljesülne. De máskor megint, mintha a fejszét érezném a gyökéren. Egész

életem munkája hiábavaló volt. Sokmindent kezdtem el, aminek haszna harminc, negyven esztendő mulva mutatkozik majd. Megtartottam a régi dolgokat, mert azokon, ha nincs is más értékük, mint amit a kegyelet lát bennük, áldás van. Így tett nagyapám és apám is. Az unokáinkért élünk. Egy lánc részei vagyunk s ha csak egyetlen láncszem elkorhad, megszakad a folytonosság. Egy nemzedék szétrombolhatja, amit tíz épített. S az idő hatalmas erővel tépdesi a régi láncokat!

S most képzeld el, Rosmarie, milyen egyedül állok — megpróbáltam kibékülni a gondolattal. Szép örökséget gyüjthetek neked, anélkül, hogy az utódnak ártanék — de életfeladat ez?

— Apa, Harro nem is akarja —

— Tudom. De az örökséggel kötelesség is jár. Az tette Harrot előttem olyan kedvessé. Az ő öröksége egy ősi név s néhány összeomlott fal volt! S mégis mennyire érezte, hogy az is kötelez! S mert az ember nem élhet remény nélkül, Harro családi papírjai között kezdtem kutatni. Szerencsére, az öreg úr a legfontosabb írásokat magával hordta vasládában, ezek megmaradtak. Beszéltem egy lipcsei tudóssal, aki ezzel foglalkozik. Puhatolóztattam őfelségénél. Úgy-e, Rosmarie, értesz?

— Sajnos, apám, egyáltalában nem. Vasszekrények és tudósok kavarognak a fejemben. Tudod, hogy milyen balga vagyok!

A herceg megfogja lánya kezét s szép barna szemével úgy néz rá, ahogy még soha, tekintete csupa sürgető vágy.

— Rosmarie, ha a te fiaid lehetnének Brauneck urai!

Rosmarie arcát elönti a vér, keble kitágul a ránéző szem mélységes pillantásától. Mintha hegytetőn állana, kavargó köd felett, egyszercsak a ragyogó napfény széttépi a ködgomolyagot s ott áll előtte a folyó ezüstszalagja, a braunecki hegyek és dombok s maga a kastély, tornyaival s napfényben tündöklő ablaksorával.

— Még messze van odáig, Rosmarie! Húsz évig kellene még élnem, hogy biztosan megígérhessem neked. S valami még fölfordíthatja az egészet. Személyes érdek is közrejátszik. Nagy és nehéz áldozatokat kell hozni. Fiaid nem lustálkodhatnának, mindent nem

tarthatok meg. Az öccs urakat, a két utolsót, Csehországban, ki kell elégíteni. Egyik maga zárta ki magát rangjához méltatlan házasságával. A másik... csak az élvezetnek él... könnyelmű ember. Mennél tovább élek, annál hajlandóbb lesz egyességre.

De erős unokákra van szükségem, akik elbírják az élettel való küzdelmet.

S éppen a legidősebb...

Álmodozónak csúfolnak majd, aki mindent egy kártyára tesz föl. Áldozatba kerül, Rosmarie. Brauneck palotát eladom, az értéke most harmincszoros lett. Apám vette, hogy ne gubózzam be magam igen korán Brauneckbe. Azt akarta, hogy tevékeny részt vegyek a német életben s ne nézzek mindig hátra...

— Nem lesz ez nagyon nagy csapás mamának? — sóhajt Rosmarie. — Ha mindig Brauneckben kell maradnia s áldozatot hozni olyasmiért, ami alapjában sértheti?

— Rosmarie lelkedre kötöm a dolgot, ez a legmélyebb titkod. Még az urad se tudjon róla. Légy hű, Rosmarie!

Nézd, Rosmarie, megpróbáltam kibékülni sorsommal. Megfigyeltem az öccsurakat. Egy nemzedék szétrombolja, amit annyi épített. Ezek az élvezetnek élő emberek... Kínos nyugtalanság fogott el. Mintha az öreg Brauneckek nem tűrnének egykor meg maguk mellett. Hogy kísértenem kell majd az elhagyott és elpusztult Brauneckben.

S te hallgatsz, Rosmarie!

— Hallgatok, apám. Én is Brauneck vagyok!

— Azt be kell bizonyítanod. A Brauneck természet lassan érik.

— — — — — — — — — — — — — —

Rosmarie nem nagyon siet haza. Igaz, a Brauneck palotából hamar elűzte az ott uralkodó jeges levegő. Még egy szép délelőttöt tölthetett apjával kettesben a sakrowi tó partján. Azután Helén nénjéhez sietett, akit balesete nagyon megviselt.

A jó nénit jövetele nagyon meghatotta s nem akarja elengedni. S végre megjön az urától az olyan nagyon várt levél. Eddig csak lakonikus leveleződapokon értesítette hogylétéről. S Rosmarie a levéllel szobájába oson.

„Édes Rózsám. Visszajössz végre? Hogy mért mentél

el, azt körülbelül sejtem. De mért ragadtál Helén néninél! Attól félsz, hogy igen korán kiveszlek zöldezüst oltárfülkédből? Ezzel meg is mondtam, amit akartam s abba is hagyhatnám a levelet, a többit rádbízhatom, te gonosz Rózsa! A szökésben idők folyamán nagy gyakorlatot szerzel. Az utolsó kaland pompásan volt elrendezve, tisztelet neki! De a további gyakorlatot mégis be akarom szüntetni!

Ha nem látnám most is szürke szemedet magam előtt, amint rémülten néz reám, elég szívtelen volnék befejezni és hideg mosollyal postára tenni ezt a levelet. De félek, hogy akkor meg Helén nénitől szöknél meg s csupa bűnbánatból még a kupferbergi postakocsival érkeznél meg, ami a legszörnyűbb közlekedési eszköze a világnak. Azért kezdem a második oldalt s tovább mesélek neked. A szakácsné fukarnak tarthat, mert mióta elmentél, valóságos ínyenc-életet élek. Ma kétségbeesésemben egész dinert ettem végig. Minek következtében mindenhez lusta voltam s már a második szivarra gyujtok. Még a te személyedet, a Gondűzőt is összefüstölöm. S közben minden falról te nézel rám! Tüskerózsa! Valami itt maradt belőled a szobákban s ahogy a kék füstöt nézem, egyre látlak s egyre rádgondolok. Te gonosz Rózsa, s közben egyre szebb leszel! Jó lesz már, ha jössz s igazi képed elűzi a képzeletbelit. Már egész csinos kis dicsfény nőtt köréje. És — megérdemled ezt — te szökevény?

Ha már benne vagyok a tintában, megírom azt is, hogy ma templomban voltam. A családi helyen. Közfeltünést keltettem. De nem egyhamar fogom a vezeklési gyakorlatot megismételni. A Thorsteinek mind hosszúak voltak s valószínűleg előnyösnek tartották az áhitat szempontjából, ha lábukat mennél szűkebb helyre szorítják. Hozzá még jéghideg is volt. És az áhitatot mint zavaró körülményt, úgy látszik, gyökerestől kiirtották templomainkból. A lelkész úr mindent megtett és amennyit értettem belőle, jól is beszélt, de jéghideg volt s én is jéghideg maradtam. Mint megátalkodott és megrögzött bűnös, sétáltam haza. Lelkem, testem úgy át volt fázva, a műterembe menekültem hát, félrehúztam azt a bizonyos függönyt, eléje húztam a te székedet s szivarra gyujtva elnyujtóztam benne. Szép a kép. Ezt nem büszkeségből vagy hiúság-

ból mondom, ellenkezőleg. Alázatosan mondom. Mint modern embernek a szép „tudatalatti“ szót kellene használnom, de a Goethe-féle tompultság nekem jobban tetszik. Abban az állapotban festettem. Sok mindent csak most fedezek föl rajta. Hirtelen szentségtörésnek éreztem, hogy szivarozva ülök bűbájad előtt, elszégyeltem magam és félretettem.

Azután fölfedeztem bal kezedet, mely a kút káváját fogja. S mintha hályog esett volna le a szememről. Látnom kellett, hiszen én festettem és mégsem láttam. Hogy szorítja a kéz a kútkávát. Remegés fut rajta végig, át a kar vonalán s mint finom árnyék végződik a mell alatt. Most tudom, mibe került neked. S láttalak tekintetemtől megremegni s büszke, tiszta lelked meghajolt előttem, levette fejéről koronáját és felém nyujtotta. Szép a fiatal fa a májusi ragyogásban. Milyen szép a liliom, ha fehér, illatos kelyhe remeg a reggeli szélben. De milyen hideg és kemény fehérsége a te karod csupa lélek, piros, meleg tűztől átvilágított fehérsége mellett. Milyen fakó a porszemek szép sárga színe hajad érces ragyogása mellett. Az egész teremtés szépségét emberi képmására halmozta a teremtő.

Úgy is illik, hogy a braunecki áhitatosan térdreboruljon a tündér előtt.

A teremtőt érzi, eltekintve attól, ami minket férfiakat lelkünk mélyén térdre kényszerít előttetek.

A kép előtt ültem, míg csak az alkony árnyai elő nem kúsztak minden sarokból s az alkonyat szürke pókja be nem font. Így hát mégis megkaptam a magam áhitatosságát. Igaz, hogy Ulrike néninek nem nagyon tetszene és pogánynak mondaná. Kiváncsi vagyok, eljutok-e valaha magasabb megismerési fokra is. Egyelőre így kell elhasználnotok, amilyen vagyok.

Úgy, most összekarmoltalak és megsimogattalak, az utóbbiból igen is sokat kaptál s tudod, mit kell tenned. Harrod.“

— — — — — — — — — — — — — —

Helén néni vigasztalhatatlan, mikor Rosmarie közli vele, hogy a legközelebbi vonattal haza kell utaznia. A férjek hitvány önzésén sóhajtozik s huga tökéletes védtelenségén.

— Ne légy már előre türelmes rabszolganő. S ha az ember a férfiaknak minden kívánságát teljesíti, a leg-

tisztességesebből is házi zsarnok lesz. S a te Harrodnak tehetsége is van hozzá, látszik a kemény nyakán. Sürgönyözz: Szombaton érkezem. Ma csütörtök van. Ezzel eleget teszel kívánságának s mégis tiltakozást jelent a zsarnoki parancsolgatás ellen. Így tesz egy okos asszony, aki tudja, mivel tartozik félig béna nénjének.

— Helén néni — könyörög Rosmarie —, már nem is vagy olyan béna, magammal viszlek Thorsteinbe.

— Mintha kedvem volna szerelmes fészketekben a kényelmetlen harmadikat játszani! Mindig nénikre van szükségetek! Az nem stílusos. Harro nem nagyon örülne. Nem, maradsz és önállóságot és akaraterőt tanusítasz.

Rosmarie mosolyog: — És akaraterővel és önállósággal azt teszem, amit Helén néni akar.

— Rosmarie — panaszkodik a néni —, belőled már a dacos Thorsteiner beszél. Menj hát és thorsteineresedj el egészen.

Semmi könyörgés sem használ. Rosmarie még eléri a háromórai vonatot s este tízkor berobog a braunecki coupé a thorsteini kapun, melyet Märt tár ki.

— Jó estét, Märt és hol van a gróf úr?

— A gróf úr ma délután elutazott a kupferbergi pályaudvarról.

— Hát nem kapta meg az úr a sürgönyömet?

— Délben jött egy. Levél van fenséged számára.

Rosmarie az ebédlőbe siet, az asztal szépen meg van terítve, virággal s levél várja.

„Kedves Rosmarie! Utazást teszek Stuttgartba és környékére s mindenünnen írok neked. Megelégszel levelezőlapokkal? Tudod, hogy útközben nem szeretek írogatni. Mulass jól s felügyeleted mellett, de világért sem anélkül, takaríttasd ki a műtermet. Nagyon ráfér! Szívből köszönt Harrod."

Rosmarie, szívén tompa nyomással, ül magányos vacsorája mellé. Helén nénire gondolni sem mer. S a levest hirtelen sósnak érzi. De türelemre inti magát s megpróbálja elképzelni, hogy ez a téli utazás nagyon élvezetes lesz Harronak. S holnap megint kap hírt. A másnap a két jól megtermett takarítóasszonyon kívül — akiken meglátszik, hogy művészeti tárgyakat fel-

ügyelet nélkül nem igen lehet rájuk bízni — levelezőlapot is hoz. Látképeset.

„Kedves Rosmariem! Megérkeztem. Stuttgartról mindent megtudhatsz a Bädekerből, Dél-Németország, 324. oldal. A levegő is ugyanolyan sűrű, csak még benzinszag jött hozzá. Találkozom H. F.-fel s meghallgatom a H-moll misét. A hálószobámat lezártam, mert odarejtettem a nagy képünket. Ki ne nyisd, mert a takarítónők mindig ledöntik a képeket állványukról. Tapasztaltam. Harrod."

Különös, de Rosmarie reggeli teája is sós. Betéve megtanulja a kártyát, de a Bädekert nem veszi elő, hanem nehéz napi munkája után lát. Lizát úrnője jelenléte megdöbbenti, de mikor látja, hogy a fafaragásokat gyökérkefével és szappannal támadják meg s egy feldöntött vederben ott úszik néhány vázlat, maga is belátja, hogy két szem nem elég a szerencsétlenség megakadályozására, négy kell legalább. Rosmarie fölveszi sealskin-kabátkáját és sapkáját, mert a takarítóasszonyok rettenetes léghuzamot csinálnak, talán a szoknyájukban hozzák magukkal. Kétségbeesett kísérletet tesz, hogy a zűrzavarban rendet teremtsen. Hová tegyék ezt, hová amazt, hogy kell ezt tisztítani?

Összetörve, sajgó tagokkal s azzal az érzéssel, hogy ebben az életben sem lesz tiszta többé, már délután öt órakor félbeszakítja a tisztogatási orgiát s a takarítónőket, azok nagy elragadtatására, teljes napszámmal, hazaküldi. Először is a fürdőszobájába menekül; borzasztó volna, ha Harro most váratlanul hazajönne. Olyan felfordulást találna, amihez képest az előbbi állapot még paradicsomi volt. Este a Babette megint levelezőlapot hoz. Megint látképes. A stuttgarti Solitude! Alatta: „Nagyon hangulatos, ugy-e! Remélem, te is vígan vagy, mint mi. Köszönt Harrod." S alatta egy finom „H. Fr."

Vidám! Ez a szó úgy elkeseríti Rosmariet, hogy hirtelen befejezi vacsoráját. A Gondűzőbe vonul vissza s úgy érzi, hogy elárulták, elhagyták. S a reggel megint elhozza a takarítónőket. Rosmarie már annyira jutott, hogy kölcsönkér Lizától egy nagy köténytt, föltűri liliomfehér karjáról a ruhát s maga is hozzálát. Így jobb, mintha csak nézi. S lassan-lassan reménysugár tűnik föl. A víz lassan lefolyik.

Ha a herceg most látná leányát! Egy nagy asztal mellett áll, azon megkezdett fafaragások, előtte fehérpiros csíkos kötény, feje bekötve. Most minden darabot egyenkint gondosan leporolnak, ledörzsölnek, a fali-polcokra helyeznek s minden polcról jegyzéket készítenek, hogy akármit könnyen meg lehessen találni. A jegyzéket Rosmarie írja s Liza ragasztja be a polcokra. De ez csak a munka kis része. A mappákat még el sem kezdték. S Liza úgy érzi, nem szabadna engednie, hogy fiatal úrnője így megerőltesse magát. De azt is érzi, hogy egymaga nem tudná ezt a sokféle dolgot elintézni.

Hanem ma vacsorázik Rosmarie, akármilyen jókedvű levelezőlapok jönnek is. Életében, sem volt még ilyen éhes. S vele szemben koránt sincs a szakácsné azon a véleményen, hogy inyenckedni is lehet. A sült kemény, mint a talpbőr, s a burgonyapiré szent Flórián nyomait mutatja. Ha Rosmarie nem volna olyan zöld háziasszony, észre kellene vennie, hogy a szakácsné nevelni próbálja. S a levelezőlap is megjön.

„Kedves Rosmariem! Tegnap zenében kéjelegtünk. Ma láttam a tárlaton az Őszi estét. Jó helyen függ, nincsenek zavaró szomszédai. Az első terembe avanzsáltam. Remélem, jól mulatsz. Harrod."

Rosmarie arca nagyon piros. Milyen régóta vágyik már, hogy valamelyik képét megnézhesse vele künn, az idegenben. S most megérhette volna... S elesik ettől a gyönyörűségtől! És a szép zene! Ehelyett cselédmunkát végez s még azt kérdik, hogy mulat? Minden izma fáj a szokatlan munkától. De Harro erre nem is gondol s ha apa tudná! Harro bizonyosan azt hiszi, csak mondani kell a nőknek s már meg is csinálják. De nem, ennek ellentmond, hogy Harro nagyon is jól ismeri a takarítónőket. S Rosmarie kezdi belátni, hogy tévedett. Eddig attól félt, hogy Harro haragudni fog, ha megtudja, mi mindent dolgozott. De mennél jobban áttekinti az elvégzett munkát, annál jobban belátja, igenis Harro tudta, hogy néki is mindenben segíteni kell. Kicsit keserű megismerés őfensége, Brauneck hercegnőnek.

S még nincsen is készen! Egy pillanatig gondolkozik, ne sztrájkoljon-e. A mappákat már nem is kívánhatják! De azután fölébred benne a dac. Ha már cselédmunkát végez, nem akarja, hogy rossz cselédnek

mondhassák. S másnap hozzáfog a poros mappák rendezéséhez, melyeknek némelyikét évek óta sem nyitották ki. És nagyon jó volna kicsit nézegetni, de akkor olyan ijesztően gyorsan elszáll az idő s nem akarja, hogy munka közben lepjék meg. S ma újabb ösztönzést hoz a posta.

„Kedves Rosmariem! Nem igen fogsz boldogulni a takarítással, mert a mappákat is át kellene nézni. Hagyj hát mindent úgy, ahogy van, míg megérkezem. Semmiesetre se engedd a takarítóasszonyokat felügyelet nélkül bennük turkálni! Hans Friedrichet magammal hozom, a nyugati szobát készíttesd neki, jobban szereti a lenyugvó, mint a fölkelő napot. Vasárnap előtt ne várj. Harrod."

Rosmarie elégedetten érzi, hogy Harro igen keveset tételezett föl róla. Hát majd meglátja! Rosmarie szíve szánalmasan ellágyul. Alázatosan gondolja: csak jönne már! Helén néni azt mondaná, hogy semmi akaratereje sincsen — olyan kevéssé modern nő, mondaná a tanár úr. Másnap megint felölti munkaruháját és porol és kapar és válogat és tartalomjegyzékeket ragaszt a mappákba. S este levél jön. Csak borítékba zárt levelezőlap. Egyik oldalán nagyon szépen díszített reggelizőasztal, közepén krizantémbokrétával, mellette levél. S a kártya hátlapján:

„Kedves Rosmarie! Hogy ízlik a hirtelen egyedüllét? Harrod."

Ó, Harro! Hát apának mégis igaza volt, mikor félt, hogy Harro mit szól majd szokéséhez. S lassan dereng benne a megismerés, hogy öreg Harrojának is, aki pedig iránta csupa szeretet és jóság, megvannak a maga bogarai. Talán a gőgből és nagyon is hercegnői modorából is ki akarja gyógyítani? Most mutathatná meg Rosmarie, hogy milyen jellem! Helén néni tekintetét érzi magán. „A házasság, még ha boldog is", — szónokolta a jó néni, — „küzdelem. S nem szabad már előre engedni, hogy legyőzessünk. És túlságos engedékenységgel az ember csak elrontja a férfiakat. Azok persze, akármilyen moderneknek mutassák is magukat, legjobban egy Grizeldiszt szeretnének. De mondd csak, — ha ugyan egyáltalán létezett ez a mesebeli nőszemély, amit én nem hiszek, — nem tette-e gyönge-

ségével férjét utálatos zsarnokká? Elrontotta s magát is, az urát is megfosztotta minden életörömtől."

Rosmarienak egyre ezek a szavak s a hozzáfűzött tanulság jár az eszében. S ez a takarítómunka kicsit Grizeldisz-szerű. Thorstein fiatal úrnője nagyon sokat gondolkozik ma este... S másnap átmegy a műterembe, hogy művét áttekintse. Ezek a szerteheverő mappák nagyon zavarók. Különben minden olyan tiszta s Liza segítségével nagyon ügyesen van elrendezve. Óriási munka s nem tagadhatja meg magától az elismerést. S ez a reménytelen rabszolgaasszony sóhajtva fog újra munkához. Az aggodalom is sietteti, a világért sem akarja, hogy meglepjék. S már üt is a szabadulás órája. Az utolsó mappa is rendben van. Rosmarie megfürdik, Liza megmossa a haját is és fürdőköpenyben, hálószobájában vacsorázik. Leveleződlap nem érkezik és holnap vasárnap van. Éjjel hall ugyan valami zajt, de olyan mélyen és nyugodtan alszik, hogy reggelre megint elfelejti.

— — — — — — — — — — — — — —

A ZONGORASZENTELÉS ÜNNEPE.

Rosmarie szükségét érzi, hogy Grizeldisz-napjait ünnepi öltözékkel fejezze be. Régi csipkével díszített lila bársonyruhát választ. Igaz, hogy senki sem látja benne, de mégis jót tesz megsebzett önérzetének. Igaz, hogy valami hercegnőszerű elkerülhetetlen lesz. Grizeldisz csak szolgáló volt, mielőtt grófné lett. A haját alig tudja befonni, olyan könnyű és hullámos s úgy áll a feje körül, mint a dicsfény. Kincsei közt kutat s előszed egy nyakéket, tüzes amethysztet, melyet két ezüstkarom tart. Kopognak az ajtaján, kopogás, mely arcába kergeti a vért. Ó, gyönge Rosmarie! Egy kopogás s már mindent elfeledtél, — hogy milyen hűvös leszel és hogy fogsz csodálkozni... de csak szívetdobogtató örömet érzel most, hogy Harro megint itt van. Az ajtóhoz siet, kinyitja s az ura karjába borul.

— Rózsa, én Rózsám! Utoljára szöktél meg?

— Soha, soha többet, — zokogja Rosmarie boldogan.

Harro a Gondűzőbe viszi s térdére ülteti, ott kedvére turkálhat a rövidre vágott göndör hajban s el-

rejtheti arcát az úra szemének acélosan ragyogó tekintete elől. Mert nem kell neki mindent mindig látni, ami szürke szemében olyan világosan ki van fejezve.

— Harro, csak tudtod nélkül mehettem s ezt nem lehet megírni! És apa mindjárt sejtette, hogy elégedetlen leszel velem.

Harro gonoszul, fölényesen nevet.

— Úgy, sejtette. Szép tőle. Mondd csak, akarsz-e mégegyszer, ha a legjobb okból is, elhagyni?

— Soha többé, — ígéri a gonosz Rózsa s mégis meg fogja tenni!

— S most nézzük meg a zűrzavart, amit odaát csináltál.

— De hiszen már nincsen.

Harro elsápad, olyan nagy bajt sejt — a takarítóasszonyok! — Azt hittem legalább egy-egy tekintetet vetsz majd rájuk, láthattad volna mire képesek ezek az asszonyok!

S Harro a legrosszabbra elkészülve, sétál Rosmarie mögött. Hideg téli nap ragyogja be a szobát, ott állanak a gondosan elrendezett mappák, a polcokról félre van húzva a függöny, hogy látni a mintákat és faragásokat, a nagy asztalon szépen elrendezett agyag- és viaszvázlatok. A faragószék melletti szekrényben mindenféle anyag, ezüst, gyöngyházlapocskák, viasztömbök. Harro aggódva nyúl mintagyüjteményébe, nem, nem gyökérkefével súrolták meg őket.

Megkönnyebbült sóhajtás. Tekintete most a fölragasztott tartalomjegyzékekre esik, melyeket Rosmarie írt. Rosmarie aggodalmasan összeráncolt homlokkal áll mögötte. Úgy érzi magát, mint élete egyetlen vizsgáján.

— Rosmarie, ezt álmodni sem mertem volna! Elkezdted és elvégezted! Segélykiáltást vártam!

— Ó, Harro, — mondja nénje mitsem ígérő tanítványa, — hát mégis dolgozhattam valamit érted. Azt mesélik, hogy mikor a néniszobában beillesztetted a faragásokat, elaludtál a faforgácson s ott találtak meg reggel.

— Ki fecseg ilyen haszontalanságot?

— Märt. És már régen tudom, de csak ma jutott eszembe. És most nagyon nevetségesnek találom gőgömet. És ne gondold, hogy nagyon vídám voltam a map-

pák mellett, — mondja őszintén. — Te nagy művész vagy és mégis sok szolgai munkát végeztél a házban.

Harro két kezébe fogja a fejét, hogy keze egészen belesüpped az aranyhajba.

— Kis bolondom! S a lelkem legmélyén mégis reméltem, hogy megcsinálod, Rosmarie. És álmodoztam: Ha igazán megteszi, koronát készítek neki a szívemben. Ó, te libapásztor-királylány! A takarítóasszonyokat igazán könnyű libáknak képzelni. És most jöjj és üdvözöld Hans Friedrich barátomat, aki nagyon fél tőled. És ó egek, van is oka rá! Tulajdonképpen miért is öltöztél ilyen szépre?

De Rosmarie nem árulja el, hogy miért. A reggelizőszobába mennek, háromra van terítve, de Hans Friedrich sehol sincsen.

— Hát nem éhes? Nagyon későn érkeztünk Kupferberg felől, mert nem akartunk zavarni. Utána nézek, mert nem ígérte biztosan, hogy ma ágyában találom-e.

Harro fölsiet s barátját idegesen föl-alá járkálva találja. Finom, sötét, göndörhajú művészfej ül nagyon ferde vállán. Mozdulatai mégis könnyedek, különösen jellegzetes ideges kezéé, melynek mintha minden ujja külön élne.

— Jöjj le, Hans, reggelizünk.

— Kedves Harro, bizonyára száz szolgálattevő embered van aranyházadban, nem reggelizhetném idefönn? Nem érzem magam elég erősnek arra, hogy egészen üres gyomorral, „fenség"-et mondjak.

— Akkor ne mondd, hanem mondd: Jó reggelt, Rosmarie asszony. Nagyon eredetinek és művészinek fogja találni.

— Szemtelen piaci muzsikusnak tart majd.

Harro nagyot nevet. — Adok neked egy jó tanácsot. Tégy úgy, ahogy mi, jókedvű zászlósok néha öreg kegyelmesekkel tettük. Kezére hajolsz s azt mormogod: Fehér babok, kék babok! — Hogy hagyhatsz ennyi ideig éhezni?

Hans Friedrich beletörődik sorsába s lemennek a lépcsőn. Harro rettentően siet.

— Állj meg hát, Harro, csak nem fogunk futólépésben érkezni.

Harro megfordul:

— Úgy, Hänschen, és most: Vándor, erősen őrizd a szíved! Intettelek.

Az ebédlőben napfény árad szerte s a muzsikus ott áll a fiatal királyné előtt, aki keskeny kezét nyujtja neki s lágy hangon mondja: — Isten hozta, Friedrich úr!

Friedrich úr pár perc mulva megállapíthatja, hogy semmi figyelmeztetés sem használt, szegény szíve odavan.

Még csak arra emlékszik, hogy szörnyen erős kávét ivott, abból is nagyon sokat, mert csak meg kell ismételnie az élvezetet, hogy a fiatal királyné öntse tele a csészéjét. A háziúr közös tetteiket meséli és Rosmarie félénken kérdi, vajjon ki lehet-e betűzni az énekkari művet.

Erre már Hans Friedrichnek értelmes szavakban kell felelni. Igen, reméli, hiszi, azaz biztosra veszi. Hogy előadható-e, az megint más kérdés. De egy darabját, azt bizonyára lehet.

— Hogy örülök ennek, — mondja a fiatal királyné. És Hans Friedrich buzgalmán nem mulik majd a dolog. És most átmennek a zeneterembe, a szép zongorához, mely mindeddig néma volt, de Harro nem engedi, hogy hozzányúljanak.

— Este van a zene ideje... Akkor van a lelkem legjobban nyitva. Hans Friedrich különben is otthon kuksol reggelenként. Csak este él, de akkor nagyon is alaposan. Elhatároztam, hogy kicsit kiszellőztetem, a keze egészen átlátszó. Rosmarie, azt ajánlom, hogy sétáljatok a Gémlejtőre vagy az erdőbe. Láttad már az erdőt téli reggel, Hans? Rosmarie, még sohasem láttál megcsontosodottabb szobakukacot.

Hans Friedrich bizony nem emlékszik, hogy valaha is járt volna az erdőben téli reggelen.

— Én nem mehetek veletek, dolgom van a képemmel, aminél senkit sem használhatok.

Hans Friedrich és a fiatal királyné ott mennek a magas, fekete fenyők alatt, melyek zuzmarás mohapárnán állanak, mely olyan lágyan domborodik a gyökerek között; a pompás levegőben, mely úgy fölüdíti a vért, hogy az egész test éltörömtől bizsereg. Hans Friedrich úgy érzi, hogy egészen más világba lépett. Lehetséges az, hogy az erdő télen ilyen üde zöld legyen,

csak annyi ezüst-lehelettel, hogy a moha még szebben csillog? S a gyöngéden finom gombák, melyek olyan kifogástalan körben ölelik a fát, nem a meséskönyvből valók? Rosmarie megmutatja neki s megmagyarázza, hogy ezek a tündérgyűrűk, azon ülnek a vidám kis uraságok s nézegetik az erdei egerek tornagyakorlatait.

De melyik meséskönyvből való a fiatal királyné, aki melegfényű bársonyruháját villogó csattal tűzte föl s hermelingallért és sapkát visel! Az üde, pompás levegő pirosra festi arcát, szeme olyan tiszta s a fehér benne olyan gyerekesen kék. És mindent észrevesz. Az aranyos napsugárcsíkokat a mohapárnán, a magtörő szárnyának kék csillogását, az őznyomokat a fagyos úton. Azután annyi mindent szeretne tudni közös életükről a mosoda mellett s a „Kék légy"-ben töltött estékről és csodálatos törzsvendégeiről, ahogy a nagyváros szele összesodorja őket. Nyúl fut át az úton, lassan, félve s egy mókus mint kígyó fut körül a fán.

Hans Friedrich álmodozva gondolja, hogy egy jótékony tündér, melytől sok mindent várt gyermekkorában, most hirtelenül, váratlanul ráemlékezett s megajándékozta ezzel a reggellel. Paribanu volt a tündér neve s egy nagyon meleg nyári délután ismerkedett meg vele, mikor, mint kántorék legidősebb gyermekének, otthon kellett maradnia, hogy a legkisebbet őrizze. A könyvnek nem volt sem eleje, sem vége s valószínűleg valamelyik kis haszontalan iskolásgyerektől szedték el. Nagyon piszkos volt már, egész oldalak hiányoztak belőle, de Paribanu és varázsvesszeje benne volt.

Egyszerre csak azt veszi észre, hogy Paribanu tündérről mesél a fiatal királynőnek s a kis testvérről, aki olyan zsarnok volt, meg boldog óráiról apja orgonája mellett, ha testvérei, persze, csak jutalomért, a fujtatót nyomogatták. S hogy a tündér már korán megtanította, hogy számlálja a boldog napokat. Hogyan jelölt meg egy parányi naptárban minden ilyen áldott napot, hogy őrizte azt sokáig s csak akkor hagyta abba, mikor azt gondolta, hogy szégyelnie kell gyerekességét. Rosmarie, élettapasztalatai alapján, megkorholja érte.

— Majd kap tőlem naptárt, Friedrich úr s újra

kezdheti a vörös jelzést. Az ember az ünnepnapjaiból él, — bizonyítgatja komolyan, — s majd csodálkozik, hogy mennyi is van. Olyan csodaszép ünnepeket ünnepeltem Harro barátommal, mikor még kislány voltam. S mikor már nem voltak ünnepeim, beteg lettem és majdnem belepusztultam.

Ó, csak ne vezetne út kifelé az erdőből! Nagy kapu tárul eléjük, óriási fenyők alkotják, melyek lelógatják rojtos karjaikat s előttük a hegyen ott áll Brauneck-kastély valamennyi tornyával és renaissance-tetejével. S Rosmarie odamutat, mintha a Mont Salvatot mutatná: — Az ott Brauneck!

Szeme úgy ragyog, hogy Hans Friedrich megérti, ez a fénypontja az előadásnak.

Hazafelé Rosmarie megígéri, hogy megmutatja neki Brauneck kastélyt.

Este mindnyájan a zeneszobába mennek. Először gyúl ki fény a kék emberke lámpásában Miután ma zongoraszentelés és az aranyház első ünnepe van, Harro, aki ragyogó hangulatban van, fölvette bársonyzubbonyát és selyemövét, ami a hangulat emelkedettségét jelenti. Rosmarie is parancsot kapott, hogy ha lehet, öltözzék föl még szebben. Rosmarie meg is engedheti magának, még mindig gyerekesen irtózik a báloktól és nagy társaságtól s így egyik kincsét sem kell ilyen alkalmakra tartogatni.

Hiszen teljesen felesleges, hogy férjén és vendégein kívül más is szépnek találja.

— Hát Liza, akármilyen szerencsétlennek érzed is magad, elő az ezüstbrokát ruhámmal.

— Őfensége a hercegné azt mondta, hogy ez kisebb udvari ünnepségekre való.

— Magam vagyok az udvartartásom s hallod, hogy ünnepünk van! Märt hozzon az őrtoronyról szép borostyánindiákat, amelyek kissé vörösek.

Märtet mindenre lehet használni. Rosmarie három koszorút köt. Kettőt borostyánból, egyiket sötétpiros, másikat halványsárga, csaknem fehér krizantémmal. A harmadikat nizzai ibolyából, melyet apja küldött.

— Ezek ittmaradnak, míg értük jövök s mondd csak, nem volna-e furcsa, ha legszebb ruhámat idegeneknek tartogatnám!

Kimegy, ragyogó arany- és ezüstjelenség, Märt,

aki éppen a zongorát segítette másként állítani, nyitott szájjal bámul rá. Fiatal úrnője rámosolyog.

— Tetszem neked, Märt? Úgy-e, szép ruha, maga az úr rajzolta, hogy milyen legyen. S tudod-e Märt, hogy nemsokára nyolc éve lesz, hogy a Romvárba jöttem? Ó, milyen szép volt nálatok. S a jászolt is újra fölépítjük.

S elsuhog a teljesen megnémult Märt előtt. Az még egy darabig az ajtót bámulja, melyen át fiatal úrnője eltűnt. Azután aggodalmasan csóválja meg fejét, két ujjával mellénye balzsebébe nyúl, néhány szem sót vesz ki, balvállán át hátradobja, valamit dünnyög hozzá s nehézkesen kicammog.

Hans Friedrich mai estéjét Paribanu varázsvesszeje irányítja. Nagy, sötét szemében mintha karácsonyi gyertyák lobognának s Harro csak a legkönnyebb asztali borból mer neki tölteni. Igazán nincs szüksége élénkítésre. Rosmarie ragyog. Ő, aki máskor idegenek előtt olyan félénk, ma kedvesen parancsolgat s új, pajkos oldaláról mutatkozik be, melyet Harro még nem is ismer.

— Ma nekem engedelmeskednek az urak, meg is kapják érte jutalmukat. Átmegyünk a zeneszobába s mert az urak még nem elég ünnepélyesek, koszorút kapnak a fejükre, én teszem föl.

— És te, Rosmarie?

— Én is, de nem akartam föltenni, míg rajtatok is nincsen, különben nagyon is fölülmúllak benneteket ezüstruhámmal.

— Ó, te kétszínű! Csak az ezüstruháddal múlsz felül bennünket!

Harro asztalt bont. Rosmarie elhozza a koszorúkat. A zeneszobában kigyulnak a lámpák. A zöldselyem függönyöket összehúzták, a zongorát kissé középre tolták. Az egész szoba nemesen egyszerű. Szürke falak, tompafényű fából. A keskeny falon egyetlen kép függ egyszerű aranyrámában. Dolce Aqua, nagyszerű színeivel, a hegyek, a sziklavár és komor város s előtérben a kacagó olasz tavasz. Harro eljegyzési ajándékul festette meg Rosmarienak. A szürkéspiros márványkandallón két óriási, fenyőággal és krizantémmal teli váza áll. A szoba megtelik az erdő erőteljes, tiszta illatával s a különös, gyöngéd keserűnédes őszi virágillattal.

Kényelmes, mély tompazöld székek. Harro azt mondja: keretül a szép emberi virágoknak.

— Remélem, a hölgyek is olyan okosak, mint a virágok s a kehelyhez és sziromhoz illő színt választanak.

— Pompás zeneterem, — dícséri Hans Friedrich. — Semmi felesleges drapéria vagy szőnyeg vagy nyugtalan műremekek. A képeden, Harro, minden ott van, ami kell. Hátul a hegyek, hősköltemény, a sziklaváros tragédia s elől a cseresznyefák és mimózák idill vagy lírai költemény.

Harro a vállára vereget: — Ezt szépen mondtad, Hänschen s jutalmul te kapod az első koszorút. Nem tiltakozhatsz, az úrnő parancsolja. Melyik koszorút szántad neki?

— A világosat, az ibolyákat magamnak.

— Amit mindjárt fejedre is teszek. Úgy, itt a koronád. Hans, mit gondolsz, ne fessem így le a Thorsteinház jövendő ősi képtára számára, mint az ősanyák legbájosabbikát?

— Nem, Harro, nem így, — feleli Rosmarie. — Beismerem, hogy tetszem magamnak ebben a ruhában. Teljesíti álmaimat. Emlékszel, hogy ostromoltalak kislánykoromban is ezüstruháért. És sohasem tudtam megmondani, hogy milyen is legyen. Szeretném, ha lefestenél, de ne a Thorstein-ház számára. Különös volna, ha mindig találkoznék magammal, ahányszor fölmegyek a terembe. Apának fesd a képet, Brauneck számára. Tudod, hogy csaknem mindenkit szerettem és becsültem, a csöndes emberek közül a falakon. Éreztem, hogy hozzám tartoznak. Ha apa nem volt otthon, jobban hozzám tartoztak, mint valamennyi körülöttem szaladgáló élő. És szívesen élnék köztük képemben is. S most, Harro, hajtsd meg büszke nyakadat, mely olyan nagy hatást tett Helén nénire.

— Úgy, igazán — akkor ezt ne áruld el neki! — Harro féltérdre ereszkedik s Rosmarie göndör fejére teszi a koszorút. Harro feje fantasztikusan szép s különös ruhája is nagyon nyárspolgári ehez a fejdíszhez.

— Ünnepekre vörös bársony dolmányt kell csináltatnod, — mondja Rosmarie.

— S meghívjuk Ulrike nénit is, mikor először ve-

szem föl. És most jöjj, Hänschen. De neked se legyen jobb dolgod, térdre!

Hans Friedrich letérdel a szép királyné elé, gyengéd rózsaillata körüllengi s keze haját érinti.

— Ó, Paribanu, el ne vágd most az aranyos fonalat, — sóhajt magában, — nehogy egyszerre csak a Büchsenstrassén ébredjek föl! — Egészen közelről látja a szépen formált száját, kicsit nyitva, hogy fehér foga kivillog s a pompás nyakat hófehér csipkéi között. S nem hallja a Büchsenstrasse lármáját, csak Harro fogja meg a vállát s leglágyabb hangján mondja:

— Hänschen, tudod, milyen vagy? Mint Schubert litániájában a fiatal fiúk lelkei, aminél nemcsak a szavakra, de még inkább a zenére gondolok. S most megnyitom az ünnepet.

Harro fölcsavarja a kék emberke lámpását:

— Nézd csak, milyen szépen parancsol hallgatást. Nem is beszélünk többet. Te, Rosmarie ülj oda a mély karosszékbe s ha nagyon elfog a gyönyörűség, engedd meg, hogy úgy helyezkedjem el, ahogy legjobban szeretek. Nézd, már gondoskodtam róla.

S hosszú, keskeny szőnyeget terít Rosmarie lába elé.

S az aranyházban először szólalnak meg a zene fenséges hangjai. Hans Friedrich halkan, gyöngéden kezdi a dallamot, melyet Harro szava keltett életre benne. „Minden lélek békében pihen"... s az új ház fölfigyel a dalra. Csodálatos művészete szárnyára veszi a dalt, hatalmas akkordokban zúg, bájos, könyörgő, kimondhatatlanul édes gyermekhangokban zeng, elszáll az alvó erdők, magányos, messzi pusztaságok felett, ahol régi emlékek állanak, leszáll elhagyott falusi templomudvarokra, hol süppedt sírokon gyermekek játszanak s bodzavirág illatozik, átzeng az erdők napsugaras útjain, hol kidőlt feszület hever a gyepen, a halottsápadt vadrózsák alatt.

Rosmarie lehajtja ibolyakoszorús fejét, finom keze térdét kulcsolja át. Lábánál, hosszan elnyúlva, Harro fekszik, kezét feje alá kulcsolta, lelke a hangok árjában fürdik.

Künn az éjjeli szél gyengéd keze simogatja az aranyházat s csillagok szikráznak a téli éjszakában.

— — — — — — — — — — — — — —

Kitavaszodott s az aranyházban ünnepet ültek, melyről más senki sem tudott. Egyetlen hideg, kíváncsi szem sem látta, mikor a fiatal királyné fölhúzta örömcipőjét s menyasszonyi koszorút tett aranyhajára. Az új kert első virágai nyíltak éppen. Ebben az esztendőben olyan az aranyház, mint egy nagy virágkosár. A délre néző ablakok előtt virágosládák, melyben ragyogó sarkantyúvirágok virulnak, kék és fehér tölcsérvirágok nyitogatják titokzatos kelyhecskéjüket, melyekben olyan csodálatosan csillog a fény és geránium özöne nyílik. Märt mikor reggelenként végignéz a kék levegőben kacagó virágfejeken, a ház napfényben fürdő tetején s látja a fehér galambokat az őrtorony körül kerengeni, furcsa száját nevetésre húzza szét s igen sok sót használ el.

Októberben, mikor Rosmarie kertjében a szépséges késő-őszi virágok nyílanak, egy napfényes ebédután, Harro lovára pattan s átlovagol Brauneckbe.

Elvesztegeti a szép, világos délutánt s odaát nagy csodálkozással fogadják, mert megszokták, hogy pontos beosztás szerint éli napjait. — Valami történt? — fogadja apósa aggódva. A hercegné ilyenkor már kikocsizott, így a herceg a nyárszobába vezeti. Ott lóg Lélekke képe s minden belépőnek megakad a szeme rajta. A herceg meg is szokta, hogy mindenkinek, aki először látja, bemutassa: — Leányom, Thorstein grófné. Tizenegy éves korában. A vőm festette. —

— Harro, mit hoztál, olyan ünnepélyes vagy!

— Az vagyok. Nagy örömet hoztam neked.

— Harro, lehetséges, Rosmarie, az én Rosmariem! Harro, könyörgöm, vigyázz rá!

— Mi már régebben tudjuk, apám, csak azért titkoltuk előtted, hogy ne érezd olyan hosszúnak az időt, Márciusban apám.

A herceg föláll és ide-odafutkos, remegő kézzel emelgeti föl a tárgyakat íróasztalán, azután megint leteszi. A képre néz s halkan mondja: — Kicsi Rosmariem!

Azután a jó tanácsok özönével árasztja el Harrot, amit az stoikus nyugalommal hallgat végig.

S a következő időkben nagyon sok bajuk van vele. És a hercegnével is.

Olyan különösen rossz hangulatban van, hogy Thorsteinben is megérzik. A háziúrnak megint szüksége van óriáscsizmáira, hogy kemény emberként dacolhasson az árral. A hercegné egyszer azt kívánja, hogy Rosmarie jobban kímélje magát, máskor megint, hogy ne kényeztessék úgy el. Egyszer, hogy hívjanak hozzá híres tanárt, máskor meg, hogy ne bízzék senkiben.

A fiatalasszony mindezt régi gyermeki makacsságával viseli el. S mikor alszik, olyan bűbájos, ébredő mosolygás van szája körül, hogy az ura, aki megleste, mindég megnézi ébredés előtt. S a hercegnek végre mégis csak el kell utazni Berlinbe, bármennyire halogatta is. A hercegnét már nem lehet visszatartani, előremegy Berlinbe, ahol titokban izgatóan veszedelmes tűzzel játszik. De igazán drámai negyedik felvonástól óvakodni fog. Olyan mohón veti magát a berlini kavarodásba, hogy a herceg már csak étkezéseknél találkozik vele. A herceg mielőtt elutazott, négyszemközt beszélt Rosmarievel Brauneck palota eladásáról. S Rosmarie mégegyszer figyelmeztette, milyen rosszul fog ez esni mamának.

De a herceg kurtán elnémítja.

— A berlini levegő nem mindenkinek tesz jót. S mamának végre meg kell tanulnia, hogy egy Brauneck-hercegné életét élje.

Rosmarie nem mer többet szólni.

Március elsején fölröppen a braunecki zászlórúdon a fehér-kék lobogó. Rosmarie látja meg, amint az erdőben jár az urával. Éles szeme azonnal észrevette a napfényben.

— Nézd, Harro... apa itthon van!

Odamutat s fiatal szíve megborzong. Harro is odanéz, a kis színes foltra. S mintha ő is hűvös szellőt érezne. Lassan mennek a mohazöld úton. Egyszercsak ezüstösen csendül meg felettük az első rigófütty. A fenyő legfelső ágán ül a rigó s énekel, fütyül, mintha szíve akarna megszakadni az ujjongástól. Kézenfogva mennek, majd Harro szelíden átöleli s így megy Rosmarie a leghívebb őrködés mellett.

Szelíd szeméből a benne lakó másik lélek is kitekint a világba. Úgy jár, ahogy királynék lépkednek, akik sok ember reménységét hordják áldott testükben. S fe-

lettük ujjong a dalosmadár. Ezen az estén kérdi tőle Harro először:

— Félsz, Lélek?

Rosmarie csodálkozva néz rá.

— Miért félnék? Ma egy percre kicsit megdöbbent a szívem, mintha mégsem lenne olyan könnyű, mikor az új élet megérkezik. De hiszen valamennyi ember ugyanazon a kapun át jön a világra, hát nem lehet olyan borzasztó. S úgy-e, te mellettem leszel, Harro!

— Hát hol volnék?

— El akarnak majd küldeni. Azt hallottam, így szokták.

— Ki beszél feleslegesen erről? — förmed fel Harro.

— Az erdészné mondta, hogy az ő ura mindég elmegy az erdőbe. De te maradj a közelemben. Gondolj csak a nagyon okos hölgyre, akinek az arcképét apa elküldte! Hogy fogok borzadni tőle. Hogy le fog nézni, hiszen olyan fölényesnek látszik és sokat is tanult!

De Harro kineveti és megvigasztalja és magában örül, hogy ilyen szépen megvédte minden vénasszonybölcsességtől és ijesztgetéstől.

Rosmarie délelőttönként benn ül a műteremben s nézi, hogyan dolgozik Harro a fogadócsarnoki kúton. Mert a kút talapzata mostanáig üresen állott. A kút igazi műremek. Egy csapat vidám, négy-hat esztendős gyermek, fiúk, lányok vegyesen, de nem angyalkák, hanem nyulánk gyermekalakok, állanak egy medence körül, melyben mindenféle állat nyüzsög, teknősbékák, nagy békák. Valamennyinek az arcán ragyogó gyermek-öröm. Gömbölyű karocskák támaszkodnak a medence szélére, egy kis fickó nyitott szájjal bámulja a vékony vízsugarat, másik a medence párkányán ülve finom, álmodozó arcocskával nézi a víz felületét.

Rosmarienak nagy öröme telik a remekműben. Ő választotta ki a gyermekeket, legyőzte félénkségüket, otthonossá tette őket a műteremben, hozzászoktatta a rövidujjú ruhácskákhoz s megtanította rá, hogy a szappan és víz nemcsak a szemnek, szájnak és orrocskájuknak való. Nagyon fáradságos munka volt s csak az ő fáradozásának és a fényes márkának, melyet minden csokoládélátogatás után megkaptak, — köszönhető, hogy végre sikerült a dolog. A műterem gyermekszobává lett,

ahol a háziúr hosszú karja nem egyszer választott széjjel két kis hajbakapott bűnöst.

A gyermekeknek pillanatig sem kellett csöndben ülni. Harro lapos fürdőkádját megtöltötték vízzel, biztos alapra állították, minden gyermek kapott valami vízijátékot, hajócskát, vagy néha csak egy darab fát s bele nem fáradtak a játék gyönyörűségébe. Valamennyi pompás csoport magától alakult s Harro egyre lesben állott. Gyermekek sohasem állanak szívesen modellt. Így addig rajzolta, mintázta, vázolta őket, míg minden mozdulat a kisujjában volt már, az is, hogy mi felel meg a különböző kornak, nemnek és egyéniségnek. Az előmunkálatok hónapokig tartottak. Maga a munka nagyon gyorsan ment. Most már csak a medence díszítésén dolgozik s a műteremben, melyben nagy az egyszerűség, isteni béke honol. Képek sincsenek a falon. Harro nem szereti régi képeit maga körül látni. Mert vagy nem elégítik már ki, és hibát talál rajtuk, ami izgatja vagy fél, hogy egyiket-másikat nem tudja többé utólérni.

Így a műterem csak nyugodalmas munkaszoba, melybe Rosmarie kis szőnyege, munkaasztala visz meleg életet.

Rosmarie ma is ott ül bő, redős fehér gyapjúruhájában, kicsit sápadt és fáradt s még a kis csipkefejkötőcske sem érdekli eléggé. Künn tombol a vihar, a szél sötét, nehéz felhőket kerget, melyekből néha fehér pelyhek hullanak. A kertben már apró boglárok kukucskálnak sötét leveleik közül. Márciusi kehelynek hívják őket Thornsteinben. Egy kivillanó napsugártól valamennyi virágkehely színe fölragyog, mindketten azt nézik.

— A legszebbek nem a kertben nőnek, — mondja Harro, — hanem Hallgatás vár nyugati oldalán, a megtépett nyíresben s színük a legmélyebb kék.

— Talán a tündér ültette őket oda s tekintetétől lettek olyan kékek.

— Rosmarie, valamikor szép meséket mondasz majd gyermekeidnek. Műteremcélokra nagyon is szépek voltak meséid, igen megkötötték a kezet. De majd itt mesélhetsz egy csapat lánykának és fiucskának, kik közül a legidősebb Gizella lesz.

Hogy a herceg nagyon is heves, mindenáron fiút

akaró vágyát féken tartsák, elhatározták, hogy a gyermek lány lesz.

— Szerencse — filozofál Harro —, hogy az Istenség magának tartotta fönn a döntés jogát. Milyen bajokat csinálnak az emberek! Egyszercsak nem volna lány, akit a fiúk elvegyenek. És nagyjából mindég egyforma az arány, kicsit több fiú születik, mert azok gyöngébbek s az élet nagyobb igényeket támaszt velük szemben. Milyen bonyolult könyvvezetés lehet az égi iroda ezzel foglalkozó osztályában. S amellett nem is mindég egyformán történik. A hétéves háború után sokkal több fiú született s mikor a renaissance férfipusztító kora tetőpontján állott, Firenzében hétszázzal több fiút kereszteltek, mint lányt. Szent ég, milyen misztériumok között élünk s milyen bölcsességkalmárok vannak s mennyi zöldet összehordtak már. Például az, hogy jóságos anyatermészet, mindég rosszul vagyok, ha hallom És ez a butaság olyan igazán német!

Rosmarie mosolyog. — Mikor én követem, mindig jóságos.

Egy tálból ragyogó ibolyaszínű leánykökörcsint vesz ki. — Nézd, Harro, milyen csodálatosan finom prémecske borítja a szárát, egészen föl az arcáig. Mert olyan korán kikívánkozik a napfényre, hát hogy a vad márciusi szél ne ártson neki. És gondolj csak kedvenceimre, a vándormadarakra, hogyan csalogatja őket, megerősíti szárnyukat s a csillagok fénye mellett vezeti őket országokon, tengereken át. S szívükbe oltja a honvágyat, hogy mikor nálunk csupa arany a világ, tanácskoznak és gyakorolnak, míg a nyugtalanság annyira erősödik bennük, hogy megindulnak.

Rosmarie leejti munkáját s álmodozva néz kifelé.

— Ó, be jól tudom, mit éreznek.

Harro leteszi vésőjét, odajön s aggódva kérdi:

— Valami bajod van, Rózsa?

— Fáradt vagyok. Nem is magamról beszéltem, hanem a vándormadarakról. Nemsokára visszajönnek, de nem maradnak itt. Házat építenek, olyan fontoskodva, mintha örökre készítenék s alighogy gyermekeiket fölnevelték, kezdődik a nyugtalanság. Délen sem tudnak szabadulni tőle. S valahányszor nyárutóján elvonulni látom őket, csodálatos, mintha engem is valami húzna s honvágyat érzek, de nem tudom, mi után. S minden

éjjel repülök álmomban. De hát mért csinálsz olyan aggodalmas arcot, Harro?

— Mi bajod... nincsenek is itt a fecskék.

Rosmarie finom, lesoványodott kezével halántékát simítja.

— Ezek olyan dolgok, amelyekről alig lehet beszélni, néha olyanok, mint a leggyöngédebb pihe, máskor meg úgy zúgnak át az emberen, hogy csaknem magukkal tépik a lelkét. Éjszaka, vagy mikor ősszel aranyszínt ölt az erdő s az ég olyan a fák mögött, mint bíborszínű szőnyeg. De én nem akarok elmenni, nálad a legjobb. S azt hiszem, ezt minden ember ismeri, ha befelé figyel. Bizonyára a lélek próbálgatja szárnyait.

Harro átöleli.

— Még soká nem, még soká!...

Rosmarie csodálkozva néz rá:

— Ó, Harro, mit jelent ezekben a dolgokban az idő? Ha majd egyszer a rózsaszínű esti felhőről tekintünk vissza az erdőkre és kastélyokra, az időt is csak összesodort papírlapnak látjuk, melyet belepett a zuzmara. Ha meghalnék...

— Hallgass, Rózsa, egészséges asszonyok ebbe sohasem halnak bele, csak betegek és rosszul ápoltak.

— Igen, édes, — mondja Rosmarie alázatosan, aki megszokta, hogy új állapotában oktassák. — Bocsáss meg, hirtelen magamban éreztem a szót.

— Akkor küzdj ellene, Rosmarie. Ó, Rózsám, melyik menyországban akarsz elrejtőzni, ha én idelent elepedek érted! Jöjj, kisütött a nap. Nézzük meg hóvirágaidat. A királygyertya is kidugta már leveleit.

Rosmarie korán lefekszik s azonnal el is alszik. Harro még megvizsgálja a vezérkarát, mert mennél hamarabb segítséget akar, ha valami történik, de idegen emberek jelenlétével sem akarja Rosmariet izgatni. Úgy rendezte hát el, hogy meghatározott csengőjelzésre mindenki tudja a házban tennivalóját. Harro meggyőződik, hogy okosan kigondolt készüléke jól működik s mosolyog. Persze, hogy nem akkor jön majd, mikor ilyen jól felkészültünk rá.

Azután beoson a hálószobába. Gyönge világosság árad a Rock-madárból, mely most az ő ágya mellett áll. Elég világos van ahoz, hogy láthassa a párnán nyugvó szép fejet s az ő fekvőhelye felé kinyujtott kezet. Ros-

marie megszokta, hogy arcát az úra tenyeréhez szorítsa s csak akkor tud igazán mélyen, nyugodtan aludni. Ma olyan sápadt és nem mosolyog. Komoly, ünnepélyes az arca s a vékony pillákon átcsillog a pupilla, mintegy nedves drágakő. Harronak hideg fut végig a hátán s érzi, hogy haja halántékához tapad. Valami közeleg, feltartóztathatlanul. Nem kerülhetik el... s Rosmarienak jut a szenvedés, ő meg csak nézi. Minden perc, amit a kis óra amott lejár, közelebb hozza, visszavonhatatlanul. Harro óvatosan leül ágyára s igyekszik bátorságát összeszedni. Egyszercsak Rosmarie fölriad s hangosan mondja:

— Nem, nem lehet.

— Álmodtál, Rosmarie?

Fölnyitja szemét, mely egészen sötét:

— Igen, álmodtam s jó, hogy fölkeltettél. Azt álmodtam, hogy egy szép, idegen fiú ment át a szobán. S mikor eltűnt, valami megrántott s egy szörnyű öreg asszony volt, a szeme úgy villogott, mint a macskáé s te azt mondtad: Sohasem bíztam jóságos természetanyánkban. Ó, olyan fáradt vagyok. Add a kezed, hogy jobban tudjak aludni.

Harro lefekszik s Rosmarie kezéhez szorítja arcát, melyen ott ragyog a régi gyűrű: Isten akarja, úgy legyen. De Harro csak félig alszik, mint hűséges őrhöz illik. S éppen nehéz álomfelhők gyülekeznek felette, mikor valaki megrántja kezét, azután ellöki. Fölül. Rosmarie tágranyílt szemmel mered rá s azt mondja:

— Az asszony...

— Az álomasszony — nyugtatja meg. — Már elment, fölkeljek... Ó, Rosmarie.

Egy pillanat alatt fölkapja ruháit, megszólal a csengő s nemsokára sebes lódobogás hallatszik az éjszakában. Az aranyház kinyitja minden szemét. Harro készüléke nagyon is jól működik.

A magas, karcsú berlini nő, akit eddig a lelkészházban helyeztek el, pár perc alatt megjelenik, tekintélyes fehér ruhájában s fehér köténykében.

Megszólal a telefon...

— Kedves Harrom, a lovak már be vannak fogva, csak az udvari-tanácsost várom, egy óra mulva ott leszünk.

— Te is, apám! Minek? — nyögi Harro, de a telefón

már nem felel. Harronak már semmi dolga sincsen. A berlini nő bent van Rosmarienál s őt kiküldte. Csak volna most szép fölfordulás, amit elrendezhetne! Most megjelenik a fehér alak s megnyugtatja, hogy minden nagyszerűen megy. Semmi ok az aggodalomra.

Bemehet s megnézheti Rosmarie idegenné vált szemét. — Az álomasszony, — dadogja. S szürke szemében rémület ragyog. — Kedves Harro, mondd hát... nem így kellene. Lehetetlen, bizonyosan beteg vagyok.

A berlini nő megnyugtatja.

— Nagyon jól megy, csak talán kicsit gyorsan.

— Igazat mond, Harro?

Harro ajka nagyon száraz.

— Igen, Rosmarie, türelmesnek kell lenned, még csak egy kicsit, — hazudja.

Csak jönne már a tanácsos, itt kellett volna aludnia, gondolja. Harro az óráját nézi s kifelé hallgatózik az éjszakába. De ez ostobaság, csak nemrég indultak el.

Rosmarie szép arca megint nyugodt. Még mosolyog is. — Már elmúlt, Harro.

— Csak szünetel, fenség!

Rosmarie félénken néz a fehér alakra. Úgy érzi, mintha az bocsátaná rá a kínokat. Ó, és a szünet nagyon rövid s megint itt van az álomasszony. Rosmarie jól látja, ha kicsit behunyja a szemét. Harro összeszorítja fogát s félóra mulva tenyérnyi száraz hely sincs a testén. S a braunecki kocsival valami szerencsétlenség történhetett, hogy még nem jön. A berlini nőben már nem hisz. Olyan mozdulatlanul áll ott. S lehetséges, hogy valamennyi óra megállt?

— Märt szaladj a hegyoldalra s nézd meg, nem látod-e meg a kocsi lámpását!

Märt ura zavart arcába néz, álkapcsa remegni kezd, nagy, csontos keze pedig egymáshoz csapódik. Azután elrohan, mintha gyorsaságán múlnék az élet. A hegyoldalon zúg a márciusi szél és üvölt és süvít az erdő felől. Märt a sötétségbe bámul, hogy szeme szikrázik. — Miatyánk az égben — dadogja —, ó, Istenem, nagyon is jó dolguk volt, mint az angyalok odafent az égben, úgy éltek. Ha most csak egy kis baj is jön... Igy nem is mehet a világban. — Mint két galamb a fészkében s még hozzá mindaz, amit a világ csak adhat. De csak

azt ne, hogy az asszonynak meg kelljen halni! Egy kis bajt, Miatyánk az égben, csak azt ne!

Végre valami fölvillan a messzi sötét hegyen. Egy percig vár, míg meggyőződött róla, hogy csakugyan két lámpás az, azután visszarohan. Gazdája ott áll a kastély udvarán, hajadonfőtt, kigombolt mellénnyel s a csöndes udvarban nyögés hangzik. Harro vasmarka megragadja Märt karját s szorítja, míg a kútban elhal a hang. Kerékzaj hallatszik az éjszakában.

Végre! Harro kirántja az ajtót.

— Tanácsos úr!

— Olyan sürgős, gróf úr?

Úristen, milyen sokáig tart, míg ez az ember kiszáll a kocsiból.

— Legjobb, ha fenséged a műterembe megy, — rendelkezik az udvari tanácsos a legnagyobb nyugalommal.

Harro ott áll aranyosan csillogó fogadócsarnokában. Hogy fáj ma a csillogás, ragyogás! A színek is visszatarthatnák lélegzetüket s szürke fátylat ölthetnének. S milyen lassú ez az orvos. Harro már előveszi az óráját s egyre nézi, mert megint egész órának érzett egy percet.

A tanácsos úr kijön, mindent a legjobb rendben talált. A kolléganő nagyon derék személy. S még eltart pár óráig. Nem ezt mondta a berlini nő is ezelőtt nem tudni hány órával? Menjen most be, gróf úr, őfensége is összeszedte bátorságát, nagyon is egyszerűnek képzelte a dolgot. Igen, az elhallgatás! Az sem mindig jó. S én még emlékszem, hogyan kell őfenségét kezelni.

És a tanácsos begombolja Harro mellényét, megkínálja pezsgővel s átmegy a műterembe, a hercseghez. Harro megfordul, a tükörben ott a képe. Nem, így nem mehet be, minden szál haja égnek áll. Hamar fölhajt egy pohár pezsgőt, mégegyszer benéz a tükörbe s bemegy.

A kolléganő mozdulatlanul áll s Rosmarie elkínzott szeme egészen másként néz rá, mint előbb. S most feléje nyujtja remegő kezét.

— Harro, minden jól van így.

Azután az ijesztő rém megint eltorzítja arcát, láthatatlan kézzel rázza, dobálja s csak akkor engedi el, mikor már teljesen kimerült. Két-három lélegzetvételt enged, azután elölről kezdődik a játék. Egy órát, két,

három órát s ez az orvos és a kolléganő azt mondják, hogy jól van így. Harro egyszer kiment s Märt a kútnál talált rá. S a szeretett kút most kehely, melynek mélyében a világ minden keserve jajgat s a borzalomba mégis valami édesség vegyül. Mégis Rosmarie hangja.

Harro bemegy a herceghez a műterembe s azt mondja:

— Ha gyilkosa leszek —

A herceg megfogja a karját: — Térj magadhoz, Harro, ha az éjszaka jól... Istenem, hogy már késő fogadalmat tenni!

Harro fölkacag: — Jóságos anyatermészet! — S Rosmarie székébe veti magát. — Te végignézted már valaha, apám?

A herceg bólint. — Keserves dolog. Átok. S olyan ártatlanul éri. Szegény Rosmariem! Olyan fiatal volt... Harro!

— Miért mondod: volt — apám? — nyög Harro s megint átmegy. Ott most változást talál, a tanácsos úr arcán feszült várakozás, csak a kolléganő változatlan. Rosmarie mozdulatlanul fekszik, arca eltorzult, alig lehet ráismerni, finom kezét ökölbe szorítja. S most újra kezdődik, az előbbi csak előjáték volt ehez a küzdelemhez képest, már nem is az ő hangja, hanem egy idegen vadállaté, mely egyre azt kiáltja: — Könyörülj rajtam, könyörülj rajtam! — A tanácsos és a fehér asszony hirtelen megelevenednek.

Harro egy elkárhozott tekintetével nézi a szörnyű, idegen lelket, mely ott vonaglik előtte. Még egy lökés s ez a vég. Mintha most simogató kéz siklana végig az arcon, a szemen, eltűnt az idegen torzkép. Előtte felesége fekszik, tiszta homlokán fényesség ragyog, nagy szemében idegen szépség.

Harro tekintete rajta csüng. A zúgáson át valami kis mekegő hangot hall s az orvos szavát.

— Fiú, gróf úr!

— Fiam, — suttogja az anya, — ó, gyermekem, hallom a gyermekemet.

De Harro nem látja a kis kapálózó valamit, amit az orvos eléje tart, nem a szegény leleplezett, véres testet, csak az arcot látja, mintha a menyország nyílt volna meg előtte. Rosmarie él s már mosolyog is és tekintete az asszonyt követi, aki gyermekét tartja kar-

ján. Szürke reggeli világosság árad be, a fenyő csúcsán megszólal az ujjongó madárdal s az őrtorony és a kút visszafelel rá.

Az orvos megfogja a karját.

— Menjen át gróf úr a herceghez s bízza ránk még egy percre őfenségét. Nem, már nem bántjuk. Őszinte szerencsekívánatomat. Nagyon gyorsan és szerencsésen ment.

De Harro annyira fáradt, hogy még ezek a szavak sem botránkoztatják meg. Még egy tekintetet vet a vörös, kapálózó valamire, azután átmegy. A herceg nagyon gyorsan állott föl, de Harro úgy látta, mintha térdelt volna.

— Fiú, — mondja Harro s életében először ájul el. Szerencsére, nem tart soká s láthatja apósa, számára egészen érthetetlen, örömét.

— Fiú, Harro! fiú és szerencsésen ment!

— Gyorsan és baj nélkül, — csikorog Harro.

Egy órával később mindketten bemehetnek egy percre a hálószobába. Minden ijesztő dolog eltűnt. Rosmarie kinyujtózva, csöndesen fekszik fehér takarója alatt. Olyan szép, hogy Harronak elál a szívdobogása. Bár az égi fény eltűnt homlokáról. Nem érti, hogy nem szokás előtte térdreborulni. Azután megnézi a fiát, akiben a herceg hangos elragadtatással gyönyörködik s „emberformának" találja. De Rosmarie nagy fájdalmára mindkettőjüknek ki kell megint menni s Harro csodálkozva látja, hogy Rosmarie nagyon gyöngéden bánik a kolléganővel s tekintete egyre rajta csüng. Azután Harro fölmegy a néniszobába s nagyot alszik. A herceg föl-alá vándorol a műterem és fogadócsarnok között, nem tud még megválni.

— Fiú, fiú!

FELHŐK.

Az aranyházban nagyon szép keresztelési ünnepség volt. Fekete selyemben, ragyogó arccal, megjelent Ulrike és Marga néni is. Helén néni is eljött Badenből s félénken, csodálatos fekete kabátban, Hans Friedrich is, mint keresztapa. A hercegné is ott van s csaknem kifogástalanul viselkedik. Egészen barátságos Hans Friedrichhez s elnéző a nénik iránt. Csak Helén nénit

kerüli. S ha az feléje néz, magasra húzza szemöldökét. A herceg arca ragyog s cseppet sem szégyenli, hogy a lelkész úr keresztelőbeszéde közben zsebkendőjét kell használni. Csodálatos áprilisi nap van, az égen fodorfelhők s valamennyi vázában virágzó almafaág. S Märt bizonyára egész marék sót használ el.

Este, mielőtt hazamenne, a herceg még bejön Rosmarie szobájába, aki az ablaknál ül s alvó gyermekét tartja karján. A két legkedvesebbje fölé hajlik, megfogja lánya kezét s valamit csusztat belé. Rosmarie csodálkozva néz rá:

— Apám, hát még mindig nem adtál eleget? És mit adtál! Ezt nem volna szabad, a menyasszonygyűrűt!

Ijedten néz kezére, melyen a braunecki gyűrű ragyog, drága, valószínűleg olasz munka. Közepén saphir, melynek mélyében csillag tündöklik. A gyűrű minden kézre illik, mert rugó van benne, mellyel tágítani és szükíteni lehet. Rosmarie anyja viselte, valamennyien hordták, a braunecki asszonyok.

— Apám, nem fogadhatom el, ez mamáé.

— Akarta valaha? Felháborodott a feltevésre, hogy egy halott gyűrűjét viselje. Emiatt volt az első vitánk. Engedtem s megvettem neki a nagy brilliánst, melyet mindig visel. S ez legyen annak a jele, amit esküvőd után, akkor éjjel veled Berlinben beszéltem.

— Mama látni fogja rajtam s megismeri. Meg lesz sértve.

— Rosmarie, viseld abban a reményben, hogy valamikor megillet. Mamának annyi szeszélye van s annyi minden botránkoztatja meg és izgatja, hogy ez föl sem tűnik a többi között.

— Apám, de ezzel bizonyos jogától fosztjuk meg!

A herceg homlokán kidagad egy finom ér és sötét szeme villámlik.

— Jog? Jobb, ha hallgatunk erről, Rosmarie!!

Rosmarie nem mer többet szólani s alvó gyermeke fölött megcsókolja édesapját. Mintha csókja letörölné apja homlokáról a komorságot. Az ajtóban a herceg visszafordul.

— Azt mondják, hogy a gyűrűnek csodálatos ereje van. Kérdezd meg Helén nénit.

És kimegy. Rosmarie a gyűrűt nézi és sóhajt. Mama olyan békés hangulatban volt ma s most megint inger-

lik. Pedig ez a nap úgyis elég nehéz lehetett számára. S hogy Harro mit szól majd az ajándékhoz, azt sem tudja. A mélyebb jelentését nem árulhatja el neki. Megpróbálja lehúzni a gyűrűt, de nem lehet, a rugó nem engedi. Eszébe jut, hogy már hallott a gyűrűről. Azt mesélik, hogy a ragyogó csillag elhomályosodik, ha viselője megszegi a hitvesi hűséget. S Rosmarie szívén átsuhan a sejtelem, hogy a braunecki gyűrű is lehetett már nehéz rablánc.

Helén hercegnő Brauneckben lakik s késő este fölkeresi bátyját a nyárszobában, mert beszélnivalója van vele. S előbb a nagy örömről beszélnek. A kis kékszemű, göndörhajú Heinz Friedrichről. És Helén azt mondja:

— Okosabbat nem is tehettél volna Rosmarieddal. Megváltoztatni úgysem lehetett volna. S most gyönyörűség látni. Csodaszép. Szeretném tudni, kitől örökölte. Azelőtt, mikor még olyan gyenge volt, csak a braunecki nőkre hasonlított, most idegen tündér. Hogy kerül ez a ragyogás szerény kunyhónkba? Ma végignéztem valamennyi öreg nénit. Ó, egek! Valamennyi igazi braunecki és csúnya. Minden szépség a férfiaknak jutott.

— Elbírjuk, — mondja a herceg.

— És Harro! Fried, ez a Harro igazán nagy művész. Láttam egy képét, még senki sem látta. Szegények senkinek sem mutathatják meg. Mondhatom, úgy éreztem magam egész nap, mintha valami nagy ajándékot kaptam volna. Mintha szívem legbelső kamrájában lámpás égne, mely mindent beragyog.

— De hát miért nem mutatja meg? Hol a kép?

— Éppen ez az. A műteremben függ, s kívülről olyan, mint egy nagy lapos faliszekrény. Föl sem tűnik. Rosmarie nyitotta ki nekem. Benne a kép, aranyrámában. Hallgatásvár tündérét és a braunecki mondáját festette meg Harro. A thorsteini fal, tele virágzó rózsával, s a zengő kút. A kút káváján ül a tündér, kezében gyöngyházcsésze. Rosmarie az, ahogy Isten megteremtette. Fején rózsakoszorú. Komoly, királyi és bájos, amilyen tud lenni. Emlékezz vissza, mikor ma a keresztelésnél kezét a gyermekre tette! A zöld réten előtte térdel a braunecki. Harro az, tetőtől-talpig páncélban. Pajzsa és lándzsája mellette fekszik a fűben. Fején sisak, s valami csodálatos áhitat van az arcán. S az ellentét a keményen villogó fém és a virágszerűen

gyöngéd tündér között. Valami magasztos van a képen, szerelmi varázs gyöngyözik a kútból, csupa tisztaság és áhítat az egész. És titokzatos is. Rosmarie nem csábító nő. A tündér. S mégis, mintha kettőjük felett valami tragikus árnyék lebegne. Rosmarie jobban ki tudná fejezni. Nagyon megdícsért, hogy kiéreztem, mert a mondában is így van. A tündérek tán nem is adják magukat oda egészen soha. Igen és ott lóg és senki sem élvezheti, ez a Harro nem valami praktikus. De tán nem is talált volna a testhez illő fejet. Rosmarie azt mondja, ha meghalt és már senki sem ismeri, a kép akkor is élni fog. A képek hosszúéletűek...

A herceg csak annyit mond: — Remélem, Harro óvatos lesz és mindig elzárja.

Aztán idegesen keresgél az íróasztalán.

— Helén, valamit akarok neked mutatni. Eladom a Brauneck-palotát.

— Brauneck-palotát, Fried! Ezt nem mondod komolyan. — Helén fiatalságának legszebb emlékei a palotához fűződnek s minden évben ott tölt most is néhány hónapot.

— De hát miért...

— A csúnya sárga háznak óriási értéke van. Nagyot nézel, ha megmondom az összeget. S természetesen arra is gondoltam, hogy hogyan kárpótolhatnálak.

Egy csomag fényképet szed elő: — Kis villa Grunewaldban, vagy a Wannsee partján, ahol télen is lehetnél. Nézd meg a fényképeket.

— Fried, te angyali testvér! Azt hiszed, nem tudom, hogy a palotához való minden jogom csak a te jóságodtól származik? De Fried, talán igazad van, a berlini levegő...

— A villád megillet, Helén; ha ilyen jó üzletet csinálok, rád is gondolhatok.

A termetes hölgy föláll s összeborzolja bátyja haját.

— Fried, te igazi anakronizmus vagy, nem illesz ebbe a századba. Istenem s nekem valamit el kell mondanom. A szívemen rág, s csak akkor tudtam megfeledkezni róla, ha a szép képre gondoltam. Mikor most benyitottam a nyárszobába, úgy reszkettem, mint azelőtt, ha apánk hivatott. Tudod, hogy az mit jelentett.

— Hát a bevezetés elég rossz; végezzünk vele minnél rövidebben.

— Úgy lesz. Ismered Trauteneck grófnét, teljesen visszavonultan él, mióta unokaöccsét elvesztette. Írt nekem. Charlottet és Arno Schwelmet egy elhagyott vendéglőben látta a Paulsseenél. Igaz, hogy külön-külön érkeztek és úgy is mentek el. A grófné nem mutatkozott, Arno Schwelmet nem akarja látni. Nem vadászszerencsétlenség volt, ami öccsét érte, mint ahogy mondták, hanem párbajban esett el. S mert annyi más életet is szerencsétlenné tettek volna vele, azért választottak eldugott helyet a párbajhoz, egyiknek ott kellett maradni a gyepen. A grófné azt írja, hogy ez az ember gyilkos, s érintése csak szerencsétlenséget hozhat. Beszennyezi az asszonyt, aki bármi bizalmasságot enged meg neki.

A herceg egy szót sem szól, de arca hamuszínű.

— Fried, könyörgöm... Tudom, hogy uralkodni tudsz haragodon, hagyd ezt az embert továbbmenni gonosz útján s tedd lehetetlenné, hogy Charlotte még több bajt csináljon.

— Sokkal többre becsülöm az életemet, semhogy prédául dobjam ennek a nyomorultnak. Még húsz évre van szükségem. És semmiféle tisztességről és kötelességről megfeledkezett nő sem tarthat fel. Nem, ne félj. Nem is ujság nekem, amit mondasz. Már kaptam valami figyelmeztetésfélét. Volt valami a levegőben, amit éreztem, de nem tudtam megfogni. Ide nem mer jönni Arno Schwelm és Charlotte itt marad. Pokoli életem lesz. De napsugaras óráim is vannak, odaát Thorsteinben, Rosmariem és a gyermek mellett... Charlotte őrült szabószámláit is korlátozom. Végső esetben apjához fordulok, az az egyetlen ember, akitől kicsit fél. Talán még nem történt semmi. Semmiesetre sem kutatunk. Ha gyermekeim anyja volna, nem tudnám elviselni. Így legalább a nevemet ne szennyezze be. És Helén, szót se többet erről, még a palota eladásáról sem. A grófnénak köszönd meg közlését. Charlotteval nem beszélek a dologról. Valószínűleg mindent letagadna. Szenvedélye bizonyára nem olyan nagy, hogy elfeledtesse vele, mit veszít, ha elhagyja Braunecket. Itt történt, hogy Rosmarie szeméből azt olvastam, nem tudja elvesztett flamat gyászolni. Akkor azt hittem, sohasem

fogom neki megbocsátani. És most — — Valami jövőbelátás van benne... a Rosmarieban.

A herceg föláll s Lélekke képe elé lép. Testvére szemével követi. Olyan szeretetre érdemes, s mégsem talált boldogságot. S Helén hercegnő fegyelemhez szokott szíve remegni kezd.

— Az öreg Brauneck mélabússá teszi az embert, — suttogja.

HEINZ FRIEDRICH.

Megérkezett a május, s Rosmarie úgy élvezi, mint még soha. Azt állítja, hogy a tavasz évről-évre szebb.

Harro nagy feltűnést keltett Brauneckben. Híre jár, hogy egy szép napon elküldte a fiatal Thorstein egész női udvartartását. A dajkát, aki még mindig ott várt gyermekével együtt, hogy talán mégis szükség lesz rá, az elegáns kisasszonyt, s a gyermeklányt.

Mikor a hercegné hallja, hogy a gyermek ágyacskája szülei hálószobájában áll, egy egész napig örül a gondolatnak. Milyen nyárspolgári! Rosmarie éjjel is fölkel, hogy ellássa a gyermeket! Akkor hát hamarosan sovány és csúnya lesz. Szőke asszonyok hamar hervadnak. A hercegné egész nap melegszik a hírnél s Harrót apósa nagyon barátságtalanul fogadja.

Harro mindent alázatosan, meghajtott fejjel hallgat végig.

— Igen, úgy van. — De Thorsteinben annyira túlsúlyban voltak vele és Märttel szemben a nők — miután Heinzet még nem lehet számítani —, hogy a legrosszabtól félt. Rosmarie még egyszer sem kelt föl éjjel. Azt elvégzi ő. Nagyon érdekli a kis gyermek lelke, s tanulmányozni akarja. Azt pedig csak eleven példányon lehet. S a kutatásnak ez a területe csaknem ismeretlen még.

A herceg kicsit bizonytalanul néz föl rá.

— Ez az érdeklődés egészen új, Harro. Nem kísérletezel máris nagyon sokfélével?

— Nekem is új, apám. De mikor ismerhetjük meg a lelket jobban, mint ébredésekor s alapos megfigyeléssel? Nem is engedhetem, hogy úgynevezett kisasszonyok, azaz buta libácskák beleszóljanak a nevelési el-

veimbe. Tudom, apám, mit akarsz mondani, de nekem az a véleményem, hogy a nevelést nem lehet elég korán elkezdeni. És — megint hízott egy fél fontot! Különben nagy kérésem van. Rosmarie nagyon is fiatal még a sokféle kötelességhez. Nem szeretném, ha kára volna belőle...

— Úgy van, Harro s éppen ezért...

— Szeretném Rosmariet mennél kedvezőbb körülmények közé juttatni s kieszeltem valamit, ami egyúttal az én zavartalan tanulmányomat — a herceg kicsit iróníkusan mosolyog — is biztosítja. Szeretném tőled elkérni a kis vadászházat a Rómairéten. Ott az egész napot az erdőben tölthetjük. Rosmarie nagyon örül a tervnek. Este kikocsizhat s este vissza. De a házat kicsit rendbe kell hozni. Megkérhetlek rá? A hegyünk még nagyon szeles s az erdő messze van, legalább is a belső része s az ember szeretne zavartalanul élni.

Persze, hogy Harro a nap hőse. A herceg kilovagol vele a Rómairétre s elhatározzák, hogy üveges verandát építenek. A vadászházban fönt van egy kis terem, régi stukkós menyezettel, hét ablakkal, s tágas hálószoba. Lent kis konyha, ősrégi kőtűzhellyel, s szolgaszoba, istálló hat ló számára, s rengeteg takarmány, mert télen innen etetik a vadat. A herceg mindig boldog, ha örömet okozhat a leányának.

Május tizenötödikére el is készül a ház, zöldrefestett verandájával, mely furcsán illik a régi, ezüstszürke faházhoz. A termet kimeszelték, valami mást Harro stilustalannak tartott volna, s világos, fonott bútorral bútorozták be. Egyetlen ablakon sincs függöny, mindenfelől bekukucskál az erdő és a virágzó rét. A Rómairétnek sok kanyarulata és szeglete van, s minden oldalról erdő veszi körül. A ház mögött, északról magas fenyőfal zárja el, a hátsó istállóajtóhoz széles, kettős bükkfasor vezet, délen és nyugaton a rét öleli körül. Öreg gesztenyefa áll a ház előtt, most tele karácsonyi gyertyával, s ágai szeretettel simogatják az ezüstszürke zsindelytetőt. Alatta ott áll Heinz magas kosárágya, felette madár dalol, pillangó száll és szorgalmas rovarok zümmögnek.

Az esték egyre pompásabbak, enyhébbek, s Rosmarie csak egyszer szeretné legalább hallani, hogyan

suttog az erdő éjjel. Harro csak erre várt. A hálószobába két ágyat tesznek.

Harro rendezőtehetsége megint igazolja magát. Főelve — mennél kevesebb személyzetet, akiket aztán megint másoknak kell kiszolgálni — diadalmaskodik. Minden délelőtt tizenegykor megérkezik a thorsteini kocsi Lizával és két födeleskosárral. Egyikben melegen betakarva ott a kész ebéd, melyet aztán a mindenre használható Liza készít el teljesen, a másik kosárban tiszta fehérnemű van anyának és gyermekének. Mert Rosmarie nem tudja, hogy egy fehérneműdarabot és ágyhúzatot két napig is lehet használni. Háromkor a kocsi megint elmegy. Addigra Liza kitakarított, leszedett, s újra megtöltötte kosarait. A vacsora mindig hideg és nagyon egyszerű, s Rosmarie, akinek a kis munka igen nagy örömet okoz, maga terít és díszíti az asztalt fönn a verandán.

Az igazi okot, amiért Harro ezt az erdei-, réti- és gyermeki életet kieszelte, senki sem sejti. Életében először kénytelen szünetelni a munkával. Szédült, a szeme szikrázott s ez megtanította, hogy nem dolgozhat büntetlenül tovább is olyan tempóban, mint az utolsó években. Különösen a szeme ijesztette meg. S hogyan pihenhetne Thorsteinben, amíg üres falak vannak ott! Rosmarie erről mitsem tud. Gyerekesen örül férje lustálkodásának, amihez nincs hozzászokva.

S néhány nap alatt el is múlik a szem-szikrázás s ez lesz Rosmarie legszebb tavasza. A háztól alig tíz lépésnyire rengeteg gyöngyvirág nyílik, a kakuk fáradhatatlanul kiabál az erdőben s ezerféle élet hegedül, cirpel, fütyöl és zümmög a rét felett. Rosmarie egészen könnyű ruhában, lógó hajjal ül a verandán s ha nem volna olyan vidám, a kis Heinzzel együtt, szép Genovéva-kép lehetne. A gyermek szundikál vagy anyja keblén élvezi a legnagyobb gyönyörűséget, vagy nyitott szemmel bámul a csodálatos, zöld, mozgó világba. Harro szürke vászonkabátban, térdnadrágban, gallér nélkül hever a fűben, a gesztenyetetőn át a mélységesen kék eget bámulja s közben filozofál. A gyermeknek sok neve van — az élvező, a sybarita, a zsarnok, a kis féreg s ha Harro bosszantani akarja Rózsáját, a szegény gyermek!

Este megérkezik a herceg, lóháton, lovász nélkül s nem engedi, hogy lovát Harro lássa el, maga köti be az

istállóba. Azután lefektetik a zsarnokot s úgy látszik, a gyermek lelke már ébredezik, mert követeli, hogy apja minden este ugyanazt a játékot ismételje meg vele.

Harro ezt a lehető legtudományosabb szavakkal magyarázza el apósának. Hogy ez a kívánság a legfontosabb szellemi működést, emlékezetet, akaraterőt tételezi föl. Miközben szónokol, gyakorlott kézzel forgatja a kis testet, puderrel és szivaccsal kezeli.

— Egészen világosan kedvetlenséget fejez ki most; s hogy ennek vége, amint látod, nagy fáradsággal igyekszik előkészíteni lelkét az örömre, mely következik.

Harro fejét a pólyapárnára fekteti s a kis száj azonnal mosolyra húzódik. A kezecske, lábacska kapálózik, tapogat s végre sikerül! Megragadta Harro egyik göndör hajfürtjét s nagyot kiált. Közben a kis, befelé görbülő lábacska szaporán rugdossa apja arcát. S mindennap új hangocskát talál öröme kifejezésére. A fiatal anya mellette áll, fehér keze Harro vállán pihen. És Harro nyugodtan továbbszónokol öntudatlanságról, tudathullámokról és a többiről, a herceg áhitatosan hallgatja és egészen megfeledkezik arról, hogy figyelmeztetni akarta vejét: a gyereklányt játszó férfi mégis különös figura. Azután Rosmarie a verandán ülve, mellén gyermekével, lehajtott fejjel álmodozik. Harro és a herceg szivarozva sétálnak a gyepen s ott, a rét szélén őzike kukucskál erre. Így nő és fejlődik Heinz Friedrich az erdei levegőben és virágzó nyári réten. S első kalandját is átéli, mikor egy szép napon parányi béka ugrik nagymerészen a takarójára. Hangosan fölujjong s mikor a béka elugrik, sírva fakad. Nagy, fényes könnycseppeket sír, az elsőket életében.

A június szörnyű zivatarokat hoz. A hercegnek sok aggodalmas éjszakája van, ha az erdei szerelmes fészekre gondol. Néha nem is tudja magát tűrtőztetni, a legnagyobb zivatarban lovára pattan. Egyedül vágtat ki a viharba, végiglovagol a bükkfasoron, hol a vakító villámok megvilágítják az ezüstszürke házat s mikor a zivatar elült, megint haza vágtat. „Lecsöndesíti a vihart" — mondják a parasztok, ha az éjszakában lova dobogását hallják s megbocsájtják érte őzbakjait.

És Rosmarie félálomban azt suttogja: — Úgy érzem, mintha apa jönne!

Harro azt feleli: — A vad vadászt hallod. Kutyái ugatnak, kuvikmadár száll körülötte, macskák rikoltanak s ma a szegény lelkek is üvöltenek. Huj — hallgasd csak, hogy lövöldöz a csúcsok felett!

— Ó, Harro, hallgass, félek.

— Báránykám, ki bánthat téged, ha Harrod melletted van!...

A hercegné egész nyáron úgy él Brauneckben, mint egy fogoly. Szokott wiesbadeni utazását a herceg kereken megtagadta. Pedig egész lénye lázasan vágyik szabadulni a braunecki nyomasztó levegőből s az édes mérget sóvárogja, melybe belekóstolt s melynek tüze átjárta ereit. És rideg ellenállásra talál. Hiába tetteti magát betegnek. Igaz, hogy nem is következetes. Hamar belefárad a fekvésbe, vánszorgásba s vad vágtatásban tombolja ki magát, mire a herceg részvéte is elpárolog.

Egyszer átlovagol a Rómairétre, hogy Rosmariet szolgálói munkája közben élvezhesse. Rosmarie egyedül van s kékselyem ruhában, fején margitvirágkoszorúval ül az alvó Heinz mellett. Ahogy meglátja a hercegnét, azonnal letépi fejéről a koszorút s félénken üdvözli. De mikor mostohája a gyermek fölé akar hajolni, karját eléje tartja s azt mondja: — Nem szereti, ha álmában nézik.

A hercegné megpillantja kezén a gyűrűt. Remegő hangon mondja: — Hogy lehet, hogy az én gyűrűmet viseled?

— Apa kért, hogy fogadjam el, azt mondta, nem akarod hordani.

— Azért mégis az enyém, csak a követ kell másként foglaltatnom s már megfelel. A követ akarom. Add ide a gyűrűt!

A hercegné négyszemközt van leányával, nem kell hát udvariasságot tettetnie.

— Nem tudom lehúzni, — mondja Rosmarie s gyermekét takarja a hercegné elől. — Nem jön le, rugója van. Csak apám ismeri a titkát. Tudom, hogy nem illet meg.

Ó, csak jönne Harro, megint elfogja a félelem, a balga, ostoba félelem. A hercegné mereven néz rá:

— Hát még ez is! Bizonyára azt is tudod, hogy miért nem mehettem Wiesbadenbe?

Rosmarienak megvan a szerencsétlen tulajdonsága, hogy gondolatait nem tudja eltitkolni. Helén nénitől hallott egyet-mást. A hercegné egyetlen tekintettel látja, hogy tud valamit. De az igazat nem találja el. Mindig van eltitkolt szabószámlája s Rosmarie bizonyára hallott az utolsó braunecki nagytakarításról. Talán a vidéki tartózkodással távol akarják tartani tőle a kísértést. És Rosmarie is tud róla, gondolja magában s mégis titkos félelemmel.

Rosmarie hallgat. Sohasem értett a hazudozáshoz.

— Hát nem kapok feleletet. Ha ennyire barátságtalan vagy...

— Mama, — könyörög Rosmarie, de megint elhallgat, mert érzi, hogy örülni fog, ha anyja megint lovára száll.

— Így hát nem látom be, miért örvendjünk továbbra is egymásnak. Hát Isten veled, drága Rosmarie, s kívánom, hogy mindazt a kedvességet, amit velem szemben tanusítottál, visszafizessék neked. Szép, hosszú listám van, Rosmarie. Sok évről...

S lovaglóruháját fölfogva a ház mögé megy, lovászához. Rosmarie nem is próbálja elkísérni.

Erről a látogatásról az urak nem hallanak. — —

Ebben az évben, késő ősszel, Harro megfesti felesége képét a braunecki ősök-terme számára. A kép neve „A hársfahercegnő" s Harrot egy csapásra híressé teszi. Rosmarie a képen ezüstruháját viseli s hajában a régi pánton két csomó hársfalevelet és — virágot. A háttér maga a terem, késő délutáni megvilágításban, mely legjobban illik hozzá, mégpedig az üres fal, melyre a képet szánták. A hercegné a festés alatt szüleinél volt, egyik testvére ment férjhez.

Mikor visszajön, megtudja Brauneck-palota eladását és hogy a telet Brauneckben kell töltenie.

Első gondolata: ez Rosmarie. Arno Schwelmet nem látta viszont, s most már nem is fogja többé látni. Brauneckbe nem jöhet. Levelei olyan ritkák, mint a gyémántok. S ha ír is, őszi érzésekben kéjeleg, hervadt rózsalevelekről, szürke alkonyi felhőkről — nagyon vékony, de vastag papírra nyomott versesfüzetet adott ki —, lemondásról, elmúlásról, s a messzeségben eltünő árbocokról érzeleg.

A hercegné nincs erre a húrra hangolva. Sokkal

jobban tetszett neki a férfi, mikor célbalőtt, s kétféle szeme nyugtalanul villogott. Mi köze neki eltünő árbocokhoz?

A hársfahercegnő diadalmenetben vonul végig a kiállításokon. A magas arisztokrácia tagjai mind Harroval akarják magukat lefestetni, s egy akadémia tanári állással kínálja meg. Képeinek értéke nagyot emelkedik. A sok levél között, melyet naponta kap, van egy, melynek az aláírása nagyon értékes. Egyik nagynevű művésztársa írja, akivel régebben találkozott egyszer. S Rózsájának mégsem mutatja meg:

„Kedves Thorstein!

Megyek, mint az egész világ, hogy megnézzem a Hársfahercegnőjét. S mennél többször látom, annál jobban aggódom Maga miatt. Óva intem, kedves Thorstein, ne engedje, hogy a nagy hűhó, melyet az emberek a képpel csinálnak, elvakítsa. Hallom, hogy a szőke szépség a felesége. Bár volna inkább a kedvese! Így sohasem szabadul meg többé a menyei szőke hajtól, s a kéztől, mely megérdemelné, hogy Paul Heyse novellát írjon róla. Egy nagyrabecsült poéta-kortárs írja:

Megfesti őt a papagájjal,
Megfesti a levéllel,
Festi alva és festi ébren,
Borus időben, napsütésben,
Mindig egyforma kéjjel.

Persze, megélhet belőle, ha a képtárakat szőke szépségével népesíti be. De kár volna Magáért. Maga egész más fickó, nagyszerű fickó, s ezt akartam megmondani, mielőtt harmadszor is megnézem a Hársfahercegnőjét. Egy kollégától nem is kívánhat többet. S kérem, tanulja meg a verset betéve.

A maga...

Harro hangosan nevetve teszi a levelet a többihez. Sokszorosítási ajánlatok, melyeket mind elutasít. — Nem kerülsz a műkereskedelembe, Rosmarie, hogy minden ifjú kereskedőségéd a falára szögezhessen, valami varietészépség mellé.

A herceg már türelmetlen, szeretné visszakapni a képet s mégis örül minden kivágott ujságbírálatnak,

melyet Hans Friedrich küld el nekik. S egy nap a hercegné is megtudja, hogy a képet a nagy terembe szánták. A saját képe, melyet még mindig nagyon szeret, a kék szobában lóg. De Rosmarie képének semmi helye az ősök termében. Még Harrot is megtámadja vele; s bár Harro máskor nagyon jól tud vele bánni, most nem is igyekszik. Nagyon makacs s a herceg gyönyörűséggel tólja előtérbe. A képet a nagy terembe szánták, oda is festette, máshová nem illik s nem enged. Keresztül is viszi, legalább elméletben, de Rosmarie bűnlajstroma új vonást kap. Ehez járul Brauneck palota eladásának hire s hogy a hercegné egyre biztosabban érzi: a veszedelmesen szép játéknak, mely a firenzei virágos csónakban kezdődött, vége. Az árbocok igazán eltűnnek a messzeségben. — —

Egy szép novemberi napon megérkeznek a bútoroskocsik a berlini berendezéssel. A braunecki kastély, mely pincétől padlásig úgyis tömve van már, hasztalan próbálja még ezt a tömeget is elnyelni. Mikor a nagy, szürke kocsik kirakodnak a kastély udvarán s minden galéria képekkel, tükrökkel telik meg, hontalan diványok a kápolnában találnak kétségbeesett elhelyezést s a zöld zsákokba burkolt csillárok az udvar bolthajtásai alatt hevernek, akkor látja a hercegné, hogy a dolog visszavonhatatlan.

Azt érzi, amit egy fatal, büszke parasztasszony, akit hirtelen az öregek közé száműznek.

Brauneck öregeknek való hely. Ezentúl egy matróna életét éli majd, mely mindig ugyanabban a körben mozog. Néhány vadászó vendég, fogadások, jótékonyság. Nem a mulatságos berlini jótékonyság, hanem a szomorú vidéki. Ami abból áll, hogy pénzt ad, betegápoló testvéreket fogad, ízléstelen ruhákba öltözött gyerekektől nyüzsgő iskolákat látogat meg. Mintha a bútoroskocsik, melyek egyre újabb letakart tárgyakat ontanak, szürke koporsók volnának. Ha elmennek, magukkal viszik a fiatalságát.

A hercegné az udvart nézi, hol egyre nagyobb a tanácstalanság, még a kitünő Berger kisasszony is fejét veszti. Éppen kocsi érkezik. A hercegné megismeri a lovak járását, a thorsteini aranypejek. Már jön is Rosmarie és bámulva áll meg az udvaron. Nincs egyedül, hátrafelé beszél valakihez, valószínűleg az ura áll

ott. Most fölkacag. Még mindig a régi gyerekkacagással. Körülmegy az udvaron, fölemelgeti a takarókat s a bosszús arcok földerülnek. A hercegnőt, ahogy az emberek most is nevezik, mindenki szereti. S most bizonyára rendeleteket ad. — Úgy rendelkezik ott lent, mintha a magáéban volna, — gondolja a hercegné. Igaz, hogy ő maga elnézte a zűrzavart, anélkül, hogy tehetetlen haragnál egyebet érzett volna.

— De Rosmarie mégse gondolja, hogy itt mindent tehet!

Rosmarie nem láthatja a hercegnét, magas tükör mellett áll, amely vakít. Nem is gondol rá, gondtalanul vidám a régi otthonban, az emberek között, akik közül legtöbbet gyermekkora óta ismer.

A hercegné szeme belefájdul a lefelénézésbe. A kerék még mindig nem fordult vissza. Nem, még mindig az ő szívét tapossa. Sejti, hogy a palota eladása is összefügg valahogy Rosmarieval. Lehetetlen, hogy a herceg csak pénzért tette volna. Valami más oka is van! S az ok ott lesz a szürke bársonyruhás asszonynál. Eléje léphetne s odakiálthatná neki: — Te tudod, mért kellett ennek így történni, — s a választ kiolvasná a szürke szemből.

A herceg is lejön, kezetcsókol a lányának s tanácskoznak. Mintha ő maga már ott sem volna. És Rosmarie nevet. Hogy mit beszél, nem értheti, de róla beszélnek, mintha a nevét hallaná s mindketten nevetnek.

Olyan egészen kicsi dolog, parányi igazságtalanság, amit azok ketten odalent tesznek vagy nem tesznek. De a hercegnén új sebet ütöttek, csak egy porszemecske kell, — a seb nagyon könnyen mérgesedik.

Rosmarie és édesapja már régen eltűntek, de a hercegné még mindig ott áll, az udvarról eltűnik a napfény is, szürke árnyék borul rá. A hercegné megborzong s lassan szobájába megy. Bezárkózik. Egy gondolatot szedett föl odakünn, azzal játszik. Már a játék is fölmelegíti. Egyszer meg is fordulhatna a kerék! Az ember maga nyúlhatna a küllők közé, hogy megfordítsa. Hogy másoknak a szívén guruljon tovább.

Mintha egy jégbarlangban parányi tüzet gyujtanának. Nem kell attól félni, hogy a barlang elolvad, — de mégis ott a vörös pont, melyet elnézhet az ember s dermedt szívét titokban megmelegítheti. Azután számolni kezd. A bűnöket. Mélyen elrejtve pihen Rosmarie leg-

nagyobb bűne — ez az elparasztosodott Thorsteiner! S mégsem tudja szívdobogás nélkül látni büszke fejét. S ha néha reggeli lovaglása közben szembe jön vele magas lován, öreg filzkalapjában, apjától örökölt tiszteletreméltó bőrnadrágjában, mindig viharos elragadtatást érez. Minden barátságos köszöntésért hálás, a napfényes szem minden tekintetéért... De ennek mélyen rejtve kell maradni s jobb, ha befejezi a listát. S most Rosmarie már Braunecket is el akarja foglalni. A gyűrűt már hordja, nem talált alkalmat, hogy levétesse. A képe az ősök termébe kerül. Miért adták el a berlini házat? Most szétosztja a zsákmányt és nevet. Igen, nevet. Anyja esztelen fájdalmán és haragján. A hercegné aranyceruzát vett le órájáról s egy fehér márványtömbre vonásokat csinál. Mindig új vonásokat. Azután a kis tüzet bámulja a jégbarlangban s melegszik mellette s a képeknél, melyek fölszállanak belőle.

Hiszen csak játszik, hogy meg ne fagyjon egészen.

* * *

A kis Heinz már régen elhagyta kosarát s kimászott a nagyvilágba. Megpróbál ingó lábacskájára állani, de apja figyelmeztetve füttyent neki. Világoskék szeme van s határozott érzéke a humorhoz. Igaz, hogy ez még kicsit durván és esetlenül nyilvánul meg, de apja reméli, hogy majd kifinomodik.

Inkább apja, mint anyja-fia. Mikor megkezdődött vele a nagy küzdelem s elvették tőle drága üdítőitalát, panaszos sírással s az üveget erélyesen eltaszítva próbált akaratának érvényt szerezni, de hiába. Néhány jótékony ütést kapott jól kipárnázott hátsórészére s azóta határozottan apjához húz jobban. Nevet, ha anyja hajlik föléje, de sikoltozik, kapálózik, ha apja jön. Az első szó, melyet nyelvgyakorlatai között határozottan meg lehet különböztetni: Alo. S hamar kitűnt, hogy kinek adta ezt a nevet. Rosmarie egyszer a karján tartotta s kinézett vele az ablakon. Harro éppen akkor lovagolt be az udvarra. A kis arc gyönyörűségtől húzódott széjjel. — Alo, Alo — kiáltotta s azután panaszos sírásra fakadt. Lelke első szárnycsapása megviselte a kis élőlényt.

Ezt a napot megünnepelték s megjelölték a naptárban. S akárhogy próbálják is, nem tudják leszoktatni erről a névről. Harro kijelentése szerint anyjától örö-

költ makacssága nyilvánul meg ebben. Még alig érintette más kéz, mint a szüleié.

— Csak így ismerhetjük meg igazán, Rosmarie, ha mindig körülötte vagyunk és időt és kényelmet áldozunk neki. Emlékezz csak rá, hogy szenvedtél gyermekkorodban, mert mindig idegen, váltakozó emberek voltak körülötted, akik távoltartottak apádtól. Mindenféle megnyilvánulásában látjuk, nemcsak mikor szépen felöltöztetve, jóhangulatban elénk vezetik. S nagyszerűen megismertem a gyermeki testet, ami nagyon is rámfért s bár fiad egyáltalán nem hasonlít Rafael angyalkáihoz.

Harro vázlatkönyvei tele vannak néhány vonással odavetett fekvő, mászkáló, fürdő, kiabáló, alvó Heinz Friedrich-el.

S Rosmarie nem is kíván más életet. Azt is igazságosnak találja, hogy a gyermeke az apját szereti jobban. Én is így tettem volna, gondolja. S azt is jól tudja, hogy neki is jut a kis lélekből, csak másik rész. Harroé az eleven, vakmerő, vidám, vad Heinz; az övé, mikor tágranyitott, nagy, kék szemmel bámul valami szépet. Akkor angyali arcocskája van, amit különben igazán nem lehet róla mondani. Fájdalmait is, pedig egy nap sok felhő vonul át az érzékeny gyermeki lelken, még a legkedvezőbb körülmények között is, — anyjához viszi. A műteremben ott az istállója, hol mindig összegyűrt szőnyege és szeretett posztómedvéi állanak s éjszaka apja ágya mellett alszik. Ha reggel már korán nagyon eleven, kiviszik — mama sokáig alszik —, megmosdatják, felöltöztetik s beviszi az istállócskába. Fürdési idejét nagy körültekintéssel kell megválasztani, mert utána hosszabb alvással boldogítja szüleit. Este úgy kifárasztja szüleit, hogy megkönnyebbült sóhajtással fektetik le fehér rácsos ágyacskájába.

— Így nem is mehet tovább, Rosmarie, meg kell majd tanulnia, hogy nélkülünk is ellegyen pár percig. De most van abban a korban, mikor legtöbbet tanul. Egy év alatt megtanul egy nyelvet s minden érzés átfut kis szívén.

A második év végén a világról való kis képe kész, el tudja magát választani tőle, odaállhat eléje s azt mondhatja: Én.

A tél hamar elröpül az aranyházban. Harro Rosmarieról és az alvó Heinzről megmintázza a jászolbeli Máriát. S nyári rétet fest, rajta hancurozó angyalsereg. S az angyalok még mindég szárnyatlanok, ami könnyedségüknek csöppet sem árt.

A SEMMIREKELŐ.

Brauneckben olyan nehéz a levegő, hogy a tiszteletlen Harro az ottani ebédet a bannokburi lakomához hasonlítja.

A hercegnek szerencsére nagyon sok dolga van. A könyvtárban, nagy halom régi papíros és pecsétes pergamen között fiatal, szeplős tudós, Felsing doktor ül. Néha az ebédnél öreg, frakkos urak jelennek meg, igazi és nem igazi titkos tanácsosok. — Mit akarnak ezek? — kérdi a hercegné lanyha érdeklődéssel.

— Egy jogi dologban adnak tanácsot. — S a hercegné érdeklődése elalszik. Harro csodálkozik, miféle pöre lehet apának. Rosmarie elpirul s most már a hercegné tudja: Rosmarie tud a dologról. Most már ő is tudni akarja.

A dolgot nem nehéz kideríteni. Csak egyszer éjjel át kell mennie a nyárszobába, ott, az íróasztalon áll a herceg ládikája, abba teszi a napközben érkezett leveleket, melyekre maga válaszol. S ha egyik nap nem is talál semmit, majd talál másnap.

Hanem ez is csak haszontalan gondolat. Soha sem lesz elég bátorsága ahoz, hogy átmenjen a folyosókon, melyekben mindég sóhajt a szél s a láda zárva is van. De néha, néha mégis eigondolkozik azon, hogyan lehet ládákat fölnyitni...

Brauneckben nem lesz könnyebb a levegő s a herceg egyre jobban érzi, hogy valamit tenni kellene. Csak azt nem tudja, mit.

Egy váratlan levél örömteli izgalmat hoz a hercegnének.

Öccse ír, legfiatalabb öccse. A semmirekelő, aki minden életpályát megpróbált és abbahagyott már. Utoljára a gyarmatokon volt, beteg lett s végleg hazaküldték. Otthon apai menydörgés és anyai könnyözön

fogadta. Szegény Brandenstein grófnénak igen sok anyja tudna lenni, de hét van belőle. S egyik gyermeke elvonja az érdeklődését a másiktól. Csak ezt a fiút szereti nagyon s éppen ez okoz annyi gondot! Charlotte fényesen el van látva s ha nincs megelégedve, az az ő baja. A mostohalánya, ki olyan szörnyűségesen kínozta, férjhezment. S hogy nincs gyermeke, az fájdalmas, de hét gyermek is nagy kín, különösen, ha az ember nem tud velük mihez kezdeni, mint a szegény Alfréddal. Apja ugyan másként hívja s mindennap egy második osztályú Norddeutscher Lloyd, Bremen-Baltimore jegygyel fenyegeti.

A fiatal úr otthoni tartózkodása tehát nagyon kényelmetlen. — Apánál tűz, anyánál víz —, írja s hosszabb időre szóló meghívásért könyörög testvérénél. — Amíg valami akad —, hogy ez megtörténik abban a szép Alfréd nem kételkedik. Életében csak egyszer ijedt meg, mikor maláriát kapott a gyarmatokon. Most még kicsit sápadtan, soványan, barnán s nem egészen olyan elegánsan, mint régen indul Brauneckbe.

Leveleitől a hercegné megint az lett, aki volt. Alfi jön, más levegőt hoz magával, együtt nevetnek majd a braunecki családi bálványokon. Együtt lovagolnak, vadásznak, Alfi elmeséli bolondságait s ő megint megtanul majd nevetni! Istenem, hiszen olyan fiatal, csak eltemették, s csak a koporsófödelet kell feltörni, hogy újra éljen.

A herceg is észreveszi, hogy felesége hangulata hogy megváltozott, nagyon örül és sógorát a legszeretetreméltóbban fogadja. Hátaslovat bocsát kizárólagos rendelkezésére s megbeszéli vele egy autó beszerzését, mellyel feleségét akarja meglepni. A fiatal urat ez az előzékenység nagyon meglepi, Charlotte panaszos levelei után nem várta volna. S úgy találja, hogy Brauneckben is lehet élni. Igaz, hogy Charlotte állandó társasága kissé fárasztó, de mégis biztonságban s minden gondtól mentve érzi magát. És testvére föléled. Nevet a tréfáin, kilovagol vele, célbalőnek. Alfréd megcsodálja tudományát, mely még Arno Schwelm idejéből származik s a hercegné elpirul a dicséretre.

A thorsteiniek nem jelentkeznek. A kis Heinzet beoltották, s nagyon haragszik érte. Megint átköltöztek az erdei házba, Harronak, nagy bosszúságára megint

pihenésre van szüksége. A hercegné úgy érzi, hogy öccse csak addig az övé, míg nem volt Thorsteinben. Nem akarja, hogy átlovagoljon s meglátogassa ellenségét. Idővel majd átjönnek s akkor nem lehet elkerülni a találkozást, de mégis szebb, ha nem kell mindennap a thorsteiniek miatt bosszankodnia, — mondja egy este öccsének haragosan.

S a thorsteiniek nem is nagyon érdeklik a fiatal nrat. Rokoni látogatás! Embereknél, akik egészen Rousseau-szerint élnek s akiknél az egész ház egyetlen gyerekszoba! Csak egy dolog lenne érdekes, együtt látni a két hölgyet, akik olyan szívből gyűlölik egymást. A királynék viszályát biztonságból nézni —, hogy menynyire kellemetlen lehet, ha az ember maga a viszálykodás tárgya, azt a csinos Brandenstein Alfréd tapasztalatból tudja.

Egy este testvére nagyon sokáig nem engedi lefeküdni. Alfréd titokban ásít, a tizedik cigarettára gyújt már s végre is azt mondja, hogy láza lesz holnap, ha most le nem fekszik. Testvére, aki éppen olyan füstfelhőket fúj, mint öccse, elbocsátja. De az ajtóból megegyszer visszahívja. Valami eszébe jutott, amire szüksége van. Elhozhatná neki, mert a cselédség már alszik. A szürke ládát hozza el a nyárszobából, a herceg íróasztaláról, valamit beletett, amit holnap korán reggel el kell küldenie. Könnyen megtalálhatja. A fiatalember álmosan átmegy, fölcsavarja a villanyt s meglátja az íróasztal felett lógó szép képet.

Csinos kislány, ásítja, és itt a láda. Milyen szeme van! Milyen eleven egy ilyen pompásan festett kép. Mintha utána fordítaná fejecskéjét, mikor kimegy. Testvére az ajtóban várja s hanyagul elveszi tőle a ládát. Alfréd ásítva megy szobájába.

Csinos, finom fehér leányka. Szép lehet, az ellenség. Az ellenség, ez a szó csiklandozza. Istenem, Charlotte bizonyosan féltékeny! S egy név zümmög a fülébe, míg a braunecki vendégágyban kinyújtózik. A hársfa-hercegnő... Másnap reggel már határozottan emlékszik, hogy hallott a képről. De nem bolond, hogy testvéréről kérdezősködjék felőle. A közös reggelinél kérésére a herceg készségesen, büszkén mesél a képről. S közben felvidul. Előbbi rosszkedvét azzal mentegeti, hogy már gyermeke van. Két vagy három gyermeknek nagyszerű

üres gyomorral bosszankodnia kellett, mert elrontotta a ládája zárát.

A sógor uram homloka elpirul, föl, egészen rövidre-nyírt hajáig. Egek! Ha Charlotte idegen vizen való tiltott halászásra használta volna föl! S nagyon nyomasztó érzéssel hallgatja a férfit, aki annyi szívességgel halmozta el. Persze, hogy nem mindig a feleségnek való olvasmány a férj íróasztalának tartalma! Tegnap azt hitte, hogy csak inasmunkát végzett. Amint zsebretett kézzel kiballag a legszebb májusi napfényre, édesapja hangját hallja:

— Végtelen könnyelműséged, mely csak másnap eszmél arra, amit tett, mindenütt lehetetlenné tesz még! — Leverten kószál a parkban. Bemegy az istállóba, benéz a rekeszekbe, a lovak szép fejét nézegeti, melyek feléje fordulnak. Ez itt az Aranybabyje. Szörnyű, hogy bántja a lelkiismeret, ha a szép állatra néz. Fölhúzott vállal kopog be testvéréhez. A hercegné arcán látszik, hogy nem aludt, egészen szürke — a szép Alfréd már menekülésre gondol, de az erszénye lapos, nagyon lapos. Haza! Brrr...

— Charlotte — kezdi —, a láda, ostobaság volt.

A hercegné még szürkébb lesz.

— Tudja?

— Nem, azt hiszi, elrontotta a zárat. Charlotte nem volt valami szép tőled. Nagyon kedves hozzám s most olyan szörnyű érzés az asztalánál ülni.

A hercegné fölcsattan: — Jogom volt látni.

A Brandenstein-család semmirekelője vállat von.

— Nagy jelenetek lesznek?

— Semmi sem lesz. Tévedsz, mon ami!

— Biztosan nem? Akkor jó.

Lerázza magáról a nyomást, melyet így is túlságosan sokáig érzett már. De mégis elhatározza, hogy óvatosabb lesz testvérével szemben. Úgy látja, mintha figyelmeztetőtáblát kellene ráakasztani:

— Vigyázat! Gyúlékony!

De nem szokása sokáig töprengeni valamin. S a reggel csodaszép. Mikor testvérét hazakíséri, még sem ő, sem a lova nem elégelték meg a mozgást.

— Charlotte, még lovagolok egyet.

— Alfréd, az orvos megtiltotta a hosszú lovaglásokat.

— Ó, csak egy kicsit, — s elléptet.

A semmirekelő fölveti a fejét, mint egy fiatal kutya, ha csontot érez. A hársfahercegnő! A thorsteini szépasszony. Éppen ideje, hogy látogatást tegyen náluk. De úgy látszik, tegnapi kalandja óvatos embert csinált belőle. Nem, nem akarja Charlottét azzal ingerelni, hogy ellenségét meglátogatja. Nem, csak megkerüli az erdőt s ha mégis meglát valakit a családból, nem az ő hibája. Nagyon meleg van s érzi, hogy testvére figyelmeztetése nem volt teljesen alaptalan. Az erdőben már csak lépésben tud haladni s néha szánalmasan gyöngének érzi magát. A lovászt persze visszaküldte. Hirtelen összefolyik szeme előtt a világ. Csak szerencsésen lent volna már a nyeregből! Most valaki megállítja a lovat.

— Ember, szálljon hát le, hiszen inog!

Lecsúszik, valakinek az erős karjába. Azután valami puhán fekszik a feje, aminek rózsaillata van.

— Ó, Istenem, Harro, azt hiszed meghal?

S finom csipkefelhő simít végig a homlokán. Olyan menyei érzés, hogy meg sem mozdul. Végre mégis ki kell nyitni a szemét. A legszebb asszony hajol föléje s szelíd, szánakozó pillantást vet rá.

Jószerencséje éppen a Szépséges karjába hozta. Jónak látja még egy kicsit a halottat játszani. Nagyon rosszul érzi magát, de a szíve nevet. A másiknak a nyugtalan lóval van dolga. Hallja, amint rendelkezik, hogy nyissák ki a gallérját. S most nyakán érzi a finom kezet. Nem nagyon ügyes, de annál jobb. S elhatározza, hogy végre visszatér az életbe. Fölnyitja szemét, nagyon csinos, világoskék, és azt mormogja:

— Hálás köszönet . . . egy kis gyöngeség . . .

— Már jól van, Rózsa. Alfréd Brandenstein. Ez itt Aranybaby.

S a lovat elhelyezve, odajön.

— Kicsit jobb színe van már. Tud járni? Erdei házunk egészen közel van, ott összeszedheti magát.

S Alfréd sápadtan, összeszorított foggal megy a réten át. A Szépséges — mije is? . . . unokahuga, igaz, hogy mostoha — mellette megy. Nemsokára jól betakarva, kényelmesen fekszik a verandán. Ros-

marie vajaskenyeret ken neki, a ház ura cseresznyepálinkát hoz és enyhén dorgálja.

— Ha ránk nem akad, senki sem segített volna magán, hiszen már csak lógott a nyeregben.

— Nagyon hirtelen jött. Súlyos malériám volt. S most megijesztettem, cousine.

Hugom, ez nem jó, nagyon bácsiszerű. Rosmarie boldog, hogy betege jobban van. Nagyon megijedt s egyre bizonyítgatja: Ha Harro nincs ott!

A fiatal úr csodálatos órát él át a virágzó gesztenyefa alatt. Még tovább is nyujtaná, de nem szabad sokáig elmaradnia s eszébe sincsen kalandját testvérének elmesélni. A fiatalasszony meghívja, hogy jöjjön el megint. Csak a háziúr nem beszél erről, de elkíséri az erdő szélére s vezeti a lovát. Azután megnézi az érverését, meg van elégedve s fölsegíti Aranybabyre. Egy óra mulva már Brauneckben van, úgy látszik, testvére észre sem vette hosszú távollétét. Annál jobb. Úgy őrzi titkát, mint egy pompás fészket tele husvéti tojással. S kacagja csirkefogó-szerencséjét, mely olyan biztosan elvitte a szép asszony karjába.

Testvére egyre különösebb. Egyszer a herceg megemlíti, hogy Alfréd látogatást tehetne Thorsteinben. A hercegné azonnal fölcsattan. Alfréd üdülni jött ide s annak semmi sem olyan káros, mint a látogatások. A herceg vállat von; mikor felesége heveskedik, mindig elhallgat. A semmirekelő meglapul és hallgat. Milyen okos volt, hogy semmit sem árult el. De Brauneckben megint nehéz a levegő s testvére panaszkodik:

— Ha a legmulatságosabb emberek jönnek is Brauneckbe, nem tart sokáig s éppen olyan mélabúsak lesznek, mint minden egyéb. — S Alfréd is erősíti, hogy Brauneckben nehéz, nyomasztó a levegő. Az sem lehetetlen, hogy kísértet jár. Persze, nagyon stílszerűen. De éjjel valami sóhajtott az ajtaja előtt s a nagy teremben a sötétarcú Krafft Brauneck határozottan utánafordult.

— Ne csinálj rossz tréfákat, Alfréd! Magad sem hiszed.

S Alfréd elhallgat, de másnap reggel másik szobát kér s egyedül lovagol ki, bár még nagyon megerőlteti a lovaglás.

Testvére villogó szemmel járkál szobáiban, késő éj-

szakáig. Már tudja, miért kapta Rosmarie a gyűrűt s miért kerül képe az ősök termébe. A kerék még mindig az ő szívén forog, de a tűz magasra csap föl a jégbarlangban.

Nem, Alfréd ne menjen át, a balga fiút megbabonázná a szőke haj. Ő az egyetlen, aki mellett még kicsit a régi Charlotte lehet. Az utolsó darab ártatlansága és fiatalsága.

A RÓMAIRÉTEN.

A Rómairét csupa szín és illat. Pillangók felhője kavarog fölötte. A gyepen apró nyulak hancuroznak s Heinz integet az őzikének, hogy jöjjön és játsszék vele. A gesztenyefa árnyékában, fehér batisztruhában ott ül Rosmarie, kezét gyermekének nyujtja, hogy egyik ujjába kapaszkodva, tehesse meg a hosszú utat a térde körül.

Mellette a fűben, a legnagyobb földi boldogság érzésével hever a fekete bárány, a Brandenstein. Kicsit szerelmes, éppen csak annyira, hogy a színeket ragyogóbbnak, az eget kékebbnek látja, a levegőt balzsamosabbnak érzi s mégsem annyira, hogy már szívfájást okozna. Rosmarie még mindig úgy bánik vele, mint beteggel, gondoskodik a kényelméről és meg-megdorgálja. Harro a nyári díszében pompázó rét egy darabját festi a pillangófelhőkkel, nagyon kényelmesen... csak éppen a látogató nem kellemes neki. Bizonyos, gondolja Harro, hogy a fickó nem árulja el, hová megy, különben néha üzenetet is hozna. S hogy egyiküknek sem egészen tiszta a lelkiismerete, az is mutatja, hogy a hercegnek sem beszélnek a dologról. Rosmarie bizonyára azt gondolja, hogy Alfréd megérdemli a pihenést mama társasága után, Harro pedig nem akarja apósa esti békéjét, aki gyermekei körében mennél kevesebbet beszél a feleségével kapcsolatos dolgokról, megzavarni.

Ma ujságot hoz Alfréd. Az új autó, mellyel a hercegnét meg akarják lepni, ma megérkezik kitünő soffőrjével. Már holnap végigszáguldhat a vidéken. A herceg már most is reszket minden élőlény életéért, aki útjukba talál tévedni. Nem is ül be soha az alkotmányba, melybe teljesen büntetlenül száll be az ember s mint többszörös

gyilkos kerül ki belőle. Alfréd kicsit léhán beszél, ami Rosmarienak nem nagyon rokonszenves, de talán a fiatal katonatisztek mind így beszélnek a gyarmatokon. És sajnálja is az erőtlen alakot.

— És van is okod szánni, — mondja Harro. — Könnyelmű fickó s a családja nem igen tud már vele mit kezdeni. Nem marad számára más, mint U. S. A. vagy omnibuszkocsisnak menni. Hadd feküdjön hát a napon, tán ezek az utolsó jó napjai az életben.

Ma Alfréd ebédért könyörög, megelégszik akár Heinz megmaradt kásájával is.

— Nem fogják keresni?

— Ma nem, — mosolyog. — Alázatosan gyalog szöktem meg.

— Ami jobb is — szakítja félbe Harro —, legalább nem esik olyan nagyot.

Igen és otthon azt mondta, hogy a bronnweili birtok mintagazdaságát akarja megnézni. Mert talán egyszer maga is áttér a gazdálkodásra.

— Helyes — mondja Harro —, s akkor nézze is meg. Hát, talán éppen annyit ér, ha nyujtózkodik. Nem nagyon hiszek gazdasági tehetségében.

— Mi lehet még jobb a világon, — sóhajt Alfréd. — A nyujtózkodás! A lustaság költészete! Milyen kevés ember tudja igazán méltányolni.

— De ma este mégis sétálunk egyet — jelenti ki Rosmarie —, ha a gyermek elaludt; olyan korán álmosodik most el. S nagy, nagy bokrétát akarok szedni. Nefelejtset és galagonyát és gólyahírt és bükkfagallyat, vasárnap pünkösd, azt meg kell ünnepelni.

— Annyit hallok önöknél ünnepről s úgy szeretnék egyet én is végigcsinálni. Eddig az ünnepeket nagyon szomorú dolognak tartottam. Az ember az apró örömeit inkább egyedül szereti élvezni.

— Azt akarja mondani, kettesben, — veti közbe Harro. — Rózsa, szeretnék a terem fölszentelésére ünnepet rendezni. De valami egészen újat! Nagy csapat emberrel, zenével, rózsakoszorúkkal. S egyetlen fekete szolgaköntösbe és csőrendszerbe öltözött férfiembert sem engedünk be. Fegyházfrizurás embereket sem, mint maga, Alfréd.

— Szent ég, hát mit tegyek, csak nem növeszthetek magamnak világossárga tüskéket!

— Ó, hogy sajnálom — csipkedi Harro —, mindig így volt — csak tüskék nőnek a fején!

— Harro, ne gonoszkodj, — korholja Rosmarie. — Alfréd, tudnia kell, hogy az uram ki nem állhatja a borotvált fejet.

— Nagyon boldogtalan vagyok, majd meglátom, mit tudok még ezen a rosszul kezelt talajon növeszteni. Mikor lesz az ünnep?

— Az utolsó falnak is készen kell lenni. És sajnos, a Rózsának nagyon sok eszméje van. Éppen, mert ez az utolsó, veszedelmes mennyiségben jutnak eszébe. Nyáron különben sem lehet négy fal között ünnepelni.

— De honnan vesszük a sok embert, — kérdi Rózsa.

— Embert kapunk eleget, ha nem ragaszkodunk a góthaihoz. — Hát még van ideje megjavulni, Alfréd. Rózsa, apádat szeretném Philipp Brauneck öltözetében látni. Csak akkor látnád, milyen is igazában.

— Hát jelmezes ünnepet akarsz?

— Szépségünnepet. Miért ne legyen a szemünknek is ünnepe, melyen minden ember a lehető legszebben öltözzék föl, ahogy a Rómairét ma, pedig neki is megvan a hétköznapi ruhája. Alfréd, a testvérét egy velencei nemeshölgy ruhájával próbálom kibékíteni. Magam rajzolom neki. S a teremtés urainál a legkülönösebb dolgokat éri meg az ember. Mindenik boldog, hogy kibújhat a bőréből. Az okosabbja jól sejti, hogy mikor ünnepélyesek akarnak lenni, nevetségesek.

A Brandenstein a sokféle egyenruhára gondol, melyet már eddig viselt s nagyot sóhajt.

— Mit rendel számomra, szigorú bátyámuram, föltéve, hogy a tüskenevelés sikerrel jár...

— Nagyszerű Sankt Jürg volna, Tilman Riemenschneider után, utazzék el Rothenburgba s nézze meg a védőszentet.

— Szent legyek, ez nagy kitüntetés... A Heinz mindig ilyen mint a gyerek?

— Nem látja, hogy csigát talált? Ez a legnagyobb gyönyörűsége. Minden más állat nagyon hamar eltünik látóköréből. Az őzek nem akarnak vele játszani, a nyulak elszaladnak, a madarak fölrepülnek, a lovak nagyon nagyok. De a derék jó csiga!

— Tiga! — kiáltja a kis fickó elragadtatva. Egész idő alatt hasacskáján feküdt s egy nagy csigát nézett.

Néha ujjacskájával hozzáér a csiga házához, mire a sárga fej visszahúzódik, azután lassan megint kibújik. Heinz nagyokat nevet s kicsit mégis fél a szarvaktól. Harro előveszi vázlatkönyvét és szorgalmasan firkál, de mintha a gyerek észrevette volna, fölemeli fejét s megrántja édesanyja ruháját.

— Ana, olt etszej tiga.

— Látja, most költői megvilágításban akarja a csigát. Rózsa, mesélj. — A fiucska anyja elé áll, térdére könyököl s gyönyörűséggel csüng anyja ajkán.

— Volt egyszer egy csigabiga. — Olt etszej, — visszhangozza a kis lurkó. — Fölment egy nagy, nagy hegyre. Bumm, leesett a csiga a hegyről, letörött a szarvacskája. Hazamegy a csigabiga és sír, rí keservesen. Nincs már szarvacskája! — Heinz nagyot sóhajt.

— Egyszer csak jön egy nagy, nagy eső. Kinő tőle a csigabiga szarvacskája.

Heinz gyönyörűségében nagyot kiált, fölkúszik anyja térdére és hízeleg: — Még ed olt etszej.

— Hallja, Alfréd, da capo. Nagyon büszkék vagyunk erre a mesére. Az ötödik ismétlés előtt nem nyugszik meg. S a történet már három hét óta teljesít szolgálatot. Rosmarie, aki nagyszerű mesélő-anya, bármit ajánlhat neki, csak a csigáját akarja hallani. S mindig egyformán élvezi. A történet tökéletes is. Érdekes, fordulatos, jól végződik. Mindig újra élvezhető, mint egy Keller-legenda. Még álmában is ezzel foglalkozik. Gyöngéden, részvéttel, boldogan suttogja: — Tiga!

Rosmarie már a negyedik csigát meséli ölében ülő gyermekének. Egymás szemébe néz az anya és gyermeke s Rosmarie haja felcsillan a gesztenyelevelek között átragyogó napfényben. Milyen szépen ragyog fehér ruháján a zöld fény! A gesztenyefa virágját hullatja s a nyári rétről ezerhangú ciripelés, messzi csengés hallatszik, a számtalan apró lény hangja, akik most a napfényben örülnek rövid életüknek.

— Május vége, — mondja Rosmarie, — ma van utolsó gondtalan napjuk az őzeknek. Apa estére már bizonyosan lesen lesz.

— Cousine, nagyon durva embernek tart, ha puskát veszek a kezembe?

— Magának még elnézi, de nekem nem szabad, — felel Harro.

— Ó, a kedves, finom állatok. Hadd. pusztítsák őket mások, ha már meg kell lenni. Te ne! Milyen szép, hogy nem sejtik. Nézd, ott megy egy... Nagyon örülök, mert itt a Rómairétünkön nem szabad lövöldözni, Heinz megijedne a durranástól s most nyáron sok őzikénk lesz. Hamar észreveszik, hogy hol nem bántják őket.

A gesztenyefa alatt nagyon meleg van, a gyermek elálmosodik. Bemennek a házba, a kis terem pompásan hüvös.

Megérkezik az ebédet hozó kocsi. Milyen pompásan ízlik az étel a kis teremben, melynek mind a hét ablaka tárva áll, hogy az egészet átjárhassa az erdő lehelete.

A vászonkabátos háziúr ragyogó jókedvben elnököl, a fehérköntösű háziasszony álmodozva mosolyog s az egykori hadnagy úr sóhajtva gondol a braunecki ebédekre, a felszolgáló lakájokra, a pár ember rossz hangulatára, mely sohasem derül fel.

— Harro, — kezdi — nincs szüksége festékkeverőre? Megvizsgáltam mindenféle képességemet s igaza van, nem nekem való a gazdálkodás. Olvastam, hogy a régi mestereknek volt festékkeverőjük s színeik azért olyan ragyogók, mert mindig frissen kevert színt használtak.

— Milyen művelt, — csipkedi Harro.

— S talán a háttért is megtanulnám, kettesem volt a rajzból.

— Jól van, — mondja Harro, — úgyis régen vágyom már kísérletezni. Falapok és cseresznyefagyanta! Alfréd, majd lecsiszolja a fát és előkészíti a krétaalapot. Terjessze elő testvérének. De szép időben a szabadban, a kastély udvarán kell dolgoznia. Tízórás munkaidő. Napszám és meleg étel. Szállás is a házban. Vasárnap háromtól hétig kimenő.

De Alfréd nem ijed meg s a tervet Rosmarie nagy megbotránkozására tovább fejtegetik. Harro kielégült gonoszsággal mosolyog s Alfréd belepirul az igyekezetbe.

Az első cseresznye a csemege. A herceg küldte. Harro mindenekfelett a színösszhangot dícséri. A piros gyümölcsöket az ezüstkosárban a zöldesfehér teremben.

Pintyőke repül be a nyitott ablakon, körülrepül a szobában s leül az ablakszárnyra. Nem fél s ragyogó szemével ide-oda néz. Csak azt nem szereti, ha nagyon nézik. Éles füttyel röppen el.

Estefelé, mikor a gyermeket lefektették s Lizát otthagyták mellette, hogy mégse legyen olyan egyedül az erdőben, elindulnak, hogy összeszedjék Rosmarie bokrétáját. Rosmarie könnyű fátyolt kötött hajára, melyet az esti szél lebegtet, hogy könnyű felhőként repked utána. Alfréd virágok után futkos, tönkreteszi kifogástalan nadrágját a nedves gyepen, hol a nefelejtsek nyílnak, összecsípi a csalán s olyan jókedvű, mint Könnyűláb bátya a mesében. Harro nyugodtan ballag és szemével ünnepel. Rosmarie bokrétája egyre nagyobb, hallgatva mosolyog befelé. Harro mindig mögötte megy, hogy lássa, hogyan lépeget, — ahogy királynék járnak. Csupa muzsika a járása.

Egy rigó tele torokkal fütyöl. A bárányfelhős ég egyre aranyosabb s most pompás bíborszínt ölt.

A Rómairétbe benyúló erdőnyelvekből kék árnyak emelkednek már s az égerfairtás felett finom, fehér ködfoszlányok kavarognak.

— Édes, nézd csak az égi rózsamezőket! — szól Rosmarie s nehéz bokrétáját két kézzel emeli föl. — S a rét felett suhanó árnyakat s az erdőt, milyen titokzatos. Őzbak vágtat el előtte, valamitől megijedhetett. Ugyanakkor durranás hangzik.

— Ó, nem tudják elhagyni! — kiáltja Harro bosszúsan. Rosmarie feléje fordítja szép arcát, bokrétája meginog. Még néhány lépést megy, azután térdreroskad, majd lehanyatlik s arcát virágaira fekteti.

— Rosmarie, megijedtél, vagy megbotlottál? — Harro átkarolja s gyöngéden föl akarja emelni. Alfréd halálosan sápadt s egyre azt suttogja: — Ó, Istenem! Ó, Istenem!

— Alfréd, — rivall rá Harro, — ne legyen olyan ideges, tán elájult, nem tud vizet hozni?

De Alfréd nem mozdul, a földre veti magát Rosmarie mellé. — Ó, Istenem! Ó Istenem!

Harro térdére emelte Rosmariet, aki nagyon sápadt, de már fölnyitja szemét. Nagy, sötét, elváltozott szemét. Harro látja, hogy mellén a csipke egyre pirosabb. S mindent megért.

— Harro, — suttogja Alfréd, — hová? A házba? Az erdei házban semmi, senki sincsen. Ott, a rúdak. — Föláll s repül, át a réten, a rejtett leshely felé. A szerencsétlen vadásznak nyoma sincsen már. Mindennek segíteni

kell, a kabátjának, a zsebkendőjének, erős fűzfavesszőknek. Pár perc mulva visszajön, összetákolt hordágyat vonszol maga után.

Harro megpróbálta karjára venni feleségét, de Rosmarie nyöszörög. — Nem is volna ereje vinni. Teljesen kábult, az erdőből árnyékok kúsznak elő s mintha nagy, sötét szemek bámulnák. Harronak is le kell vetni, amit csak nélkülözhet, azután a fehér alakot, amilyen gyöngéden csak tudják, fölfektetik a hordágyra. Harro úgy megy, mintha álmában járna. Előre. A nedves, füves erdei úton, hol a fák között fehér köd száll. A teher nagyon nehéz a két férfinak, akik közül az egyik lábadozó, a másikat pedig a rémület bénítja meg.

Ostorpattogás. — Letenni, — rendelkezik Alfréd s a sarjadó erdőn át a hang felé rohan. Elkésett ökrösszekér, herével megrakva. A paraszt megijed a félig levetkőzött embertől. Végre megérti. A legközelebbi telefonállomáshoz kell sietnie, Brauneckbe telefonáljon, az új autó jöjjön azonnal, nagy szerencsétlenség történt... Csakhamar elhelyezték Rosmariet a hereágyon, hála Istennek, érzi, mert szépen kinyujtózik. Alfréd az ökröket vezeti s Harro mellette megy, keze a másik sápadt kezét fogja. A derék kéz — Rosmarie ráfekteti arcát. A kocsi lassan döcög az erdei úton. Leszáll a sötét éjszaka, a szomorú menet felett fölragyognak a csillagok. — Végre... Thorstein.

— Märt! — nyögi gazdája. —

Märt tudja, hogy mégis rájuk szakadt a nagy árnyék. Alig fektették ágyára Rosmariet, zúgás, búgás hallatszik s az autó két óriás lámpaszemével begördül az udvarra. Az udvari-tanácsos úr s a betegápolónő szállnak ki belőle. Minden olyan, mint egy szörnyű álom, melyből jó volna fölébredni. Harro mereven, egyenesen áll az ágy lábánál, míg azok ketten dolgukat végzik. Az orvos arcán egy vonás sem mozdul, míg a kis sebet vizsgálja. Harro áll és vár. Hogy mit fog mondani amott az az ember, aki az életet tartja kezében. Most a tanácsos úr kiinti a szemével. Az aranycsarnokban állanak, a gyermekkút mellett. Alfréd a telefónnál, kezében a telefónkönyv.

— Gróf úr, félek, hogy a golyó a szív alatt van, szeretném a würzburgi urak egyikét elhívni.

— Würzburg, — szól be Alfréd a telefónba. Egy

percet sem veszít. A tanácsos lediktálja a nevet, címet és mennél nagyobb gyorsaságot kíván. Az autó menjen a gyorsvonathoz, csak így lehetséges. —

— Ezzel a pokoli masinával minden lehetséges. Valami élőt, ami szerencsére négy lábon járt, már elgázoltunk. Nem, nem mondunk le minden reményről, gróf úr. Az éjszaka rossz lesz. De Birt tanár már éppen ilyen súlyos eseteken is segített. Csak azon kell igyekeznünk, hogy az erejét megtartsuk...

Azután megint ott állanak a szép hálószobában, melyben most olyan idegen szag van. Az autó elzúg az éjszakában. —

A fiatal úr szeretne a gróf úrral beszélni. —

— Harro, — mondja a remegő Alfréd, — a lány ott van az erdei házban a gyermekkel. Ne hozzam el őket a kocsival?

A gyermek! Mintha forrás szakadna föl szívéből erre a szóra. Felnyög.

— Megyek, Harro.

A kocsi kigördül a kapun, azután csönd van Thorsteinben. Harro az ágy szélére ül, hol a sápadt kéz egyre emelkedik s megint lehull. A szép arcon idegen vonás, mely egyre erősödik. Mintha finom ecsetek dolgoznának az orr vonala körül, hogy egyre élesebb legyen. Ijesztően előkelő az arc, melyet még mindig a fehér fátyol vesz körül. Az ajak furcsán szürkéspiros s a szem egészen sötét. S Harro művészszeme jól látja ezt. Látnia kell. A homlokon idegen fény s a néma fájdalomtól tágranyitott szem...

Tanácsos úr...

A fehér szárny mégegyszer elsuhan. Lódobogás: a herceg. Harro könyörgő pillantást vet az orvosra: menjen ön. S a tanácsos kimegy. Jól tudja, mit visz urának. Minden reménysugarat összeszed. S a herceg különösen nyugodt. Azt mondja:

— Isten keze van felettünk. Három napja érzem, hogy valami közeledik. S most lecsapott a villám.

Künn is menydörög, a villámok aranyhálót szőnek a felhős égen.

— Láthatom a lányomat?

Mikor Harro meglátja apósát, megremeg s átöleli:

— Ó, apám, csak egy lépéssel mentem volna előbbre, csak egy lépéssel...

— Szegény Harrom. Nem, nem lehet Isten akarata. Jöjj, feküdj le. Majd én itt ülök leányom mellett.

Rosmarie lelke mégsem lehet nagyon messze. Látszik a szemén, hogy megismerte. Beszélni már nem tud. Csak a kezét emelgeti s ejti le újra. Künn ezer csatornából ered meg az eső. Felhőszakadás s a thorsteini kocsi alig tud előrevergődni az elárasztott és fölázott úton az alvó gyermekhez és zokogó, imádkozó Lizához. A Brandenstein láztól remegve, s hangosan zokogva ül a bakon. Végre szerencsésen visszajut lovaival a kastélyudvarra, éppen, mikor valóságos vízözön szakad le. S a hálószobában nagy a tanácstalanság. Rosmarie valamit szeretne mondani. Ó, hogy könyörög szegény szeme.

— Heinz mindjárt itt lesz, Alfréd érte ment.

Ez az? Nem.

— Apa?

A herceg föléje hajlik s Rosmarie a legnagyobb erőfeszítéssel suttogja: — A csendbiztos... és szívettépő aggodalommal néz rá. Azután lelke megint elszáll az álomországba.

Mit akar? Egyikük sem tudja kitalálni, — mondta valaha ezt a szót? S többet nem beszél. De mindnyájan látják, hogy küzködik. Mintha nehéz kő feküdne a mellén, mindig le akar valamit emelni róla. Végre a szürke felhőkön átdereng a reggel. Az udvari tanácsos órával kezében megy a lépcsőkön föl-le.

Ha a pokoli gép nekiment valaminek! Százszor is azt hiszi, hogy a zivataron keresztül a búgást hallja. S most... Nem lehet csalódás. A két fénysáv föl a hegyen. Egy pillantást vet Rosmariera, azután kisiet.

Három beburkolt alak: — Tanár úr. —

— Kolléga úr, hagyjon időt, hogy megtaláljam a lábamat, elvesztettem velük az összeköttetést. Milyen út! Él még?

— Igen, tanár úr, de sürgős!

Harro a vörös ködön át ismeretlen arcot lát föltűnni. Keskeny, virrasztástól sápadt, égő sasszemmel, mint az övé.

Aztán eltakarja szemét, nem nézheti, mit csinálnak az idegen férfiak a tehetetlen testtel. Még mindig szörnyű álom, az éjjeli — — Egészen világos van már, s a rigók fütyölnek az esőben is.

A herceg bekopog, nem tud tovább várni: — Tanár úr, egyetlen gyermekem. — Sötét szemének egészen gyerekes a pillantása.

— Fenség, minden lehetőt megteszünk. De mindketten félünk, hogy a hercegnő nem éli túl az operációt —

— És különben —

A tanár hallgat.

— Fiam döntsön.

S meg kell magyarázniok a férjnek a borzalmasat. A tanár úr nem beszéli rá. Csak gyönge reményt nyujthat. Persze, a másik oldalon ott a sötét éjszaka. S mégis, hogy az idegen emberek kése közben haljon meg... Pokoli kínt érez.

— Apám, te dönts!

A herceg egyszerűen mondja: — Ahoz folyamodunk, ami még reményt igér.

A házban vadul nyüzsgő élet. Szegény Harro, a dísztermed! Szép dísztermed, a zöld világba tekintő sok ablakával. Hogy siet, röpül mindenki. Pár percig még ott ülhet az ágy mellett s foghatja a sápadt kezet. — Rosmarie. — Csak suttogja. Meghallotta a hangot s lelke remegve száll vissza. Harro térdreborul az ágy mellett, tekintetük egymásba mélyed. — Ne menj el tőlem, Lélek, én Lelkem, kék menyországom!

Valaki megérinti a vállát. A tanácsos úr, nagyon sápadtan, komolyan:

— Menjen most ki, gróf úr!

Vad kétségbeesés rázza. — Mit csinálnak vele... Nem bírom, nem bírom.

— Gróf úr, sürgős!

Szívén érzi a guruló kereket. Nehéz, tompa robajjal tapos át rajta.

A műterembe megy a herceggel. Nem látja a hordágyat, melyet Märt és a tanársegéd visznek föl a dísztermebe.

A herceg mellette áll. — Tudsz imádkozni, Harro?

Imádkozni, most imádkozni... míg a vak kerék forog s szépséges boldogságát fölcipelik! Megrázza fejét. Van még szívében hely, melyen ne taposott volna a kerék?

— Akkor helyetted is imádkozom, Harro. Egész éjjel sem tettem egyebet. Isten meghallgat minket. Nem hagyja el a gyermeket!

Harro merev szemmel bámul maga elé. — Csak egy lépést apám, egyetlen lépést...

— Ne kínozd magad ezzel, Harro... Nézd a gyűrűdet — rajta áll.

— A gyűrűmön?

— Isten akarja, úgy legyen. Egész éjjel látom a mondást. Különben nem tudnék ilyen nyugodt lenni. S hogy már előre tudtam — valami jön...

A herceg Rosmarie székébe ül s eltakarja arcát. — Harro hallgatózik. Egész lelkével. Ajtónyitogatás, lépések, azután csönd. Lassan föláll. Nem, nem tud ittmaradni. Egyik szobában sem, ahol még jelenlétét érzi. A herceg hiába próbálja visszatartani. Kimegy. Märttel találkozik, aki fentről jön.

— Märt, ó, Märt!

Märt rekedt hangot hallat s öklét arcához emeli.

— Märt, itt nem maradhatok — látom az ablakokat... ott sem tudok megmaradni. Egyedül kell lennem.

Märt leereszti öklét. — A tornyom, gróf úr.

S Harro fölmászik a meredek lépcsőn a kerek, fehér szobába, mely olyan tiszta és barátságos. Märt tiszta lepedőt terít az ágyra. Becsukja a házra néző ablakot. A galambdúcban búgnak a fiatal galambok.

— Märt, ha meghalt, te mondd meg nekem. És senkit se engedj be! Csak te jöjj.

Märt fejét rázza. — Nem, gróf úr.

Kimutat az ablakon, hol a szürke felhőket áttörte a napsugár s darabka szivárvány ragyog. Arca kiderül. Azután kimegy. Harro a szolgaágyra veti magát. A nap eltünt, megint zuhog az eső, mely minden nyomot elmos. Azoknak a nyomát, akik ma a Rómairéten jártak. Harro kinyujtózik. Már maga a fekvés is nagy jótétemény.

Ott áll Märt vizeskancsója. Kiszáradt ajkához emeli. S amott egy darabka kenyér a nyomorult gyöngeség ellen. Már alig tud gondolkozni. Nagy nehezen nyel le egy darabot a fekete kenyérből, az első étel, melyet a cseresznyék óta izlel. Azután újból kinyujtózik. Megint megrohanja a fájdalom. Most... odaát a dísztermében... A vér vadul döngeti a szívét. Csak nem gondolkozni, nem gondolkozni, — mint az előbb, enni és kinyujtózni — de hova meneküljön a gondolatok vad hadserege elől. Mindent képekben látó képzelete, mely máskor

megszépíti az életét, most vad fúriává lesz, ezer borzalmasnál borzalmasabb képet mutat. A díszterem, a fehér alak, a fehér kebelről lecsurgó vércsík. Nem, a képek mögött az őrület vigyorog!

A lélek menekülni akar... valahová. Föl-alá járkál a szűk szobában, azután a legsötétebb sarokba menekül. A künti dolgok, a felhők, erdők elől — s kezébe temeti arcát. Most — mintha valami megérintené lágyan, mint a leggyöngédebb kéz s valami aranyos áradat önti el megkínzott szívét! Föltekint, a szoba üres. Künn egyhangúan ömlik az eső. S valami mégis itt volt. Üdvözült lélek érintette meg, mielőtt elköltözött? Fölfigyel, de senki sem jön.

S megint megrohanja a fájdalom... Fölötte nyüzsögnek, búgnak, szárnyukkal csapkodnak a galambok. S az aggodalom óriás fekete szárnya elborítja. Milyen sokáig tart. Arccal a földre borul. S megint az aranyos áradat... Valaminek az érintése, ami láthatatlan. Vad, dacos szíve megtörik. Térdreborul, kitárja karját. Szeme csukva, hogy a lélek csak befelé láthasson.

— Te, te — ha hallasz... Könyörülj, könyörülj! Ne vedd el tőlem... Ne így... Miatyánk az égben — atyánk... — Az arany egészen elárasztja lelkét. — Atyám... szolgálni akarlak. Mindennel, amim van, — dadogja. — Mindennel... Ó, hogy sír, hogy egész teste remeg bele. S a könnyek elmossák a pokoli kínt. Lépés hangzik a lépcsőn. Märt. Olyan fehér, mint a fal.

— Él, gróf úr.

Harro föláll. A szolgának kell támogatni.

— Märt, hűséges Märtem! — A szolga csöndesen áll. Azután óvatosan levezeti urát a meredek lépcsőn. Fiatal, idegen férfi áll a herceg mellett.

— Nem, most nem lehet megnézni a beteget. Minden változásról hírt hozunk. — Azután kocsi érkezik, melyben ott ül a csendbiztos is. S hirtelen eszébe jut Rosmarie szava. A törvény emberei. A műterembe vezetik őket s a sápadt, láztól remegő Alfrédet is előhívják. De egyik úr sem sokat tud. A herceg azt mondja: — Az utolsó időben elszaporodtak a vadorzók. Nem az én embereim lőttek. Nem volt olyan sötét, hogy magas fehérruhás lányomat őznek nézhették volna.

— Őzbak ugrott el előttünk, — mondja Harro — s mindjárt utána hangzott a durranás. Talán egy éretlen

fickó, aki nem tud a fegyverrel bánni! — Egyebet nem tudnak az urak. Alfréd, aki a leshelyen járt, sem tudott többet fölfedezni. S a zápor minden nyomot elmosott.

— És őfensége?

Őt nem lehet kihallgatni. A herceg izgatottan mondja: — Nem az én embereim közül való... Kérem az urakat, hogy ne zavarják meg az embereket.

A vizsgálóbíró bosszankodik. Azt mondja: — Még nem tudjuk, hová vezetnek a nyomok. — Azután elbúcsúznak az urak.

Harro megpillantja a remegő, halálsápadt Alfrédet.

— Mi van magával? Märt azonnal fektesse le... Amit ma éjjel érettünk tett, nem felejtem el soha, — soha. Ön nélkül későn érkeztünk volna ide. Az autó sem jutott volna eszembe.

— De Harro, ne mondjon ilyet, — Alfréd görcsös zokogásra fakad: — Mért nem engem? Mért nem engem? — A herceg csodálkozva nézi.

— Igaz, hogy kerültél te ide?

De Harro kivezeti a tántorgó embert, átadja Märtnek s fölküldi hozzá az udvari tanácsost. Azután megint lejön a herceghez s szótlanul fognak kezet. S Harro haját tegnap óta belepte a dér.

A lomha reggel lassan cammog, de minden óra hoz valami kis reményt. A herceg alszik egy keveset, de Harro, bármilyen halálosan fáradt is, még nem mer. Nagyon fél a fölébredéstől. S megérkezik a komor, esős este. A néniszobában keservesen jajgat és sír a kis Heinz, panaszosan kiáltja: — Mama... Alo... — Úgy zokog, hogy Liza gazdájától kér segítséget. Harro nehézkesen áll föl. Ennek is meg kell lenni! Még azóta nem látta gyermekét. Szegény gyermekét! Ahogy a gyermek ágyacskája fölé hajlik, megszűnik a zokogás. Csak a kis test remeg még az izgalomtól.

— Alo, Alo! — Hát nem mentek el mindketten, nem hagytok egyedül az idegen világban! Harro karjára veszi s fejét a párnájára fekteti, mint minden este. De ma nem kap a hajába. A kék gyermekszem tágranyitva nézi. — Mama. — Harro szeméből kicsordul a könny s a gyermek is sírva fakad. Halkan, panaszosan, már fáradtra sírta magát. Harro ide-odahordozza, mint egykor Lélekkét. Ettől elalszik.

Harro átmegy Alfrédhoz. A fiatalember szánalmas

és nagyon különös. — Alfréd, — kérdi Harro s megfogja a kezét, — mi baja, hiszen úgy reszket, mint a nyárfalevél?

— Milyen hálás vagyok, hogy itt tart! Igazán nem akarok sokáig alkalmatlankodni. De még nem tudok visszamenni Brauneckbe. Irtózom tőle.

— Nem, így nem is engedem vissza. Maradjon fekve. Semmi ellentmondás! — Harro vállára teszi kezét. — Ne izgassa magát, Alfréd. Ittmarad és ágyban fekszik! Tegnap nagyon megerőltette magát. Majd föltápláljuk s azután keverheti a színeket!

Alfréd arcán nagy könnyek peregnek.

— Ó, mért nem mentem egy lépést előbbre!

Brauneckben és a többi erdészségben kihallgatják az erdészeket. Valamennyien úton voltak, mindeniknek egyforma vadászfegyvere van, mely megfelel a megtalált tölténynek. Kettő közülük a Rómairét felé járt s hallotta is a lövést. Egyik sem tudja bebizonyítani, hogy nem ő volt, de egyikről sem lehet könnyelmű lövést föltételezni. Azonkívül nem is szabad lőniük. Csupa derék ember, aki régóta van a herceg szolgálatában.

A csendőrök néhány gyanús fickót szednek össze, de megint csak szabadon kell bocsátani őket, mert be tudják bizonyítani, hol voltak. Végre a hercegné vadászát is kihallgatják. De az a hercegnét kísérte. Őfensége a Kreuzklingén lőtt egy őzbakot, Rappoldsweiler felé, az erdőszélen várta a kocsi, onnan hajtottak haza, Brauneckbe.

— Egész idő alatt a hercegné mellett volt?

Fölhajtotta a bakot, azalatt a hercegné fölment a tetőre. A keresztútnál találkoztak.

A Kreuzklinge? Az nincs messze a Rómairéttől. Hallott lövést? Igen, egyszer mintha hallott volna durranást. Az embernek vaskeresztje van s harminc éve szolgál Brauneckben. Nagyon meg van rendülve s néhányszor fölzokog... A grófnét nagyon szeretik az emberek!

A Kreuzklingénél, az erdőben, egy kis barlangban, amilyenek ott gyakoriak, — némelyikben még borz is akad — csavargót találnak a csendőrök, különös reggeli mellett. Szalonnát, sajtot evett s hozzá pezsgőt ivott. A csendőröknek ez a furcsa összetétel elég ahoz, hogy a csavargót elfogják. S a borzlyukban gyapjutakarókat, ruhákat, csizmát, húzósharmonikát, órákat, revolvert s

egy hercegi vadászpuskát találnak, félig megnyúzott őz társaságában.

Az utolsó időben sok betörés történt a máskor olyan nyugodt vidéken. Egész bandát gyanítanak s a ház gazdája minden magányosan álló házban előszedi régi fegyverét. Az éjjeli őr bárdjától kezdve egészen a nyársig. Most kiderült, hogy az egész banda a magányos reggelizőből áll, az pedig szökött fegyenc. Megbilincselték s az egész tarka lomot szekérre rakták. A fegyvert egy majorságból lopta, ahol a vadász kicsit sokáig időzött a söröskancsó mellett. A fegyver kalibere is megfelel. Bár az ember tagadja, hogy ő adta volna le a lövést, de hétszer volt már büntetve s még jó néhány évvel adósa az igazságszolgáltatásnak.

A bíróság nem tételez föl szándékos emberölést, mert ugyan mi haszna lehetett volna a hölgy halálából, akit két férfi kísért! Biztosan csak őzet akart lőni. A csendőrök alig tudják megvédeni az embert a parasztok öklétől. Ha nem volnának öten, rosszuljárna. Visszatér a börtönbe s terjedelmes ügyiratai új aktákkal szaporodnak. — A néplélek megkönnyebbült, hogy nem közülükvaló, hanem idegen. Csak egy idegenről tudnak ennyi gonoszteltet föltételezni.

Este a herceg hazamegy. Lassan, holtfáradtan megy végig az agancsosfolyosón, a hercegné a nyárszoba ajtajában várja. A szerencsétlenség óta még nem látták egymást. Az eget a lenyugvó nap festi pirosra, az egész nyárszoba piros fényben úszik. A hercegné ma feltűnően szebb, mint máskor, még a mélységesen szomorú férj is észreveszi. És azt kérdi:

— Hát van remény, Fried?

— Hogyne. Sok remény.

A herceg leül.

— Rettenetes éjszaka, rémséges reggel, Charlotte. Az autód nélkül meghalt volna.

— Nagyon szenvedett?

— Nem volt egészen eszméletnél... Valamit akart mondani, de nem tudott beszélni. Kínos volt nézni.

— Nem tudott beszélni, — visszhangozza a hercegné.

— Harro beszélt vele. S mindig ugyanazt a szót mondja: A csendbiztos. Hogy mit képzelhet hozzá? Biz-

tosan nem akarja, hogy a szerencsétlen puskást elfogják.

— Nem akarja, — ismétli a hercegné. Hangja különösen cseng. És egyetlen résztvevő szava sincsen. A herceg ráemeli fáradt szemét. Most sem tud vele érezni! A rettentő szerencsétlenségben sem, mely érte!

A hercegné szeme ragyog, szája sarkában kis mosoly. S a hercegnek Harro képe jut eszébe.

— Milyen szerencse, hogy a veszély elmult, Fried!

— Reméljük, Charlotte... De hogy visszanyeri-e üdeségét! Ezt a tanár sem, igérhette meg.

— Ó, hiszen olyan fiatal még, Fried.

A piros fény kialudt. Komor alkonyi homály borul a szobára. Lélekke szeme szürke fátyolon át néz a hercegre. A hercegné összerezzen.

— Mi az ott, fönn, Fried?

Denevér tévedt be s kereng a szobában. Mint egy nyugtalan lélek.

— Denevér, majd kitalál megint.

— Ó, a rémes állat, lődd agyon, lődd agyon, — sikolt a hercegné vadul lángoló tekintettel.

— Charlotte, mi lelt?... csak nem teszem tönkre a szép, régi menyezetet...

— Rettenetes állatok, mindenütt utána jönnek az embernek. S úgy csapkodnak szürke szárnyukkal, mint apró ördögök. Lődd agyon... lődd agyon!

A herceg felugrik.

— Jöjj, Charlotte, menj át. Az állat majd kitalál. — Belékarol és szobájába vezeti. Hogy reszket; selyemruháján át is érzi szíve verését. Finom lelke a legnemesebb magyarázatot találja. A szerencsétlenség mégis megrendítette a hercegnét. Csak nem tudja érzéseit mutatni.

— Fölküldjem az udvari tanácsos urat? Alfrédet, sajnos odaát kellett hagynom. Lázrohama van s nem akarták hazaengedni.

A hercegné hamar összeszedi magát.

— Jobb is, ha odaát marad. Ha láza, van, megárthat neki az éjjeli levegő. Valakit át lehetne küldeni, én nem értek a betegápoláshoz.

— Nagyon meghatott, hogy Harro a saját nyomorúsága mellett még róla is gondoskodik. Azt mondja,

Alfréd nagy szolgálatot tett neki. Szegény fiú. Egészen meg volt törve. S most jóéjszakát.

Egy percig még vár — egy szót, valami jelet, azután kimegy. Karcsú dereka már görnyedt s mintha ma új terhet hordana.

A hercegné égő szemmel néz utána, míg az ajtó becsukódik. Akkor fölrezzen. Kuvik száll az ablak előtt, látni villogó sárga szemét. Mi ez? Az előbbi szürke állat, csak nagyobb és a szeme tűzesebb! Egyetlen fogással összehúzza a sárga selyemfüggönyt. Künt van hát! Bent nagyon barátságos a kép. A fény aranyszínű. Csak a sötétség borzalmas. A nagy csillárt is meggyujtja. Nincs egyetlen sarok, melyben valami árnyék húzódhatna meg. Csak nyugodtan tudna maradni! A lába olyan csodálatosan rángatózik. Még ülve is a padlót veregeti. Nagyon fáradt, de fáradtságával nő lábában a nyugtalanság is. Ledobja cipőjét, a talpán kell állania.

Selyemharisnyájában ide-odamegy a szőnyegen. Így jobb. Mintha finom, gondosan ápolt rejtekutakon menne, ahol egyetlen galyacska sem recseg. De az embert kifárasztják az utak! S holnap átmegy Thorsteinbe és személyesen érdeklődik. S ha megengedik, talán bemegy és megnézi Rosmariet, amint ott fekszik. Sohasem fog többé a viruló réten járni s bokrétákat, tartani az alkonyi ég felé. Soha többé. Mi lett a kis piros tűzből? Óriási máglya, vörös, lángoló vörös, melytől az egész jégbarlang elolvadt. Mindenütt lángok, sok is a lángokból. De fázni többé nem kell. Az elmúlt. A világ is megváltozott s hozzá kell szokni. Minden dolognak vörös fénye van. S a láb alatt apró lángok cikáznak, játszanak, hogy nem lehet egy helyben állani. Rosmarie sohasem jár többé lobogó fátylával a virágos réten. A lángok vörösek, az aranyfény minden zugot bevilágít s az éjjeli madarak nem jöhetnek be. Sohasem jár többé virágos réten.

Soha többé...

AZ ARANYOS SZALAG.

Az égen felhők szállnak s az éjjeli szél végigborzolja a sötét, esőtől fáradt erdőket. Pirkad s a madarak ébredeznek. Thorsteinben, a Rock madárban egész éjjel

égett a fény s néha a nagy ablakok mögött is kigyúltak a lámpák. Harro fölébred műterembeli ágyán s mint széles folyó önti el lelkét a fájdalom. Fölugrik, hogy is alhatott ilyen sokáig s hamar feöltözik. Átsiet. A testvér fogadja: — Őfensége nagyon várja már a gróf urat.

— Miért nem költöttek föl?

— Grófné asszony nem engedte.

Ó, mennyivel mélyebb lett homlokán a fájdalmas redő s nagy, sötét szeme, hogy ég. — Semmit sem tudtál pihenni?

— Semmit, Harro. — S nagy könnyek peregnek le arcán.

Harro a testvérhez fordul. Csak kell valami szernek lenni.

— A tanár úr alszik s a tanársegéd úr nem adhat...

— Akkor felköltöm.

Kisiet, a testvér repülő fejkötővel utána s még elkapja a kabátja szárnyát. — Gróf úr... — dadogja rémülten, — lehetetlen... fölkölteni a tanár urat!...

— Majd meglátom, hogy lehetetlen-e, — rivall rá Harro.

— Gróf úr, a tanár úr nem fog kijönni. Az ajtón át az érverést és hőmérsékletet kérdi majd. A tanár úrnak szüksége van öt órai alvásra. Az utolsó éjszaka az autóban! Mások is várnak rá... gróf úr. Ma este Würzburgban megint operál. Hogy bírhassa ki az életet, ha öt órát sem hagyják aludni. — A testvér, komoly, fiatal teremtés, nagy barna szemmel, elfulladva szalad mellette, hogy gazdája álmát megvédje.

Hát mások is várják... nincs egyedül a világon szenvedésével. Megáll s a testvérre néz.

— Beláthatja, hogy nem térhetek vissza segítség nélkül a feleségemhez.

A testvér félénken megfogja a karját. — A tanár úr úgysem ad semmit, ha haragszik. S nagyon fog haragudni. S ma éjjel egy hatgyermekes anyát operál, akinek rákja van.

Harro keze lehanyatlik, pedig már fogta a kilincset. A tanártól nem fél, akár haragos is lehet, de maga előtt látja a hat elhagyott kis férget s a kezet, melynek nyugalmától függ minden.

Lassan megy le a lépcsőn. A tanársegéd nem adhat.

Ezt megérti, ez fegyelem dolga. Lassan jön be, Rosmarie már a járásán látja, hogy nem hozott segítséget. Megint ott ül az ágya mellett. A szegény sápadt kéz kezén fekszik s szeme szótlan szenvedéssel néz az övébe. S Harro hirtelen meggörnyed, zokogni, remegni kezd...

— Ó, Harro! — Még sohasem látta sírni. Hát sírni is tud?

A testvér megint megrémül. Ezek a privátbetegek! Csak volna itt egy betegápoló s egy tanársegéd, hogy kivezesse ezt az embert!... — Gróf úr, menjen ki, — rendelkezik halkan s olyan erélyesen, hogy még Harro is megérzi.

De van itt még más valaki is, aki tud akarni. A grófné, aki eddig semmi ellen sem tiltakozott, mindent csinálhattak vele s néma türelemmel viselte el a szörnyű órákat. Szeme most idegen, parancsoló, s arca ijesztően elökelő. A braunecki!

— Maga menjen ki, — parancsolja.

— Nem mehetek. Nem hagyhatom el a szobát.

— Akkor menjen be oda s maradjon, míg hívjuk.

S a testvér életében először szegi meg főnöke parancsát. Bemegy a másik szobába s még az ajtót is behúzza maga után. Engedelmeskedik az erősebb akaratnak.

— Harro, édes, — suttogja Rosmarie. — Jöjj ide, tedd a fejed az ágyamra. Hogy megvigasztalhassalak. — Megsimogatja a haját.

Ó, milyen jól esik Harronak a sírás. S a kéz, mely nemcsak fejét, lelkét is simogatja. — Hadd maradjak nálad, Rózsa. Ó, semmit sem akarnak adni neked, ami kicsit átsegítene.

— Nem is kell, itt vagy nekem te és meg akarlak vigasztalni. Hallgasd csak, milyen édesen dalolnak a madarak. Nálad maradok, Harro. Nem tudod, hogy csaknem elhagytalak! És Heinzet. Már utánam nyúltak a hideg kezek. S a néma lény közeledett. Ó és ti olyan erősen fogtatok, te és apám. Mindég elragadtál tőlük, akik el akartak vinni édes, könnyes fátylaikban.

Harro előtte térdel, elfeledte a testvér minden figyelmeztetését. Az ágy szélére könyököl és Rózsáját nézi. Idegenül szép arcát, homlokát, melyen megint ottragyog a titokzatos fény, mint akkor éjjel, mikor fia született.

Ilyen hát a homlok, melyet a halálangyal hosszú, sötét szárnya érintett, gondolja.

A kép szívébe vésődik. El kell mondania, amit az őrtoronyban átélt. — Rosmarie, Istenhez könyörögtem éretted. Széttéptem mind a hét fátylat. És meghallgatott. Lehajolt hozzám. Végtelen magasságból, napjai és csillagai magasságából. Hozzám. Egyre tapogatózom, még nem értem. Hozzám. Ilyen porszemhez, féreghez. Már egyszer felelt nekem, akkor éjjel, mikor kerestem az éjszakában, mikor megtudtam, hogy az enyém leszel. S azután nem akartam hinni magamnak. Szerelmes, túlboldog rajongó voltál a pálmás, csillagfényes éjszakában. Mi mindent éreztél! Így gúnyoltam magam s megkeményítettem a szívemet.

— Láttalak, Harro, a piniánál állottál s karodat kitártad.

— Láttál? Igen, a piniánál.

— S azt gondoltam, Istennel beszélsz. És megköszönöd neki.

— Ó Lélek, Lélek... Megint sírnom kell... Nem, hagyj csak... annyi mindent kell lemosni.

Rosmarie nagy szeme ragyog. Nem, nem kell Harro nélkül szállania az égi mezőkre. Minden titka kivirágzik.

Künn fölragyog az első fénysugár s a madarak fölujjonganak. Harro sohasem fogja elfelejteni, hogy énekeltek ezen a reggelen.

— Most nem tudom, mit tegyek, Rosmarie. Meg kell változtatnom az életemet. Amit átéltem, az kötelez.

Rosmarie kicsit mosolyog. — Ó, Harro, megváltoztatni az életedet! Istennek mindennap öröme telhetett benned. Mit akarsz megváltoztatni! Olyan jóságos vagy hozzám és a Heinzhez, olyan hűséges. És a művészeted. Tettél valaha valamit, amit Isten szeme nem láthatott volna?

Harro kezére támaszkodva töpreng. — Mégis, Rosmarie, valaminek másként kell lenni, alapjában másnak. Nagy harc lesz. Ha az ember maga keményítette meg a szívét.

— Kemény, Harro! Hát voltál valaha kemény hozzám?

— Olyan kedves, hogy ezt mondod, olyan kedves,

Veled nem is akartam kemény lenni s bizonyára mégis sokszor voltam.

— Soha, Harro, soha. Egyetlen egyszer sem, soha. Semmiről sem tudok. Azt hiszed, Isten nem látta, mit csináltál a szegény, félig megfagyott Lélekkéből? És most: Ha úgy fekszem is itt, mint egy szárnyaszegett madár, azt hiszed, azért nem lehetek boldog. Általad, Harro, boldog! Végtelenül boldog vagyok.

— Ó, Rosmarie, hogy tudsz vigasztalni! — suttogja Harro s szeme könnyes lesz.

— Tudok vigasztalni? Nem engedjük a boldogságunkat. Van valamink, ami örök. Erősen tartjuk aranyos szalagunkat, mely szívünket Istenhez köti.

Elhallgatnak s a fölkelő napot nézik.

— — — — — — — — — — — — — —

A TANÁR ÚR.

Komor, borús napok, zuhogó eső, az aranyházban nyomasztó csend. Senki sem láthatja a fiatal úrnőt. A sasszemű tanár elzúgott az autóval, de itthagyta tanársegédét és a sápadt tesvért. Visszajön még s addig senkit sem szabad bebocsátani Rosmariehoz.

Harro ide-oda vándorol aranyházában, bemegy a műterembe, — Heinz is ott van egész nap, — vagy ott áll az emeleti boltíves ablaknál, hol legmesszebbre ellátni az erdők s a gémek korhadt fatörzsei felett, melyeken fészkelnek. Tovább nem megy, mert ott a folyosó a díszterembe vezet. A díszterem! Märt, aki kitakarította s eltüntette az orvosi munka nyomait, úgy jár-kel, mint aki megzavarodott. Hangosan beszél magában, de egy szót sem érteni abból, amit mond, azután munkaközben hirtelen megáll, mintha sóbálvánnyá vált volna s aztán megint fölrezzen, mint aki mélyen aludt.

Harro úgy érzi, mintha ablaktalan házban laknék, ahol az ég és föld minden vihara szabadon zúghat keresztül s nincs egyetlen sarok, hol meghúzódhatna.

Pár nap mulva visszajön a tanár s miután Rosmariet megnézte, különösen fátyolos szemmel keresi föl Harrot s azt mondja:

— Menjen hát be a feleségéhez; már eddig is beengedhettem volna néhány percre, de az ilyen rövid láto-

gatások nagyon izgatók. Most már bent is maradhat kicsit.

Harro akadozó lélegzettel kérdi: — És tanár úr meg van elégedve?

— Amennyire csak lehet; persze, ön úgy találja majd, hogy semmi javulás nincsen. Rettenetes beavatkozás volt, és meg nem mertem volna tenni, ha akkor tudom, amit most tudok. Nem mertem volna. Minden hajszálon függött. Ahoz képest minden kielégítő. Persze, a gyógyulás jó ideig el fog tartani. De azt hiszem, ha őszig nem rosszabbodik az állapota, visszanyeri előbbi üdeségét. Igaz, azt sem hallgathatom el, hogy komplikációk is jöhetnek.

— Hogyne, hogyne, — mormogja Harro s igyekszik a szívét ostromló boldogságot lecsitítani.

Azután Rosmariehoz megy. De Rosmarie éppen alszik s nem szabad fölkelteni. Bizony, most meg kell szoknia, hogy sokszor talál zárt ajtókra.

Apósa érkezik. Eléje megy. A herceget, úgy látszik, megijeszti veje arca. — Harro!

— Semmi baj, apám, — feleli olyan reménykedve, ahogy csak tud, — csak én vagyok kicsit oda. — A herceg leugrik a magas bakról s nagy, selyempapírba burkolt bokrétát vesz elő a kocsiból.

— Japán liliomok. Rosmarienak hoztam. Talán örül neki. — Harro átveszi a virágot.

— Ó, biztosan nagyon fog örülni, — mondja gépiesen. Bemennek.

— Későn jöttem, Harro, de Charlotte okoz gondot. Már kezdettől fogva nagyon fölizgatta szerencsétlenségünk, ha nem beszélt is róla s ma olyan állapotban van, hogy megijesztett. Ezek a tapintatlan emberek, a vizsgálóbíró és a bizottság még az öreg Christiánt is megtámadták együgyű kérdéseikkel. Az öreg Christiánt, aki inkább saját testével fogná föl a golyót, semhogy a lányomnak baja essék! A dolog úgy fölizgatta az öreget, hogy sírógörcsöt kapott. A hű lélek! Voltam nála, de én sem tudtam megvigasztalni. Egyre azt zokogja: — A hercegnő! — S milyen felesleges volt az egész! Elfogták a tettest. És a fegyvert megtalálták. Harro, ijesztő az arcod. Végy erőt magadon, gondold csak el, hogy aggódnék Rosmarie érted.

— Az az ember, — nyögi Harro, — az az ember! —

Úgy remeg, hogy apósa a pamlaghoz vezeti, lefekteti, feje alá teszi Rosmarie selyempárnáját s Rosmarie takarójával betakarja. Azután melléje ül. Hajlott háttal, megöszülve. Hátulról olyan, mint egy öreg ember.

— A tettes? — kérdi Harro a foga közül.

— Szökött fegyenc. —

— Gyilkolni akart?

— Nem, nem, az urak sem hiszik. Tolvaj és vadorzó. Az őzre célzott. Persze, tagad. Tizenhét betörést követett el. Mindenki megkönnyebbült, hogy egy idegen. A parasztok agyon akarták verni.

Harro a párnába temeti arcát, mindketten hallgatnak.

Végre a herceg azt kérdi: — Láttad Rosmariet?

— Nem.

A herceg ősz fejét csóválja. — Mi minden sujt le rám... Rosmarie édesanyja. A fiaim. S most egy gazember lelövi az egyetlen gyermekemet.

Harro föltekint. Milyen önzővé tette a fájdalom. A mellette ülő férfi még többet vesztett, mint ő. Úgy érzi, még sohasem értette így meg, még sohasem állott ilyen közel hozzá.

Nagynehezen föláll. A kis Heinz hangját hallotta. Behozza a kicsit, leteszi az ajtóban s azt mondja: — Nos, Heinz!

— Opa, — kiáltja a kis fickó örömmel, a herceghez szalad, akinek földerül az arca.

— Heinz, te jársz! És egészen egyedül! — Ölébe veszi, megcsókolja kócos fejecskéjét, megmutatja neki az óráját s fölhúzza, hogy üssön. Harro elnézi őket s jól esik neki, hogy a gyermekből olyan édes vigasz árad.

Kopognak. Harro kimegy, a tanár úr áll az ajtó előtt: — Ma nincs szükség rám Würzburgban. Szeretnék egy napot pihenni. Nincs kizárva, hogy a grófnénak mégegyszer szüksége lesz rám. Itt tarthat vagy...

— Apósom, aki éppen most érkezett, nagyon fog örülni, ha még ittarthatjuk.

— Helyes. Most sétálok egyet. Ezt különben csak augusztusban és szeptemberben engedhetem meg magamnak, évek óta nem láttam már virágzó vadrózsát. Van errefelé?

— Hogyne, tanár úr. A lovak is rendelkezésére álla-

nak, feleségemnek szép viktóriája van. S majd a herceg kocsisa hajt.

— Ha ilyen jó dolgom lehet! Kiszállhatok közben is sétálni. Majd megmagyarázom a kocsisnak az utat.

A kocsi hamar előáll s elrobog a tanár úrral. De nem a vadrózsákhoz. Azt kérdi a kocsistól:

— Ismeri a helyet, ahol a szerencsétlenség történt? Akkor vigyen oda.

S a tanár úr a Rómairétre hajtat.

— És a hely?

A kocsis nem hagyhatja ott a lovakat, de pontosan leírja a rejtett utat, mely a bokrok mögött az egész rétet megkerüli. S a leshelyet is, melyről a lövés történhetett.

Keskeny, kifogástalanul tisztántartott ösvényen megy a tanár úr, mogyoró- és fagyalbokrok, vadrózsaindák között, felette az erdő. Hamar megtalálja a helyet. Nagyon sok láb járhatott erre, össze-vissza van taposva a rét, a virágok lekonyultak, szomorúak s az eső mindent föláztatott. Mintha a rét is gyászolna.

A tanár úr sasszeme kutatva néz körül, mintha különösen érdekelné a tett. Ott fehér pózna van a földbe tűzve. Bizonyosan ott rogyott össze a fiatal asszony. Onnan kezdve érintetlen a rét. Lassan visszamegy az erdőbe, hogy megkeresse a kocsit. A rejtett ösvényen halad, de bizonyára eltévesztette az irányt. Az utak keresztezik egymást s nem talál vissza a helyre, hol a kocsi várja. Mindig új keresztutakra bukkan, mindenikről azt hiszi, ez az igazi s megint csak az átkozott rétnek egy csücske van előtte.

Lépéseket hall. Egyik ösvényen, mely az övével párhuzamosan halad, zöldruhás hölgy tűnik föl, mögötte vadászlegény viszi a fegyvert. Végre, ezek majd megmutatják az utat. Átugrik egy kis patakon s mocsaras talajra bukkan, ahol égerbokor csap az arcába s alig tud kimászni onnét. A hölgy bizonyára már messze jár. De nem, ott áll. A fiatal legény átadja a fegyvert, a hölgy egy pillanatig céloz, azután eldördül a lövés. Bizonyára nem talált, mert vállat von, visszaadja kísérőjének a puskát s továbbmegy. A tanár megint átugrik az árkon. Előtte ott a napfényben csillogó rét, a fehér póznával. Mellette, egy bokor takarta csak, ott a zöld

utacska. — Mintha meg volna babonázva! — csap a homlokára.

S hirtelen előtte terem a hölgy. Köszönti, ahogy az erdőben egy úrihölgyet köszönteni szokás. A hölgy nem fogadja, arcába bámul, mereven, mintha nem is látná. Fiatal, szép nő, elegáns vadászruhában, de az arca olyan, mint a lárva, melyből nagy merev szem lángol. A vadászlegény udvariasan köszön s a tanárnak föltűnik, milyen fakó és zavart az arca. Befordulnak egy mellékösvényre s azonnal eltűnnek.

A tanár a kocsihoz siet. A kocsis kicsit aggódva várta már. Azt kérdi tőle:

— Nem látott erremenni egy hölgyet? Ki volt az?

— Őfensége, a hercegné.

— Csak nem Thorstein grófné édesanyja?

Özvegyembernek tartotta a herceget, mert az édesanya bizonyára gyermeke mellett lett volna.

— Mostohája, tanár úr.

— Úgy, — beül a kocsiba, mely gyorsan gördül odébb. Hát a mostohája. S ő is fölkereste a helyet, hol mostohalánya szerencsétlenül járt. S odalőtt. Különös emlékünnep. Eszébe jut a fickó zavart arca.

S mintha most agyában titkos papírlap tekeredne széjjel, melybe tudtán kívül bevésődtek a hallott szavak... „Ne lőjj, mama, az Istenért, ne lőjj. Visszajön a golyó. Rád jön vissza...“ Mintha jeges lehellet érné a homlokát... Lehetetlen, a grófné nem láthatta, hogy ki lőtt. A leshelyek olyan jól el vannak rejtve.

Azt kérdi a kocsistól: — Vadászat közben járt szerencsétlenül a grófné?

A kocsis a szökött fegyencről és a vadászpuskáról mesél. De hozzáteszi: — A fickó lehetett is, meg nem is. Látnia kellett az uraságokat s még mindig volt ideje leereszteni a fegyvert. De az emberek örülnek, hogy megvan a tettes. A fickók, akik szétszedhető fegyvereket rejtegetnek s korommal bemázolják arcukat, éppen olyan jól lőnek, mint a vadászok. Tán még jobban. S a fegyenc is tudhat lőni, de mi hasznot várt volna belőle az uraságok előtt. Szemük láttára csak nem viheti el a vadat.

— Nem lehetett valami ellensége az uraságnak?

A kocsis ábrázata széles mosolyra húzódik. Szitkozódás, az van néha. A kocsmákban. Különösen néhány

részeges. S van három szociáldemokrata is. Egyik még a „Vorwärts"-t is olvassa. De attól őfensége még nyugodtan járhatott volna éjjel-nappal valamennyi erdőben egyedül. Azután elkomolyodik. S rövid szünet után: — Tanár úr, szabad kérdeznem, tudom, hogy hallatlan merészség, de talán szíveskedik mégis felelni! Meggyógyul még őfensége? Braunecki vagyok és az apám is udvari kocsis volt s én vittem a hercegnőt, mikor még egészen kicsiny volt. S nincsen Brauneckben senki, aki néki rosszat kívánna, még az sem, aki a Vorwärts-t olvassa. Nincs senki, akire valaha barátságtalanul nézett volna. Amerre ment, mindenki nevetett Brauneckben. S a brauneckiek nagyon büszkék rá.

Mindezt akkor meséli a jó ember, mikor a tanár úr kiült melléje a bakra s így kilépett az urasági légkörből.

Nagyon büszkék a hercegnőre. És királyné is lehetett volna belőle, ha akarja. És a legszebb hercegnő messze földön. Van egy képe, amitől az emberek egészen megbolondulnak. A nagy teremben fogják fölakasztani. Akkor mindenki megnézheti, őfensége maga ígérte meg.

Jó későn érnek vissza s a tanár úr nem szedett vadrózsát.

A grófné még mindig alszik s még a testvér is eltűnt mellőle, átadta helyét Lizának. Nincs más dolga, mint ott ülni és vigyázni.

Négy órakor, éppen, mikor a tanár fölébred délutáni álmából, kocsi érkezik. A reggeli hölgy, de most pompás tollaskalapban és esőköpenyben, száll ki. A sasszemek minden mozdulatát figyelik. Jól láthatja, mert a hölgy egy darabig az udvaron áll. A herceg, a kis Heinzzel, eléje jött s ott beszélgetnek...

Kopognak. A testvér, aki már megint helyén van, jön be.

— Tanár úr, kérem, nem jöhetne le a grófnéhoz? Fölébredt, valamitől nagyon megijedt s most borzasztó fájdalmai vannak.

Baj, nagy baj. A tanár lesiet. S eddig minden olyan jól ment... Rosmarie remegő szájjal, rémült tekintettel fekszik ágyában.

— Szenvedek, tanár úr, nagyon szenvedek. Gyermekemet akarom látni, az uramat és apámat. Jöjjenek be.

A tanár megfogja az érverését s int Johanna testvérnek. Az kisiet s egy perc mulva bejön Harro és a herceg, köztük a gyermek. A hercegnek megroggyan a térde, mikor leányát meglátja. A gyermek elfordítja arcát, fejét apja térdébe rejti és: — Nem, — kiáltja. — Nem.

— Ó, fél tőlem, — suttogja a szegény anya. — Harro, vedd a karodra.

Az apa megteszi s a barna fejecske keblére rejtőzik. Rosmarie szeme egyiktől a másikhoz vándorol, mintha beléjük akarna kapaszkodni. S még hozzá sem nyúlhatnak, mert egyik kezét a tanár úr tartja.

Thorstein fiatal úrnője nagyon rosszul van. A tanár gyöngéden leteszi a hideg kezet s átmegy a másik szobába. De úgy, hogy azért látja az ágyat s rajta a fehér alakot.

Hirtelen megnyílik az ajtó: suhogó ruhák, a hercegné. Halkan odasurran a herceg mellé. Rosmarie most őt nézi. A herceg kedvetlen mozdulatot tesz, szeme lányán csüng. Harro nem is néz a hercegnére. Csak a tanár úr látja az arcát.

A hercegné egy szót sem szól, csak áll és nézi halálsápadt lányát s a ruhája egyre suhog. Egy pillanatig sem tud mozdulatlanul állani...

Harro kezébe veszi a szegény kezet.

— Mama, — mondja Rosmarie halkan. A suhogás erősödik. — Mama, nagyon sajnállak! Nem, nem szeretnék még meghalni. Kedves Harrom, imádkozz értem! S te is, apám, édes jó apám!

A herceg halkan mondja: — Minden lélekzetvételem imádság. Éretted...

— Végy a karodba, Harro, fázom.

A tanár úr párnát hoz, gyöngéden fölemeli Rosmariet, férje karját alája tolja s halkan súgja: — Tartsa jó magasra.

Ott fekszik férje karján, apja a kezét fogja. Kis Heinz, most, hogy nem látja a sápadt arcot, buzgón tipeg ide-oda s Johanna testvér pamutgombolyagjával letelepszik a földre.

A hercegné még mindig ott áll az ágy végében és a ruhája suhog.

A tanár úr karját nyujtja neki: — Szabad kérnem, fenség? Azt hiszem, fenséged itt fölösleges! — A her-

cegné ránéz, tekintete elváltozik. Engedi, hogy kivezessék. A tanár kocsijához vezeti. Az inas vállára borítja a köpenyeget. — Mintha most magához térne. Ránéz, hogy a tanáron hideg fut végig a tekintet vadságától. Azután fölveti fejét, végigméri, mint egy undorító állatot, kocsijába száll s elrobog.

A tanár úr sokáig néz utána. Azután bemegy... Rosmarie feléje nyujtja a kezét: — Már jobban vagyok, kérem, nézze meg s mondja az uramnak is, hogy elhigyje.

A roham elmult...

Este a tanár kéri a grófot: — Gondoskodjék róla, hogy a hercegné egyhamar ne jöjjön át. Határozottan láttam, hogy a látogatás fölizgatta a grófnét. A hölgyek bizonyára nem szeretik egymást.

— Nem, igazán nem. Nem is volt kedvemre, hogy bejött. De nem tarthattam vissza, ha végre valami részvétet akar mutatni. De igaza van. Feleségem néha érthetetlenül fél tőle.

— Nem szabad tűrnie, gróf úr!

Harro kicsit csodálkozva, idegenkedve néz rá.

A tanár azt gondolja: — Hogy lehet ilyen vak az ember! A hercegné szeméből világosan ki lehetett olvasni, hogy áldozatát látja maga előtt, de a gróf nem is nézett rá. — Azután azt mondja: — A hercegné beteg, nagyon beteg. Nem szabad szabadon járnia, ideggyógyintézetben a helye.

— A hercegné beteg? De kérem! Mindig makkegészséges volt. Egy dolgot kivéve. De az már elintézett dolog.

— Nem, gróf úr. Én nem szólok az ön dolgába, hogy olaj vagy tempera, de ami az én dolgomat illeti...

— Hogyne, tanár úr. Csak csodálkozom... Senki sem sejti. Bár apósom mondta, hogy nagyon izgatott volt.

— Első tekintetre láttam. A szeme! De ön rá sem nézett.

— Nem, én nem.

— A nyugtalansága. Egy percre sincs nyugta! A suhogást ön is hallhatta. Mindenesetre gondoskodjanak ápolónőről. Valóságos istenkísértés, ha egyedül hagyják járni. Átkocsizom hozzá s meglátogatom. Mondja meg a herceg őfenségének. Azután megbeszé-

lem a dolgot az udvari tanácsossal. Mondjuk, nyolc órára hazaküldi a herceget és előkészíti.

— Nagyon hálásak vagyunk önnek, tanár úr. Gondolja, hogy feleségem rohama elmúlt? Úgy-e, neki nem szabad arról tudni, amit most beszéltünk?

Märt viszi át a tanár urat. Nem éppen a legmegbízhatóbb kocsis számára. Jó, hogy nem sejti, mit forgat magában a vastagfejű.

A komornyik nagyon sajnálja: — Őfensége ma már senkit sem fogad.

— Átadta névjegyemet?

— Őfensége nagyon sajnálta.

— Én is nagyon sajnálom, — mondja a tanár, félretólja a megdöbbent embert s bemegy. Az nem mer utánamenni. A hercegné eléje jön: — Hogy merészkedik, uram!

— A thorsteini uraságok megbízásából jövök. Sajnálattal láttam, hogy fenséged nagyon ideges s jöttem, hogy szolgálataimat fölajánljam.

— Nincs szükségem önre. Egészséges vagyok.

— Fenségednek meg kell engedni, hogy más véleményen legyek. Láttam fenségedet ma reggel is s már akkor észrevettem.

— Ma reggel?

— Fenséged nem látott engem. Fenséged a Rómairéten volt, ott, ahol a kis fehér pózna van. Fenséged arra célzott...

A magasrangú hölgyön már semmi sem suhog... Úgy áll, mint a szobor. Kifestett arca olyan a göndör fürtök alatt, mint a Meduzáé. Székére hanyatlik. A lángok, a töméntelen láng, összecsap felette... Gondolatai megbénulnak, a sasszem beléfúródik s megbénítja akaratát... A tanár úr le nem veszi a szemét róla. Folytatja: — Fenségednek nyugalomra van szüksége hosszabb pihenésre. Majd megbeszélem az udvari tanácsos úrral, hogy hogyan jobb, ha ittmarad a házban vagy gyógyintézetet kell fölkeresnie. Én az utóbbit ajánlanám.

A hercegné fölugrik, de a tanár tekintetétől visszaroskad.

— Fenséged nagyon rosszul alszik. Fenségednek altatószerre van szüksége.

— Hagyja a komédiát, — sziszegi a hercegné.

— Egyáltalán nem komédia. A láb ideges rángatózása, a nyugtalanság, a rémes álmok... a félelemérzés, mint éppen most is. Semmi hivatottságot sem érzek magamban, hogy amatőrszolgálatokat végezzek az igazságszolgáltatásnak. Orvos vagyok s használni akarok a családnak, mely bizalmával megtisztel. Különösen a sokat szenvedő fiatal Thornstein grófnénak. Hercegné, ön veszedelmes. Ahogy nem engedném, hogy egy himlősbeteg szabadon járjon s terjessze a betegséget, éppen úgy nem fogom tűrni, hogy fenséged ideoda kocsikázzék s réteken lövöldözzön. S hogy a nehéz, hősi türelemmel viselt szenvedéseket jelenlétével súlyosbítsa.

A hercegné fölugrik, mint egy kígyó.

— Nem tudja bebizonyítani... Semmit sem tud bebizonyítani... Az öreg Christiánnal voltam a Kreuzklingén...

— Kreuzklingékkel nem foglalkozom. Nem vágnak a szakmámba. De hogy fenséged beteg, azt be fogom bizonyítani. Vizsgáltassa meg fenséged érverését és szívműködését az udvari tanácsossal s kérdezze meg, miért nem tudja nyugton tartani a lábát.

— Nem kell a tanácsos, én...

— Fenséged választhat: engedelmeskedik-e vagy kényszerít, hogy reggeli találkozásunkat elmondjam Thorstein grófnak is. A herceget szeretném megkímélni. Mint orvos is.

Ettől megtörik. Arcát kezébe temetve, leborul a pamlagra. A tanár úr kimegy.

Jön az udvari tanácsos s az urak sokáig tárgyalnak. A Rómairétről nem beszélnek. De különös, hogy a tanácsos rögtön megérti, mikor a tanár azt mondja:

— Meg kell akadályozni, hogy a hercegné lovagoljon, kocsizzon s lövöldözzön. Ezek a látogatások ártanak a fiatal grófnénak. — A tanácskozás úgy fölizgatja a tanácsos urat, hogy kollégájának várni kell, míg kissé összeszedte magát.

* * *

Különös, hogy milyen gyorsan, milyen őrült gyorsan megy minden. Nyolcra már vissza is jött a tanár úr, megnézte a fiatal grófné érverését, nagyon örült neki, azután ketten a gróffal közrevették a herceget s

lehetőleg gyöngéden közölték vele, hogy a hercegné beteg. A herceg nagyon hálás s az urak előtt nem is titkolja, hogy ez megkönnyebbülés neki.

Két gyakorlott ápolónőért sürgönyöznek, akik majd felváltják egymást. Mert a hercegnét soha többé nem szabad egyedül hagyni. A felső emeletet rendezik be neki, ahol a szobák nagyrészt egymásba nyílnak és elkülöníthetők a ház többi részétől. Ott csak a beteg és ápolói laknak majd. A hercegné szobáira üvegajtókat csinálnak. Mindent megbeszélnek.

A tanár lelke legmélyén azt gondolja: — Talán mindez nem is lesz szükséges. Olyan jól tud a fegyverrel bánni, talán maga ítélkezik.

— Johanna testvér, — mondja a fiatal ápolónőnek, — még tizennégy napig nélkülözöm.

Harro csodálkozik. — De hiszen azt hittem, hogy tizennégy nap mulva már nem is lesz szüksége a feleségemnek ápolásra?

— Remélem! Persze, minden a betegség további lefolyásától függ. Felesége huszonkét esztendeig egészséges volt. Persze, kímélni azután is kell. Mondjuk, a nyáron át. Őszre elvárom önöket Würzburgban. Remélem, akkor minden tilalmat megszüntethetek.

Harro föllélegzik. — Ez olyan szép, hogy alig merem elhinni.

— Miért nem... A hercegné sokkal tovább fog szenvedni, sokkal tovább.

A műteremben járkálnak. Harro azt mondja:

— A tanár úr, nem tudnék valamivel örömet szerezni önnek? Úgy szeretnék. Talán elkezdett dolgaimból. Amit befejeznék. Itt egy vászon. Ma reggelről...

Harro kicsit habozva emeli föl a leplet. Rosmarie aranyos feje az. Sápadtan, fáradtan fekszik ott, homlokán a titokzatos fény, szeme félig nyitva s a legszebb szerelmes tekintettel néz. Harro semmit sem enyhített rajta, a halántékon ott a kékes árnyék, orr és száj körül mély fehér vonalak. A tanár úr reményteljes szavai nem nagyon illenek a vázlathoz.

A tanár hallgat, Harro is hallgat. Végre azt mondja a tanár:

— Várjon még pár napot, gróf úr, csak pár napot. S akkor küldjön nekem vázlatot. Talán már jövő vasárnap s azután hasonlítsa össze ezzel, megérdemli

a fáradtságot. S engem nagyon lekötelez vele. — S még valamit! Csak a tanársegéd és Johanna testvér jelenlétében beszélhet a feleségével. Azt hiszem, ha ennyi szépet ígérünk önnek, lemondhat erről a pár napról.

Harro fölcsattan? — Mindig jó hatással voltam rá, sohasem izgattam föl!

— Nem engedhetek ebből, — mondja a tanár úr, — az ön érdekében.

S a hercegné autója, amelyben soha többet nem száguldozhat a vidéken, elzúg a tanár úrral.

Harro úgy találja, hogy a tanár úr rendeletei nagyon szigorúak s a két őr annyira rabja főnöke vasakaratának, hogy jóformán egy szót sem beszélhet Rosmariejával négyszemközött. Rosmarie a hercegnéről kérdezősködik. S mikor hallja, hogy beteg és kezelni kell, csak annyit mond:

— Láttam mamán. Azért mondtam neki: Sajnállak.

A herceg minden délután átjön s Harro nagy fájdalmára, neki sokkal többet engednek meg. Negyedórát tölthet Rosmarie mellett és szórakoztathatja. Harronak nem szabad melléje ülni. Állnia kell, mellette a tanársegéd s az ajtónál Johanna testvér. És Rosmarie olyan szomorúan néz utána, mikor mennie kell. S annyi gondolata és érzése van, amihez Rosmariera volna szüksége. Mintha a lelkét megrohanó titkok és rejtélyek nyitja az ő keskeny kezében volna. Néha csaknem szétveti a türelmetlenség.

A kis Heinz napról-napra erőszakosabb és rosszabb. Szörnyen zsarnokoskodik szegény Babetten. Ha nem teljesedik amit akar, azonnal, földre dobja magát és sír, míg belekékül. A szegény anyja is hallja, mert a hangja nagyon erős. Így aztán mindenfélét meg kell neki engedni.

— — — — — — — — — — — — — —

MÄRT.

Märt komoran, töprengve jár, kél. Senkinek sem engedte át a díszterem kitakarítását. Harro ráhagyta, hogy csinálja. Azt kérte, hogy éjjel végezhesse el és senki se zavarja benne. Egy reggel aztán tárva állnak az ablakok s a nyári szél játszik a függönyökkel.

Hajnalban egyik erdész találkozott a thorsteini Märttel, amint piszkosan, kezében ásóval, megzavarodva jött a Rómairétről. Reggel már dolgát végezte, haragosan, komoran. Este, mikor az istállóajtónak támaszkodva áll, kijön a gazdája, vállára teszi kezét s azt mondja:

— Märt, a grófné tiszteltet.

Märt érthetetlenül dörmög.

— Nem örülsz, Märt? Nemsokára együtt visszük ki a terraszra.

Märt fölemeli szomorú szemét.

— Beszélni szeretnék a gróf úrral.

— Hát itt állok, előtted.

De Märt a toronyra mutat. Harro fölmegy vele a kis szobába, melyben a csoda történt.

— Gróf úr, megcsináltam.

— Igen, a dísztereműben... köszönöm.

De Märt fejét rázza. — Nem, a másikat...

— Märt, mit akarsz...

— A vért és a véres holmit... a Rómairéten ástam el. A föld elnyelte. El kell nyelnie, a vért. Hogy lecsurogjon az alvilágiakhoz . . ., hogy igyanak belőle és felfuvódjanak és fussanak, fussanak a föld alatt, mindig messzebb, míg megtalálják, aki tette. És egy Miatyánkot is imádkoztam hozzá: Bocsásd meg a mi vétkeinket.

Märt álmatlanságtól vörös szeme lángol, minden hajszála égnek áll s kemény keze az asztalt veri, hogy beléremeg.

— Miképpen mi is megbocsátunk, azt kihagytam!

Harrot valami rázza és fojtogatja... valami ismeretlen, mintha idegen kéz nyúlna utána.

— Mirevaló ez, Märt? Miért kell végighallgatnom, kínozol!

De Märt tovább beszél. — A gróf úr hallotta... A föld alatt mennek, mindenütt van föld, mindenüvé eljutnak... Azután megkopogtatják a földet a talpa alatt. Annak, aki a vért kiontotta. S a lába rángatózni kezd. Szaladnia kell. — A borzalmas, őrült gyűlölet Märt arcán. — Szaladnia kell éjjel, nappal! — Ökle az asztalra csap. — S ha pihenni akar, nem tűrik, egyre csak kopognak. Körülkergetik az egész világon, vagy egy szobában, körbe, körbe. Mindegy nekik... És gyorsan futnak!

Már most rátaláltak és addig el nem hagyják, míg le nem húzták maguk közé. Hó, a rendőrség! Elfog valakit és azt sem tudja, megtartsa-e és szóbeszédet csinál s kikérdezi az embereket, akiknek semmi dolguk vele. Gróf úr, nekünk nincs rájuk szükségünk. Ha megint jönnek, engedje, hogy kikergessem a fickókat az udvarról. És gróf úr, ha egyszer valaki jön, aki a lábát nem tudja nyugton tartani, mintha a föld égne a talpa alatt, azt mutassa meg nekem!

— Märt, rettenetes vagy. Ha a grófné így látna.

Märt az asztalra borul, a két karjára.

— Märt, úgy-e magad is érzed, hogy nem szabadna így látnia. Szomorú lenne, Märt. A szerencsétlen, aki tette, nem gyilkos. Bizonyára maga is holtraijedt attól, amit tett...

Märt fölnéz és dacosan mondja: — Ezt a gróf úr maga sem hiszi.

— De Märt, persze, hogy hiszem. Más gondolatom nem is volt... Märt, milyen utakon járkálsz. A varázslatod szörnyű. Borzalmas. A vérrel, mely kedves szívéből folyt, pokolbeli munkát csinálsz! Utálatos vagy, Märt, borzalmas babonáddal! Ha nem a legszorosabb kötelék fűzne hozzám, azt mondanám most: csomagolj és menj a szemen elől.

Märt egész teste remeg. — Azt nem teszi a gróf úr. Csak itt tudok élni Thornsteinben. Akkor mindjárt a kötelet is hozzáadhatná a gróf úr.

— Nem is teszem, nagyon jól tudod. De mondd csak te magad, ha a grófné megtudja. — —

— De hogy a gróf úr futni hagyja, aki ezt tette. A grófné asszonyt fölkötözik egy asztalra...

— Az mentette meg nekünk, Märt.

— Ha igaz! Sohasem fog többé kacagni, ezüstruhában járkálni s karján tartani a fiatal urat. S egészen egyedül csináltam, hogy a gróf úrnak semmi köze se legyen hozzá. S ha pokoli a varázs, szálljon vissza rám, de aki ezt tette, ne szaladgálhasson többet kacagva, tükörbe nézegetve és ne aggathasson mindenféle csillogó holmit magára.

— Märt, térj magadhoz. Mihelyt az orvos őrsége elmegy, beviszlek a grófnéhoz. Ha látod, jobban leszel. Hiszen meggyógyul!

S Harro nehéz szívvel megy le a lépcsőn. Märt vad.

komor ostobasága megkínozta s mégis van benne valami megható is. És Märt démoni bosszúvágya benne semmi visszhangot sem kelt? Ha Märtnek igaza lenne s csakugyan volna egy ember, aki kezében a fegyverrel, utánuk osont, hogy megsebezze a legjobb szívet? Kegyetlenül, gyáván s aztán eltünt, mintha a föld nyelte volna el s most titokban örül gaztettének? Nem, ez rémregénybe való rémkép. Märt szuggerálta. S ide-oda járkál a házban és nem tud nyugton maradni, mintha Märt varázslata nála kezdeni hatni.

Rosmarie szobája elzárt paradicsom. Ma először szabad bal karját mozdítani, visszakapta párnáit s Barbette a haját is kezdte kifésülni. De Johanna testvér csak egy darabig engedi. Hirtelen abba kell hagynia s most ott fekszik az aranyos fátyol az ágyon széjjelterítve s a nyári szél játszadozik a végével. Johanna testvér csöndesen horgol s mintha az arca kicsit pirosabb volna. S a házról mesél, a tanár úr magánklinikájáról, ahol dolgozik.

Rosmarie hallgatja s mindenféle gondolatot sző a finom sápadt leányról és főnökéről. Minden nehéz operált betegnél ő virraszt első éjjel. Mindég ő, másra nem is bízza a tanár úr.

— Sok nyomorúságot láthat, Johanna testvér.

— Igen, sokat . . . de látogatókat nem engedünk be. Mint a gróf urat.

— Mindég egyedül kell feküdni és szenvedni szegényeknek?

— Némelyiknek fölolvasok, fenség, ha nagyon kívánja. De soha még úgy nem féltem, mint mikor a gróf urat beengedtem.

— Nagyon jót tett nekem s az uramnak is; most ilyen egyedül kell feküdnöm.

— Meg is ölhette volna, grófné.

— Ó, az öröm nem öl. — Az ijedtség, igen, délben a nagy ijedtség, az fájt. Az szenvedést okozott.

— S az érverés nem is szállt le többé hetvenkettőre, még máig sem.

— Majd megmondom, miért. Mert mindég kiküldítek a gróf urat s akkor szomorúan jár-kel odakünn s aggódom miatta, hát hogy legyen jobban a szívem...

— Holnap, — fenség, — hízeleg Johanna testvér. —

Legyen türelemmel holnapig, akkor kivisszük a verandára.

— És egyedül feküdjek ott?

— Nem. a gróf úrnak is ott kell lenni.

— Ó. Johanna testvér, azért ma is beengedhetnék a grófot. Vágyik utánam. Érzem. Az ilyesmit megérzem. S a szívem úgysem lesz többé egészen egészséges.

— A tanár úr azt mondja, hogy fenséged egészséges lesz megint. Ez nem betegség, melynél a vér a beteg, vagy valamelyik szerv. Be is gyógyult már minden.

— Igen, Johanna testvér, de mégis minden másként van, mint azelőtt. Látja, ezelőtt, az utolsó három évben, nem is tudtam, hogy van szívem, ha nagyon izgatott voltam, kicsit dobogott, de különben észrevétlenül végezte a munkáját. Mint a többi furcsa dolog, mely az emberi testben van s melyeket az uram nagy, furcsa lapokra fest. Nagyon sok furcsa dolog. Azokat sem érzi az ember. S most mindez megváltozott... Mindég van szívem. Nincs egyetlen perc, melyben megfeledkezhetnék róla. Megindul és igyekszik és intek neki, hogy jól van s erőlködik, hogy jól végezze a dolgát, azután megint megbénul s abbahagyja. Nehéz dolog, pedig még mennie kell egy darabig... akármennyire nem akarja. Kedves Johanna testvér, meddig lehet ezt elviselni? Ezt az alkudozást a szivemmel?

Johanna testvér buzgón nézi a horgolását. Ő is szomorú, alig tudja visszafojtani a könnyeit, pedig annyi szenvedést látott már a würzburgi fehér házban.

— Ez attól van, mert fenséged még fáradt. Pedig már egészen más színben van. Mások ilyen operáció után olyanok, mint az árnyék.

— Milyen hosszú idő egy hét. Azt hiszem, hónapok teltek el, mióta a Rómairéten jártam és... Gondolja, hogy később megint járhatok?

— Ó, egy kis sétát.

— Tudja, hogy még fölülni sem tudok egyedül. Rettentően zsarnokoskodik rajtam. Nehezen férünk meg, a szívem meg én. Ha nem teljesítem az akaratát, felmondással fenyeget.

— Ha fenséged nyugodtan fekszik... a karját úgy tartja, ahogy a tanár úr kívánja.

— És Johanna testvér, ha így fekszem... s megpróbálom jó hangulatban tartani... Csak nem maradhat

mindig így. Hüszonkét esztendős vagyok. Csak nem fekhetem egész életemben a hátamon, az eget bámulva. S a karomat úgy tartva, ahogy a tanár úr kívánja?

— Fenség künn fekhet a verandán. Minden nap hoz valami javulást.

— Igazán?

— Hogyne! Mások hat hét alatt sem jutnak odáig, mint fenséged hat nap alatt.

Másnap, a Gondűzőben, a pamlagon, a nyitott üvegajtónál, már jobb. A herceg ott ül mellette a csodaszép rózsákkal, miket hozott. Kis Heinz a verandán építőkockáival játszik, melyekkel egyelőre még csak lármázni tud. S Harro a nyitott ajtóhoz támaszkodik. Hosszú, sovány, szomorú. Haja mindennap ezüstösebb.

A hercegnéről és betegségéről beszélnek. Nem talál nyugtot, csak altatóval tud elaludni. Míg azt megkapja, halálra kínozza embereit. A legborzasztóbb, hogy nem tud egyhelyben ülni. A lába pillanatig sem marad ugyanazon a helyen. Ágyba fektették, de ott még rosszabb. Most addig járkál, míg összeesik a fáradságtól.

Künn nagy csörömpölés, edénnyel teli tálca esett le. Märt megtisztította az ezüstöt s bevitte az ebédlőbe. Rosmarie megijedt, de Harro még jobban, egészen szürke az arca.

— Azt hittem, Märt sohasem tör össze semmit, — mondja a herceg. — Hát mégsem olyan földöntúlian tökéletes.

Harro átmegy az ebédlőbe, ott áll Märt a falnak támaszkodva, körülötte az ezüst és az edénycserepek s nem is próbálja fölszedni. Egy percig egymásra néznek, azután Märt azt suttogja: — Csak engem sujt, gróf úr, csak engem...

— Bolond vagy, Märt... és szégyelhetnéd magad, a grófné közelében.

Bejön a herceg: — No, Märt, így oda van. Ne búsuljon, majd én mindent pótolok, csak küldje át a holmit... Jöjjön be a lányomhoz, beszélni akar magával.

Märt panaszos tekintetet vet urára, hogy a herceg azt gondolja, ha nálam is minden eltört kancsót így megsiratnának! Märt sokáig tisztogatja magát, azután becammog, még esetlenebb, mint máskor. Isten tudja, mit várt... megkönnyebbülésében nagyot sóhajt. Itt fekszik az úrnő! Haja éppen olyan aranyszínű és lágy,

mint volt, szép szeme még szebb, arca sápadtabb és keskenyebb s olyan szép a selyempárnán... S feléje nyujtja keskeny kezét. — Märt, örülsz, hogy már ennyire vagyok? Add hát a kezed. — Kétszer kell mondania, míg megteszi... s azután ott fekszik a finom kéz, mint egy rózsalevél, óriás tenyerén.

S az érintésre minden vétke eszébe jut... ó, ha az úrnő tudná! S már hatott a varázs. S nem lesz kedvére! Nem, nem hagyná kezét a tenyerén, ha az ásóval látta volna. Märt nem tud szólni. Csak sóhajt.

— Kedves Märt, nagyon búsultál miattam? — Kócos fejével bólint.s arca nevetséges is és borzalmas is.— Vagy valami más bánatod is van, Märt? — Ó, az asszony, az asszony... a szívébe lát... talán azt mondja majd, mint a gróf úr: Menj, Märt! Akkor csak a legközelebbi fenyőágig mehet, a kötelet már a zsebében hordja.

— Kedves Märt, látom, hogy nagy bánatod van. Mindnyájunknak bánata volt. Egyszer, majd ha a kertben leszek és te gyomlálsz, odajössz és elmondod. Most itt van a herceg. Mindnyájunknak el kell viselni a terhet, Märt!

Märt kimegy, még egy darabig élhet. Késő éjszaka van, amikor fölmászik a toronyba s lámpát gyujt, amit pedig sohasem szokott. Az ágyát a sötétben is meg tudja találni. A fiókos szekrényből régi énekeskönyvet vesz elő. Ott fekszik az édesanyjáé is, de neki jó lesz a magáé is. Katonakora óta nem nyitotta ki. A prédikációt nem értette s egyáltalán terhére voltak a „népek". Nem is járt oda, ahol sokan voltak együtt. Lapozgat benne, nézegeti a címeket, de csak megzavarják. A babona, a pokoli babona... Vad, bosszúálló gondolatai egyre a hercegné körül kerengnek.

Märt nagyon jóban van a Babettetel, a barátság alapja nem erotika, hanem Märt olyan ügyes és mindenhez ért, hogy valamennyi fehércseléd sokra becsüli. S éppen úgy szereti a hercegnőt, mint Babette. És Babettetől sokmindent hallott. És látott is. A hercegné tárgyaknak tekinti a cselédeket. Az ember a széknek sem mond köszönetet s a szekrénytől sem kérdi meg, hogy mit gondol! Märt sohasem bízott nagyon a magasrangú dámában s Babette történeteit is más színben látta.

Ott ül és az énekeskönyvben lapozgat. Ami történt,

megtörtént. S bosszut állt uráért. És semminek sem kell kitudódni. Semmiféle rendőrség szaglászására és ostoba kérdezősködésére sincsen szükség. De bosszúról semmi sincsen a könyvben. Az öreg bibliában, ott van. De édesanyja mindig az énekeskönyvből „imádkozott".

Azt mondta, a biblia a papoknak való, hogy abból prédikáljanak.

Halotti dalok... Előkészület a halálra... Märt nagyot sóhajt. Ha föl kell akasztani magát, akkor úgysem használhatja, nem kerül jó helyre úgysem... Vigasztaló énekek... De nem talál bennük vigasztalást. Ami történt, megtörtént. Semmi sincs benne a bánatról, sem a gyűlöletről, még a szeretetről sem. Most egy lapocska esik ki a könyvből. — Ó, ezt énekelték az éneklőgyerekek az édesanyja koporsója mellett.

„Vendég vagyok a földön
És nincsen itt helyem.
Az ég legyen lakásom —"

Ó, fejét rázza... ezt eljátszotta... ennek vége... pokoli babona, mondta a gróf úr... S milyen szépen vigasztal a dal tovább...

„Gyermekkoromtól kezdve
Mi volt az életem?
Gond, fáradság és munka,
Míg csak emlékezem."

Märt bólint. Az ének tudja...

„Ó, hány nap és hány éjjel
Hozott új szenvedést.
Kifáradt szívem, lelkem
Nem talál pihenést."

Ez jól esik. S az ének még arról a reggelről is tud, mikor a grófnét hordágyon vitték föl. Märt ujja a betűket tapogatja. Igen, ez az ének mindenre jó.

„Volt boldog, szép órám is
És volt bajjal teli.
Csak vándor itt a lélek,
Nyugalmát nem leli..."

Bizony, már előbb is mindig sót szórt széjjel. Mert hogy igen sok jutott nekik a boldogságból... több, mint más embereknek együttvéve. Az ének világosan megmondja:

„Ki nem küzködött itt lent
És sohsem szenvedett,
Halálon túl sem nyerhet
Boldog, új életet.“

Ó, csak tudna a dal számára is valamit. Hogy megszabadulhatna a pokoli varázstól! Hogy ne kellene olyan nyomorultul elpusztulnia, mint Judásnak, még ha a grófné azt mondja is: „Märt, elmehetsz, utállak“. Ó, ezt nem tudja elviselni, nem tudja elhagyni Thorsteint, a galambokat, kicsi és nagy gazdáját. És az asszonyt, az asszonyt! A galambok csak turbékolnak, búgnak, szárnyukkal csapkodnak s nem is sejtik, hogy a torony talán nemsokára üres lesz.

Ujja tovább vándorol...

„Vándorolok a földön
Egy hosszú élten át . . .“

Ó, a kedves, jóságos ének... mégegyszer kezdi... Igazán ott áll. Mintha egész idő alatt csak őrá várt volna, úgy áll ott...

„Vándorolok a földön
Egy hosszú élten át...
De tudom, hogy a lelkem
Itt úgysem lel hazát . . .
Vándorolok az úton,
Mely hazámba vezet,
Atyám majd megenyhíti
Bús, fáradt lelkemet!“

Märt, ez tán sok is neked! Hogy még enyhülést is találj . . . És a pokoli varázslat, Märt! . . . És a földbesuttogott átkok és a megcsonkított Miatyánk!

Märt föláll és veszi az ásót. Kioson a rétre, hol a letört virágok gyászolnak és baglyok szállanak csapatostul... Süvít az éjjeli szél és süt a sárga hold... hogy mozog az erdő. Ott, mintha aggódó szív dobogna, amott

valami surran és zörög s az ágak mozognak, mintha valaki integetne. Csak segítene! De muszáj segíteni. Még ha a földalattiak rárontanak is, hogy futnia kell a világ végéig, csak a pokoli varázslat legyen megtörve. A legerősebb jelet választja, ami csak van. Mogyorógallyat vág s kis keresztet köt belőle. Ott a hely, ahol a véres holmit elásta. Mohával takarta le, hogy ne lássák. A hold segíti. Letérdel s mélyen bedugja a keresztet a földbe. Azután megint erőt vesz rajta a fájdalom. A grófné meg fog halni. Mondjanak, amit akarnak, látta a szemén. Ő, aki soha semmit sem tudott megtanulni, most megjegyezte a szavakat: „Vándorolok az úton, Mely hazámba vezet...“ Igen, azon vándorol az úrnő, a kedves, jóságos úrnő.... és ők nézhetnek utána... a nagy, meg a kis gazdája... Már most is a sírján térdel... Ő, és minden gonosznak, haragnak, vadságnak el kell tűnni innen. S a pokoli varázs utolsó cseppjének is... Miatyánk, ki vagy a menyekben... bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek... Hangosan visszhangzik a vérrel szennyezett Rómairéten, melyen a sárga hold világít, a letörött virágok gyászolnak s baglyok szállanak csapatokban.

PÁRBESZÉDEK.

Viharos, esős napok után végre megint kisütött a nap. Minden bokor tele vadrózsával, a sarkokban és zugokban bodza illatozik. Rosmarie kertjében a legszebb rózsák nyílnak, a hajlított íveken futórózsák virulnak, a sok alacsony rózsabokor mind rakva virággal, reggelenként finom szirmukkal telehintve a ragyogó gyep.

Rosmarie ma először fekszik egész reggel a kertben. Pamlagát kivitték a szőlőútra, melynek napos oldalát elborítja a futórózsa. A nap aranyfoltokat vet az út finom homokjára, mely az egész kerten végigvezet. Itt árnyékban sétálhatnak s mégsem fülledt a levegő, mint egy lugasban. S a kert kacagó színei sokkal barátságosabbak a nyitott zöld boltíveken át, melyek meg-megszakítják a szőlőfalat. Olyan csönd van, csak néha hallatszik a kis Heinz nevetése vagy kiáltása s az erdőzúgás fölhallatszik a ragyogó virágok közé.

Rosmarie aludt egyet, most fölébredt s keresi hűséges őrét. De a testvér nincsen itt, helyette halk lépések... Harro... Ó, csak a szíve ne kifogásolna minden örömet.

— Egyedül vagy? Milyen szerencse. Hol a szeretetreméltó sárkányod?

— Nem tudom. Harro, milyen jó, hogy jössz!

Letérdel melléje s átkarolja a széket. Őt magát még nem veheti erős karjába.

— Édes... Csakhogy végre egyedül vagyunk! Elepedtem már, egészen elepedtem. Hogy mi mindent forgatok magamban az éjszaka óta!

Finom, sápadt kezével haját simogatja s szomorúan mondja..

— Kedves barna fürteim... minden nap kevesebb van...

— Öreg úr vagyok, úgy-e... Mindig mondtam neked, Rózsa, hogy öreg urat akarsz s most megkaptad.

— Én vagyok az oka... — s komoly, szelíd szeme szemébe néz.

Olyan jó együtt lenni, Harronak annyi mondanivalója van s most mégis hallgatnak, elég, hogy egymás mellett lehetnek.

Azután Harro azt mondja:

— Ma lefestelek, megígértem a tanár úrnak, igaz, hogy később van, mint gondolta... de így is jó s a leveleken keresztül csodásan szűrődik a fény, a ruhád tökéletes, csak másik párnát hozok. Amellett folyton nézhetlek s nem kell nyugton maradnod.

— Ó, Harro, a nyugodtságomról gondoskodtak. Nagyon is nyugodt vagyok.

Harro kedveskedve simogatja... — Jobban vagy, Rózsa, egyre jobban.

De Rózsa hallgat... és Harro nem megy a festékeiért.

Aztán panaszkodni kezd: — Rózsa, parancsolj rám, hogy csináljak valamit. Egyre jövök, megyek, szétdobálom a holmimat s megint mindent abbahagyok. A gesztenyéssarkot, a fehér virágokkal, tökéletesen elrontottam, pedig hogy örültél neki. Most már nem is merek semmibe belefogni. Idegenkedem minden elkezdett munkámtól. Ha még a te képedet is elrontanám. Nem is merek hozzáfogni. Olyan nyugtalan vagyok, mintha a

Märt engem babonázott volna meg. Beszéltél már vele? A bánat és a miattad való aggódás úgy megzavarta szegény fejét, hogy mindenütt kísérteteket lát. A legborzalmasabb kísérteteket. Igazi szörnyeket. S csaknem elkaptam tőle. Az ilyen őrültség ragályos. Már én is kísérteteket láttam. Märt jobban van.

— Harro, Märt nagyon szép éneket talált a zsoltároskönyvében, amely megvigasztalta. Azt mondja, neki és nekünk írták az éneket. Ennyit még sohasem beszélt velem a Märt. Csak úgy ömlött belőle. Lehozta édesanyja zsoltároskönyvét — a magáé nagyon kopott számomra — és megmutatta...

— Hogy Märt költészettel foglalkozzék, sohse hittem volna! Märt és vers! Már az olvasás nagy kínnal ment neki. Ha katonakorában olvasnia kellett, az egész század nevetett. Ezek voltak a legborzasztóbb órái. Szegény... Ha az embert kinevetik, az fáj. Ezt jól megjegyeztem. Hadd olvassam én is a remekművet, mely Märtnek olyan jót tett.

— Azt mondja, minden benne van Thorsteinről. A borzasztó éjszakáról és reggelről. S az is benne van, hogy az embernek nem kell felakasztani magát... én nem találtam benne. Az a fő, hogy Märt megtalálta... Olyan kedves, vigasztaló ének. Mintha az édesanyja ringatná el az embert. Vándordal. S az ember látja a szép célt. S érezzük a szegény német világot, melyben írták. Leégett falvakat, beomlott templomokat, legázolt vetéseket, szegényes szobában gunnyasztó árvákat és özvegyeket.

Harro a szépen formált száját nézi, mely olyan csodálatosan szép, ha beszél... Rosmarie eléje tartja a könyvet, Harro belenéz.

— Hogy lehet verseket így nyomtatni. Szégyen. Inkább te mondj belőle valamit. Legszívesebben tőled hallom.

— A honvágyról szól, Harro, a német nyomorúságból kivágyik az égi hazába...

Feléje visz a vágyam,
Onnan int szép remény,
Bejártam a világot
S úgy elfáradtam én.

Harro félbeszakítja:

— Igen, ezek az akkori fáradt emberek... Szegények. Én még nem fáradtam el a világon való járásbakelésbe. Amíg ilyen szép.

Rosmarie mosolyog s leteszi a könyvet: — Nem, kedves Harrom, te még nem vagy fáradt.

— Te sem, Rózsa.

— Nem, de sejtem, hogy lehetnék.

— Szomorú vagy, Rózsa? Lecsüggeszted szép selymes szirmaidat?

— Ó, még sokáig nem... Nagyon bátor vagyok... s minden órában újból bátor vagyok... Tudod, nehéz a küzdelem.

— Mindenki küzködik.

— Kedves, a szívemmel...

— Még mindig fáj?

— Johanna testvér azt mondja, hogy nagyon türelmetlen vagyok és sokat kívánok magamtól. Nem, ne nézz rám olyan szomorúan. Akkor holnap még több szürke hajszálat találok, melynek én vagyok az oka.

— Ó, már itt jön a sárkányok legszelídebbje: Johanna testvér, el kell tűnnöm színe elől?

— Nem, gróf úr! Csak a mézestejet hozom.

— Ó, testvér, — tréfál Harro, — mihez kezdünk maga nélkül?

— Őfenségének szüksége lesz valakire, gróf úr, ha én elmegyek.

— Minden idegen embertől irtózom, ha beteg vagyok. Johanna testvér ön olyan jó és kedves volt.

— De azt maga is belátja, hogy nem szaladgál két példányban a földön, — mondja Harro. — S a főnökétől elbocsátani, lehetetlen.

A testvér kicsit elpirul. — Olyan régóta dolgozom ott... — S a finom, jóságos teremtés megint megy.

— Rosmarie, ez már félszabadság! S úgy örülök neki. Nem tudod, mit jelent egy férfinak az én koromban, ha hirtelen az egész megszokott világ megváltozik körülötte. Hirtelen. Minden más távlatot kap. Végtelen távlatot. S olyan tanácstalan vagyok. Ha a bibliába nézek, csak az öreg Jehovát, a zsidóistent találom vagy a protestáns templomi Isteneket.

— Harro nem beszélnél az alapítványi lelkész úrral? Ő megértene.

— Édes, balga Rózsám. Mit segíthet az emberen a legjobb pap is? Ezt egyedül kell elintézni önmagunkkal. S vissza sem térhetek többé régi életembe. Annak minden ablaka betörött s keresztül-kasul járja a vihar. Nem lakhatom benne. Előbb azt hittem, hogy mindenben meg kell változnom... de most már kezdek észretérni. Ha már Isten teremtménye vagyok...

— Isten gondolata, Harro...

— Ó, Rózsa, hogy mondod ezt. Lásd, benned éppen az van meg, ami a papokból hiányzik, akik mindent olyan biztosan tudnak, úgy belelátnak Isten terveibe s mindenütt ott voltak. S azután az érthetetlen, ami mindig olyan borzalmas volt nekem. Hogy Isten az egyetlen ártatlanon áll bosszút.

— Én nem is szertném reáhárítani bűneimet. Nekem is borzasztó, ha azt hallom. Tudod, hogy nagyon szeretem Őt! Senkit a világon úgy nem szerettek, mint Őt, mondta az alapítványi lelkész úr. És senkit sem kell minden nemzedéknek úgy újra fölfedezni, mint Őt.

— Mindig nagyon sajnáltam a magános zsidót a zűrzavaros régi Zsidóországban. Hogy tapogatóznak körülötte és nem értik meg. És borzalmas vége... Melyből minden aranyozáson és stilizáláson is hozzánk hallatszik a kiáltás — a szó, mellyel zöld könyved végződik, Rosmarie. — Hogy van az ott írva! Őrült lehetett, mikor írta... Betűi táncolnak, tántorognak. Utoljára már csak vad vonalak. És ez a vég. Szegény ősanyám! Sötétségben, kétségbeesésben pusztul el a szív.

— Harro, talán Őt követte. Az Ő útját járta. S az sem végződött sötétségben és kétségbeesésben. Harro, meg kell tanulnod Őt szeretni, akkor nem leszel egyedül a világban...

— Honnan tudod, hogy olyan borzasztóan árvának érzem magam? De te is elrejtőztél előlem, Rózsa. A lelked legbelsejét nem mutattad meg soha.

— Nem tehettem, Harro...

— Miért?

— Tudod, Harro, a kék emberke! De nem mondhatod, hogy sohasem próbáltam veled ezekről a dolgokról beszélni. Csak nem szívesen kezdtem és félénk is vagyok. S te mindig azt mondtad: álomrózsa. S nem akarod, hogy még jobban holdfénnyé váljak. És nem szentet vettél feleségül. Kedves Harrom azt hiszem, egészen

jót tett nekem. S ha vitatkozni kezdtem veled, két perc alatt úgy legyőztél, hogy többé szót sem tudtam szólani. Kicsit mindig ostoba voltam. És néha nagyon fájt, hogy olyan ostoba vagyok. De aztán megtaláltam a zöld füzetben azt, ami megvigasztalt: „Mit ér a világ minden tudása és bölcsesége, ha nincsen a szívemben szeretet." — Boldog voltam... Mert ha az agyam szűk is, a szívem tágas lehet és tömérdek gyertyát gyujthatok benne... Egész karácsonyfára valót... S ha eljön a tél s künn sötét van s alig, alig süt a nap, majd világítanak a gyertyáim! Arra nem gondoltam, hogy ilyen hamar szükségünk lesz rá... S most már nincs is szükség az én gyertyáimra. Kezedben tartod az aranyos szalagot. Még vakít...

Johanna testvér jön Märttel. Märt arca ragyog, tiszta kötény van rajta s látszik, hogy éppen most kefélte meg a haját.

— Fenség...

— Tudom, Johanna testvér, be kell mennem.

— Fenségednek tolószék kellene.

— Hogyisne, — bosszankodik Harro, — erre a pár napra még!

Beviszik s Harro megkérdi: — Ugy-e, hogy ez sokkal kíméletesebb, mint a tologatás volna?

— Hogyne, — mondja Rosmarie mosolygó szájjal, ragyogó szemmel. Még szebb lett, gondolja Harro. A tanár majd el sem hiszi, ha látja.

Märt boldogan megy ki, mert úrnője rámosolygott, Harronak is ki kell menni. Johanna testvér kívánja. No, nemsokára véget ér az uralma, addig még türelmes lehet.

Átmegy a műterembe és fölfeszíti vásznát.

Johanna testvér szó nélkül fekteti le Rosmariet, kinyitja az ablakot, azután örökös horgolásával melléje telepszik.

— Szólhatna már valamit, Johanna testvér, — mondja Rosmarie hoszú idő mulva.

— Azt hiszem, éppen eleget beszélt ma már fenséged. És izgatta magát.

— Nézze az érverésemet, nem sokkal jobb?

— Ha százhusz jobb, mint hetven! Fenségednek meg kell tanulni, fegyelmezni magát...

— Johanna testvér, nem tudja, mit mond... Fegyel-

mezni magam... Hát ha nem szabad élnem, az is élet?... Mindig a szívemet figyelni s hozzá alkalmazkodni. Nemcsak magamért vagyok a világon...

— Ha a gróf úr tudná, hogy fenséged most mit szenved, fájna neki.

— De nem tudja. Úgy örült, hogy megint pirosabb az ajkam... és jobb színben vagyok.

Johanna testvér jeges borogatásokat csinál... nyoma sincs már rajta a neheztelésnek... csupa segíteniakarás és részvét.

— Johanna testvér — nyög Rosmarie, — a szívem a legnagyobb ellenségem. Minden percemet nehéz küzdelemmel kell megvásárolnom tőle.

Johanna testvér vigasztalni próbálja. A forró kezet kezébe veszi s gyöngéden simogatja. — Olvassak valamit?

— Nem, Johanna testvér. Ma nagy szavakkal dobálóztam s a nagy szavak most viszatérnek s rámbámulnak... És néznem kell szép életemet, erdei házamat, nyári rétemet és világos tölgyeimet... Hogy hogyan tűnnek el lassanként előlem... és még sírnom sem szabad. A szívem nem tűri.

Rosmarie mozdulatlanul fekszik és szemére bocsátja az aranybarna függönyt.

VISZONTLÁTÁS.

Leszállt az alkonyat s rövid, magános étkezése után Harro még a műteremben tesz-vesz. Egyszercsak erélyes lépéseket hall, kitárul az ajtó s bejön rajta, esernyővel és utazótáskával Ulrike néni.

— No, még köszönni sem tudsz, öcsémuram?

— Úgy meg vagyok lepve, néném, léghajón jöttél?...

— Kupferbergből, gyalog, — s Ulrike néni Harro vázlataira teszi esernyőjét.

— De hát miért, édes néném? A lovaink semmit sem mozognak s te gyalogolsz! Sürgönyözhettél volna.

— Ha nekem így tetszett! Azért jöttem, hogy utánanézzek, öcsémuram. A leveleid nem elégítettek ki.

— Ulrike néném, ugyan mi jót írhatnék? De jöjj hát föl. Igaz, hogy a szobátokban Heinz lakik, a nyugati szobában szegény maláriásbetegünk fekszik, de ha megelégszel északkal...

— Eszembe sincs. Delet akarok. Lépcsőt nem mászom. A Rózsánál akarok lenni.

— Kedves néném, ott a testvér alszik.

— Azt írtad, hogy elmegy.

— Megy, de akkor ápolónőt kell fogadnunk.

— Itt van, — mondja Ulrike néni s az esernyőre mutat. Ezzel azt akarja jelezni, hogy átveszi a Thorstein-ház vezetését.

— Nagyon kedves vagy, Ulrike néném, de a hölgyeid?

— Átadtam őket Marganak. Nem fog rendet tartani köztük. Nagyon lágyszívű. Befolyásolják. Zürzavar lesz. Tudom...

Minden mondat kalapácsütés, mely elhatározásának szögét mélyebbre veri.

— Harro, megsajnáltalak.

Ulrike néni hangosan fújja az orrát.

— Nem használ semmit... Mind a hét üdvösségből kijutott neked. Most majd mind a hét fájdalmon keresztül kell vergődnöd. Mindent meg kell fizetni, Harro. Még mindig van fölösleged.

— Van, — mondja Harro különös, lágy hangon. — Még mindig fölöslegem van.

Ulrike föláll, átöleli öccsét és megcsókolja a homlokát. Ezt még sohasem tette... Harro a meglepetéstől megnémulva néz rá. Ulrike arca piros, remegő mosollyal ül le. Azután azt mondja:

— Nehogy azt hidd, hogy Rózsád fél tőlem. De nem tudnám elviselni, hogy az apróhirdetésekben keressetek ápolónőt, azután valami Istentől elrugaszkodott nőszemély kerüljön ide. Rózsát ismerem, azzal mindent tehetne, nem védekezik.

— Nem, Ulrike néni, még nem ismered a Rózsát.

Ulrike néni ránéz... fehéredő hajára... keskeny arcára... s szemében az ismeretlen lágyságot nézi.

Fejét rázza: — A fickó, Harro?

Harro összerezzen... — Ó, jobb nem tudni...

— És a Rózsa?

— Csak akkor nyugszik meg, ha azt mondjuk neki, hogy sohasem lehet kideríteni, ki volt. — De jöjj hát, néném. A hosszú út után.

— Hoho, ne gondold, hogy olyan ápolónőt kapsz, akinek már nincs elég ereje!

— Akkor hát engedd, hogy megöleljelek. Vissza kell adnom az előbbi csókodat.

— Harro, kedves voltál az előbb, életedben sem voltál ilyen kedves, úgy látszik, télikörte vagy. Csak akkor érnek meg, ha belepi őket a dér. Hogy most, mikor azt várom, hogy öklelj, mint egy vad szarvas... Harro, tudom, milyen sebet kaptál — belátod, hogy mégis kell még tartalékodnak lenni? Harro, csak most lettél egész ember, eddig csak hatalmas, dacos gyerek voltál. Sohasem kapok többé a hajadba. Nem merek.

— Ne igérj túlsokat, néném. Reméljük, hogy megint megteszed. Reméljük, hogy megint megtaláljuk önmagunkat... Uli néni, az övemhez dolmányt is csináltattam!

— Áldásommal viselheted, ha megint kedved lesz hozzá.

— Uli néni, a doktor megigérte, hogy Rózsa meggyógyul: micsoda dolmányokban látsz majd akkor!

— Olyan lesz, mint volt?

Harro elfordul. Ezt nem igérheti. — Csak megtarthassam... Nem engedjük elvenni a boldogságunkat. Rosmarie is mondja. Uli néni, nem, te még nem ismered a Rózsát... Hogy milyen szép... Soha sincs egyetlen panaszszava sem... És hogy tud vigasztalni. Egymásután szedi elő a kincseit, titkait és megmutatja . . . Hogy már elfog az ostoba félelem, talán igen is szép nekünk. Pedig hogy gyűlöltem ezt a félelmet másoknál. De hát a nagy ijedtség nem múlik el nyom nélkül...

— Láthatom a Rózsát?

— Tárgyalj Johanna testvérrel. Nem megy könnyen. Megtanultam előszobázni. Amit sohasem hittem volna magamról. Ez a kis, sápadt nőszemély nagyon erélyes tud lenni.

— Vigasztalódj, Harro, — mondja Ulrike néni, mikor végigmennek a télikerten — ha már felesleges a zsarnok, kidobjuk.Rámbízhatod a dolgot.

Félóra mulva Ulrike néni Rosmarie sápadt arca felé hajlik s gyöngéden megcsókolja. — Szegény Harrom... — gondolja —, a többi fájdalmad, az sem marad el...

— — — — — — — — — — — — — — —

Másnap reggel sápadt, beesettképű Alfréd tántorog be a műterembe.

— Ne ijedjen meg, Harro, szabadonbocsátottak. Már nem vagyok bacillusfészek. S most jöttem, hogy megköszönjem a jóságát. — Alfréd leül és sírvafakad.

— Ó, Harro, mit állottam ki! Minden reggel az üvöltő nyomorúság és az ápolónőmbe beleszerettem s feleségül is vettem volna, ha...

— Klára nővér kikosarazta?

— Ó, csak képzelődés volt, de valami vigasztalás csak kell az embernek, nem élhet meg zabdarából és erkölcsi rohamokból. Az összetétel nem tesz jót nekem. S most köszönöm Harro és elmegyek.

— Hogyisne. Ilyen csontvázakat nem engedek el. Előbb majd fölhizlaljuk és megjavítjuk. Eszik zabdarát s az erkölcsi rohamokat elhalasztja későbbre. A kettő együtt sok volna magának. Ulrike néném megérkezett. Majd rábízom. Legyen nyugodt, jó kezekben lesz nála, az erkölcsi alapot illetőleg is... Igen, fiam, nézze csak meg jövendő nevelőanyját... éppen most megy át az udvaron s amit a fülénél fogva vezet, az egy kis Thorsteiner, aki nagyon szereti az éretlen epret.

— Nagyon erélyes hölgy lehet a nénje... De félek, nem fogadhatom el, Harro. Anélkül is...

— Ne kényeskedjék, Alfréd. Tudom, hogy szívesebben esne most is a feleségem karjába, mint a néném ébe... Hová akarna menni? Brauneckbe?

— Isten mentsen! — kiáltja Alfréd olyan rémülten, hogy Harro bámulva nézi. — Soha többé... Nem bírnám ki. Brauneckben kísértet jár. Háromszor cseréltem hálószobát. A folyosókon sóhajtoznak, a lépcső nyikorog, mintha láthatatlan lépések mozgatnák. Egyszer tíz embert számoltam meg a hercegnők folyosóján. S ne gondolja, hogy fülemre húztam a takarót és meglapultam! Hamar villanyt gyujtottam és kisiettem... semmit sem találtam. Csak a képek hunyorgattak. Alig, hogy bementem, megint megindultak. Könnyű léptek, súlyos léptek.

— Ohó, bizonyára már akkor is láza volt.

— Nem. Sóhajtoztak s ide-odamentek.

— Hát szép tőlük, hogy így résztvesznek bánatunkban. Brauneck utolsó gyermeke a Rózsa. És nem gyógyul meg olyan hamar, mint hittük. Néném megmagyarázta.

Alfréd feje lekonyul...

Ulrike néni átveszi Alfréd kezelését és mindent megtesz az erkölcsi nevelés érdekében is. S Alfréd mégsem szökik meg. Nagyon is sokat töprengett betegsége alatt s most alázatosan engedelmeskedik Ulrike néni esernyőjének.

Rosmariet még nem látta, nem is akarja. Olyan csodaszép május volt, milyen lehet most, a zivatar, jégeső után. Egyelőre a kis Heinznél végez igen hasznos munkát. Mert nem engedi annyira zsarnokoskodni, mint Babette, ami a kis lurkónak nagyon jót tesz.

Ulrike néni mindazt megtanulta Johanna testvértől, amit kellett. Rosmarie cseppet sem fél Ulrike szigorúságától és ünnepélyes alakjától. Ha Uli néni a Rózsára néz, acélos tekintete ellágyul... valami félénk melegség ragyog föl benne, karcsú, csontos keze olyan gyöngéd és puha s olyan jól lehet nyugodt, sötét alakja mellett pihenni.

S az udvari tanácsos úr most is egyre csak nyugalmat rendel. Ugyanazt, amit odaát a hercegnének. De amilyen különböző a két asszony, olyan különböző a nyugalmuk is. Rosmarie úgy fekszik a sok szeretet között, mint egy aranyos lugasban. Mindenki versenyez, hogy ki tehet néki valami szolgálatot.

A herceg mindennap kitalál valamit, hogy örömet szerezzen neki. Valamennyi szép virágot eléje hordja, ami csak a környéken nyílik. Karcsú lova megáll a falusi kertek mellett s elkéri a legszebb virágokat. Pénzt egyik kerttulajdonos sem fogad el érte. Mindenki tudja, hogy a lányának viszi. Még az is, aki a „Vorwärts"-t olvassa, kifosztja felesége kertjét, hogy a legszebb szegfűket a hercegnőnek küldje.

Kis Heinz is megbarátkozik a mamával. S miután észreveszi, hogy a lármázó, toporzékoló, rossz fiúkat nem tűrik meg a mama szobájában s utána mindenkitől csak szemrehányást kap, igyekszik megjavulni, ami nagyon jó hatással van rá.

Rosmarienak talán terhére is volnának túlságos szeretetükkel, de egyre jobban bebizonyosodik, hogy jobb, ha pontosan betartják az udvari tanácsos úr rendeleteit. Így hát mindennap órákig fekszik egyedül, vagy a kertben, melyben fehér-piroscsíkos sátrat állítottak föl, vagy hálószobájában, a pamlagon, míg Ulrike néni a mellékszobában ül.

Rosmarienak van ideje, hogy gondolatait szárnyukra bocsássa s elnézze, hogyan repülnek. Olvasnia nem szabad. Nyugalom, mindig csak nyugalom.

Rosmarie nagyon gyorsan él pihenőóráiban, akkorát halad egyik napról a másikra, mint különben évek alatt sem. Mellette a szeretet-hozta virágok illatoznak, minden olyan szép, békés. A nyári szél játszik a lombbal és színes, sokféle foltot rajzol a földre. Pillangók szállanak, egyik-másik a gyűrűje kövére telepszik s elnézheti aranyos, ezüstös szárnyukat. Az erdő sohasem csöndes. Itt a magasban mindig suttognak a fák. A felhők egyre vándorolnak, este aranyszínt öltenek s megint odavan egy nap. A rövid nyárból, a szép, gazdag életből, a kék, földi levegőből és szeretett emberek közellétéből.

Rosmarie este mindig szomorú. Azt mondják, fáradt. Fáradt, a pihenéstől? Rosmarie egyedül vívja meg nagy harcát. Senki sem látja hangtalan könyeit.

Azt mondta, szeretne egyszer a lelkész úrral beszélni. De a családi tanács három napi tanácskozás után úgy határozott, hogy ez nagyon fölizgathatná.

Rosmarie kicsit mosolyogva hallgatja meg a határozatot. Ez a mosoly szeget üt Uli néni fejébe. Talán nem is vágyik már rá. De hát tudjuk mi, hogy a Rózsa mit gondol magában? Sohasem kérdez, mindent eltűr, semmi ellen sem védekezik.

Rosmarie azt gondolja: csupa szeretetből milyen kegyetlenek! Kérnek, hogy végre kívánjak valamit s mikor megteszem, csupa szeretetből megtagadják. S ha ragaszkodnék hozzá, búsúlnának, hogy titokban bánkódom s megint elfogná őket a nagy nyugtalanság. Az embernek egyedül kell megharcolni a nagy harcot. Tán alapjában nem is tudhat senki segíteni a másikon s a lélek mindig egyedül van.

ÁLDOZAT.

Brauneckben is legfőbb alapelv a nyugalom. A hercegnét is virágok veszik körül, neki is teljesítik minden lehető kívánságát, de mindez nem sokat ér. A negyedóra alatt, mit a herceg naponként nála tölt, csak keserű panaszszót hall. A hercegnének annyi a panasza. Gyűlöl mindent és mindenkit, a tanácsost, az

ápolónőit, a braunecki szelet, a braunecki napsugarat. A herceg tudja, hogy őt is gyűlöli.

Egyszer aztán azzal a kívánsággal áll elő, hogy hívjanak hozzá új orvost. Rosmariehoz is elhivatták az első orvosokat. Az udvari tanácsos elmaradt ember, majd meglátják, hogy más orvos más gyógymódot rendel.

A herceg örül a kívánságnak, elsőrendű specialistát hivat s a hercegnő nagy diadalára, az csakugyan megengedi, hogy naponta kikocsizzon — az autóról nem tud — vagy sétáljon egyet.

A herceg két napig egyetlen panaszszót sem hall. A hercegné autóutat tett s utána friss, jókedvű.

Míg harmadnap a herceg névtelen levelet kap, melyben Isten átkával és büntetésével fenyegetik, ha abba nem hagyja őrületes száguldozásait. A levélíró azt hiszi, hogy ő maga ült az autóban. A herceg megfigyelteti az autót s megkapja a jelentést, hogy nagyobb sebességgel már nem is roboghatnának. Sürgönyöz a specialistának, aki természetesen azonnal letiltja az autózást.

A hercegné olyan dührohamot kap, hogy a herceg aznap egészen összetörve érkezik Thorsteinbe. Most már csak a séták maradnak. De a két ápolónő hamar kiköl, s kijelentik, hogy nem távgyaloglásra szerződtették őket. Alig tudják maradásra bírni a két derék lányt.

Pár napig a Krüger, egy fiatal vadász kíséri a hercegnét, de aztán megrándítja a lábát s bár az orvos semmit sem talál rajta, azt állítja, hogy nem tud rálépni.

Most a kisebbik Bergmann kerül sorra, az asztali komornyik fia. Az kétszeri kíséret után leissza magát, földhöz vágja a tanácsos úr előtt a kalapját, s kijelenti, hogy Braunecket vigye el az ördög. Ilyen emberre nem bízhatják a hercegnét, büntetésből elhelyezik.

De hát nem kísérhetné a hercegnét az Alfréd? Más, fontosabb dolga úgysincsen!

Alfréd nem mondhat nemet. Rövid, hideg üdvözlés után kocsiba ülnek, inas jön velük, aki majd a gyeplőt tartja, míg sétálnak.

Ezt a sétát el nem felejti Alfréd soha! Ide-oda mennek, utakon, melyeket csak a hercegné ismer. Végre

egy rétre érnek. Alfréd körülnéz, ott a nagy fenyő, itt a tölgyes, megáll:

— Charlotte, itt nem megyek keresztül.

A hercegné nem is hallja, továbbmegy s Alfrédnak vele kell menni, akár akar, akár nem.

Megint utak zürzavara. S megint előttük a rét, fehér rúd mered ki belőle egy helyen.

— Charlotte, — mondja Alfréd egy ágba kapaszkodva, — azt hiszed, van a világnak olyan hatalma, mely mégegyszer erre az átkozott rétre vigyen? Azonnal hazajössz velem.

— Nem megyek. Ó, testvérkém, ma még többször is erre jössz velem. Keress megint nefelejtseket, talán akad még néhány.

— Rettenetes vagy... Jöjj haza.

— Nem mehetek, bátyácskám. Azt hiszed, nem szeretnék magam is? De mégegyszer keresztül kell mennem. Akkor mára földbe tapostam.

— Charlotte, — sikolt Alfréd, — mit tapostál a földbe?

— Ó, ne tégy úgy, mintha nem tudnád. Tudod, hogy nem víz folyik az ereimben, mint a brauneckieknek.

Alfréd kezébe temeti arcát. — Ó Istenem, Istenem, Charlotte, mit tettél!

— Hallgass! Nem tudod, hogy volt. Mindig erre kell járnom. Megmondhatod a Thorsteinernek, ő sem gyógyíthatja meg. Nagyon is jól célozok.

— Itt álltál és vártál? Te... te...

— Nem, nem tudtam, hogy erre jöttök. Honnan tudtam volna? De itt akartam lőni, hogy hallja és bosszankodjék. Az öreg Christiánt otthagytam és erre jöttem. Megijesztettétek a bakot... Láttam előttetek. Nézd, így... Itt álltam, nem odaát, ahogy az urak gondolják. Miért tartotta a karját olyan magasra? Az őzet akartam lelőni. Akkor jöttél te, mikor az ujjam a ravaszon volt már. Miért pártoltál te is hozzá? Amit szerettem és ami az enyém volt, minden hozzá került. Te voltál az utolsó. Övé a gyűrűm, Brauneck, a fiatalságom. A vér a fejembe szökött. Aztán ott feküdt. Elfutottam, de a képet mindig látom. Mindig magasra tartja karját a virágokkal. S a réten kell járnom, különben megbolondulok. Láttam az ágyában fekve, de nem emlékszem rá. Mindig úgy látom, amint virágait

az alkonyi ég felé tartja... Nem ott áll... ott... Most elesett... Jöjj hamar, hamar, hogy észre ne vegyék...

Maga után húzza bátyját, a kocsihoz. Elrobognak Brauneck felé.

Otthon, mikor senki sem hallhatja őket, azt mondja a hercegné:

— Holnap is el kell jönnöd, hogy elkísérj a rétre! Mert te vagy az oka. Ha te nem lettél volna mellette, nem tettem volna meg.

— Akkor inkább még ma golyót röpítek a fejembe. S neked is azt tanácsolom.

— Én élni akarok. És nem árulhatsz el, mert akkor te sem maradhatsz többé Thorsteinben! Nem akarok mindig egyedül lenni! Holnap is el kell jönnöd, hallod? Úgyse mondod meg a Thorsteinernek!

És bemegy. — —

Alfréd visszamegy Thorsteinbe. A szobájában valamit zsebretesz, azután rövid levelet ír:

„Kedves Harro! Remélem, nem veszi zokon, hogy ennyi jóság és kedvesség után ilyen udvariatlanul távozom. Kérem, hogy Thorstein úrnőjének ne mondják el távozásom módját. Nagyon szégyelem magam előtte. Ön maga is tudja, milyen keveset veszít a világ velem. Alfréd.

Ulrike néninek üdvözletemet, tekintse ezt is erkölcsi nevelése eredményének!“

A levelet holmija közé teszi s kiosont. Lent minden ajtó tárva van a meleg miatt, egy pillanatra látja Rosmariet. Olyan bájos... alig látszik rajta a szenvedés. Kisiet.

— Nem Alfréd az? — kérdi Rosmarie.

— De igen, — feleli Harro.

— Miért nem jön be? Mi baja van?

Ulrike néni kimegy s még a kapuban utóléri.

— Megálljon, fiatal úr! Már harmadszor dörög, nem szabad megáznia, cukorbabám!

— Engedjen, Ulrike néni, — hirtelen lehajlik és megcsókolja a kezét. — Csak a postára megyek.

Ulrike néni még mindig fogja a kabátját s most egyik kezével hirtelen kirántja zsebéből a revolvert. — Hohó! Lőni akar! hogy megijessze a gyermeket! Mert még nem lövöldöztek eleget!

— Engedjen, grófnő, — könyörög Alfréd, — nem mehetek többé vissza.

De Ulrike néni úgy tesz, mintha átölelné s közben vasmarokkal fogja.

— Jöjjön szépszerével, cukorbabám, vagy hívjam Harrot s fölizgassuk a Rózsát?

— Megyek, grófnő, megyek.

Ulrike néni fölmegy foglyával annak szobájába. Ott bezárja az ajtót s a fegyvert kidobja az ablakon.

— Úgy, fiatal úr, köszönje meg az életmentést.

A sápadt Alfréd tehetetlen haraggal mondja: — Engedjen hát, nem maradhatok ez alatt a födél alatt!

— Hohó és miért nem?

— Ha tudná grófnő, maga hozná föl a revolvert és nyomná a kezembe.

— Úgy. Akkor hát gyónja meg szépen, hogy mit csinált.

— Nem tehetem. Meg vagyok átkozva. Meg vagyok átkozva, — s ide-oda szaladgál a szobában.

Ulrike néni szeme olyan, mint az acél. Keményen megfogja a vállát: — Inkább gyónjon. Egyedül úgysem bír a dologgal, ami a szívét nyomja. Nem hagyhatom cserben. A gyermek küldött magáért és be kell neki számolnom. Azután is ráér agyonlőni magát.

— Azt hiszi, grófnő, hogy szívesen halok meg? De nincs más választásom.

— Alfréd, eleinte nagyon könnyelmű fickónak tartottam, de úgy láttam, mintha már észretért volna. S a gyermek is bízik magában!

Alfréd térdreborul, átkulcsolja az öreg hölgy térdét.

— Ó, grófnő, grófnő! Milyen jó szavak! S bennem a pokol, a pokol! Nem élhetek tovább.

— Alfréd azonnal gyónjék meg. Nem várathatom ilyen sokáig a gyermeket, agyonizgatja magát.

— Meg vagyok átkozva. A rétre kell mennem, a rétre, ahol a fehér rúd áll. Holnap megint értem jönnek. Mint ma. Én vagyok az oka, hogy szenved... a grófné, a jó asszony! A Rózsa... Én!

— Alfréd, megőrült?

— Bár volnék őrült. Meg is őrülök... nem bírom el.

S Ulrike néni ölébe rejti arcát. Az öreg hölgy átkarolja.

— Alfréd térjen magához, — s megsímogatja selymes haját, mely betegsége alatt megnőtt.

A fiatalember fölemeli könnyázott arcát: — Szívem vérét adnám a thorsteiniekért. Boldog volnék, ha Märttel dolgozhatnék itt. Grófnő, a testvérem együtt látott minket... a fegyvert kezében tartotta. Egy pillanat, grófnő! Mikor engem meglátott! Sohasem mondtam meg neki, hova megyek.

Ulrike szeme egészen fekete. — A hercegné, — mondja akadozva.

Alfréd tántorogva áll föl... — Úgy és most engedjen ki.

Ulrike furcsa kézmozdulatot tesz, mintha valakit meg akarna fogni, azután mozdulatlanul ül, mintha megkövült volna.

Kopognak. Harro az. — Ulrike néni, mi van Alfréddal? Rózsa aggódik. Már százhúsz az érverése.

Ulrike vasakarattal szedi össze magát. — Harro, bolondságot csinált s most láza van. Éppen most fektetem le.

Harro dörmögve megy le.

— Alfréd, hallotta mit kell tennie. Azonnal lefekszik. Nem kell még növelni a bajt. Mégegyszer följövök.

— Grófnő, úgy-e, hallgat!

— Azt hiszi, ki tudnám mondani? Szegény Harrom. — S Ulrike néni lemegy.

Rosmariet ágybafektették, Harro nagyon haragosan köszön és kimegy. Alfrédra haragszik.

Ulrike néni ott ül Rosmarie ágya mellett. Rosmarie szelíd szeme kutatva, szomorúan néz rá, hogy Ulrike szíve beléremeg.

— Hogy sajnálom Alfrédet! Mondd meg neki, hogy maradjon itt, én kéretem. Senkije sincs rajtunk kívül. És ne hagyja el a testvérét.

Ulrike homlokon csókolja, tekintetük egymásbamélyed.

— Szegény Harrom! Hallgatnod kell, néném, nem bírná el. És apám! Neki sohasem szabad megtudni! Megölné. És meg kell szabadítani tőle. Egyre ezen törőm a fejem, senkivel sem beszélhettem a dologról. A lelkész úr talán tudott volna tanácsot adni. Neki nem szabad elárulni, amit az emberek meggyónnak neki. De nem engedtétek.

Ulrike remegő térddel ül le. — Te tudtad, Rózsa, te?

— Az első pillanattól kezdve... Láttam, mikor lőtt. A gyémántja villogott. Előbb azt hittem, hogy nem talált el, mert csak a durranást hallottam. Azután nem tudtam lépni s aztán semmit sem tudok... S azért féltem, hogy a csendőrök kiderítik és szegény apám! Szegény apám! Megértesz Uli néném. De mégsem szabad engedni, hogy egyedül járjon és autózzék!

— Akkor hát vagy édesapádnak vagy Harronak el kell mondani a dolgot, Alfréd nem bír vele egyedül.

— Mi történt ma Alfréddal?

— Kicipelte a rétre s azt kívánja, hogy holnap is odamenjen vele. Szegény fickó, keményen bűnhődik minden vétkéért. S a bűnös büntetését is Istenre bízhatjuk. Azt mondja, nem előre megfontolt szándékkal tette, csak hirtelen haragjában.

— Ha mondja, akkor úgy is van. S lám, nekem is bűnhődnöm kell. Itt a gyűrűm. Kényszerítenem kellett volna apát, hogy adja vissza neki. Ó, Ulrike, szegény Harrom! Nem tudunk valamit kitalálni, hogy megkíméljük?

— Apádnak van Svájcban egy kis nyaralója. Ha Alfréd odamenne a hercegnével!

— Ó, menj föl hozzá, Ulrike. Mondd meg neki, könyörgöm, tegye meg. Nem tudnám elviselni, hogy megmondjuk Harronak.

— Ezzel vezekelhet a fiú. Túlságos bűnhődés is számára. Marga majd fölválthatja. De mért ne jusson neki is nehéz feladat. Hátha nem is tart soká.

Ulrike fölmegy s Alfréd ágyára ül. Előadja kérésüket. Alfréd szeme tágramered a rémülettől...

— Nem tehetem, grófnő. Ha látta volna a testvéremet — vele élni — egy asztalnál ülni vele. — Börtönőr legyek! És a saját testvéremé!

Ulrike föláll: — Akkor hát a gyermeknek kell dönteni, hogy kit akar ma szívenszúrni. Elég nehéz...

— Várjon grófnő. Néki teszek szolgálatot vele? Éppen azt akartam mondani, hogy a pokolba is elmennék érette. Mondja meg ön maga, hogy nem pokoli életem lesz-e.

— Nem tart örökké...

— De tudom, mi volt ma ez a pár óra...

— Alfréd, az élet alkalmat ad magának, hogy

azokért, akiket szeret, valami egészen nagy dolgot tehessen. Amit senkise tételezne föl magáról. Elhiszem, hogy szívesebben szedne rózsákat a kedves asszonynak s játszana a kis Heinzzel. De ha megpróbálná! Legalább pár hétig, míg valamit kitalálunk. Istenem, csak nem lehet ilyen terhet sokáig hordozni.

— Menjen, grófnő és mondja meg az úrnőnek, hogy rendelkezzék velem...

Ulrike néni a vállára üt. Lovaggá ütés!

Azután lemegy s átsegíti Rózsát a keserves, fájdalmas éjszakán.

Alfrédnak sikerül rávenni testvérét az utazásra. Igaz, csak akkor, mikor a Thorsteinerrel fenyegeti meg. A herceg nagyon örül a dolognak. Csak Harro boszszankodik.

— Nem lustálkodott még eleget, Alfréd? Rábízhatná az ápolást az asszonyokra. Inkább segítene itt nekem deszkákat alapozni.

Szegény Alfrédnak még ezt is el kell viselni.

De egy jó óra még jut neki. Bemehet Rosmariehoz, egészen egyedül s leülhet melléje. És Rosmarie olyan megható hálával néz rá, hogy a szíve beléremeg.

Azt mondja: — Köszönöm, hogy most már nyugodt lehetek. Egyre aggódtam, hogy mama valami vigyázatlanságot követ el. S ha egyszer majd végig tudja hallgatni, ha rólam beszélnek, mondja meg neki, belátom, hogy vétettem ellene. Jóvá nem tehetem. Soha, semmit sem lehet jóvátenni. Évek óta olyan boldog vagyok már s mamát a hidegben hagytam ülni, egyedül. Nem bántottam, de nem is akadályoztam meg, amiről pedig tudtam, hogy fáj neki. Azt is mondja meg, hogy mindennap gondolok rá s nagyon fáj, hogy úgy szétrombolta az életét. S kérem, Alfréd, legyen türelmes hozzá és szeresse!

— Igazán nem tudom, honnan venném az iránta való szeretetet. Azt csak olyan angyalok tudják, mint ön.

— Kérdezze meg a testvérét, hogy angyal vagyok-e.

— Ó, ő mindent kiforgat.

— Igaz, de higyje meg, nem egészen ok nélkül gyűlölt. Egyszer igazságtalan volt hozzám, azt most is mondom. De különben sok szégyelnivalóm van.

— Szégyelnivalója? Azt hittem, azt fogja mondani,

hogyha Charlotte egyszer majd megbánja bűnét, megbocsát neki.

Rosmarie elpirul: — Ó, Alfréd, ne mondjon ilyen nagy szavakat. Megbocsátani. Ezt az isteni szót hogy is merjük használni. És próbálja — szeretni, Alfréd. Csak egy kicsit! Megteszi?

Kezét nyujtja, Alfréd föléje hajlik, hogy megcsókolja, de Rosmarie lehúzza magához s megcsókolja az arcát.

— Köszönöm, Alfréd, nem is tudja, mit tesz nekem. S azt is tudom, mekkora áldozatot hoz.

Egy pillanatig szemébe néz, Alfréd szíve a torkában dobog, — azután azt mondja:

— Cousine, még embert nevel belőlem.

Azután Ulrike nénitől búcsúzik, aki a terrasszon várja:

— Grófnő, megyek... A kígyófészekbe. Megigérte, hogy hat hét mulva elküldi Marga testvérét. Ha addig semmi nevezetes sem maradna belőlem, temessék el maradványaimat. S próbálja megmagyarázni öcsének, hogy magamfajta embertől elég szép dolog volt. Isten vele és ezer köszönet. Egyelőre nem az életmentésért, csak azért, hogy odavezetett, ahonnan benézhettem a menyországba.

— — — — — — — — — — — — — — —

Brauneckbe áldott nyugalom költözött. Mindenki föllélegzik.

— Igazi isteni béke, — súgja Berger kisasszony bizalmasának, Kramer tanítókisasszonynak. — Nem lehetett már őfensége mellett élni. Már régóta nem. S mióta beteg... Tudom, maga tud hallgatni. Emberkínzás volt. Azok ketten föntt szaladták le a lábukat, mi meg lent. S az emberek áldják az Istent, hogy a fekete szörnyeteg nem zúg végig az úton. A Krüger lába is egyszerre meggyógyult. Csak nem akart mögötte szaladgálni s a kis Bergmann sem itta le magát még soha. Az sem akarta kísérni. Az Adolf azt mondta, ha rákerül a sor, inkább fölmond. De hogy miért írtóznak úgy tőle, azt egyik sem árulja el. S ezen sokat gondolkozom, Karoline. S a futkosás és lépcsőropogás. Persze, a lányok előtt letagadom, különben egyik se maradna meg, — de az sincsen ok nélkül. Egy ilyen régi épületben mindig

hallani ilyesmit. Egyszer egy ablaktábla zörög, máskor valami régi kályhacső. Ha félnék, akkor nem lennék harminc esztendeje itt. De három nappal a rómairéti szerencsétlenség előtt magam sem kerestem zörgő ablaktáblát és kályhacsövet. A flatal úr három szobából vándorolt ki. Egyik meleg volt, másik hideg, a harmadiknak tudom is én mi baja volt. Az is hallotta. Az Úristen megáldott vele, hogy nem félek. Mintha csak a kastély számára születtem volna. Így aztán, mikor megint hallottam, kimentem az előszobába, s megálltam az oszlop mellett, a csigalépcső aljában. Mert onnan hallatszott. Három lépéssel előttem, lépések és megint csak lépések. Sohasem akart vége szakadni. Föl, le. S mintha valami terhet vittek volna. Látni nem láttam semmit. Valahol besütött a hold, nem volt sötét. S az udvaron a kutyák üvöltöttek. Az üvöltés még borzasztóbb volt, mint a lépések. Egyszercsak kigyúlt a lámpa, a herceg jött ki, teljesen felöltözve. Rámnézett, szerencsére tisztességesen föl voltam öltözve s azt kérdi: „Berger kisasszony, hallja a kutyákat?“ Nem is csodálkozik, hogy fönn vagyok. „Nem valami bátorságos a mai éjszaka, fenség.“ Megfogja a karomat s átmutat. A nagy teremben halvány fény dereng. A fehér függönyök leereszkednek, mindenféle árnyék rajzolódik rájuk. Emberek árnyéka, akik bent járnak. Nagyon gyorsan mentek s messze voltak az ablaktól, nem láthattuk, miféle emberek. De kicsik, nagyok, vékonyak, vastagok voltak. Sok, sok árny. Azután kialudt a fény. S a herceg elengedte a karomat. Tán nem is tudta, hogy egész idő alatt fogta. Azután azt mondta, de ezekkel a szavakkal: „Berger kisasszony, nagy szerencsétlenség készül.“

Azt feleltem: „Fenség, reméljük, hogy nem.“

Megrázta magát s bement a szobájába.

S nehogy valamit elmeséljen ebből, Karoline. Egyetlen szobalány sem maradna meg és kísértetek nincsenek. Azt már a megboldogult kántor úrnál tanultam. Valószínűleg a régi képek indultak el sétálni. S tegnapelőtt óta nyugalom van. Igazi Istenbékéje, Karoline!

— — — — — — — — — — — — — — —

Komor, sötét, felhős nap. A szél vadul rázza a rózsafákat s összezilálja Harro féltveőrzött liliomait. Közeledik a liliomok napja. A ház úrnője ma elő sem jött hálószobájából, csak pillanatokra láthatták.

Kis Heinz szokatlanul vad és pajkos, a leglármásabb játékokat találja ki, míg végre édesapja kénytelen jól elnadrágolni.

Harro sóhajtva jön le a lépcsőn, a néniszobában helyezte el a kis bűnöst. A lépcsőablaknál megáll. Sokszor áll itt mostanában, elnéz a vidék felett. Ma szürke az ég, a nyári pompába öltözött vidék sem szép látvány a fénytelen megvilágításban. A folyó sötéten kanyarog s a szél lesodorja a rózsák levelét. Felhők kavarognak a fáradt erdők felett.

Harro úgy érzi, mintha már esztendőket töltött volna így tétlenül az ablaknál, a gémek röptét bámulva.

A műteremben nem tud mihez kezdeni. Megkezdett képei mind idegenek lettek már, nem tudja befejezni őket. Ezek a tépett, komor felhők alatt vonuló gémek, komor, fénytelen csúcsok, ez jó kép volna. Kifejezné a hangulatát, nyugtalan vágyódását; a sötét szárnyak magukkal ragadnák a borus ég felé. Maga előtt látja a képet, komor szépségében, de nem mozdul, az órák szállnak, míg a gong ebédhez hívja. Egyedül étkezik Uli nénivel. Alfréd hiányzik.

Egyikük sem beszél. Ulrike néni nem szokott fölöslegesen fecsegni, az öreg hölgy vasból van, csak a gyermekhez lágy, gyöngéd, aki elkésett anyai örömökkel és fájdalmakkal ismertette meg. Csak a gyümölcs után szólal meg:

— Harro, pénzt kell adnod.

Ulrike néni vezeti a számadásokat, Rosmarie boldogan engedte át neki.

— Nincs... vedd elő Rosmarie barna könyvét s írja alá. Märt menjen át vele Brauneckbe.

— Hohó, hát így állunk? — — — Egészen Brauneckből élünk?

— Mit akarsz? — morog Harro, — mindent ráköltöttem a házra. Várhattam volna vele. S még van járandóságom innen is, onnan is.

— De minden reggel egész halom levél jön, amiket föl sem nyitsz, Harro. Ki tudja, mi van bennük.

— Meglehet.

Harro félretolja tányérját és szivarra gyujt.

— Harro, ha ott tartanék, ahol te, akkor nem ülnék ilyen nyugodtan s legalább a leveleimet fölbontanám.

— Rosmarie aranyhegyét is csak el kell fogyasztani.

— Harro, léha vagy... Hadd bontsam hát fel én a leveleidet, ha már te nem érsz rá a sok dologtól.

— Nézd hát át őket — mondja Harro bágyadtan —, és szólj, ha valami érdekeset találsz. És csak nem kívánod, hogy ebben az időben dolgozzam?

— Nem dolgozol akkor sem, ha süt a nap. Kifogás... itt. Egy hölgytől: Drága Harrom! tovább olvassam?

Rosmarie szobájában ülnek.

— Nézd meg az aláírást.

— Hans Friedriched.

— Add! — mondja Harro s elpirul.

Ulrike néni tovább olvassa a leveleket. Hirtelen fölkiált:

— Harro! Nézd, olvasd! Mit ajánlanak a Hársfahercegnő másolatáért!

Harro meg sem fordul, az ablaknál áll. — Kínálhat amit akar.

— Harro, nézd meg az összeget! Évekig megélhettek belőle... Harro! Kimerítesz... Hát egészen braunecki nyugdíjas akarsz lenni? — Ulrike néni elsütötte a legnagyobb ágyut. De Harro csak vállat von. Ulrike néni nem tudja, mit tegyen vele, átmegy hát „gyermekéhez".

A hálószobában minden ablak tárva, a szél néha föllebbenti a függönyöket, aztán megint fojtó a levegő. Rosmarie a chaiselongueján fekszik, mellette alacsony asztalkán mindenféle holmi. Ó-ezüst vázában csodaszép búzavirágbokréta.

— Nos, gyermekem? — De a gyermek csak fáradt, szomorú szemét emeli rá. Keskeny keze a feje alatt, keblén egyre reszket a csipkebodor.

— Harro mit csinál?

— Nincs valami jó hangulatban. S aláírásodat kéri. Ide. A Thorsteinerek megint szegények, mint a templom egere, úgylátszik, ez időnként megismétlődik náluk. Nem fáraszt nagyon?

Tintát, tollat ad oda neki.

Rosmarie félénken néz rá: — Igazán számolnom kell, Uli néni?

— Nem, báránykám, ha nem akarsz. Csak a nevedet, hogy továbbmehessen a hajó. Most zátonyra jutott.

Ulrike piros, a haja tövéig. — Ez a lusta Harro! Igen, ide.

Rosmarie aláírja, már ez is nagy munka neki, bár a néni tartja.

— Jól van?

— Hogyne, báránykám... olyan szépen írtad. Most megint mehet egy darabig. Persze, hogy Harronak nagyon jó-e, azt nem tudom.

— Mi nem jó Harronak? — kérdi aggódva.

— Ó, szivecském, az, hogy az ujját sem kell mozdítania és átlustálkodja a napot s te egy tollvonással megszerzed neki, amit neki kellene megszerezni.

Rosmarie kicsit elpirul, csak most értette meg.

— Nagyon fölösleges is volt, hogy Harro így rendezte, hogy minden az aláírásomra történjék. Hiszen az ő dolga. Ami az enyém, az az övé.

— A Thorsteinerek nem szoktak idegen tálakból jóllakni, csodálkozom, hogy Harro olyan hamar hozzászokott.

Rosmarie szeme könnyes lesz. — Ez nem idegen tál és szeretném Harrot látni, talán szomorú...

— De szívem, nem szabad így értened... nem, minden jól van így... persze, hogy nem idegen tál, csak régimódi néném régimódi szavajárása. Csak azt gondoltam, jó volna, ha Harro megint dolgoznék valamit. Még a leveleit sem olvassa el.

— Akkor nagyon, nagyon szomorú. Ó, hiszen nem is engeditek hozzám.

Az öreg hölgy kezébe veszi az átlátszó, kékeres finom kezet:

— Gyermekem, ha ez a kis kék kígyócska nem volna a nyakadon, mely úgy kopog ... Mondd meg magad! Ha beeresztem hozzád azt a hosszú embert, aki ma olyan, mint a kemény, bütykös fa, bizonyára mindenfélét csinálnál, ami megártana... a zivatart is érzed. Pihenned kell... Beláthatod, hogy nem szabad makacs, rosszkedvű férfiakkal törődnöd. Még csak rövid ideig légy türelemmel, gyermekem!

Bólint s kimegy. Nem, Rosmarietől igazán könnyű valamit elfogadni, csupa alázatos szeretet az egész lénye.

Harro még mindig az ablaknál áll. Ulrike azt mondja: — Harro, nagyon jó feleséged van... az ég is neked teremtette, éppen, mert olyan lágy. A kemény nálad megint keménységbe ütközik...

De Harro nem felel, kiballag a kertbe, mely tele lesodort rózsaszirommal. A késő délután komor szürkeségbe burkolja Thorsteint, messziről halk morgás hangzik s néha aranyos villám tépi szét a felhőket.

Rosmarie nem kívánkozik az ura után. Csak Ulrike néni ül mellette. Leszáll az este, egyetlen szellőcske sem lebben, a fák sem suttognak, csak a kút zeng. Rockmadárban kigyúl a fény, minden ablak tárva s a függönyök mégis mozdulatlanok. A morgás egyre közelebb, közelebb jön, mintha a várat fenyegető szörnyetegek vennék körül, a láthatáron tüzes szalagok szaladgálnak, pillanatra széttépik a sötétséget s hol hegygerincet, hol dombot rajzolnak az ég-háttérre.

Ulrike néni aggódva ül a gyermek mellett. Az udvari-tanácsos úr már itt volt, Rosmarie bágyadt izgatottságát a fülledt levegővel magyarázta, de Ulrike jól látta, hogy az orvos arca nagyon komoly. Eddig, eddig mindig azt remélte, hogy a gyermek, ha most még sokat szenved is, lassan-lassan meggyógyul. Hiszen csak huszonhárom esztendős. S az öreg szív, mely ilyen későn nyílt meg, féltve őrzi a drága kincset. Rosmarie minden érintése jótétemény Uli néninek, minden mosolyáért hálás. S ha szenved, azt sem kell eltitkolnia az öreg hölgy elől. Sohasem mutatja, hogy vele szenved s mégsem lehet érzéketlennek tartani. Mindig kicsit vidám, pompás, száraz humorával, keze lágy, erős és érintése jól esik. Igazi anya. Élete végefelé lett azzá. Uli néni nagy emberismerő és büszkén szokta mondani, hogy még soha senkiben sem csalódott, mert mindenkinek az orráról látja, hogy mennyit ér. S Rosmariet az első percben megszerette. Persze, azt gondolta, hogy csak felületesen érintkeznek majd, mert a fiatal hercegnőnek nem sok szüksége lesz öreg nénikre. S most minden másként történt.

És ma anyaszíve nagyon fáj... Mintha minden perc világosabban mutatná: hasztalan reménykedtünk... Olyan bágyadt és nyugtalan a gyermek. Aranyhaja el-

borítja a párnát, ide-odadobálja magát s keze pillanatig sem pihen.

A levegő megelevenedik, a függönyök megmozdulnak, azután fölröppennek. Rosmarie reszket a hidegtől, Ulrike néni sietve csukja be az ablakokat. Azután kitör a zivatar s valamennyi szörnyeteg, mely a hegy körül táborozott, kitátja tüzes torkát.

Rosmarie összerezzen: — Ulrike néni, volt már valaha ilyen zivatar? Sohasem szoktam félni. Hallottál már ilyen menydörgést? Húzd össze a függönyt: nem akarom látni a villámokat... A nagy lámpát... kérlek, édes.

Üvölt, tombol, zúg a vihar, egyre dörög. S minden csattanásra Rosmarie egész teste megremeg, keze görcsösen szorítja a párnát. Még a nagy csillár sem tudja elnyomni a villámok fényét.

Újabb csattanás, az ajtó nyílik, Harro jön be.

— Kopogtam, de nem hallottátok, látni akartam, nem izgatja-e föl a vihar Rosmariet.

Harro felesége fölé hajlik s azt mondja: — Isten, légy velem... — új menykőcsapás, Rosmarie egész teste remeg, mintha szívébe csapott volna a villám.

— Harro — nyöszörgi —, segíts, segíts hát rajtam! Miért sujt rám a villám?

— Vedd a karodra, Harro, — suttogja Ulrike. — Segítek. Mint a tanár.

Karjában tartja, aranyhaja elborítja vállát s érzi a beteg szív kemény, nyugtalan verését. Még egy erős dörgés, azután megerednek az ég csatornái.

— Köszönöm — moudja —, mintha Harro parancsolhatna a szeleknek. — Heinz?

— Föl sem ébredt.

— Olyan hálás vagyok, Harro, hogy jöttél. De miért volt a menydörgés a szobában? Átgördült rajtam, mint egy nehéz kocsi.

Harro nem felel, csak Ulrike néni próbálja vigasztalni: — Azért érezted jobban, szívecském, mert beteg vagy.

— Igen, ma beteg vagyok, ma nagyon beteg vagyok, szegény Harrom! És már egész nap beteg voltam és nem engedtek hozzám. Pedig vigasztalni akartalak, Harro... De nagyon fáradt voltam. Tarts kedves karodban...

most eső mossa a liliomaimat s a vihar letöri szegényeket!

— Bizony, letöri őket, — mondja Harro halkan.

— Nem mindet, gyermekem, — vigasztalja Ulrike néni. Harro lehajlik s megcsókolja Rosmarie sápadt ajkát. Az öreg hölgy kimegy.

Künn zuhog az eső, pompás, illatos hűvösség és a rózsák illata árad be.

— Harro, — mondja Rózsa egészen halkan, — azt mondják, szomorú vagy... miért nem jössz hozzám?

— Nem engedtek... azt mondják, árthatnék neked. De nem igaz. Úgy-e az előbb is elkergettem a gonosz menydörgést?

— Ahogy jöttél, jobban lettem... Miért nem mutatod a szemedet, Harro? Mindig félrenézel. Ó, Harro, te sírsz.

— Nem, — hazudja, — csak a fény.

— Ne sírj, Harro, segítened kell nekem. Látod, hogy küzdök. Mindig küzdök. Éretted Harro és szegény életemért. Ha nem jöttél volna, nem bírtam volna elviselni a dörgést. Pedig nem hagyhatlak egyedül, Harro.

— Hogy segíthetek neked, Lélek,... hogy segíthetek?

— Ó, nem tudom... légy velem, ne hagyj annyit magamra. A forrás, már patak lett belőle — olyan erősen zúg és hogy illatoznak a csillagvirágok.

— Nem hagylak többé magadra. Melletted állok. Nem, ne hallgass idegen forrásokra. Kedves öreg kutunk zeng. Ó, milyen drága órákat vettek el tőlünk s szegény Harrod csaknem belepusztult ajtód előtt a várakozásba! Most azt tesszük, amit akarunk. Nem jót tett neked a nyugalom. Kiviszlek megint az erdőbe. A gesztenyefa alatt is szép nyugodtan fekhetsz s a fenyők zúgása álomba ringat. Az őzek odajönnek s egyetlen lövés sem hallatszik az erdőben. A vadgalambok egész nap búgnak. S éjjel fehér ködfátyol száll. Ezüstruhát sző a köd s reggel gyémánttal van telehintve minden. A nyulacskák bujósdit játszanak a gyepen. S ha fölkel a hold s ott fekszel a kis teremben szép, fehér ágyadban, s künn ezüstköntösben ragyognak a fenyők, csodálatosan finom muzsikát hallasz, mintha fehér ködből és holdsugárból szőtték volna. Ez Hans

Friedrich hegedűje. Ott áll a veranda alatt és hegedűje álomba ringat.

Rosmarie arca átlátszóan fehér és gyöngéd, ajka piros, nehéz pillája mögül előcsillan a legdrágább drágakő, úgy fekszik ott mosolyogva, figyelve... Ez Harro? Ilyen gyöngéd, finom képeket varázsol eléje? Szép arcában mintha Lélekke ébredt volna fel újra. Keze finom, fehér virágként csüng le... A szíve sem ver már olyan vadul.

— Még, Harro... Az égi mezőkről beszéltél, mert a másik... látod, hogy már nem tudok.

— Édes, az égi mezőkről mitsem tudok... Az erdei házunkról meséltem.

Rosmarie kezét emeli, mintha föl akarna ülni, azután a kéz lehanyatlik.

— A karomon viszlek oda, Rózsa... Ahogy most is ráfekteted kedves fejed, — Rosmarie ajka egyre pirosabb, most kinyítja láztól égő szemét.

— Igen, igen, édes, — mondja sietve, — csak az a furcsa, hogy ide vagyok kötözve. S akármilyen magasra emelsz, még ha a Rómairét fölé emelsz is, megakasztanak a láncok...

— Uli néni, — kiált Harro... — nézd a Rózsát.

— Láza van, nagy láza, Harro... mindig így van, a zivatar fölizgatta, — suttogja Uli, — add oda ezt neki.

— Rózsa, idd ki ezt!

De fejét rázza... — Akkor olyan mélyen alszom és te elmész.

— Nem megyek.

— De nem érezlek többé.

— Ne kényszerítsd... ha magától elalszik még jobb... Nincs egészen magánál.

— De igen, — mondja Rosmarie hangosan. — Csak ti nem látjátok jól a dolgokat. S Harro keveset tud az égi mezőkről. A hegedű, az tetszik. S a hangok, melyek úgy fonódnak össze, mint a holdezüsttel, hintett ködfoszlányok. Ó, milyen szép. Csönd, Harro hogy a zsarnok meg ne hallja. Nem enged örülni azt akarja, hogy mindig csöndes, szomorú legyek. De lejátsszuk. Úgy teszünk, mintha csöndben, szomorúak volnánk s mégis az égi mezőkön járunk. Nézd, hogy csüng a csillagvirág a rácson. S amott az öregasszony, fekete fátyol-

ban, ezüstveretes imakönyvével, az Märt édesanyja. Köszönj neki, Harro, nehogy azt gondolja, hogy gőgös vagy.

— Köszönök, édes...

Ulrike aggódik: — A gyermek igen sokat beszél, beszélj te neki, Harro.

— Rózsa meséljek neked a szép kék tóról, ahova majd elviszünk s amelyet pirosra fest az alkonyi pir s ahogy te a kis csónakban fekszel, körülötted minden arany és kék! Én evezek s minden evezőcsapás aranycsíkot rajzol a kékre... Autón megyünk, félnap alatt odaérünk. Vagy vonaton s egész úton alszol s reggel, mikor fölébredsz, a tó néz rád a fák közül, mint az ég lehullott darabja.

— Igen, Harro, ha a láncok nem volnának és a szakadék. Édes, le ne ejts! Tarts erősen. Olyan borzalmas a mélység — ...Mindig a szakadékra kell gondolni, Harro.

— Erősen tartalak, Rózsa. Tudod, hogy erős vagyok. Akár a kék tóig is elvinnélek.

Rosmarie fölmosolyog rá. — Olyan jó vagy, Harro és én nagyon boldog vagyok. Azt mondják, mindig teljesedik, amit akarok... — Halkan nevet. — Helén néni azt mondja: finom porcellán. Persze, az hamar törik s ha repedés van rajta, nagyon gyöngéden kell vele bánni. És mindent kedvére tenni, mint Uli néni. Ó, édes, kedves Uli nénim. Hagyja, hogy kínozzam és még örül neki.

Harro fölnéz ősz, merev nénjére. De hát igazán ő az, aki felesége kezét égő arcához szorítja s szeméből minden acélosság eltűnt? Ugyanaz az Ulrike néni, aki ma olyan hegyes nyilakat lövöldözött feléje! S hogy zeng a hangja, honnan veszi a sötéten-lágy hangokat?

— Gyermek, boldog, aki neked szolgálhat s ha meggyógyulsz és nem lesz többé szükséged gonosz, öreg nénikre, mit csinálok? A kuckóba ülök és sírok.

— Ó, azt nem teszed, Uli néni. Gondold csak el, milyen rövid [illegible] kell megtenned, azután nálam leszel. Harronak sokkal hosszabb útja van még. Olyan egyedül... Harro, tarts erősen, leejtesz. Hiszen reszketsz...

Ulrike szeme megint a régi. Ránéz. — Semmi, szívem, csak elfáradt a karja. Majd alája teszek egy pár

nát, akkor jó. Úgy, Harro. Ezt is meg kell tanulni. Látod, milyen finom porcellán.

— Ó, Harro, azt hiszem, olyanokat mondok, amiket nem is akarok. Megbántottalak. Igazatok van, lázam van s nem vagyok egészen magamnál. Hiszen ez a hálószobám és sehol sincsen benne szakadék. S a hidat, mely a sötét, zúgó folyón átvezet, azt is csak álmodom. Megint itt rohannak a hullámok... ez nem lehet az én régi patakom. Hogy zúg a folyó. A tengerbe megy. A nagy tengerbe... ha egészen csöndben vagy, hallhatod a hullámtörés zaját... Azt hiszed, át tudok menni a könnyű hídon a mezőkre, amott?

Harro gyöngéden leteszi párnájára... Alig veszi észre. Ulrike fogja a kezét. Szigorú szemmel néz öccsére, azután az ajtóra.

Harro a sötét nappaliba megy, melynek ablakain túl egyenletesen ömlik az eső. Ott a földre veti magát s szívét elárasztja a keserűség árja. Tomboló haragot és vad fájdalmat érez...

— Nem voltam elég hálás, mikor életről beszéltek? Nem dobtam oda mindent, az egész régi énemet? Szétromboltam az egész régi világomat, nincs egyetlen zuga, melybe be ne eresztettem volna a szokatlan új fényt.

Isten, érthetetlen vagy! Rettentő. Mindig új fátyollal takarod el arcodat. Szolgálni akartam neked mindennel, amim van. Tudod, hogy én őszinte vagyok. De elveszed tőlem, a lelkemet veszed el tőlem... kék menyországomat. Kegyetlen vagy Isten és legszebb virágodat sujtod legkegyetlenebbül. Ha még dacos tudnék lenni, mint azelőtt... De összezúztál... hiába védem magam, elárasztasz keserűséggel, mint szegény liliomaimat odakünn. És ott kell majd állanom és néznem, hogyan tűnik el szeméből a fény. Ott kell állanom. Isten akarja, úgy legyen.

Halk lépések közelednek: föl sem emeli fejét, úgy fekszik, mint akit lesujtottak... Fölgyúl a fény. Az öreg hölgy csaknem keresztülesett rajta.

— Harro, mégis megitattam a gyermekkel a morfiumot, nagyon aggódott érted. Most alszik. — Leül öccse mellé. — Kelj föl, Harro, nem kerülheted el úgysem.

— Így jobb. Ma gonosz, harapós kutya vagyok. Bizonyára ezt is Isten akarja, — vadul fölkacag.

— Igen, Harro, veled még nagy küzdelme lesz a Rózsának. S nehogy azt hidd, nem tudja, hogy mit csinálsz. Nagyon jól tudja. Ez is Isten akarata lesz, Harro!

Harro hallgat. Jó idő mulva mondja: — Miért raboltatok el ennyi időt tőlem?

— Harro, azt kellett tennem, amit a tanácsos úr kívánt. Így, mint ma, még sohasem volt. Azután meg féltem is tőled s hogy mit fog szegény Rózsa melletted szenvedni. Amilyen te vagy! Hogy még a karodban sem tudod tartani, pedig tudhatod, milyen boldoggá teszed vele. Nem, elrohansz és otthagyod.

— Még nem tanultam meg, hogy ott álljak és elnézzem, mint te. — — Uli néni, ha volnál olyan szíves és magamra hagynál. Csupa seb vagyok s te tüskeágyra fektetsz.

— Én is szívesebben ülnék a Rózsa mellett és hallgatnám, mikor az égi mezőkről és Märt édesanyjáról mesél. De nem tehetem, ez a kötelességem. A Rózsa parancsolta.

— Vigasztalnod kellene, Ulrike néni, úgy-e és meg is teszed? Már a magad módján. Tán nem egészen úgy, ahogy a Rózsa elképzelte.

— Vigasztalni? — kérdi Ulrike néni legmélyebb hangján. — Vigasztalni? Mintha volna erre vigasztalás! Ha el kell őt veszítened, maga az Isten sem vigasztalhat meg. Nem, vigasztalni nem tudok. Keresztül kell vergődnöd. Mind a hét fájdalmon. Látom közeledni. Nincs már értelme, hogy csaljuk magunkat. A folyó és a híd. Ismerem ezt. De a Rózsára gondolok. Hogy hogyan segíthetjük át. Csupa szeretetből kegyetlenek voltunk hozzá. Még a lelkészt sem engedtük be hozzá. Persze, amíg ilyen vagy, mint most, csak jó, ha távol tartunk a Rózsától...

— Van még tüskéd, Ulrike néni? Már azt hittem, vigasztalni kezdesz.

— Harro, mit tegyek veled és a Rózsával? Meg kell tanulnod, hogy nyugodtan hallgasd, ha az égi mezőkről beszél. Elég keserves. A karodban kell tartanod, mikor a szíve úgy ver, mint egy fogoly madár. Eltréfálhatsz vele néha. De nem szabad kirohannod, mikor a

legrosszabbul van. Gondold csak meg, hogy megkönnyíti a dolgodat... Sohasem jajgat, nem panaszkodik ...Mindig látom és egyre nagyobb lesz a szememben. Olyan gyöngéd, szelíd és annyi acélos erő van benne... Nem is. Arany. A legtisztább arany s egyre ragyogóbb lesz a könnyeitől.

— Honnan? — kérdi Harro.

— Hogy honnan vegyed az erőt? Mondhatnék neked egyet-mást, de nem akarod hallani. Híres dacosságod most nem sokat használ. De a Rózsa maga segít neked... Ha belátod, hogy a szíve mennyire hozzád van láncolva. —

— Belátom! Mintha tőled kellene hallanom!

— Úgy látom, mert mintha mindig érezne téged. Azért is adtam be most neki a morfiumot. Harro, szorítsd össze a fogad és adj neki még annyi szép órát, amennyit csak tudsz. — Harro, részed volt a hétféle üdvösségben. Ne hidd, hogy másnak még sohasem jutott ilyen szenvedés. Hát aki bűntudattal néz a nyitott sírba? Te csak boldogságot adtál Rózsádnak. Szíve azzal van tele. Sírj, szegény fiam, sírd ki magad. Azt mondja: Harro félig megfagyva talált rám, karjára vett s hordozott, amíg hagyták. Bearanyoz, tetőtől talpig. Most megint a karodon kell hordoznod. Ahogy ma este tetted, kedves, gyöngéd szavakkal. Láttad, hogy mosolygott? Abban a percben semmit sem szenvedett! Szája olyan csodaszép volt, hogy előttem csókoltad meg. Keserű fájdalmadat el kell rejtened szíved legmélyébe. Nen tudhatjuk, mi jön. Ma siratni a holnapot, annak semmi értelme. Úgyis eljön, elég a ma terhét elviselni. Arra gondolj, hogyan könnyíthetnél az ő terhén.

Megköszöni neked, ha megszűnt a vihar. Ne gondold, hogy szívtelennek tart, ha néha kicsit vidám vagy. Ahoz nagyon is finom. Hallottad, a legfinomabb porcellán...

Harro fölemeli fejét s nehezen nyögi ki: — Ha mindig az ajtó előtt hagytok állani!

— Nem, többé nem. De csak, ha nyugodtan rádbízhatjuk. A vad ember künn marad... — Az öreg hölgy föláll, eloltja a villanyt s otthagyja a sötétben, mintha az jobban elrejtené Rosmarie elől, mint a falak.

A nap már jó magasan áll, mikor Harro bekopog

Rosmarie hálószobájába. Nénje kijön, bizalmatlan tekintetet vet rá:

— Remélem, nem várod, hogy ilyen éjszaka után valami nagyon jól érezze magát a Rózsa?

— Nem, egyelőre semmi jót sem várok. Meddig kell előszobáznom? Mert inkább leülnék; nagy utat tettem.

— Az erdőben szaladgáltál? Azt hiszed, nem tudjuk. Ideje, hogy jöjj... menj csak be!

Jó, hogy nénje előkészítette. Rosmarie olyan bágyadtan és fehéren fekszik párnáján, mintha vele járta volna fájdalmas útját. De egyedül van. Ulrike néni mégis megbízik hát benne. Óvatosan melléje ül s két hófehér erdei harangvirágszálat tesz a takarójára.

— Ilyen messze jártál, édes, a Szarvasárokig, csak ott nőnek ilyenek, — s Rosmarie kezébe veszi a virágot.

— Az erdei házunkat néztem meg, hogy nem vihetnénk-e egyszer mégis ki. Kicsit szűk, de szükségből megjárja . . . S hogy hogyan jutsz el oda, nem kell töprengened.

— Olyan kedves vagy, Harro, de inkább ittmaradok. A kedves aranyház! S legszívesebben átmennék egyszer Brauneckbe. Amíg mama nincs itthon. Apa nagyon örülne. Olyan egyedül van a nagy házban. S a régi ágyamban aludnék és hallgatnám a hársfa zúgását. Most az északi oldala virágzik.

Harro nagyot nyel. Mért nem akar ittmaradni a házában, hol minden az ő kedvéért született s nekivaló?

Rosmarie azonnal megérzi s azt mondja: — Most még nem, Harro, csak később. Előbb még más kívánságom van. A műteremben szeretnék feküdni. Ulrike nénit már agyonkínoztam vele. S te feszíts föl egy nagy vásznat.

— Van ott mindenféle vászon fölfeszítve, kicsi is, nagy is.

— Harro, ha nézhetném, mikor festesz...

— Rózsa, mindent kívánhatsz tőlem, de ne tedd. A mázolásban, amilyent most csinálnék, úgysem telne örömed.

— Harro, mikor akarod megfesteni a legszebb képed? Tudod, hogy mindig azt emlegettem, mikor még Lélekke voltam.

— Legszebb képemet már megfestettem. A hársfahercegnőt s nagyon árva a szívem, mióta elvittéz.

— Harro, olyan nagyon szeretnélek mégegyszer látni festés közben. — Félénken javítja ki magát. — Mikor a képet fested. Olyan szépen nyugodtan feküdhetnék és nálad volnék és belészólhatnék. Tudod, hogy azt nagyon szeretek.

— Akkor nagyon fáj, hogy nem szerezhetem meg neked ezt az örömet.

— De hát miért nem? — kérdi régi makacsságával.

— Kedves Rózsa, mert nem tudom, mit csináljak s mert még a te kedvedért sem lehet úgy festeni képeket, mint husvéti tojásokat. Legalább is nem olyanokat, amik elbírják a kritikádat. Tudok még mást is, Rózsa, aminek örülnél, ha meghallgatod. Hans Friedrich írt. Nagyon kedvesen. Az oratórium! Március óta dolgozik rajta, mert előbb nem bírt vele. Te figyelmeztethetted újra s neked mindent megtesz. Valóságos sisiphusi munka lehetett. A lapok nem voltak megszámozva s az egész össze-vissza dobálva. A komponistát vagy a másolót hirtelen lephette meg valami esemény, vagy idegen kéz dobálta össze, aki nem tudta, miről van szó. El kellett rendeznie. Már többször vissza akarta küldeni. De félt tőled, Rózsa. Hogy elégedetlen lehetnél vele. S végre talált valami vezérfonalat. S úgy látszik, érdemes volt. Nagyon titokzatos s azt kérdi, nem játszhatna-e neked egyszer valamit belőle. Nagyon szerény, fél, hogy alkalmatlan lehetne most s azt írja, a vendéglőben is ellakhatnék.

— Ó, Harro, hogy örülök neki! Hogy örülök! Tegnap Hans Friedrich hegedűjéről beszéltél.

— Igen... gondoltam, hogy örülni fogsz neki. S természetesen nálunk lakik majd. Örülök, ha itt van. S este majd játszik neked. Amellett fekhetsz, s ha nagyon izgat, a Gondűzőből hallgathatod. Onnan csak azt hallod, aminek örülsz.

Rosmarie arca gyöngén piros. — Ó, milyen nagy örömet hoztál nekem. Uli néni már tudja? De reggeli csókot nem adtál.

— Nem tudtam, hogy merhetek-e, — föléje hajlik, megcsókolja. Azután kisiet, nagyon veszedelmes még megcsókolnia.

Harro kiment a vasúthoz, Hans Friedrich elé. A bakról aranyszínű világot látni. A mezőkön érett gabona sárgállik a mélységesen kék ég alatt. A mesgyén még búzavirág, pipacs integet, de már nem sokáig, nemsokára megpendül a kasza. Hogy hullámzik, hajladozik az aranyszínű áldás!

Hans Friedrich gyönyörködve nézi. Télen látta, de mennyivel szebb most, a nyár pompájában.

Harro hajt. Hans Friedrich még semmit sem mert kérdezni. Egyszercsak Harro megállítja a lovakat.

— Fogd meg egy percre a gyeplőt, Hans!

— Az Istenért, Harro... Azt mondják a lovak nagyon okos állatok, megérzik, ha gyenge kéz tartja őket, majd elvágtatnak velem a világba és sohase látsz többet...

Harro nevet. Nem egészen a régi nevetése, de hasonlít ahhoz. — Ki hitette el veled, Hänschen? Akkor hát szállj le szépen, szedd le ezt a nagy csomó libavirágot, nem szálanként, hanem csomókban. Jól van. Tedd a kocsiba. Jól elhelyezted? A feleségemnek visszük.

Most már Hans Friedrich sem állhatja meg... — Hogy van őfensége?

— Ó, mindig egyformán, a zürichi tó mellett van. Az idegei nagyon rosszak, csontvázzá fogyott és sem éjjel, sem nappal nincsen nyugta, persze a hangulata is ennek megfelelő.

— Harro, lehetetlen!

Harro ránéz s most hangosan kacag. — Ó, hát nem az anyósomat gondoltad, hanem a feleségem miatt erőltetted úgy meg magad! — Azután komolyan folytatja: — Nincs rosszabbul, talán kicsit jobban van... Hans, meg fogsz döbbenni, ha látod.

— Kedves Harrom, — mondja Hans Friedrich kedves szerénységével —, mindig megdöbbentem, mikor láttam. Bocsásd meg, hogy ezt megmondom neked. De végre is, tudnod kell, milyen hálás vagyok, hogy a házatokban lehettem. Ha valahol csillogó aranyat láttam, mindig a házatok aranyfénye jutott eszembe, bár semmi sem ragyog olyan szépen. Ha eljutok a menyországba s az én ízlésem szerint lesz berendezve, olyan

legyen az előcsarnoka, mint a ti fogadócsarnokotok s beljebb nem is mennék.

— De csak, ha kihallatszik az üdvözültek éneke... Hans, igazán szép napokat töltöttél nálunk?

— Szépet mondtam, Harro? Akkor rosszul mondtam. Az életem legszebb napjait...

— Te lélek. De pontosan számoltál? Szép, szebb, legszebb. Nehogy tévedésből kerüljünk a legelső helyre. Ugyanis nagyon büszkék volnánk rá. S most is lesznek szép napjaid. Az erdőnk nyári köntösében, a kert, mely egyre virulóbb... És Rosmarie úgy örül a zenédnek. S igen, csaknem elfelejtettem a fődolgot, szerencséd lesz a fiatal Heinzhez. Igaz, hogy nevelése kicsit el van hanyagolva, de még nemrégen mintagyerek volt. A hangsúly a volt-on van! S itt van Ulrike néni is. Ne ijedj meg tőle, nem olyan borzasztó. S a legmélyebb althangja van, kár, hogy olyan öreg hölgy.

— Persze, hogy kár. Jó volna az énekkari mű szólistájának, egyik részben... Hát erről még mesélek!

— Feleségem alig várja. Tudod, ez a költészetéhez tartozik. Sok ideje van, sokat fekszik s csak kis körben telik az élete... Igen, Hans. Egy lépést sem tehet egyedül... Így hát meséket sző, a démonáról, emlékszel még rá?

— Hogyne, Harro.

— S meséiben a démon, az ezüstruhás asszony, akihez állítólag hasonlít, az énekkari mű írója lett.

— Ó, a legszebb asszony, a bűbájos, a szent, a hétszínben tündöklő asszony, a királyné, a Gizella!

— Hänschen, hogy jutottál ehhez a sok névhez?

— A partiturában vannak. Egyetlen vezérfonalam a rettentő labirintusban. Piros ceruzával írott felkiáltások, figyelmeztetések, javítások. Mindenesetre a másolót nevezi így. Dicsfénye nagy szerepet játszik.

— Hans, megrendítesz, kérlek, légy óvatos leleplezéseiddel a feleségem előtt. Milyen nagy szemeket csinál majd. Nos, ha át kell alakítania a meséjét, annak csak örülök. S a komponista?

— Nem lehet más, mint Brauneck Heinrich Friedrich gróf. Többnyire más nevet ad magának. Úristen, bolondja vagy a hűséges rajongó, az alázatos, a panaszos.

— Akkor ő az. Akkor hát meg is van Rosmarie meséjének a címe: A szent meg a rajongó. Különös kettős lehetett.

— Kedves Harro, figyelmeztethetlek valamire? Ha hű akarsz maradni a stílushoz, akkor azt kell mondanod: A szent meg a rajongója. A férfit el sem lehet az asszony nélkül képzelni. Ragyogó, szellemes, meleg egyéniség. Ha a világ kicsit különösnek találhatta is muzsikájával, melyet halálosan komolyan vett. Nem lehetne a kedves uradalmi tanácsosnál többet is megtudni felőle? S azt is, hogy ki dobálta így össze a kéziratot?

— Hogy fog Rosmarie hallgatni, irígyelni tudlak érte! S a férfi, aki a saját feleségét szentnek nevezi — tudod, ezt a szót nem kell mindig komolyan venni, de itt nagyon érdekel, mert megerősíti a másoló írásáról alkotott véleményemet.

— Ez a férfi nagyon komolyan veszi a szót, Harro! Halálosan komolyan. Néha „kegyetlen szent"-nek nevezi! Helyenkint, ahol panaszként hangzik...

— Kegyetlen...

— Talán nem másokhoz, úgy látszik, önmagához, volt kegyetlen. Saját férje, aki pedig csak ismerheti, veti a szemére. Mindezek a felkiáltások, megjegyzések olyan intimek, hogy néha rosszul éreztem magam — mintha hallgatóznék. Nem gondolhattak arra, hogy a kézirat idegen kézbe jut.

— Nem lehet könnyű dolog szent asszony férjének lenni... Az ember mindig zárt ajtók előtt áll, mely mögött az asszony áhitatoskodik. Reméljük, hogy Rosmarienak újra kell költeni az egészet. Csodálatos, de nagyon sok részlet, amit megálmodott, később bebizonyosodott. Egy esetet magam éltem át. Meséltem neked a kék emberkéről. De még számtalan jött hozzá. A démona is egyre kézzelfoghatóbb lesz. Gyermekkorában jelenéseket is látott Rosmarie... Félek, hogy gyengesége mellett ez most megismétlődhetnék... Szedd hát össze magad Hans, s ne feledd, amit mondok:

Ha veszedelmes helyre érsz elbeszélésedben, majd jelt adok!

— Kedves Harro, de fejezd ki magad érthetően! Különben minden mozdulatodat jelnek tartom majd. Nem fütyölhetnél egy motivumot, mondjuk Brahms C-moll kvartettjének első taktusát?

— Szent ég, Hänschen, nem hajtanád inkább a lovaimat?

— Ó, elfeledtem, bocsáss meg, nem is illik egy hercegnő előtt fütyölni.

— Motivumokat talán igen. De ehhez nem értek. Hans, majd inkább taktust ütök. Negyedtaktust s így nem is vétünk a stílus ellen, ami megnyugtató.

— A csodaszép kastélyudvar! — kiáltja Hans Friedrich.

Fogadására kis csoport áll az udvaron. A herceg, unokájával és az öreg grófné. Hans Friedrichnek csaknem sok is. A kis Heinzet ugyan inkább a lovak érdeklik s nem sokat törődik az urakkal. A fiatal grófnét most nem láthatja... A szép virágokat a sok gyommal, gazzal együtt beteszik egy borhütőbe s így egy kis nyarat visznek a szobájába.

A herceg ebédre is ott marad, ami sokkal szertartásosabban folyik, le, mint ahogy Hans Friedrich emlékszik rá. Inas szolgál fel s a háziasszony helye üres. A herceget nagyon érdekli az oratorium s előadásának lehetősége.

Hans Friedrich, aki mindjárt elveszti félénkségét, mihelyt a saját paripáján ülhet, elmondja, hogy már beszélt néhány nagyobb dalegyesület karmesterével s jövő télen egyik, másik részletét talán már elő is adhatják. De a nagy nehézség, melyet talán le sem lehet győzni, a szólókban van. Nem mondhatja, hogy szopránszóló, mert altfekvésben is kell énekelnie. Rendkívüli hangterjedelmet kíván a partitura. A híres énekesnők közül sem ismer egyet sem, akinek ekkora hangterjedelme volna. S különös, míg a régi nagy mesterek tenorszerepekben kéjelegtek, itt a férfiszólam csak kellemes, terjedelmes bariton.

A herceg azt mondja. — Milyen kár. Azt hittem, megszerezhetem leányomnak az örömet, hogy legalább egy részét hallhassa a műnek, mely úgy érdekli. Ha csak kórusokról volna szó, hallottam, hogy egy nagy kórus nyáron hangversenykörutat tesz. Félek, hogy leányom még jó ideig nem utazhat. Ha Brauneckbe hozathatnánk egy énekkart. Ön betanítaná a dolgot, nagyon jó új orgonánk van. Akkor megszerezhetnénk leányomnak az örömet.

— Édesapám, — szakítja félbe Harro, — csak nem

hozathatsz egy egész énekkart Brauneckbe! Zenekarral! Hol helyezed el a sok embert?

— Azt bízd rám, Harro.

— Ez a legkevesebb, de meg kell gondolnod, hogy ilyen előadást meghatározott napra kell tenni. S Rosmarie állapota úgy változik, sohasem tudhatjuk, éppen aznap elég erős lesz-e, hogy átvigyük Brauneckbe és a templomba.

— Elhiheted, Harro, hogy ezt is meggondoltam. Rosmarie már pár nappal előbb átjön Brauneckbe. Úgyis megígérte, hogy meglátogat. S ha egyszer ott van, nem is határozzuk meg az időt olyan pontosan. Három napon belül bizonyára lesz rá alkalom.

— Bocsáss meg, apám, nem tudom, jól meggondoltad-e ezt az egész óriási dolgot. Hans, mibe kerülhet körülbelül...

Hans Friedrich elgondolkozik: — Szólisták nélkül, Harro?

A herceg mosolyog. — Számítsa hozzá még a szopránt és a baritont is.

A művész fölemeli fejét: — Fenség, egy vagyonba kerül!

A szomszéd szobában valami zaj van, az öreg hölgy kimegy... Harro vállat von.

— Nagyon bizonytalan dolog s nem tudom, nem izgatja-e föl Rosmariet még jobban.

A herceg föláll s átmegy a másik szobába... Harro és Hans Friedrich ülve maradnak.

— Hans, ez lehetetlen história, — suttog Harro. — Apósom, aki máskor nagyon megfontolt ember, igazán úgy tesz, mintha bele akarna rohanni ebbe a kalandos dologba. Képzeld el a sok embert a kis Brauneckben. S nevezd meg az összeget, Hans.

— Azt hiszem, Harro, negyvenezer márkából... De akkor már az egészet előadnánk. Meseszerű, álomszerű, ezeregyéjszakába való! Mondd, hol van eltemetve az öreg Brauneck?

— Hát a templomban, a sírboltban... Hol volna?

— Gondold csak el, Harro, életében sohasem hallott a muzsikájából egy hangot sem, pedig egész szerelmét, lelke tüzét, fájdalmát beleöntötte s most századok mulva megzendül a sírja felett! Hiszek az isteni igazságosság-

ban s fölteszem, hogy hallja. Tudod, mi az: halott, eltemetett zene?

— Talán. Az én legszebb képemet sem láthatja senki.

— Nem, Harro, mégsem tudod. Te megfestetted a képed. Előtted áll s élvezheted a művész minden örömét és minden fájdalmát mellette. A képed megvan. De ez a szegény művész sohasem tudta művét életrekelteni. Belétemette erős, vidám, napfényes lelkét s az most egyszerre föltámad. Ujjonghat, fölemel, magával ragad s szárnyain emberlelkeket visz az örökkévalóság felé. S milyen csodálatos élvezet lenne ezt a zenét minden világi mellékíz nélkül élvezhetni. Egy falusi templomban, áhitatos emberek között... Kedves Harro, csak ismerem a férfit, akivel félesztendeje szünet nélkül foglalkozom. Így képzelte ő is. Hangversenyteremben, a megszokott kritikusokkal és hangversenyhallgatósággal el sem lehet képzelni a dolgot. Például vannak helyek, ahol a hivők közreműködésére is számít. Éppen a legszebb hely, ahol a hívők régi templomi dalt énekelnek s felettük szárnyal a szopránhang. Túlzengve az orgonát, a hivőket, a kart...

A herceg észrevétlenül visszajött, most megérinti a vállát... Papírlapot tart eléje. Egy szám áll rajta.

— Ez elég volna?

Hans Friedrich mélyen elpirul. — Bőségesen. De fenség, akkor az egészet!

— Hogyne... hogyne... De most még nem szólunk róla Rosmarienak. Ez legyen a születésnapi ajándékom számára. Csönd, Harro, tudom, hogy megvolt már, de nagyon szigorúak voltatok, csak csekélységeket adhattam. Már akkor elhatároztam, hogy kárpótolom magam. Mit akarsz, Harro? Néhány párizsi ruha, még egy autó... — Vállat von s megint kimegy.

Az inas zajtalanul szed le. Harro komor arccal ül helyén. Mikor magukra maradnak, a művész megkérdi: — Harro, bánt a dolog?

Harro fejét kezére támasztja s maga elé bámul...

— Apósomnak nincs is módjában ilyen születésnapi ajándékot adni. Illenék egy amerikai disznókereskedőhöz vagy nagy gyárosaink egyikéhez, de egy német hercegnek annyi kötelezettsége van, amiről a be nem avatottak nem is tudnak... Természetesen örülök feleségem örömének... már amit igazán élvezni is tud.

Mert különben csak szívfájás lesz belőle... De ez kínoz... ilyesmit csak egyszer adnak... s hogy mindnyájan számolnak azzal. — Fölál s kirohan a verandára.

Barátja habozva követi... de mintha Harro várta volna. Vállára teszi kezét s azt mondja: — Megérted, Hans, hogy kínoz... Hogy mindnyájan számolnak azzal: utoljára történik.

Hans Friedrich összerezzen: — Nem, Harro... nem!

Felettük csodálatos csillagos menybolt tündöklik, az erdő sötét tömeg, a völgyben ködasszonyok szállanak s a folyó alig csillog át a köduszályokon. Az égen hullócsillag von fényes sávot...

Harro halkan mondja: — Hänschen, tudom, az öreg úr most kicsinyes aggodalmaskodásnak tarthatja vagy azt hiheti, hogy a braunecki zsebet féltem... míg ő azt sem tudja, mit tegyen szeretetében. Nehéz most velem kibírni; sok bajod lesz velem. Nagyon örülök, hogy itt vagy mellettem... de készülj el... Hogy Rózsámnak jó arcot mutatok, ez minden, ami most tőlem telik. Kaoszban élek, eltekintve a bánatomtól. Mondd csak, éppen az előbb olyasmit mondtál, ami régi szabadgondolkodásodhoz viszonyítva, furcsán fest.

— Szabadgondolkodásom, ha már éppen annak akarod nevezni, mesterséges berlini tenyészet volt. Nagyon rosszul fért meg a lelkemmel. Az néha úgy sírt bennem, mint a gyermek és semmivel sem tudtam elhallgattatni. Most már nem kínozom magam s megtiltottam a fejemnek, hogy a szegény lelket gyötörje és éheztesse s azóta lelkiállapotom annyival jobb, hogy valóságos Krőzusnak érzem magam.

— Tehát sacrificium intellectus, Hans?

— Még azt sem mondhatom... Gondolj csak a Brauneck Heinzre és muzsikájára. Egész élete egyetlen nagy ostobaság, óriási erő, mely elpazarlódik, elhangzik. Az én agyam is tágasabb teret kíván. Az egész világ és minden, ami benne van, csak óriási ostobaság, ha nem kapcsoljuk az örökkévalóságba, értelmem anélkül nem is bírná el. Mint művész, abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy nem kell dogmákkal foglalkoznom. Az én művészetem is nagyon szegényes, ha csak földi. Szükségem van egy túlvilági fülre. A zene

a lélek beszéde Istenhez. Gondolj az öreg Bachra. Gondolj a hatásra, melyet a legkülönbözőbb emberekre tesz. Imádatára, hálájára, gyászára, a föld gyermekét sirató fájdalmára. Mi marad belőle, ha mindezt letagadod? Rajongó fantaszta s egész élete munkája álom. Brauneck Heinz is ilyen fantaszta volt. Egész gondolkodása túlvilági. Továbbkomponál, bár bizonyára csak az énekesnője és énekese volt meg az egész műből. De két hárfát, orgonát, nagy énekkart is kíván éspedig jól jegyezd meg, nem templomi kart, vagy a borzalmas kasztráltakat, mint amilyent Bachnak is el kellett még viselni. A tizenhetedik században megkövezték volna a templomban a nőénekest. Mi könnyebben elviselnénk egy nőprédikátort. De ez az ember nyugodtan tovább komponál, beleönti egész lelkét és felesége, a szent asszony annyira hisz benne, hogy semmi fáradságot sem sajnál és férje jegyzeteiből összeállítja a művet. Megvan néhány ilyen jegyzet. S azokból láthatjuk, mennyi része van az asszonynak a munkában. Éppen úgy ért a muzsikához, mint az ura, de türelme sokkal nagyobb. Láthatjuk, milyen zseniális tud lenni egy asszony a szerelemben. Ilyesmire csak a leghathatósabb ösztönzőerő késztetheti az asszonyt. S ki tudja, mennyi része van benne. Néhol az áll: „Ezért a részért a szent felelős...“ s más efféle. De ez mellékes, Harro. Bocsáss meg, hogy megint erről beszélek. A herceg olajat öntött a tűzre.

— Csak beszélj, Hänschen, olyan jól esik; te még tudsz örülni. Nekem mindenem összeomlott, csak szomorú homokszemeket szorongatok s azokat morzsolgatom.

— Nagy gondod van, Harro, — suttogja Hans.

— Ez már nem is gond, inkább bizonyosság.

— Ó, Harro. Nem...

Harro fogát csikorgatja. — Küzdök vele, legyűröm s megint föltámad. Mindig velem van, legmélyebb álmomba is elkísér. Minden erőmre szükség van, hogy Rosmarie előtt eltitkoljam, amit érzek. Nézd, ott a fényt, ott ül most az apósom a lánya mellett, kezét kezében tartja s mesél neki mindenféle kedves semmiséget. S örülnek egymásnak. S a herceg közben egyre töri a fejét, hogy mi újabb örömet okozhatna neki. Majd meglátod, hogy fog sürgetni téged is. Olyan békésen, szépen

megy a dolog, mi is ott ülhetnénk és hallgathatnánk, de én nem bírom. Nem, én nem tudom, ilyen szépen, őszi-alkonyszerűen, nyugodtan, megadással... Az erdőbe kell rohannom, hogy kitomboljam magam, különben nem tudom egész nap a kedvesen aggódó férjet játszani. Hiszen ki tudhatja azt, hogy én mit vesztek! Bár megvolna még a Romváram, hogy eltemetkezhetném benne. Az egész házam csak gúny lesz. Azt mondják, élvezzem a mát, ne törődjem a holnappal. Ha tudnám! A legszebb napjaim lehetnének... vannak is óráim, mikor az hiszem, hogy az élet minden édessége belészorult s csodakehelyben nyujtja most felém. De csak üssön egy óra vagy lássam, hogy mégsem tudja egészen eltitkolni a szenvedést s valamennyi fúria elszabadul. Hans, nem élem túl, meglásd. Nem egyszerre halok meg, ahogy szeretném, hanem lassanként, ahogy az Isten akarja. Előbb a művészetem, azután a többi. Végre majd csak a braunecki nyugdíjas marad, ahogy a néném mondja.

— Harro, ott a gyermeked, ott a...

A herceg jön ki.

— Elköszöntem. — Kikísérik a kocsijához, melyet maga hajt. — Azt hiszem, Rosmarie most szeretné üdvözölni a vendégét.

— Bemegyünk, apám.

Harro megáll az udvaron. — Nézz meg, elég nyugodtnak látszom-e?

— A szemedet kivéve, Harro.

— Hallod, menj te előre! Mondd, hogy nekem még dolgom van.

A zeneszobában, a nagy kép alatt fekszik az úrnő s feléje nyujtja kezét. Olyan bájos és szép, hogy Hans Friedrich egy percre egészen megfeledkezik a nagy árnyékról, mely fölötte lebeg. Aranyos feje, mint királynőkhöz illik a legszebb piros párnán pihen, zöldeskék selyemruha van rajta, s haja csak két vastag ágba fonva. Nyakán gyémántokkal körülvett smaragd.

Hans Friedrich mindazt egy perc alatt öntudatlanul látja meg, s gondosan elteszi lelke kincsesládájaba.

— Úgy vártam már, — köszönti Rosmarie.

— Harro bocsánatot kér, — dadogja a művész, — még valami dolga van.

A néni összehúzza szemöldökét és kimegy.

— Az uram miatt örülök, hogy itt van, Hans Fried-

rich úr, — kezdi Rosmarie. — Nagyon rossz napjai vannak, nem tud dolgozni és nagyon boldogtalan. — Úgy néz rá, mintha ott állott volna mellettük a verandán.

A művész szive elszorul, úgy sajnálja ezt az emberpárt és semmiféle kedves hazugság sem jut eszébe.

— Örülök a muzsikájának, olyan csönd van nálunk.

— Ha örömet szerzek vele fenségednek és Harronak!

— Remélem, már ma este hallom, de előbb meg kell próbálnunk, hogy elbírom-e. Csak nagyon egyszerű, szelíd dolgokat játsszék nekem. Kierőszakoltam, hogy itt fekhessem s nem odaát, ahogy akarták. — Mosolyog. — Tudja, nagyon makacs vagyok s teljesíteni kell az akaratomat! Ó, olyan sok mindent szeretnék önnel megbeszélni, Hans Friedrich úr! És kérésem is van...

— Amit megtehetek... milyen hálás vagyok, ha valamit tehetek... alig merem mondani.

— Volt már Olaszországban, Friedrich úr?

Meglepve néz rá: — Nem, fenség, arra még sohasem telt, de nem mondtam le a reményről.

— Ó, hogy örülök ennek! El kell mennie Olaszországba, Rómába s ott kell a telet töltenie az urammal. Szabad lehet a télen?

— Hogyne — de...

— Ó, de-ket ne mondjon. Makacs vagyok és olyan szépen kieszeltem. A Monte Pinción laknak majd, onnan végiglátni egész Rómán s kis kertes lakást választszanak, szökőkúttal. A zongoráját magával viszi.

— Nincsen, — mondja Hans zavartan.

— Akkor hát ezt, — és a drága Bechsteinre mutat. — Itt úgyis némán áll. De ez kettőnk titka. Szót se róla az uramnak! De úgy-e, nem csinál más tervet a télre? — kezét nyujtja. — Amíg hírt hall rólunk... ó, és én úgy kérem rá... szeretnék efelől nyugodt lenni. És úgy-e, — a kék emberkére mutat.

Harro lépteit hallja, hamar megcsókolja hát a finom kezet s az oratóriumról kezd beszélni. Harro eligazgatja felesége párnáját, ruháját, úgy babrál rajta, mint egy műremeken.

— Mit fogunk hallani, Friedrich úr? Schumann— Adagiot?

— Hans, kérlek... légy óvatos...

Hans kinyitja a zongorát, beszélni úgysem tudna.

Igazán azt hiszi Harro, hogy megcsalhatja ezzel a tettetett nyugalommal... hol lesz a Szépséges, a Királynő, mikor ők Rómába mennek?

A legszelídebb bölcsődalt játssza, ami csak eszébe jut. Rosmarie szeme feléje ragyog.

— Hála Istennek, tudom hallgatni, nem fáj, nem kell olyan óvatosnak lennie...

— Talán egy dallamot a műből? A Gerthard-énekhez készült: Menj szívem és békét keress. A dal át van alakítva szopránszólónak.

— Friedrich úr, a Krisztus kertjéről való dalt! — kiáltja Rosmarie.

Harro azt mondja: — Rózsa, már nagyon piros vagy, az ajkad is egyre pirosabb, beteggé örülöd magad. Mára elég, Hans, jöjj ide!

Hans föláll, de a fiatal királynő szeme könnyes lesz.

— Kegyetlen vagy, Harro...

Azután elhallgat s eltakarja arcát. Harro nagyon elsápad, ajkát harapdálja. A művész barátjára néz, azután halkan kimegy.

Harro Rosmarie mellé térdel és fejét párnájára teszi.

Rosmarie lebocsátja kezét s könyörögve mondja: — Harro, nem akartam mondani... Ó, Istenem, mit tettem!... most megbántottalak!... Ó, most már késő...

— Miért mondod ezt, Rózsa! Összetörtél valamit, ami többé sohasem lesz egész. Valamit, amibe kapaszkodtam... de igazad van, nem lett volna szabad durva kézzel megzavarni az örömödet... Istenem, minden szavammal igazat adok neked. Kegyetlenség tőlem... Miért nem tudom eltitkolni a szenvedésemet... Istenem, hogy ver a szíved... és a szemed! Behívom Ulrikét.

Rosmarie nem engedi. — Harro, ne, könyörgöm... ne hagyj megint egyedül — hadd beszéljek veled... Ne hagyj el, Harro... meg kell hallgatnod... Istenem, mit tettem... miért is kértem a dalt! Most megbántottalak miatta.

Eltakarja arcát és zokogni kezd.

Harro szemében föllángol a démon. Magához ragadja, elborítja csókjaival, szenvedélyében mindent elfelejt. Úgy magához szorítja, csaknem megöli, akit

pedig minden durva érintéstől óvnak. Már nem sír, hagyja, hogy tegyen vele, amit akar. Tán nem is szenved, tán a vad ár, mely áttombol rajta, mindent elborít. Harro egyre vadabb, őrjöngve beszél...

— Rózsa, nem bírom tovább... a magam ura akarok lenni megint... Szabadulni akarok attól, ami fojtogat... A szemektől, melyek rámbámulnak, új énemtől... Vissza akarok menni, hogy azt tehessem, amit akarok. Nem akarok egész életemben a sötét, hideg völgyben járni. Veled akarok meghalni. Hagyd az égi mezőidet. Jöjj velem! Ha Isten nem akar fényéből juttatni nekünk, sötétségében biztosan kapunk helyet... Ne szenvedj többet... ne kínlódj sokáig... Itt, a karomban, nem is érzed. És én utánad megyek. A lelkünket nem tépheti széjjel... Te, te Lelkem! Melyik üdvösségben akarsz elrejtőzni, hogy ne halljad, hogyan kiáltok utánad?

Karjában tartja, egész teste térdén fekszik — — — mintha meghalt volna. De nem, most fölnyitja szemét, ránéz. A démon elhagyja Harrot... hideg rémület árasztja el lelkét... igen, de hát visszafordulhat-e még? Most rettentő fájdalmakat hozott reá. A foga verődik össze a rémülettől. Azután párnájára fekteti. — Hozok segítséget.

— Nem, — mondja Rosmarie hangosan, tisztán, — ittmaradsz nálam, Harro. Ne törődj most a szívemmel... a te szíved sokkal betegebb... Harro, hová akarsz menekülni Isten elől? Miért harcolsz önmagad ellen? Miért nem bízod rá magad? Nem hajolt-e le már egyszer hozzád? „Legyen meg a te akaratod" Harro! Én nem azt tettem-e?

— Te, te, — nyögi Harro tompán.

— Azt hiszed nem volt keserves az út, melyet egyedül jártam be? Jöjj ide hozzám, Harro.

— Hogy nyúlhassak hozzád az után, amit tettem?

— Jöjj ide, — könyörög Rosmarie.

Engedelmeskedik s Rózsa magához vonja. — Szegény Harrom. — Megsimogatja a haját. — Azt hiszed, nem éreztem szerelmed hullámait! Nem okoztál fájdalmat. Azt hiszed, nem tudtam úgyis, mi ég benned. Miért futottál el tőlem az erdőbe és nem tudtad, hol is voltál és mindig hazudtál, ha kérdeztelek. És egyre Isten elől menekültél, pedig már nem szabadulhatsz tőle úgysem,

magad vetetted ki az aranyos szalagot s most már az övé vagy... Miért nem maradsz nyugodtan, hogy jósága elárasszon? Hiszen nincs is már választásod. Foglya vagy, Harro!

— Lélek, — nyög Harro, — ne hagyj magamra. A démonok... Soha többé nem mondhatod, hogy nem okoztam neked fájdalmat... soha többé, ez is odavan. Magam törtem össze, az aranypoharat... Most koldus vagyok. Miért kell ebbe a mélységbe is belezuhannom? Nem voltam már úgyis eléggé összezúzva? Tudom, nem kellene ezt mondanom, megint föl kellene vennem előtted az álarcot.

— Nem, Harro. Most csak engedd, hogy szeresselek. Ó, szegény, szegény, fáradt Harrom. Úttalan úton járt és a vad tüskék véresre tépték. S amitől legjobban félt, az szakadt reá. És szenvedése is annyival nagyobb, keservesebb, amennyivel lelke nagyobb az enyémnél. Az enyém csak kis gyertya, a tiéd hatalmas láng. Azért is harcolnak olyan nagyon a lelkedért, Harro. S talán, ha mindig boldogok maradunk, egészen keményre kalapáltad volna a lelkedet. Nem irántam, nem, nem irántam. S mit tehetünk mi, szegény gyermekek, égi atyánk akarata ellen? Tűrnünk kell. S te azt hiszed, semmiféle üdvösség sem tudna elrejteni előled!

Harro összerezzen. Rosmarie magához öleli, ahogy csak tudja.

— Édes, nekem sem kell az üdvösség nélküled... Már gyermeki menyországomba sem akartam nálküled jutni. De útban vagyok... ne rejtőzzünk el többé egymás elől, viseljük együtt a szenvedést, csak azért nem merek veled beszélni, mert tudom, milyen sebes a lelked. De magad kezdted s most már jól van. Útban vagyok, mert Isten hívott. A vándormadár elköltözik. Muszáj. És Istenhez megyek. Ez elég nekem. Atyámat fogom látni, akinek szeretetét érzem mindig.

Az öreg hölgyet behozta nyugtalan anyai szíve.

— Gyerekek, aggódom. Szívem, hogy fekszel itt!... úgy odadobva. Harro, miért rejted el az arcodat?

— Kedves anyám, — mondja Rózsa, — Harro most az ágyamba visz és mellettem marad. Nem maradhatok egyedül, mellettem kell maradnia... Makacs vagyok megint, Uli... Jöjj, Harro, azelőtt is vittél. Nehéz vagyok?

— Fájni fog, gyermekem, ha egyedül visz, behívom Märtet.

— Nagyon jó nekem, ha Harro visz, — és csodálatos mosollyal tárja ki karját feléje.

Harro fölemeli, Rosmarie vállára fekteti fejét. Így viszi át. Odaát, mielőtt átengedi anyjának, föléje hajlik s azt súgja:

— Te, te, ez volt a legszebb, amit tettél! — —

A LEGSZEBB KÉP.

Hans Friedrich a kertben áll, egy mályvató előtt, mely rakva van sötétpiros virággal. Csupa mályva szegélyezi az utat, hegyes árnyékuk az aranyszínű homokra vetődik. A virágok zöldes-fehérek, rózsaszínűek és égőpirosak.

Harro barátja vállára teszi kezét: — Parasztvirágok ezek, Hans, de Rózsa meg én nagyon szeretjük őket.

— Királyian büszkék — feleli Hans. — Olyan pompázva állanak sorfalat, mint heroldok, akik a királynőt várják.

— Hasztalan várnak, Hans. A királyné nem jön ki többé közéjük.

A művész barátjára néz s örömmel kiáltja: — Ó, Harro, a szemed megint a régi! Jobban vagy.

— Egy időre kitomboltam magam, de vigyázni kell, nehogy megint elszabaduljanak a pokolbeli kutyák, nem nagyon lehet megbízni bennük. Jöjj hát őfenségéhez — lásd, én is udvarias vagyok, ha te az vagy. Valami nyomja a szívét. Hadd mondja el neked s meg ne mukkanj, ha tetőtől-talpig bearanyozva látsz. Mosolyognod kell, mintha elhinnéd s bizonyítsd csak, hogy a kép nagyon hű. Különben nem nyugszik meg. Különben tegnap ostoba voltam, láthattam volna, mennyire vágyik Rózsa a dal után. Ragyogott s hálásak lehetünk, ha örömet tudunk neki szerezni. És csak kétszínűsködés, ha úgy teszünk, mintha tilalmakkal megóvhatnánk a szenvedéstől, mikor pedig tudjuk, hogy hasztalan.

Hans Friedrich bemegy. Most, reggel már jobban látni, mennyire lefogyott a szép királyné. De szeme csodaszép s arcán egyre változnak a finom színek.

— Látta, hogy az uram ma kicsit jobban van? — kérdi.

A művész siet megerősíteni, s mai braunecki látogatásáról kezd beszélni, de Rosmariet most más érdekli.

— Friedrich úr tegnap valamit mondtam Ön előtt, amit nagyon megbántam. Türelmetlen, ingerült voltam s Harro szükséges és szeretetteljes figyelmeztetését csúf megbántással viszonoztam.

— Fenség, Harrot csak a nagy aggódás vezette. Nem az örömét akarta megzavarni s az ember sohasem tudhatja, hogy a zene, mint az enyém is, mely sohasem tud egészen primitív lenni, hogy hat a gyöngéd idegekre — feleli Hans utasításához híven.

— Igaza van, persze, Harro mindig olyan türelmes és jó hozzám s csak érettem aggódik, azért volt olyan csunya tőlem. Nem is értem magam. Harro maga a jóság, gyöngéd figyelem irántam s ha most nagy bánata van, az is csak miattam van. És akkor ok nélkül bántom. Ilyen a hálám. Szégyenlem magam, keserűen szégyenlem magam. Úgy elkényeztettek a szeretetükkel. Legelőször a férjem, azután apám és a többiek.

— Ne bánkódjék, grófné, azt hiszem, Harro már kiheverte.

— Igazán azt hiszi? De talán most majd mindig, ha valamire figyelmeztetnie kell, attól fog félni, hogy fölcsattanok!

Hans nem tudja szerepét tovább játszani. A királyné porig alázkodik előtte . . . Nagyon piros lesz és azt mondja: — Harronak éreznie kellett volna, hogy ön különösen vágyik a dalra.

De rosszul jár!

— Persze, hogy érezte és éppen azért félt, hogy megárt nekem. Mennél többször nézek a tükörbe, annál csunyább vagyok.

Harro hirtelen ott terem a nyitott ajtóban: — Ki a csunya?

— Én, Harro. Pedig rámférne, hogy szebb legyek. Hiszen azt akarom, hogy lefessél Elég rossz, ha az emberek betegek és mindenkinek gondja és bánata van velük s még hozzá ingerlékenyek is.

— Bizony — mondja Harro komolyan —, vannak nagyon gonosz tüskerózsák.

Rosmarie arcán könnyek peregnek. — Elég szomorú, hogy vannak, s a régiekhez mindig új tüskét növesztenek. Magukat tépik össze velük legjobban.

Harro arca is megvonaglik s Hanshoz fordul, akit úgy megdöbbent a szép királyné sírása, hogy maga is csaknem sírvafakad.

— Hänschen eleget tett már megbántott önérzetemnek? Egészen sápadt vagy hitvesi háborúnktól.

Hans Friedrich bólint: — Igen, Harro, csak az a rendkívüli, hogy itt mindenik magát halmozza el szemrehányással. S Harro, te vagy hátrányban, annyi rosszat nem mondtál magadról, mint Királyné asszonyom magáról. Csak azért tudtam végighallgatni, mert előkészítettél.

— Mit, árulás? ki veled, áruló!

Harro is kimegy barátjával s halkan mondja: — Megrendített, Hänschen, úgy-e, de neked is ki kellett venni a részedet. — Kitárja hosszú karját. — Ó, ez az édesség, ez az édesség, mely egyetlen türelmetlen szóért így bánkódik! Az egyetlen volt, Hans, az egész hosszú, nehéz idő alatt. Gondold csak el, mennyivel nehezebb az én mérlegtálam! S Hans, lehet, hogy a herceg ott tart ebédre, de ne feledd, hogy ma este el kell játszanod nekünk a legszebb dalt! Ne jöjj nagyon későn!

Harro ott áll a nyitott ajtónak támaszkodva. Ó, hogy fáj Rózsának, mikor ilyen tétlenül látja a kedves kezeket. Haja is napról-napra fehérebb. Nem tudja egész nap így nézni. Ha pedig elküldi magától, akkor megint az erdőbe megy kóborolni s keresni valamit, amit ott úgysem találhat meg. Ha nem dolgozik, estére megint csak olyan beteg lesz, mint tegnap volt . . . S Rózsa magában számolgatja, mióta is nem dolgozik az ura. Tulajdonképpen már a májusi este óta!

Ökölbe szorítja finom kezét: — Olyan makacsnak kell lennem, mint még soha!

— Harro — szólítja meg, — szeretnék átmenni a műterembe. Segítesz vagy csöngessek Märtért?

Harro megfordul. — Sokkal jobb neked a terrasz, mint a poros műterem.

— Nem poros, Harro. Nagyon szépen ki van takarítva.

Künn Heinz fut át a kerten.

— Fölhozzam neked?

— Nem, Harro, köszönöm, most nem.

Harro összeszorítja fogát. — Végre is nem mondhatok mindig nemet neked, majd behívom Märtet.

A műteremben minden nagyon szépen elő van készítve, az állványon óriási tiszta vászon, mellette mindenféle formájú vakráma. A nagy festékesláda kinyitva, a rothenburgi korsóban ott vannak a tisztára mosott ecsetek. Az üvegfal félrehúzva, hogy a nap aranyfoltokat rajzol a padlóra.

Harro csodálkozva néz körül. — Ki csinálta?

— Valószínűleg Märt.

— Úgy, Märt.

Harro Rosmarie felé fordul, aki egy közönséges széken ül, az emelvényen, honnan jól láthatja, ha az ura dolgozik.

Rosmarie könyörög:

— Harro, menj a nagy vászonhoz, ott a kréta, csak egyetlen vonást csinálj legalább, hosszában és keresztben! Megteheted a kedvemért.

— Rózsa, nem gondolod, hogy nincs hangulatom játszani?

— Jól van. Akkor hát ne játszunk, hanem legyünk komolyak és szomorúak. Tudod, milyenek a panaszkodó fák?

Harro csodálkozva néz rá. — Igen, tudom . . . S fölöttünk gémek, mint nehéz, vágytól terhes gondolatok. De nincs előtere. Előtérnek sötét vízfelület kellene, melynek partját lehullott levelek borítják, sötétzöld levelek s köztük a víz, mint a mélységből fölnéző szemek . . .

Rosmarie szíve vadul ver. Ha most a kréta után nyúlna! Nem reszket a keze? . . . Nem, megint leereszti.

— S elől keskeny földcsík, azon nyílnak a turbánliliomok, sárgán, titokzatosan, mint a fájdalomerdőben termett lelkek, — folytatja Rosmarie.

Harro leül s behunyja szemét. — Igen, így . . . semmi több színt . . . csak a fák és levelek sötét zöldje és a komoran barna törzsek.

Hirtelen föltekint s elfogja felesége végtelenül szomorú, fájdalmas pillantását.

— Rózsa, mi bajod? Nem, nem akarom, hogy így

nézz. Valamit akarsz ... Mit is akarsz ... valamit rajzoljak neked s ma mindenre nemet mondok, amit kérsz!

Fölkapja a krétát. Rózsa megkönnyebbülten sóhajt föl. Harro az állványa előtt áll, a kréta repül. Előbb mintha fákat rajzolna, azután vonuló gémcsapatot, azután eltöri, javítja s a legkülönösebb dolgokat rajzolja.

A feleségéről egészen megfeledkezett. Nem is fordul feléje. Miféle különös alakzatok azok ... Egy ember körvonalai ... egy asszonyé, most megint eltörli, csak a furcsa alakzatok maradnak. Vékony és vastag fonalak kötik össze őket ... mindig újra javítgat és töröl rajta. Most olyan, mint egy kettévágott emberi test ... Most megérti ... Ilyen lehet az ember a bőr szép, barátságos takarója alatt. S az a szabálytalan valami, a fonalak között, az a szív. Az ő szíve, ahogy most nyugtalanul, nehezen, betegen ver a mellében. S az ura még mindig javítgat rajta. Elfogja a félelem. Harro beteg, nagyon beteg! Tegnapi vadsága nem a fájdalom hirtelen kitörése volt s a gondolatok sem akkor születtek benne, régóta keringhetnek sötéten, vadul, agyában. S künn kacag a gyermek, ragyog az aranyos reggeli napfény, pillangók szállanak. S Harro ott áll és egyre javítgat a vonalakon. Már ötödször rajzolja a szabálytalan zacskót fonálzűrzavarával.

— Ha most elmehetnék, ha nem volnék ideláncolva! Hogy ne venné észre, milyen borzalmas ez nekem. Itt kell feküdnöm és néznem, ó, szegény Harrom! S azt sem tudom, megzavarjam-e... s hogy azt hazudjam-e, nem tudom, mit rajzolt.

— Harro. — — Harro megfordul, az arca zöldesszürke. Úgy néz rá, mintha nem tudná, hogy került ide.

— Igen, igen, te vagy, Rózsa! — Úgy áll, hogy rajzát eltakarja... — Akarsz a napra menni... még nem vagyok készen.

— De igen, készen vagy, Harro... a rajzolás még betegebbé tesz... Jöjj ki velem...

— Nem vagyok beteg! — Harro hirtelen megfordul és letörli, amit rajzolt. Nem győzi eleget dörzsölni, míg el nem tűnik a vászonról az utolsó krétavonás nyoma is. Azután egy székbe hanyatlik.

— Ékítmények, — dadogja, — de semmit sem érnek.

— Nem, Harro, beteg szívek voltak és azok sem sokat érnek már.

Harro fölpattan: — Milyen gondolat...

— Csak arra jók, hogy nagyon aggódjanak érted. Harro kezébe temeti arcát.

— Sokszor rajzoltad már ezt?...

— Az utóbbi időben csak ezt. Pedig sokszor kezdtem valamit. De mindig ugyanaz lesz belőle. Megőrjít a gondolat, hogy talán segíthettek volna rajtad, ha másként csinálják... Magam is azt hiszem, hogy beteg vagyok, Rózsa. A panaszkodó fáidat kezdtem festeni. Mintha valami démon volna bennem, a gondolataim egyre körben forognak.

— Ha kényszeríteni tudnád magad egy kép festésére, ami egészen elfoglaljon, betöltsön, magával ragadjon. Tudom, mit éreznél, alig várnád a percet, hogy folytathasd. Hétszer ejtene kétségbe egy nap s hétszer tenne boldoggá. Harro, édes! Hallod, amit mondok?

— Igen... de már csak egy képet tudok festeni, az utolsót. Mindig magam előtt látom, sohasem hagy el s azért csinálom ezeket a rajzokat, hogy attól meneküljek.

— Egy kép él a szívedben? Mi az? Mondd el nekem.

— Boldogtalan leszel, Rózsa, ha meglátod.. s ha megfestem, megszakad belé a szívem...

Mindig látom, mindig! Előlem semmit sem titkolhatsz el! Akármilyen büszke, kedves vagy barátságos arcot csinálsz is. Látom, hogy szenvedsz, látom a fájdalom finom vonalát. Látom, mikor annyira szenvedsz, hogy el kell rejtened a kezedet. Nem mindig vagy szomorú, ha szenvedsz is, néha még nevetsz is, pillanatra elkábítasz vele, de aztán megint látom. S látom, hogy lesz egyre rosszabb s milyen lehet, mikor egyedül vagy Ulrikével! Hát ilyen vagy te?

Színes vázlatot vesz elő, mely ijesztő művészettel van megfestve. Rosmarie, mint a vihar éjszakáján, halálsápadtan, vad, fájdalmas szemmel, görcsösen ökölbeszorított kézzel s szája körül a tehetetlen kín redőjével.

Harro eldobja a vázlatot. — Ilyen vagyok, így bánok veled s még meg is mutatom!... Miért nem hívod anyádat, hogy távolítsa el ezt az embert? Hogy nyug-

tod legyen tőle!... Most megint úgy ver a szíved s a szemed olyan sötét!

— Vedd az ecsetedet, Harro, — mondja Rózsa nagyon nehezen, — s fesd amit látsz. Talán jobban leszel, ha megfestheted... Fess, Harro...

Harro fölkapja az ecsetet s festeni kezd. A párnára hanyatlott sápadt fejet, a fájdalomban is néma szájat.

Hirtelen kihull kezéből az ecset — mi ez? Rosmarie hirtelen tágra nyítja szemét, pupillája megnő. Feléje néz és mégsem reá. Csodálatosan mosolyog, ahogy még sohasem látta mosolyogni. Idegenül, kedvesen, méltóságteljesen. Arcáról eltűnik a szenvedés minden nyoma, még az ajka is kipirul, belülről virul ki, mint egy félig nyílt rózsa. Még a haja is aranyosabb, vagy talán napsugár ragyog rá valahonnan. Egyik keze mintha félénken nyúlna valami után.

Harro megkövülten áll... Ez tán a vég... Már elérkezett... Nem tudja. Rosmarie valamit suttog, hogy mit, azt nem érti. Homloka fehér, mint a márvány és olyan királyi, hogy Harro úgy érzi: ma látja először a finom vonalakat. Azután becsukódik a szeme, feje szelíd nyugalommal hanyatlik hátra, ajkáról eltűnik a pirosság, kicsit oldalt fordul, amit különben sohasem tud tenni s most elalszik. Mint egy fáradt gyermek.

Harro, leteszi a palettáját és halkan átsiet.

— Uli, nem tudom, a Rózsa, vagy meghal vagy meggyógyul. Jöjj, nézd meg. Alszik.

Óvatosan mennek át. A Rózsa csakugyan alszik, de olyan sápadt és fáradt, hogy Ulrike azt súgja: — Harro, hol lássak itt gyógyulást?

Leül a gyermeke mellé. Harro vár, Ulrike néni megtiltotta neki, hogy a Rózsára nézzen, mert attól mindig összerezzen álmában.

Rosmarie, hosszú, üdítő álom után fölébred. Azután evett s közben csaknem este lett. Uli néni átmegy, hogy a kis Heinz után nézzen.

Harro odajön Rózsához, letérdel melléje, szemük egymásba mélyed. — Rosmarie, — kérdi, — honnan kaptad hirtelen a glóriát?

Rózsa kicsit elpirul.

— Ha megígéred, hogy erről is csinálsz vázlatot, akkor megmondom, különben nem. Nem akarom, hogy megint szidd a szemedet, nem tehet róla, hogy mindig

a szenvedés felé fordítod. Lásd meg vele a másikat is!

— A vázlatot megkapod holnap reggel, mire fölébredsz. Ahogy virrad, nekifogok.

— Ó, te édes! Hát hallgasd csak. Nem először történik, hogy ezt álmodom. Mindig, ha már éppen annyira jutottam, hogy... hát... de akkor... akkor vigasztalást kapok. Ő jön, a Gizella. Ó... Azonnal megszünik minden fájdalmam, egészen megkönnyebbülök.

— Úgy megenyhít?

— Megenyhít... Ó, többet is tesz —

— Rózsa, te minden titkomat tudod, mondd meg, tudnom kell, ez is egyik sebem, mely nem akar begyógyulni... Azon a napon. A teremben, Rózsa! — Harro nehezen lélegzik. — Rózsa, nem altattak el... nem bírom, beszélj te...

— Még mindig arra gondolsz? Nem tehették, Harro s mégis sejtették, hogy elveszítem az eszméletemet... S bizonyára igazuk is volt, mert mintha minden tőlem messze történt volna. S nagyon sok köd takart, de hogy te egyedül hagytál, mégis fájt. S egyszercsak szétszakadt a köd. Valami történt velem, hiszen elmult s csak azért beszélek róla, nehogy ezután is ezen töprengj és kínozzon a gondolat.

— Mondj el mindent, Rózsa. Ne kímélj!

— Nem is kiméllek. Valami történt velem, valami lehetetlen dolog. És le is kötöztek s azt gondoltam, ez a kereszt, ilyen volt!... Meztelenül, elhagyatva, az idegen emberek között. Egyszercsak valaki fátyolt borított rám s betakart... S akkor megláttam Őt. Csak az arcát láttam, kék lángszemét... Azt mondta: Nem, a kereszt más volt. Én tudom, mi volt. Elhagyatott vagy? — kérdezte. — Isten elhagyott? — Ránéztem, ó, olyan szükségem volt rá. Fátyla eltakart, de mégsem volt olyan messze tőlem, ami történt. Azt is hallottam, amit az urak beszéltek s hogy csodálkoznak. A fátyolról mitsem tudtak. S még sok mindent láttam, ami nem is volt a teremben. Téged láttalak Märt ágyán feküdni, melletted vizeskorsó állott. Mintha börtönben lettél volna. Nagyon megijedtem és azt mondtam neki: Menj oda fátyladdal... Akkor valami furcsát mondott. Azt mondta: Menj magad! — Hiszen ide vagyok kötözve. — Lásd, tudsz, ha akarsz! — De nagyon nehéz volt s egy percre azt hittem, hogy megszöktem tőlük. — De

te bizonyára nem is érezted!...; azután ólomnehéz lett a fátyol s valami sötétség borult rám s mikor újra fölnyitottam a szememet, fehér kötelékbe csavartak s nagyon rosszul éreztem magam. Azután levittek. S azután nincs mit mondani...

Harro szótlanul hallgatta végig, tekintete ajkán csüngött. — Úgy, ez elmúlt. Ez is elmúlt. Megint bemegyek a dísztermembe. Lesz annyi bátorságom, mint Märtnek. A tanár úr hipnózisa volt. Ilyen volt hát.

A Rózsa folytatja: — Egy történetet akartam ma neked elmesélni ... De nem akartad. Meghallgatod holnap?

— Nem szabad többet beszélned... édes...

— Ó, nagyon rövid a történet... Úgy forgatom, hogy egészen kicsiny legyen... Csak a virágait szedem ki... A panaszkodó fák, a gémek, a sötét víz, a mélységből néző szemek, vedd el elölről a sárga turbénliliomokat. Adj helyet nekünk, neki és nekem. Fesd le szívedről a keserű kínt. Fesd meg szenvedésedet, lesznek órák, mikor modelled lehetek. Fesd meg a legszebb képet. Tudod: a szenvedéstalajból égirózsa fakad, ha Isten lehellete érinti...

Harro föl, alá járkál a műteremben, a lélek kergeti, űzi... Rosmarie nézi. — Hála Istennek... Meggyógyul. Isten áldja meg a szemét.

AZ ÍTÉLET.

Hans Friedrich nem jött vissza Brauneckből. A kocsi elvitte a csomagját... utazni megy, pár nap mulva jön vissza... Rosmarie és Harro mindennap eltűnnek a műteremben s bezárják az ajtót; Ulrike néni halálos aggodalmakat áll ki, hogy az a türelmetlen Harro gondozza-e s nem fárasztja-e túlságosan ki a gyermeket. De este, mikor Harro áthozza és átadja Ulrike néninek, semmi sem látszik meg rajta. S mintha Harro kicsit megnyugodnék s a munka jót tenne neki.

Az öreg úgy látja: — Rózsa, a rossz urad megint emberségesebb...

— Sohasem volt rossz — védi Rózsa —, s hogy bánata van, azt nem tagadhatod. — De azután mégis bevallja: — A legközelebbi napoktól nagyon félek. Ma megkapta a választ, hogy a két híres orvos, egyik Ber-

linből, másik Königsbergből, eljön, hogy megvizsgáljanak. Magam kértem, hogy hagyja abba a festést, mindent elrontott, olyan izgatott volt... Uli, néni, csak szerencsésen túl volnánk rajta...

— Nem tudom, gyermek, mi rosszat tehetnének veled.

— Nem is az. Tegyenek. Az olyan kicsiség ahoz, amit Harronak kell majd megint szenvedni. Már olyan szépen benne volt a munkában: A háttér, a fák, mindezt fölvázolta már, olyan nagyszerűen indul. Mindent elfeledtem, míg néztem. S most ennek közbe kell jönni.

— Gyerek, csak nem gondolod, hogy ölbetett kézzel nézzük a szenvedésedet.

— Uli, légy Harro mellett, ha itt lesznek az urak... Kérlek.

— Gyerek, csak nem hagylak egyedül az idegenekkel.

— Ó, ezek orvosok, akik egyik betegtől a másikhoz mennek s holnapra már elfeledtek. Liza segíthet, ha kell.

— Gyerek, remélem, hogy Harro uralkodik magán, majd kicsit helyrerázom előbb. Rózsa, sohasem volt nagyon könnyen kezelhető urad... de most.

— Uli — panaszkodik —, keseríteni akarsz?

— Nem, gyermekem, de most jut eszembe, hogy mérhetetlenül szelíd uradtól megbízásom van. Nem értek a diplomáciához. Ki kell derítenem, hogy miért akarsz Brauneckbe menni... s miért ígérted meg apádnak...

Rózsa elpirul. — Uli, nem szívesen mondom meg... apa örülni fog neki. Az otthonom. Míg mama otthon volt, alig ülhettem ott asztalhoz, úgy fölizgatta. Uli, a régi otthonom.

— Harro azt mondja, hogy az aranyház az otthonod... S hogy mi hiányzik itt neked?

— Semmi sem hiányzik... semmi... Csak itt túlságosan szép és tökéletes... és minden olyan kedves... hát nem érted, Uli... Ha Brauneckbe megyek, mindnyájan velem jöttök... Te és Harro és Heinz és a Babette, még Märt is.

— A Märt? Mi dolga annak Brauneckben? Azt hittem, éppen elég lakájotok van ott.

— Märt nem lakáj. Hiszen segítenie kell Harronak,

mikor engem visz. S Harronak mindenben szüksége van rá.

— Gyermek, még mindig nem vallottad be s hogy mit mondok Harronak, nem tudom.

— Uli néni, édes öreg vigasztaló anyácskám, segíts át öreg Brauneckembe. S Harronak mondd azt: akartam. Ez is ok. S hogy milyen makacs vagyok, azt mind tudjátok.

— Hát bennem sem bízol meg, gyermekem.

A grófnő hosszú, fekete alakja föláll, egy pillanatra az ablakhoz megy, azután visszaül az ágy mellé s Rosmarie mindkét kezét kezébe veszi.

— Uli — könyörög Rosmarie —, olyan szükségem van rád s minden töprengésem sem használ, ha te nem segítesz. Belátod, hogy segítenem kell Harron. Muszáj. — Ulrike bólint. — Hogy ne szakadjon rá a legfájdalmasabb. És Uli, ne nézz úgy rám, mintha aranyozott porcellán volnék. Magamra is éppen eleget gondolok. S beláthatod, hogy az élet itt, az aranyházban csodálatosan szép és könnyű és ünnepélyes. De meghalni Brauneckben könnyebb. Gondolj csak az öreg falakra, a galériákra, melyben a sóhajtozó szelek járnak. Hányan haltak meg már ott, a falakon csupa régi sóhajtás. Nem is tudnék jobb helyet a meghaláshoz. A sok kép, festett szemük mind azt mondja: mi is megtanultuk. A lépcső azoknak lépteitől visszhangzik, akik egykor arra jártak. Tudod, gyermekkoromban nem egyet láttam a régi, csöndes emberek közül, akiknek nincs árnyékuk és sohasem értettem meg, hogyan lehet tőlük félni. Mindig nagyon jóindulatúak voltak hozzám. Láthatod, milyen jól el vagyok ott látva. S a régi szertartáskocsit is jól ismerem, mely mindig egyforma síneken halad. Mindaz, ami itt szegény Harro szívén taposna, ott magától megy. Berger kisasszony mindent tud. Ha Harronak ezt a fejezetet itt kellene átélni, akkor a kedves aranyházat, a szeretett házat... gondold csak el, Uli, mennyi gond, munka, szeretet, művészet, nélkülözés, fáradság, áldozat, reménység van beleépítve s most mindezt megutáltassuk vele! Szegény Harrom, nem, gondoskodom rólam! Gondolj a díszteremre, Uli s hogy azóta be sem tette a lábát, mióta engem fölvittek oda. Azért tervezte és építette a fogadócsarnokát, a gyermekkúttal, hogy a koporsóm álljon benne! A braunecki galériák és lépcsők

megszokták már a koporsókat. A kápolnában, a padlóban ott a kereszt, melyen állanak s az oszlopokon, melyeket esküvőmön virág takart, ott vannak a kampók a fekete leplek számára. Öreg dajkám mesélte, hogyan feküdt ott édesanyám, karján kis bátyámmal. Sokszor el kellett mondania, mert hiszen nagyon irígyeltem bátyámat. Akkor még nem sejtettem, hogy valahol egy édesanya vár rám s kedves karjába vesz majd, mikor legjobban szükségem van rá. Édes, kedves Ulim vagy, mert hagyod, hogy szövögessem a terveimet.

— Hagyd az öreg Ulidat, gyermek és beszélj magadról. Hát ezeket gondolod ki, mikor pihenni viszünk a szőlőútra?

— Nem, Uli, ezek nem a szőlőúti gondolataim . . . ezeket a Rock-madár mellett gondolom el. Harronak mindezt nem mondjuk el.

— Soha, Rózsa? Akkor nem ismeri meg nagy, egyetlen szerelmedet sem... Nem szeretném megrabolni tőle.

— Ó, hiszen tudja, hogy szeretem... de mennél kevesebbet kínozzuk. S most még nem is megyünk Brauneckbe. Csak akkor, ha majd úgy érzem, hogy rászorultam öreg hársfám vigasztalására. S nem is csinálunk semmi ünnepi kivonulást, hanem egy nap égő honvágyam támad Brauneck után. És Uli — hallod! — azt mondod: teljesíteni kell az akaratát, úgy elkényeztettük, most már meg kell tenni, amit kíván — s ismered a makacsságát! Úgysem marad békében. S azután nagyon gyorsan kell menni az egésznek, Uli. Olyan gyorsan, hogy vissza se fordulhassak az aranyház, Märt fehér lugasa és a zengő kút után. Reméljük, hogy nagyon rosszul leszek s magammal leszek elfoglalva. S lassan-lassan mind utánam jöttök. Märt is, Uli. A galambjait majd rábízza valakire. Uli, segítesz! te vagy az én egyetlen, az én...

— Csönd, gyermek, csönd . . . Segítek neked mindenben.

— S most csak túl volnánk már a tanárokon. Ha csak valami reményt nyujtanának Harronak, amibe kapaszkodhassék...

— — — — — — — — — — — — — — —

Reggel megérkezik a két úr az udvari tanácsossal s a sápadt Rosmariet kiszolgáltatják nekik. Szelíd szeme

egészen sötét, alig felel kérdezősködésükre. Harro lelkében minden fúria föltámad. Fönt áll megint az ablaknál és vár. A végtelenségig, legalább úgy érzi. Végre kijönnek az urak és bezárkóznak az ebédlőbe.

Harro be akar menni a feleségéhez, de Ulrike nem engedi, a vizsgálat nagyon megviselte. Végre nyílik az ajtó, kijönnek az urak s az idősebb, egy nagyon kedves, rokonszenves ember, behívja Harrot. Rengeteget beszélnek. Őfensége állapota nem felel meg egészen a várakozásnak, melyet B. tanárnak oka volt remélni. A tanácsos urat óvatosan megdicsérik s mindenik úr ajánl valamit. Őfensége próbáljon meg járni. Jövőre talán jó lenne egy kúra Nauheimben. Hosszabb kúra. Bár ebben a percben legjobb, ha Thorsteinben tartózkodik, a magasság, a tiszta levegő és nyugalom... Harro tekintete egyik márványarctól a másikhoz vándorol, melyek mit sem árulnak el. Azután fölállanak az urak, Harro mélyet lélegzik, olyan erősen támaszkodik az asztalra, hogy a tölgylap megreccsen. Vad, lángoló szeme parancsolva néz rájuk:

— Más mondanivalójuk nincs az uraknak?

— Bármilyen felvilágosításra készen vagyunk, gróf úr!

— Mit várnak ettől a nauheimi kúrától s miért csak jövőre? A tél hosszú.

Megint rengeteg szóáradat, váratlan következményekről, szerencsétlen hegképződményről...

Az udvari-tanácsos úr lassan föláll és kimegy. Harro utánanéz és elsápad, a szája széléig... Nem is hallja, amit beszélnek... végre erőt vesz magán.

— A jövő esztendőről beszélnek, a jövő évi gyógykezelésről...

A königsbergi föláll: — Gróf úr, csak eshetőségről beszélünk.

Mintha Harro rá akarná magát vetni... — Úgy, csak eshetőségről. Előbb el kell igazodnom kifejezéseiken...

— Az ilyen baj mindig kiszámíthatatlan... természetesen a legjobbat reméljük... de azt sem hallgathatjuk el, elő kell készülnünk reá. Hirtelen változásra, gróf úr.

Harro meghajtja magát.

Azután tülköl az autó s Harro és az öreg grófnő

bekomplimentirozzák az urakat. Az udvari tanácsos úr eltűnt, ott ül Rosmarie ágya mellett s kezében tartja a remegő kezet.

— Nem, fenség, semmi rosszat sem határoztunk, semmi, semmi rosszat, minden úgy lesz, ahogy kívánja, itt vagy Brauneckben s most járok egyet a gróf úrral.

Mikor az autó eltűnt a fák mögött, Harro az öreg hölgyhöz fordul: — Hát, néném, ahoz képest, hogy a halálos ítéletemet mondták ki, elég jól viseltem magam.

— Harro — könyörög az öreg hölgy —, ne mutasd a gyermeknek vad szemedet, nagyon aggódik érted úgyis.

A tanácsos úr gyöngéden megérinti: — Járjunk egyet együtt, gróf úr.

AZ EGYETLEN ÓRA.

Harro és a tanácsos a kertben ballagnak, Harro hanyagul verdesi egy pálcával a lábát.

Aki így látja őket a szép nyári reggelben, azt hiheti, hogy két élvező ember, akiktől minden gond és bánat távol áll.

A tanácsos minden reményteli lehetőséget megemlít, amire csak valami jelben ürügyet talál. Harro pálcájával csapkod és hallgat. S a tanácsos éppen egy esetről mesél, mikor a fél orvosi fakultás tévedett. Harro hirtelen kiszabadítja karját az öreg úréból.

— Bocsásson meg, ott látom . . .

Bemegy a házba és eltünik. S Ulrikének és a tanácsosnak kell a várakozó Rosmariet vígasztalni és megnyugtatni.

— Most majd megint az erdőkbe megy —, panaszkodik — s hetek telnek el, míg hozzányúl az ecsethez. Ó, miért kellett ezeknek az embereknek idejönni!

Mire Harro visszatért, beesteledett, öreg kalapjában fiatal sündisznót hoz. Kis Heinz még ébren van, előtte etetik meg a terrasszon az állatot, mely hangosan csámcsogva nyeli le a gilisztát.

Az egész aranyház visszhangzik kis Heinz ujjongásától s a kis Fipsz ugatásától. Rosmarie is tudni akarja, mi az.

— Harro visszajött és egy sündisznóval játszanak.

— Én is szeretném látni — kér Rosmarie — ó, be örülök, hogy Harro visszajött.

Azután apa és fia behozzák a sündisznót a hálószobába, csak szegény Fipsznek kell künnmaradni, mert talpa mindig sötét foltokat hagy Rosmarie ágyán. Panaszosan nyöszörög az ajtó előtt s láthatatlan ellenségét ugatja.

A sündisznó nagyon illedelmesen viselkedik, ideoda szaladgál a szép szőnyegen. Kis Heinz hasrafekve csodálja, merészen próbálja simogatni, de mindig ijedten kapja el a kezét. Ez annyira tetszik neki, hogy hangosakat kacag. S örömében az első összefüggő mondatot csinálja: — „Alo tünditnót hotta". Sápadt mamája többször is hallani akarja tőle. Végre üt a lefekvés órája s apja minden tiltakozás ellenére kiviszi a sündisznóval együtt.

Később Harro bejön, egy percre leül Rosmarie ágya mellé, aki még tele van örömmel s egyre Heinz tudományáról beszél. Közben megszólal a gong.

Ulrike nénivel étkezik. A herceg ma nem jött át. Először történt. Egy tál gyönyörű cseresznyét küldött, rózsákkal letakarva.

— Először történik, hogy a herceg elmarad — mondja Uli néni.

— Hát, annyi bátorságot nem is várhatunk tőle a reggeli látogatás után. Talán ő nem talált mindjárt sündisznót, ami mögött megbujhasson. Ulrike néném, most a műterembe megyek, előkészítem a festékeimet holnapra, te pedig maradj a Rózsánál, míg elalszik.

— Harro, egész nap reád vár. Mit mondjak neki?

— Ami éppen eszedbe jut.

— Kegyetlenség, amit vele csinálsz. Ő nem is érez, nem is szenved, nem is őt kínozták meg! Csak te tombolhasd ki világfájdalmadat!

— Hát tombolok? Nagyon illedelmesen viselkedem. Kikísérek urakat, sündisznót találok s most a festékeimet készítem . . . Csak te nem érted a finomságogat. Majd meglátod, hogy a Rózsa megérti.

Átmegy s bezárkózik a műterembe.

Uli megpróbálja előadni a vigasztaló festékhistóriát, bár nem nagyon hisz benne. De Rosmarie arca fölragyog.

— Ó, az jó, Uli mama! S ha jól meggondoljuk, még örülhetünk, hogy az urak nem csináltak nagyobb bajt.

Harro rajzasztalánál ül s nagy fehér ívre a két urat rajzolja, a berlinit és a königsbergit. Mintha évek óta tanulmányozná őket, olyan a képük. Fehér tányérgallért és talárt ad rájuk s finom fejük nagyon jól fest így. Asztal mellett ülnek, előttük papírlapok. A legfelső lapon egy név, egy kedves név s a berlini finom, ideges doktorkeze keresztet rajzol melléje. A másik nyugodtan, mozdulatlanul, érzéketlenül nézi.

Gondosan megvizsgálja a rajzot, összecsavarja és megcímezi a berlini orvosnak.

— Milyen értékes lap és hiábavaló — mormogja.

Odaát a Rock madárban kialudt a fény. Tehát Rosmarie elaludt s már nem várja. Kinyujtózik hát régi fekvőhelyén, az utóbbi időben megint itt alszik.

Halálosan fáradt és azonnal elalszik. S lelke nehéz, fáradságos utakon jár, szakadékok és rohanó hegyi patakok között. Előtte nehézkes, nagy madár száll, lassú szárnycsapással s rettentő, hogy mindig maga előtt látja. A kövek között egy csapat apró gyermek igyekszik előrejutni. Mindenféle veszedelem fenyegeti őket, vízbe eshetnek, megakadhatnak a kövek között. S a legrosszabb az volna, ha a madár egyszercsak visszafordulna.

Néhányat fölvesz a szerencsétlenek közül, de mindenik karján csak egyet tarthat s egyik már bele is esett a tomboló vízbe. S a komor madár megfordul . . . Csőre finomvonalú orrá változik. „Esetleges" károgja, „esetleges" s fekete szárnya a gyermekek felett csapkod.

Harro rémülten ébred föl. Szürke holdfény árasztja a szobát, a falon a viráglevelek árnyéka. Fölugrik, valaki hívta. Szíve vadul ver, de most halálos csend van, csak az erdő suttog messziről.

Bágyadt, összetört s mégis örül, hogy megszabadult az álomnyomorúságtól. S mintha amott a falból, az árnyékok közül finom doktorkéz nyúlna ki, szavakat ír . . . „hirtelen elváltozás". Öklével nagyot üt a falra, hogy a meszelés lehull . . .

Fölöltözik, a műterembe menekül. Odaát sötét van.

Bolond gondolat, de még a csontjában is érzi a reszketést. Legalább hallgatózni akar. S a Rock madár-

ban kigyúlt a fény. Átrohan és bekopog. Fehérpongyolás nénje jön ki.

— Mi az, Harro?

— Megijedtem — dadogja. — Miért ég a lámpa?

— Hiszen Rosmarie nem alszik egész éjjel.

— Láthatom?

— Megígéred, hogy szelíd leszel?

Bólint és félretólja az öreg hölgyet.

Rózsának piros az ajka és ragyog a szeme. Ül az ágyban és feléje mosolyog.

— Milyen csodaszép, hogy jössz, ilyenkor éjjel.

— Az este nem csókoltalak meg — mondja, föléje hajlik s megcsókolja. Gyöngéd rózsaillatot érez.

S hirtelen karjába ragadja s elhalmozza csókjával, haját, arcát, szép száját.

Az öreg hölgy megfogja a vállát.

— Harro, kérlek, Harro, hát nem lehet már megőrizni tőled! Az ember vagy megfagy vagy megég melletted.

Harro megfordul s úgy megijed, hogy az öreg hölgy szívéből megsajnálja.

— Ne haragudj rá — könyörög a Rózsa kedves hangja. — Ha csak a csókjait kellene tűrnöm! De Harro, most nagyon csendesen kell lenned, hogy megférj Ulival, ha itt akarsz maradni. Ezek az urak nagyon össze-visszakopogtattak.

Harro leül és könyörögve néz az öreg hölgyre: — Uli, hadd maradjak itt, ne kergess ki, különben az ablakotok alatt sírok egész éjjel.

Rosmarie selymes haja végével törölgeti Harro hulló könnyeit. Harro egész arcát a lágy aranyhullámokba rejti . . .

Ulrike nagyot sóhajt. — Hagyj holnapra is a gyermekből. — És kimegy.

Rózsa arcáról eltünik a mosolygás. Harro arca olyan különös. Vár, azután halkan szólítja meg: — Harro!

— Rózsa, — mondja Harro tompán, — te nem érezheted, amit én. Olyan szelíd, nyugodt, menyei vagy. Talán örülsz az égi mezőidnek! Igazad is van. Csak kínlódol itt s még engem is el kell viselned. — Mit tudsz rólam . . . Semmit. — Arra gondolsz, hogyan őriztelek gyermekkorodban. Szent voltál akkor nekem.

S hogy az emberek előtt férjed voltam s türelmes bolondként álltam az ajtó előtt. S mikor a feleségem lettél, hogyan élveztem édességedet és szerelmedet, mint jogos tulajdonomat. Sohasem rejtőztél el előlem, sohasem kellett érted küzdenem. Az őrült szenvedélyről, melyet bennem most gyujtottál, hogy elfordulsz tőlem, nem tudsz. Hogy is tudhatnál! Most, amikor reszketnem kell érted, tudom csak, hogy mi vagy nekem s látlak igazán. S mennél inkább belédkapaszkodom, annál jobban tünik el előlem a lelked. Magadnak éltél egész idő alatt — most látod a messzi célt. Démonod is föltámadt . . . Nincs szükséged rám. Elégek és megfagyok melletted. Minden szavammal vétkezem. Növelem a szenvedésedet. Talán majd ott jársz koszorús fejjel az égi mezőkön és én nem láthatlak. A kárhozottak nem láthatnak be oda, ahol az üdvözültek járnak . . .

Rosmarie tekintete ajkán csüng. Azután lassan lehunyja szemét, nem felel.

Harro elnézi a sápadt arcot, melyet aranyhaja ragyog körül. Már az ég kapuja előtt áll, hová ő sohasem juthat el, egy darabig még láthatja az onnan való legszebb virágszálat, azután elkergetik és egyedül marad az éjszakában.

Már most is egyedül van. Rosmarie messze van tőle. S talán újra megjelenik a démon, kiemeli a kínból, eltakarja fátylával, hogy még az ura hangja se juthasson el hozzá.

De tévedett. Rosmarie csak megerősítette lelkét s égi atyjához könyörgött érette.

S most fölnyitja szemét, csak szerelem ragyog benne. Olyan tündöklően, jóságosan, hogy Harrot térdre kényszeríti.

— Ó, te, te...

— Bocsáss meg, édes, de a zsarnok nem engedi, hogy megmozduljak s neked is tekintettel kell rá lenned.

— Kire vagyok én tekintettel?

— Muszáj, Harro. Mert ő az úr s csak kegyelméből élek. S nem akarhatod, hogy rajtam álljon bosszút.

Harro ajka mozog, végre kinyögi: — Behívjam Ulrikét?

— Nem, édes, nem taszítlak a sötét egyedülvaló-

ságba, míg csak lélegzeni tudok éretted. S Isten megsegít. Addig nem mégy ki a szobából, addig nem hagysz itt, míg meg nem adtad magad Istennek. Sokáig már nem bírom. Nem tudod, vagy elfeledted, hogy a lelkem mennyire a tiédhez van kötve? Gonosz paripa vagy, Harro, bozótokon, töviseken, mocsarakon, jéghideg borzalmon és vörös pokolvarázson vágtatsz keresztül velem. Éppen a kárhozottaknál voltunk s a rácson át benéztünk az üdvözültek kertjébe. Most elvágtatunk s biztosan sötét, komor hideg magányba érünk megint.

— Ó, Rózsa, mit tegyek, hogyan...

— Hajolj meg, Harro, meg kell tenned. Szívesen vágtatnék veled tovább is, de a zsarnok nem tűri. S övé a hatalom, Istentől kapta. S úgyis meg kell hajolnod. A kerék rajtad forog. Nem tartja föl sem vad erőd, sem a szenvedésed, sem szenvedélyed. S ha már úgyis meg kell hajolnod, — nem hazudtak neked az urak, én tiltottam meg, hogy hazudjanak, — miért nem most: „Legyen meg az akaratod" — Most még melletted vagyok, segítek neked, veled hajolok meg. De nem igérhetek neked több vad vágtatást. Annak vége. Isten kezébe kell adnod magad.

Harro keze ökölbe szorul, fejét az ágy szélére fektetti... — Nem tehetem, nem tehetem, fölülmulja az erőmet, — nyögi. — Sem ember, sem Isten nem kívánhatja tőlem. El fogom viselni, nem kínozlak többé, türelmes leszek, megigérem neked — szelíd és türelmes.

— Mintha tudnál a magad erejéből szelíd és türelmes lenni! Hiszen eddig is megpróbáltad, édes öreg Harrom, sohasem akartál kínozni. S mégis megtetted s tudod, hogy megint meg fogod tenni. S így ragadsz magaddal engem is tovább. Most még védekezem, jajgatok, könyörgöm, azután majd elnémulok. S nem így kellene lenni. Ilyen ima, hogy utasíttatna el meghallgatás nélkül! Így imádkozott Jézus is a Gethszemáne kertben. Mi a te szenvedésed az övéhez képest! Te az eget nyitod meg, Harro, hogy az aranyos ár elboríthassa szívedet, ó milyen boldog leszek veled! Milyen nyugodtan pihenek majd szeretett karodban. Hogy megvigasztalsz majd, ha mégis elfogna a nagy félelem.

Most még én adok neked az erőmből, de akkor annyival több lesz nálam, ahogy a lángod is nagyobb az én mécsesemnél. Harro, talán nem tér többé vissza

az óra. — Nézd ott az őrtornyot, gombjával. Már elválik az ég-háttértől. Mire fölragyog a nap aranyfényében, elmúlt az óra. Addig még van időd, tovább nem. Nálam akarsz maradni vagy átmégy... Fontold meg a választást. Pedig nem is választhatsz...

— Hadd maradjak nálad.

Harro kezébe temeti arcát, ott hever az ágy szélén s néha megvonaglik, hogy az ágy beléremeg.

Rosmarie lehunyta szemét, arca egyre sápadtabb.

Az őrtorony körvonalai egyre világosabbak, a csillagok fénye elhalványul, beárad a reggel hűvös, éles lehellete, Rosmarie összevonja keblén királyi palástját.

Harro föláll. Nem beszélnek, csak szemük keresi egymást. Rosmarie nagyot sóhajt s kinyujtózik. Elalszik. Haro bekopog, az öreg hölgy azonnal jön, mintha egész idő alatt várta volna.

— Maradj mellette, — mondja Harro és kimegy.

Az őrtorony éppen fölragyog a nap fényében, mikor átmegy az udvaron. Fehér galambsereg kereng körülötte. A kút fölé hajlik, megmossa benne arcát, kezét.

Azután cellájába megy s lefekszik. A reggel fényében egyetlen árnyék sem kúszik a falon.

Hát megtörtént. Lemondott akaratáról, meghozta az óriási áldozatot. Mintha maga vette volna le szívéről fehér Rózsáját, hogy odavigye az égi mezők kapuja elé.

S Rosmarie aranyos égi áradatot ígért cserébe. Hol marad? Talán nem látja, mint ahogy a menyezeten kerengő éjjeli lepke szeme sem bírja el a nappali világosságot.

A lepke egyre lassabban kereng. Szelíd bágyadtság ereszkedik reá. Jó pihenni. Szelíden, olyan kimondhatatlanul szelíden. Messze valami zúg és búg... Nem zene az? Mintha ismerné... A fátyol egyre mélyebbre ereszkedik. Élete legmélyebb álmát alussza, csak akkor ébred fel, mikor a lenyugvó nap festi biborszínűre a torony gombját.

AT BRAUNECKBE.

Mikor lassan fölül s lelke előtt elvonul a tegnapi nap, szeretne a háta mögé nyúlni, hogy nem találja-e még meg a szent fátyol egy darabját, hogy elrejtőzzék

alája. Még ágyában ül, mikor bejön a nénje, kezében kis tálcával s leteszi melléje.

— De Ulrike néném! — Csaknem elpirul. Nincs hozzászokva a kiszolgáláshoz. — Hogy fáradsz!

— Idd meg, — parancsolja a grófnő. Az ajtón kopognak.

A kis Heinz az, ez a legújabb tudománya. Igaz, hogy még az egész öklével végzi, de különben nagyon illedelmes.

— Bejöhet, Harro?

— Hogyne, kérlek.

Heinz besétál, rövid, szürke vászonruháján már ott az egész nap nyoma, lábán Wurmhaber úr szandálja: Harro parányi kiadása. Kék szemét — az övé a legkékebb a családban — tágranyitja. Milyen furcsa, hallatlan eset, Alo ágyban s a néni eteti. Ezt csak a mamánál szokás, de nem Alonál.

— Alo, szedén Alo, — mondja gyöngéden, részvéttel, — fál neti! Szedén Alo...

Harro kezében megcsörren a csésze. Az öreg hölgy elveszi s Heinz most megint valami érthetetlen, ijesztő, szívettépő dolgot lát: Aloja sír... nagy könnyek peregnek szeretett arcán s a párnába rejti arcát. Heinz fölmászik az alacsony ágyra, átöleli apját s panaszosan kiáltja:

— Szedén Alo fál, szedén Alo!

Az öreg hölgy leül melléjük a kemény ágyra.

— Úgy, Heinz, vigasztald apádat...

— Szedén Alo. Te hozza szündisznót. — Önmagát nevezi „te"-nek s a leghathatósabb vigasztalást kereste ki. Alo csakugyan fölemeli fejét. — Maradj nálam Heinz. Vigasztalj meg.

Heinz szoknyácskájával törli le apja könnyeit, simogatja s egyszercsak valami pompás vigasztalót talál. Elvesz a tálcáról egy darab cukrot s villámgyorsan apja szájába dugja. Nevet hozzá, mert ettől csak megvigasztalódik Alo!

— Mi ujság néném, — kérdi Harro, mikor szerencsésen lenyelte a cukrot.

— Ó, Rózsa elég jól van, boldog, hogy aludtál. Csak édesapjáért aggódik kicsit, aki ma sem jött át.

Harro leteszi kis Heinzet a földre. — Édes, kérlek, menj át, mindjárt jövök... Heinz, te ittmaradhatsz, amíg mosakszom... mert olyan kedves voltál.

Uli sápadt gyermeke fölé hajlik.

— A te gondgyermeked, odaát, a thorsteini vasfej, ma egészen más szemeket csinál...

Azután bejönnek ketten, apa és fia, hogy köszönjenek az anyának. A kis Thorsteiner jóéjszakát, a nagy jóreggelt kíván.

A gyermeket lefektetik s a házastársak egyedül maradnak.

— Menj át, Harro és nézd meg apát. Ma sem volt itt. Féltem. Mióta nem lovagoltál. Jót fog tenni.

— Ha kitombolom magam, a ló fizeti meg. Inkább magamat fárasztom hát. Átlovagolok, Rózsa s ha visszajöttem, láthatlak?

— Mindig, édes! Olyan boldog voltam, hogy aludtál. Őt küldtem hozzád, az Ő fátylát.

— Olyan pompás volt alatta pihenni!

— A keresztet hordozod, szerelmem, édes szerelmem... Menj hát. Jól esik apának. — — —

A Thorsteini Lélekke képe alatt találja apósát egy csomó írásra hajolva. Nagyon meg van lepve, mikor Harro sarkantyúpengetve bejön, úgy bámul rá, mint egy jelenésre. Azután fölugrik.

— Rózsa üdvözöl, apám. — Lehajlik s megcsókolja apósa arcát, amit pedig nem szokott. Azután melléje ül. — A Rózsa nagyon vágyik utánad, apám... Már előbb átjöttem volna, de tegnap — nehéz nap volt számunkra s ma sokáig aludtam. Rózsa parancsára, apám.

A herceg az íróasztalra könyököl s eltakarja arcát.

Harro mellette ül s fölnéz a finoman, titokzatosan mosolygó Lélekkére, első remekművére. A még világos égen vörös telihold ragyog s a nyárszoba megtelik finom fénnyel.

A herceg hozzáfordul. — Harro, még nem volt meg a bátorságom... borzasztó órát töltöttem ezekkel az urakkal, mikor visszajöttek. Már előbb sem volt sok reményem, de az ember mindig ragaszkodik valamihez.

— Igen, apám, az ember remél, míg a remény is meghal... De ahogy látom, semmit sem tehetnek a Rózsáért. Nem tudod, hogy irígyellek, hogy te mindig csak jó voltál hozzá... Én hogy vétkeztem. Mindig velem van dolga a Rózsának, apám.

— Erről nem akarok hallani, Harro. Te fiatalabb vagy, te... Harro, gondold csak el, mi mindent éltem

én át; elvesztettem szeretett feleségemet s magával vitte fiaimat is. Az utolsó két napon eszméletlen volt, egy szóval, egy tekintettel sem búcsúzhattunk el. Huszonkét éve. Az ember nem hinné, hogy azt is kiheveri. Egyik nap múlik a másik után s végül a fájdalmat is ellopják a napok. S az ember új életet kezd. Kis Rosmariem... A te szép képed... sohasem tudom neked eléggé megköszönni, soha. S egészen gyanútlanul kértelek, inkább, hogy neked szerezzek vele örömet. A kicsi olyan sápadt volt s azt gondoltam, ha sikerül a kép, nagyon megindító lesz. S a csodaszép kép őrizte meg nekem kis Rosmariemat. Itt ül mindig, finom kezecskéjével és finom mosolyával. Nézd, most rásüt a hold, hogy megelevenedik. S a Hársfahercegnő. Azt hiszem, már eleget bámulták künn a világban, azt akarom, hogy végre itthon legyen, senki sem vitatja el többé tőle a helyet. De nem, nem sürgős. Még fáj. Bájos fiatalsága, ereje, szépsége.

— Most még szebb, apám. Sohasem volt ilyen szép. A lelke ragyog ki belőle. Még egy képet festek róla neked, apám. Persze, meg kell engedned, hogy a magam módja szerint fessem s nem tudom, úgy megfelel-e majd neked.

— Még mindig ezt mondtad, Harro, nem emlékszel? A Lélekkéről bizonyosan mondtad... s mégegyszer... vagy nem?... Igaz, a hercegné képéről mondtad még. Ó, Harro, az is nagy gond. Meg kell mondanod Rosmarienak, hogy ne írjon neki többet... Alfréd kéri.

— Rosmarie írt neki? — csodálkozik Harro. — Hiszen Rosmarie csak a legnagyobb megerőltetéssel tud írni. Nem tudtam róla!

— Éppen ezért, Alfréd tudja. Azt írja: Charlotte fölkapta a levelet, apró darabokra tépte olvasatlanul s előtte égette el. Rosmarie cousine ne fáradjon. — Alfrédnak a harmadik szállítmány ápolónője van. Megható, hogy föláldozza magát testvéréért. Félek is, hogy megárt neki. Itt az orvos levele. Őseredeti ember.

Harro elolvassa és sietve mondja: — Apám, Alfrédot föl kell váltani, nincsen vasból. Különös gondolatnak találtam tőle. Ezer örömmel veszem magamhoz. S hogy ilyen áldozatra is képes, ki hitte volna. Tisztelet neki. Nagyon is lebecsültem. Még ma írok neki. De

hát a szülők semmit sem tesznek? Mirevalók akkor a szülők?

— De igen, nagyon sokat tettek, viszonyaikhoz képest, igen sokat. Odautaztak s három napot töltöttek ott. Anyósomat a három nap úgy megviselte, hogy utána Pontrezinába ment gyógykezelésre. Apósomat pedig csak Alfréd tartotta vissza, hogy ne nyúljon a legősibb nevelési eszközhöz.

— Tehát három nap alatt elintézték szülői kötelességeiket.

— Ne légy igazságtalan, Harro... s az Istenért, ne gondolj a mi Rózsánkra. Mégis különös, hogy ugyanaznap érte utól, mikor Rózsát. S mit tegyünk, Harro? Tanácsolj valamit. Tudod, hogy Rózsád megígérte, hogy meglátogat. Egész szívemmel csüngök ezen az ígéreten.

Harro lehajtja fejét. Nem, nem tagadhatja meg attól, akinek annyit köszönhet. Egyelőre úgyis lehetetlen.

— Nos, Harro, mi lesz, ha mama visszajön és Rózsád...

— Nem megy, apám, arra nem is gondolhatunk. Látod, hogy bánik vele. Széttépi és elégeti a leveleket, amiket annyi fáradsággal írt.

— S a hercegnét sem lehet otthagyni Alfréd nélkül.

— Az orvos ideggyógyintézetet ajánl. Bár azt mondja, szellemi zavar nincsen. De ez az állapot, melyre Alfréd céloz s az orvos leír, nem lehet... apám, hadd keressen a tanácsos úr valami helyet számára, hol fölveszik. Te... hirtelen megakad.

— Hát, tudom, jót akarsz nekem, de lásd... nem,... kérdezd meg a Rózsát... amit ő gondol.

— Szegény apám, elég rövid vakációt volt.

— Valami mégis volt s nem látom be, miért tagadjam előtted, hogy kimondhatatlanul jól esett. De mondd meg a Rózsádnak. Holnap átjövök, Harro, most menj. Vár rád. Mindig rád vár. Te...

Föláll. A hold élesen megvilágítja az íróasztalnál álló hosszú Thorsteinert. Haja ezüstösen csillog s hatalmas alakja olyan, mintha a sarlós ember régóta ismerné már. A herceg fölnéz reá.

— Te, hogy szegény gyermekemet olyan szeretettel hordozod és nem engeded szenvedni és olyan hálás és úgy dícsér téged!

— Ó, tudom, tudom, kérlek, ne beszéljünk erről. Egy aranyozott angyal semmi hozzámképest, — s kiszakítva magát, lemegy a lépcsőn, melyet azok tapostak ki a régi, régi Brauneckben, akik már nincsenek. A régi Brauneckben, ahol olyan könnyű meghalni.

A Rózsa sokáig, hosszan tanácskozott Ulrike nénivel és az udvari tanácsossal s úgy határozott, hogy a hercegné jöjjön vissza Brauneckbe. S hogy Alfréd, bár ne legyen az egész felelősség az övé, de még segítsen a hercegnek s Marga néni és két ápolónő osztozzanak munkájában. A közelebbi elrendezés meglepi a herceget. Pontosan meghatározzák, hogy a hercegné a felső emeletet lakja s nem jár le az étkezésekhez. Az autót Thorsteinben helyezik el. Sétálni sem megy a hercegné, csak mindennap kikocsizik Marga nénivel. — Rosmarie még soha életében nem volt ilyen erélyes. Azt mondja: — Én sokkal jobban meg tudom ítélni mama állapotát, mint ti. Én ápoltam akkor nyáron.

S a hercegné vágyik Brauneckbe. Éjjel, nappal ezzel kínozza környezetét. De mikor meghallja, hogy Brauneckben várják, vágya kialszik. Sohasem kívánkozott Brauneckbe, melyről már megmondta, hogy gyűlöli. De mikor megmondják, hogy minden készen áll fogadására, azonnal be kell csomagolni.

Hát megérkeztek s mindenki megijedt elváltozott külsejétől, rettentő soványságától s a szegény Alfréd-től is, aki tüdővészjelölthöz hasonlít. A tanácsos azonnal ágyba parancsolja. S Marga is elhelyezkedett két betegápolónővel.

Ulrike nénit bántja a lelkiismerete. — Édes Rózsám, egyre Margára gondolok s tudod, engem nagy szigorúsághoz szoktatott az apám. Keresztényien kellene osztozni. De hát keresztényi osztozás ez, hogy én téged ápollak és Marga a hercegnét?

— De igen is, keresztényi, — mondja a Rózsa diadalmasan, — te egyedül kínlódol velem és Harroval s ki is használunk alaposan. Marga három másikkal osztja meg az ápolást: Alfréddal, — Rosmarie nem tudja, hogy Alfréd kidőlt, — az ápolónőkkel s még apa is ott van.

S nagyon csodálatos és alig akarják elhinni, de: Rózsa jobban van. Lábra tud már állani s néhány lépést is tesz. Harro mögötte áll, kitárja karját, Rosma-

rie rátámaszkodik s ha megtántorodik, Harro karjába esik. Ulrike néni mellettük megy, kis Henz fontoskodva viszi mama zöld párnáját s így mennek végig az egész mályvasoron.

Rosmarie nagyon megkönnyítette apjának a viszontlátását. Mikor hallotta, hogy érkezik, kivitette a teraszra Heinzet, a Fipszet és a már egészen szelíd sündisznót és összeeresztette őket. A kutya ugrál és ugat, fölhúzza a farkát, ha nagyon is közel került a tüskékhez, Heinz sikoltozik és hempereg a gyönyörűségtől. Harro szétvetett lábbal áll mellettük, vezényel és vigyáz, hogy egyik se bánthassa a másikat. S a herceg egyszer csak ott ül a lánya mellett nevetve, maga sem tudja, hogy került oda.

— Egy sündisznó jelenlétében nem lehet érzelegni, — mondja Rosmarie az urának, — és minek is? Így kedélyesebb.

Rosmarie és az ura minden reggel bemennek a műterembe s bezárják az ajtót. Harro a nagy képet festi, legszebb képét. A legnagyobb vásznat választotta s alacsony állványon dolgozik. Rosmarie a nyitott üvegfal mellett fekszik, nagyon jó itt. Kilát a kertbe, de be senki sem láthat s nézheti az urát munka közben, nézheti a képet: A szürke eget, a gémeket, a panaszos fákat. Óriási munka s illik a férfiúhoz, ki előtte áll.

Nagy ecseteivel hadakozik s megtámadja a vásznat. Csak szürke vászonzubbony van rajta, mellyel nem mehet nagyon közel Rózsájához. Mindenféle színben ragyog és tündöklik. Nem is sokat néz feléje, belefesti a képbe, a fákba, a szürke ég felé meredő ágaikba, az elvonuló gémcsapatba minden vadságát, keserű fájdalmát, mindennapi áldozatát.

Ó, csak nem jön az aranyos ár, melyről Rózsa beszélt! Hogy szíve mennyit tanult, hogy mennyi új lágyság van benne, azt nem tudja... Csak egyet érez szíve legmélyéig. Gizella fátylának nevezi. Abba takargatva viszi erős karján szeretett Rózsáját utolsó útján.

A javulás nem káprázatja el egy pillanatra sem. S Ulrike már nem is tudja, hogyan töltse el az éjszakát s a korai, szomorú reggeli órákat, segítsége nélkül. Hogy lesi lépéseit a Rózsa, ha a néni végre megengedi, hogy jöjjön. Jön és magával hozza Gizella fátylát. Olyan erős a karja, sohasem fárad el. Párnáján tartja, ahogy

a legjobban esik. Ajka néha megsimogatja a homlokát, aranyhaját, és suttog neki olyan dolgokat, hogy Rózsa minden kínja közben is mosolyog. Hallgatni is tud s felséges szeme rajta pihen, olyan különös, nyugodt tekintettel, melyet azelőtt senki sem látott nála. Ó, milyen pompás a Gizella fátyla... Egyik végtelen reggelen még egy dalt is mond, melyet igazán nem tudni, honnan vett, hacsak nem Märt édesanyjának ezüstveretes könyvéből, mely Rózsához vándorolt. Märt ott látta úrnője asztalán és elpirult a megtiszteltetéstől. S valószínű, hogy Harro belenézett, mert mikor a hajnal földerengett az őrtorony megett s Rózsa, nagy, vágyodó szemmel nézte a születő világosságot, míg feje halálfáradtan pihent az erős vállon, Harro is a fölkelő napot nézi s azt mondja:

Öröklétnek ragyogása,
Végtelen fény kútforrása,
Küldj sugárt e reggelen,
Szemünk a napot hogy lássa!
Hadd virradjon hajnalunk,
Új napunk.

Jóságodnak harmata
Üdítse föl fáradt lelkünk,
Hogy kopár élemezőnkön
Friss vigasz-virágot szedjünk...

Ó, milyen gyöngéd a Gizella fátyla. — —

Rosmarie néha úgy néz föl rá, mint Lélekke, aki hitt mindenhatóságában és szárnyakat kért tőle.

Hans Friedrich Stuttgartban és Drezdában és még ki tudja hol jár és próbál. Szelíd erélyességgel és makacssággal dolgozik, mely minden ajtót megnyit előtte s nem kíméli a braunecki erszényt. S most majd eljön Brauneckbe és Rosmarie nagyon örül neki.

Már az egész mályvasoron végigmegy, a terraszig. Kis Heinz nagyon okos és megérti, hogy mama nem tud valamit, amit ő többféleképpen is tud. Hason, négykézláb, előre és hátrafelé. Utóbbit nagyon félelmesen és kiabálva. De még az édesanyja is megszokta már a kiabálását, olyan egészségesen, haragosan trombitál s

mikor maga is nagyon ostobának találja már az ordítozást, hirtelen elhallgat. Így senki sem veszi nagyon tragikusan a szerencsétlenségeit.

Harro már elkészült a háttérrel, csak a háromnegyed-életnagyságú alakok állanak még fehéren a víz partján, mely egészen a fákig húzódik. Most Harro hátrafordul és Rózsája szemébe néz.

— Mi lesz most, Rózsa, nem szünidőznénk kicsit? Mégegyszer meg kell mindent gondolnom, most az alakokra kerül a sor.

— De hiszen én már régen elgondoltam mindent, kár volna, ha nem folytatnánk. A szeptemberi napok olyan rövidek.

Csodaszépek, de rövidek s reggel vastag, fehér köd száll, egészen az őrtorony gombjáig. Rosmarie nem szereti. Csak semmi hideget, nedveset; mikor aztán a nap előtör a selymesen kék égen, az jót tesz neki. Még tanakodnak, mikor Ulrike bejön, ahogy ő mondja, egyik szeme sír, másik nevet s karján hozza Marga testvérét.

— Rózsa, itt van, még él, de nézzétek meg, csak egyszer nézzétek meg.

A jó Marga nagyon meg van viselve s ápolásáról csak nagyon óvatosan mer beszélni s mikor Rózsa szemébe néz, hirtelen elhallgat.

Mikor megint elment, Ulrike nem talál nyugtot. — Nem kereszténvi dolog, szívem, — sóhajt. — S éppen úgy ellátna Marga is.

— Uli anyám, ó, öreg, haragos Ulim! Nézz csak a tükörbe, hogy nem kell-e félni tőled!

— Éppen azon gondolkozom, Rózsa, igazság-e, hogy egy beteg és bűnös ember négy egészséges, ártatlan embert lovagoljon halálra. Az egyik ápolótestvért már ki kellett cserélni. Azt hiszem, nagy szükség volna rám odaát. A Marga lágyszívű bárány, amit rólam nem mondhatni. Szigorúságot kell neki mutatni.

— Uli, nem elég borzasztó, hogy bele kell nyugodnia helyzetébe: bezárva egy emeletre, emberek közé, akik mindenre csak „nem"-et mondhatnak s csak két órát kocsizhat naponta.

— Szivecském, kocsizol te csak egy órát is? S nem mondok én is sokszor nemet neked?

— Ó, Uli, velem nem hasonlíthatod össze, gondolj a

Gizella fátylára... S azonnal menni hagynálak, ha azt hihetném, hogy megnyugtathatod. De nem hiszem, mert te nagyon is sokat gondolsz rám. S örülök, hogy az udvari-tanácsos úr apának eltiltotta a fenti látogatásokat. Nagyon összetörte. A legrettenetesebb szemrehányásokat tette önmagának, hogy igazán ő-e az oka szenvedéseinek, mint ahogy mama mondja. Agyonkínozta vele magát s mama ezt érezte s annál jobban belehajszolta, hogy alig tudtam helyrehozni. Nem, valaki olyan kellene mama mellé, aki szereti. Szeretet, mely találékony, kemény és lágy egyszerre. Bibliai szeretet.

— Szívecském, ha valahol ráakadunk, azonnal szerződtetjük. Szeretni ezt a nőt! Egyik svájci ápolónő, egy derék, kedves, kicsit félénk leány öngyilkos akart lenni miatta. Alfréd akadályozta meg. Gondold csak el: ezt az asszonyt szeretni! Az egész világon nem akad olyan ember.

Most megpróbálják Rosmariet mindennap kicsit megkocsikáztatni s Heinz nagyon boldog, ha mama kocsija előáll. S apa mellettük lovagol. Heinz is mamával tart, bár rövid lába nőni látszik s valami egyre mama térde felé vonzza. Mikor már harmadszor rúgta meg, egy hosszú kar nyúl érette, megfogja vörös kabátkájánál s apa lovára emeli. Eleinte kicsit fél s görcsösen kapaszkodik apa karjába, a lónak olyan fenyegető füle van és mindig mozog, de nemsokára elszáll a félelem s komoly természetességgel ül fönn. S mindennap ugyanazon az úton haladnak, odáig, ahol át lehet látni Brauneckbe. Akkor Märt nagy művészettel megfordul s hazamennek.

Egy reggel nem jönnek Harroért, ott áll a képe előtt s nézi a két alak körvonalait. — A második alakkal elrontom az egészet, — gondolja. — Honnan vegyem? A Rózsa lesz kétszer, egyszer szürke, egyszer kék szemmel. — Fölveszi ecsetjét, hogy átfesse a második alakot, de Uli néni jön be.

— A Rózsa át szeretne menni Brauneckbe.

— Az nagyon messze van, verd ki a fejéből.

— Nem hiszem, hogy lehet, Harro... Ismered. Menj át magad.

Leteszi ecsetét s átmegy. — Rózsa, Brauneckbe akarsz menni?

— Igen, Harro, apát meglepni. S csak próbálkozás,

a hegygerincig megyünk. Tudod, ott, ahol a kőrisfák állanak s a holtak ösvénye ereszkedik le, ott megállunk. S ha nagyon fáradt leszek, visszafordulunk.

Harro két kezébe fogja Rózsája fejét s a szemébe néz. Olyan könyörgést, szomorúságot lát benne, hogy nem tud ellentállni.

— Hát megpróbálhatjuk. Bármikor visszafordulhatunk, de mindenesetre el kell készülnünk egy braunecki éjszakára, mert ugyanaznap nem jöhetünk vissza, az sok volna.

— Elkészülhetünk. Apa mindent elrendezett.

Rosmarie a kertben fekszik, de az ég borus s a terraszon sárga levelek hevernek. Nem bánják, hogy ilyen hallgatag, mert ma még sok erőre lesz szüksége.

Két óra felé hirtelen azt mondja: — Szeretném, ha Märt most befogna. S ha sietne.

Harro homlokát ráncolja. — Azt hittem, délután megyünk.

— Addigra fáradt leszek. Kérlek, Harro! S Harro, visszafordulunk, persze, hogy visszafordulunk, ha elfáradok.

— Kedves Rózsám, kérlek, fáradj el még idejében, mert ha egyszer lent vagyunk a völgyben, akkor nem térhetünk vissza, akkor föl kell hajtanunk.

— Úgy lesz, Harro... nem nagyon valószínű, hogy átjussunk.

A kocsi előáll. Heinzet a kert leghátulsó részébe száműzték, hogy ne lássa, mikor a kocsi előáll s ne hallják panaszos kiabálását Harro szép köpenyébe burkolja Rózsáját. Kalapot nem tesz, csak egy fehér fátylat teker a haja köré. Azután Harro lovára száll és előre lovagol.

Jó, hogy nem látja a Rózsát, mert mikor a lovak megindulnak, halálsápadt lesz s elhaló hangon suttogja: — Visszafordulunk, persze, hogy visszafordulunk...

Harro csak az országúton lovagolhat mellettük s ahogy egy pillantást vet Rózsájára, azt mondja: — Hát Rózsa, nem sok kilátás van, — s mintha megkönnyebbülne.

Ulrike kezébe veszi a keskeny, jéghideg keztyüs kezet s odasúgja: — Gyermek, kínozod magad... hagyd abba.

Azt feleli: — A gerincig megyünk.

Az az egyetlen hely a vidéken, honnan Braunecket és Thorsteint is látni. Ott ereszkedik lassú fordulókkal az út a völgybe s a másik oldalon fölvezet a braunecki várhegyre. Mindenféle fűvel benőtt ösvény kereszteződik itt, melyet csak iskolásgyermekek és munkások használnak. Ide torkollik a holtak ösvénye is, azon hozzák le a hegyilakók halottaikat a völgybe. Nagyon szép, ősrégi berkenyefák állanak ott s valamennyin túlmered egy magas, karcsú jegenye. A gerincet sűrű erdő fedi, régi, besüppedt kőkereszt áll ott. Valami régi gyilkosság engesztelőemléke lehet. A hegylakók nem szívesen járnak el éjszaka előtte. De most dél van s körtét majszoló iskolásgyermekek csapata közeledik. A körtét az útról szedik fel, nem az övék a fa, melyen termett, de senki sem bántja őket, ha fölszedik. Apáik és anyáik is így tettek.

Harro leszáll s karjára csavarja a kantárt. — Rózsa, elég már a borzalmas játékból.

Rózsa hátranéz, ott fekszik Thorstein-ház. fölötte szürkén, fénytelenül mered az őrtorony. — Kicsit pihenünk, Harro.

Mogorva szél borzolja a jegenyét, a berkenyék rakva vannak ragyogó, piros bogyóval. Harro lehúzza az egyik ágat. — Akarod?

Rosmarie bólint, azután megint visszafordítja tekintetét; a magaslaton, a hegyi úton lovasnő tűnik föl. Körvonalai élesen válnak el a mindig borultabb szürke égtől. Ezen a vidéken ritka a lovasnő. S ez mindenütt föltűnnék.

Kimerült, széleshátú szürkén lovagol, a szerszám különös, színes, zöldbársony lovaglóruha van rajta. Nem sötétzöld, hanem kútzöld, ragyogó, mint a moha a régi kutakon. De a ruha is nagyon viseltes és foltos. Dús haján, melynek színét nem látni, mert feje és nyaka köré fátyol csavarodik, ugyancsak zöld kalpagot visel. Fátyla hosszan lebeg utána. Nem valami kényelmesen ül a lehetetlenül magas női nyeregben, mintha ide-odainogna. Harrot elfoglalja a berkenyegaly és nyugtalan lova.

Rózsa szeme kitágul, kicsit meghajlik, hogy köszöntse a hölgyet, mert őt is mindenki köszönti a vidéken, s azt mondja: — Harro, mért nem köszönsz? —

Mert éppen előttük lovagol el a hölgy fáradt lován. Milyen rémes a ruhája, csupa pecsét; ijesztő, sötét foltok, amilyet a világ egyetlen folyadéka okoz csak —: a vér. Csak nincs megsérülve?

Mikor Rosmariehoz ér, lassan fölemeli fejét s ránéz. Arca halálsápadt, két kék lángszem lobog benne. Sötétpiros ajka hallatlan kínban szorul össze. S most feléje bólint. Rosmarie ráismer: — Ó, Istenem, te —

A lovasnő lassan fölemeli aranyhimes barnakeztyűs kezét, melyben kis vesszőt tart s odamutat a dombra, hol sötéten, tömören emelkedik Brauneck vára, négy tornya a fekete felhők közé emelkedik. A fáradt ló továbbhalad s csakhamar eltűnik lovasnőjével együtt az út kanyarulata mögött.

— Brauneckbe! — rendelkezik Rosmarie olyan éles hangon, hogy Märt szabadjára engedi az amúgy is nyugtalan lovakat s trappban repülnek odébb. Harro alig tud elég gyorsan lovára szállani s csak a következő fordulónál éri utól őket. A kerekek és lovak zaja közt kiáltja oda: — De most már nem fordulhatsz vissza!

A braunecki hegyet csak lépésben vehetik az aranypejek, semmi kétség már, Rosmarie túlságosan bízott az erejében. Kétszer állanak meg s a magas, feketeruhás úr, akivel találkoznak, úgy megijed, hogy egy percre megáll.

— Az alapítványi lelkész úr, — suttogja Rosmarie és mosolyogni próbál.

Harronak még sohasem volt ilyen keserves útja. A külső úton mennek s most átrobog a kocsi a hídon. Brauneck kastély kapujának árnyéka komoran hull a thorsteini kocsira. Megállanak a fegyvercsarnok előtt, néhány ijedtségtől sápadt lakáj gyűl össze. Rosmarie az öreg hölgy karján fekszik párnái közt, szeme tágranyitva, de más életjelt nem ad. Ha behunyná a szemét, halottnak látszana. A berkenyeág földrehull; egyetlen színes folt a komoran szürke kastélyudvaron, mely fölött nehéz, fekete felhők gomolyognak.

Harro összeszorított foggal emeli ki Rózsáját, nagyon nehéz, ha így semmit sem segíthet. — Hordágyat, — parancsolja, de mielőtt még elszélednének, hogy előhozzák, Märt segítségével mégis karjára emelte s fölviszi a csigalépcsőn, a hercegnők folyosóján végig, s leteszi régi kagylóágyába. Künn megered a zápor.

Rosmarie lassan becsukja a szemét. — Hát elmúlt, ez is elmúlt.

Hamar levetkőztetik s elmennek a tanácsos úrért, de már kinyujtózott s azt mondja: — Most alszom, míg apa megjön. — Mert a herceg egyik birtokára lovagolt.

Azután mélyen, nyugodtan alszik, ajkába is visszatér a szín, s Harro kénytelen elismerni, hogy még elég jó véget ért a dolog. De szomorúan gunnyaszt s azon töpreng, vajjon mikor merhetnek visszaindulni. Egyhamar nem, az bizonyos. S itt az egész beosztás nem Rosmarienak való. Lépcsők, hosszú folyosók és udvarok s a park nincsen elzárva. Csak kis része, melyben a lugasok és virágágyak vannak. Thorsteinben csak négy lépcsőn kell levinni Rosmariet s már a kertben van, itt a hársfabástya az egyetlen hely, mely könnyen megközelíthető, arra pedig most zuhog az eső. Hordágyra lesz szükség, gondolja.

Rosmarie fölébred. Előbb nem tudja, hol van, azután visszahanyatlik párnájára s eltakarja az arcát. De nagyon kedvesen kerül elő onnan s könyörögve néz komor Harrojára.

— Ne haragudj!

Harro megérti a pillantást s azt feleli: — Nem tudom, mért kellett magadat és engem is megkínozni.

— Igaz. — mondja Rosmarie, — kínozlak. De édes, te talán mégsem tudod, hogy hogy is van. Úgy értem, ha az ember nagyon beteg s elfogja a nagy nyugtalanság, mint most a fecskéket... Nem hiszem, hogy sokat jajgatnék nektek, legalább is nem akarok, de ma sajnáljatok és mondjátok „szegény gyermek“ és ne légy szigorú, Harro!

Hirtelen ragyogó arccal néz rá. — Ó, meglássátok, milyen kedves leszek most, mint mindig, ha teljesült az akaratom. Nagyon kedves, Harro — sápadt kezét feléje nyujtja.

Nem, nem lehet neki ellentállni. Harro párnástól fölemeli s keblére szorítja: — Nem, szegény fehér báránykám, nem jajgatsz nekünk s holnap elhozom a lekész uradat, hirtelen megszerettem, mert velem búsult. Képzeld, repülő papi kabátszárnnyal rohant át Berklingenbe, mert tudta, hogy a tanácsos ott van s fölküldte. S majd olvas neked énekeket és vigasztaló beszédeket mond, csak engem hagyjatok ki a játékból

és ne engedd, hogy a lelked legtitkosabb zugába is belásson. Igérd meg.

Rosmarie már nem kíván szánalmat, nem, igazán fölösleges!

Harro éppen arra gondol nagy szomorúan, hogy odaát most fektetik le Heinzet, s hogy fog sírni Aloja után, mikor nyilik az ajtó s piros köpenykében, aranyhaján félrecsapott sapkával betotyog a kis lurkó. Nagyon boldog, azt kiáltja: — Alo, te autó! — s fuj hozzá egész kis tüdejéből.

— Ó, Heinzem, kis fiam, be örülök, hogy itt vagy, — s térdére ülteti mama ágya mellé.

Megjön a herceg is. Senki sem merte neki megmondani, hogy érkezett meg a lánya. Most rózsás arccal látja az ágyában ülni, mellette Harro s az izgatott kis Heinz s öröme olyan nagy, hogy Harro megint kénytelen megbocsátani Rózsájának.

Mindnyájan átjönnek Brauneckbe s az aranyház egymásután hunyja be valamennyi szemét. Märt tornyában a brauneckí éjjeli őr lakik nagy juhászkutyáival őrzi a thorsteini vagyont. Rock madár nem ragyog többé az éjszakában. A szakácsné és a konyhalány urasan élnek, látogatókat fogadnak s az éjjeli őr felesége féltékeny lesz. Még tökéletesebb volna az élet, ha nem várnánk mindennap vissza a fiatal grófnét s a komor Märt nem zavarná őket mindentlátó szemével. Mindennek készen kell állani mindig, a grófné mindennap visszajöhet, vissza kell jönnie!

FOGLYOKAT LÁTOGATNI.

A nagy vászon is átvándorolt Brauneckbe s ott áll az ősök termében. A megvilágítás korántsem olyan jó, mint a műteremben, minden szerszám csúnyán fest itt, de Harro mégis örül neki s úgy köszönti, mint jóbarátot. Brauneck máskülönben csupa kínt és szívfáidalmat rejteget. A hosszú folyosókon csupa nyugtalan, kíntól üzött lépések nyoma, a szél éjszaka még sokkal különbül sóhajt, mint a thorsteini. Rózsa bágyadt és sohasem tudhatják hányadán vannak vele s végtelen eső mossa el a nyár minden pompáját. Alfréd megint föntvánszorog s olyan, hogy nem is merik megmutatni a Rózsának, akinek elég baja van saját magával is.

Ulrike néni olyan gyöngéd hozzá s olyan komolyan veszi, hogy már maga Alfréd is megsokallja. Nem az ő hibája, ha Alfréd nem lesz mindennap gömbölyűbb. S most Harro veszi a keze alá, mert magának is jót tesz, ha valami elvonja a gondolatait s Alfréd, ha nem is festéket keverni, de más hasznos dolgot annál többet tanul tőle.

Ulrike néni lelkiismerete néha nem engedi, hogy gyermekénél maradjon, s fölváltja testvérét. Nagyon leverten jön le: — Rózsa, se vége, se hossza annak a nyomorúságnak odafönt. Senki sem tud tanácsot adni s én egyre egy csapdában szaladgáló egérre gondolok. Úgy futkos és úgy gunnyaszt a sarokban. Csak akkor marad nyugodtan, ha rólad és Harroról mesélnek. Különösen Harroról akar hallani. Hogy mit csinál, merre jár, nálad van-e vagy másutt. Valamelyik szegény lélek mindig lesi, hogy beszámolhasson róla.

Uli mégsem ismeri egészen gyermeke lelkét, különben ezt nem mondta volna el. Este, mikor Harro bejön jóéjszakát kívánni, kisírt szemmel találja Rózsát. Megijed.

— Rózsa, ki bántott? Ki taposott a szívedre? Megint én s nem vettem észre, mint rendesen?

— Nem, édes, nem te. De segíts nekem, Harro! Segíts, hogy följuthassak mamához és utána nézhessek. Egyre azt reméltem, hogy jobban leszek s akkor följuthatok Alfréddel vagy Märttel és nem kell téged fárasztani.

— Úgy, hát ezért jöttünk ide, Rózsa? Hogy téged is belevonjanak az általános zűrzavarba! Nem csodálkozom, csöppet sem csodálkozom! S amit úgy mondasz, hogy nem akartál zavarni, az csak szépítgetése a ténynek, hogy a hátam mögött akartad megtenni!

— Kedves Harrom, még nem tettem s meg is gyónom.

— A szándék, Rózsa, a gonosz szándék... Nem, Rózsa... ez a válaszom. S a könnyek nem hatnak meg. Kevesebbet sírsz, ha lent maradsz. Vagy megkérdezzem az udvari tanácsos urat?...

A Rózsa hallgat és Harro a képről kezd nagy buzgalommal beszélni.

Azt mondja: — Elbeszélésed a Gizella fátyláról olyan nagy hatást tett rám, hogy belementem a tervbe.

Nagy művészi hiba volt és most semmi kedvem a képet, mely idáig sikerült, elrontani vele. Hogy fessem meg a Gizellát, akit nem ismerek... A te másod lesz.„

— Hiszen hasonlítunk is, Harro. Próbálj vázlatot csinálni!

— Lehetetlen s hagyjuk ezt a terméketlen témát.

— A multkor megint láttam s ha még tudnék himezni, tűvel megrajzolnám az arcát. Magad mondtad, hogy mindent meg tudok csinálni a tűvel, amit akarok.

— Kedves Rózsám, de nem tudsz himezni s ne légy olyan makacs...

Rosmarie mosolyog. — Igazán azt hiszed, édes Harrom, hogy még annyira megváltozom?

Harro is nevet. — Nem és bizonyára nem is szeretném... S most végre megjön Hans Friedrich és muzsikál majd neked s akkor tehetek a teremben, amit akarok.

Éjjel a Rózsa olyan nyugtalan, hogy Ulrike másnap panaszosan kérdi: — Harro, mit beszéltél vele tegnap este? Be sem hunyta a szemét.

— Ulrike, — feleli Harro komolyan, — hová jutunk, ha minden akaratát teljesítjük? Rettentő zsarnokot nevelünk belőle, szörnyű zsarnokot. Valami nagy balgaságot akar, aminek semmi értelme. S a másik dolog is, amit kíván, képtelenség. Nem látom be, miért rontsam el a nagy munkámat hiába.

— Harro, — merészkedik a nénje —, mindig átfestheted a vastag ecseteddel.

— Konyhabútorokat, néném, konyhabútorokat. Összetévesztesz.

— Ó, világért sem akarom a hiúságodat megsérteni, de pillanatra sem nyugodott ma éjjel. S Harro, már nem engedhetjük meg magunknak, egyszerűen nem engedhetjük meg. Valami változik, Harro. Egyre jobban látom kedves, szép arcán. — Az öreg hölgynek sűrűn hull a könnye.

— Én semmit sem látok s elhiheted, hogy ha én nem látom, akkor csak képzelődés.

Bemegy hozzá. — Rózsa, azt hallom, nem tudtál aludni s én volnék az oka.

— Nem te, Harro, nem te, csak én, egyedül én. Belátom, igazad van. Már késő. Nagyon is sokáig vártam.

Az ajtó zárva, megjött a vőlegény s a lámpásom nem ég.

Harro nagyon megijed. — Rózsa, mindent, csak ezt ne. Most vallási aggodalmakat kezdesz. Megyek és elhozom a lelkész uradat; ha van szíve, belátása is lesz. Azt hiszem, nem fanatikus. Lásd, olyan bájos és boldog voltál s talán magam sem tudom, mi mindenen segítettél át. S belátom, még nagyon érthetetlen vagyok, mégsem adhatom meg mindazt, amire szükséged van. De magyarázd meg, miféle ajtóról beszélsz.

Rózsa elveszi az asztalról a régi zöld könyvet. — Az utolsóelőtti oldalon az áll: Fogoly voltam és nem jöttetek látogatásomra.

A Rózsa föltekint... — Harro, magad mondtad, hogy késő. Mindenhez késő. És Jézus is ezt fogja nekem mondani... Nézd, itt áll és ott is s akármerre fordulok, a sötétség felé vagy a világosságba, mindenütt ez a szó néz rám. Korábban kellett volna átjönnöm az aranyházból, ahogy mama visszajött, de gyáva voltam s nem akartam szegény szívemnek fájdalmat okozni. S talán még a hegygerincről is visszafordultam volna, ha a Gizella arra nem jön fáradt lován s nem mutat Brauneck felé.

— Megint láttad, Rózsa!

— Igen, Harro s ha láttad volna... csupa vér volt, a karja, a ruhája... S mikor este kinyitottam a könyvet, ezek a szavak meredtek rám s már tudtam, mit akart mondani.

— Rózsa, hagyd a démonodat, mindig megdöbbent. S nem is tudom egyik világnézetemben sem elhelyezni. Holnap fölmegyek veled mamához. Megértetted? Nem mégy egyedül. De most mondd meg, mit várs ettől.

— Harro, szívem legmélyéből mondom, hogy nem magamra gondolok, hanem reá. Harro, csak tíz percet naponta. Rosszul fog bánni velem s nem akarom, hogy te ott légy. Mert türelmetlen leszel és mindent elrontasz.

— S azt kívánod, hogy magam vigyelek föl, mikor tudod, hogy bántani fog!

— Csak eleinte, Harro s később talán jobb lesz. Ha mindent elmondott, amit szeretne. Az mindenkit megkönnyebbít. Így gondolatban mondhatja csak meg nekem s bizonyára minden nap újra kezdi. Gondold csak

el, Harro, tíz perc vagy negyedóra, amialatt megmondják, milyen is vagyok tulajdonképpen s utána egész nap a ti szeretetetek és a ti... nem is tudom kimondani, néha nagyon lenyom. Mintha olyan különleges volnék, mikor pedig csak azt teszem, ami örömet okoz.

— Rózsa, ha teljesítem az akaratodat, nagy gyönyörűséggel veszed majd magadra a mártiriumot. Ti asszonyok ilyenek vagytok, de én még nem adom meg magam. Elmegyek a lelkész uradhoz s megnézem, hogy emberi szív dobog-e keblében. Egyáltalán nem igérem meg, hogy magammal hozom, sem azt, hogy belenyugszom bölcsességébe. S majd fölviszlek és meghallgatom, hogy bántalmaznak. Ha megelégeltem, véget vethetek a dolognak. S jelenlétem mindig szelidítő hatással volt rá. Látod, most megint olyan édes a szemed. Mintha nem tudom, miféle csodát igértem volna. De mit kapok jutalmul, ha ott állok!

Rózsa titokzatosan mosolyog... — Utána a terembe megyünk. Mindent előkészítettem. Még nem beszélünk a Gizeiláról... először engem festesz s most nem vitatkozunk. Nem kívánok mást, mint hogy lásd be, amit majd mutatok.

Harro az ajtóhoz megy. — Most megnézem a papi uraságot. De alaposan! Majd kapsz róla vázlatot.

Harro a kitaposott, nyikorgó lépcsőn fölmegy az alapítványi lelkész úr dolgozószobájába. Sötét tölgyfalépcsők, melyek már sok mindent láttak; minden olyan egyszerű itt, hogy nyomasztó. Az ajtóban meg kell hajolnia, nem ilyen hosszú emberek számára építették a házat. Kopog.

— Szabad!

A lelkész úr íróasztalánál ül, melyet papiroserdő takar. Föláll, látszik, hogy megismerte. Mindenütt könyvek, könyvek, kép nincs a szobában, a három apró ablakból szép kilátás nyilik a völgybe. Milyen nagy apparátus, csodálkozik Harro. Ennyi minden szükséges ahoz, hogy azt az ezer főből álló nyájat legeltesse?

Ott ül hát az íróasztal mellett s a lelkész úr, akinek a haja már őszül, vár. Szeme még csöndesebb, magas, vézna alakja előrehajlik. Feje nagyon szép a sötét falháttéren.

— Ön tanította a feleségemet, — kezdi Harro hirte-

len, — bizonyára megfigyelte, hogy határozottan érdeklődik a vallási dolgok iránt.

A lelkész úr bólint. — Hallom, hogy a grófné nagy megadással türi szenvedését.

— Túlságos megadással, — dörmög Harro, — csupa megadás.

— Ha talán érdekli, gróf úr. Értékes emlékem van abból az időből.

Íróasztalában keresgél s Harro azt gondolja, nem akarok itt gyökeret verni, mert amíg itt valamit megtalál! De téved, vagy kéznél volt vagy csak látszólagos a rendetlenség.

— Milyen rendszere van, — kérdi Harro őszinte csodálattal, mert neki szegénynek semmilyen sincs s ha csak egyetlen vázlatot keres is, Rózsája emlékezőtehetségére van utalva.

— Hogyne, gróf úr, — mosolyog a lelkész.

— Itt van. A tizenötéves gyermek hitvallása. Minden segítség nélkül írta, amit a stílusról is láthat.

Harro olvas... feje lehajlik, kezével beárnyékolja arcát. Ó, itt van ő... „legkedvesebb emberek...“ Lélekke szeme néz rá... „és megismertette vele a magánosságot és kínt...“

Leteszi a lapot. — Nagyon szép, hogy ezt megőrizte... lelkész úr.

— De hogyne, gróf úr, kincseim közé tartozik. — S a lapot megint elnyeli a papírhegy.

Azután Harro mesélni kezd. Egészen röviden, anyósa ideges fájdalmairól s hogy a gyermeket sohasem szerette nagyon. Érzi, hogy nem mond ujságot a férfiúnak s elmondja Rosmarie bánatát s kívánságát, hogy anyját meglátogathassa, ami nagyon nehezen egyeztethető össze állapotával.

— S őfensége bizonyára nagyon akarja s önnek, gróf úr, oka van félni, hogy ez megárt neki.

— Olyan bizonyosan tudom, hogy az udvari tanácsos úr nem engedné meg, hogy meg sem kérdezem, hanem inkább önt, lelkész úr, mert azt hiszem, ez a papi hatáskörbe tartozik.

A lelkész úr pár percig kinéz a vidékre azután azt mondja: — Gróf úr, kétszer is fölkerestem őfenségét, a hercegnét. Állapota szánalomraméltó. S az udvari tanácsos úrtól hallottam azt is, hogy érzi magát a grófné,

mióta ideát van. Ha rám akar hallgatni, határozottan azt tanácsolom, hogy a grófné maradjon csak lent, mint eddig s az üvegajtók maradjanak zárva. Mit keresne a grófné odafönt?

Harro arca fölragyog, de meggondolja s azt mondja: — Feleségem nagyon kívánja s megdöbbenésemre már a boldogtalan szűzekről szóló hasonlatot is magára alkalmazta. Nagyon megijesztett vele. Lelkész úr, olyan komolyan gondolta... Jöjjön velem lelkész úr és segítsen kiverni a fejéből.

— Gróf úr, ha csak ezért menjek... a grófnét is meg kellene hallgatnom...

Harro elpirul, de már nem hátrálhat meg. S érzi, hogy nem egészen őszinte.

— Kérem, hogy keresse föl a feleségemet.

A lelkész úr nyugodt méltósággal feleli: — Gróf úr, úgy is kötelességemnek tartottam volna megkísérelni, de várni akartam, hogy talán jobb híreket kapok a tanácsos úrtól.

— Jöjjön most, lelkész úr.

Harro azt gondolja, hogy mennél hamarabb átesik rajta, annál jobb, különben is emberiesség nyomait látja benne.

Az urak lemennek a recsegő lépcsőn, a szobákból erőteljes gyermekkiabálás és nevetés hallatszik. Szép, sötétszemű kislány jön ki s érdeklődve nézi a hosszú látogatót.

Harro int neki. — Jó napot, kis kisasszony, hogy hívnak?

— Erikának, — bólint a kicsike, — és téged ismerlek.

A lelkész úr mosolyogva vár, szeme ragyog, látszik, hogy a kicsi a kedvence.

— Ismersz, Erika? — kérdi Harro — és honnan?

— Mert olyan szép lovad van.

— Tetszik neked? Ha holnap erre lovagolok, de egészen korán reggel Erika s a fejecskéd már meg van fésülve, akkor fölveszlek a lovamra és elviszlek a templomig.

A gyermek nagyot kiált örömében s beszalad a szobába, hogy elmondja a nagy újságot.

— Ó, jaj, — mondja a lelkész úr, míg kifelé mennek, — most nagy bajt csinált, Erika szentül hisz önnek s

kinézi majd a két szemét a szép lóért. Ebben nagyon különös, semmiféle tapasztalat sem teszi okosabbá.

— Olyan haszontalannak tart, lelkész úr, hogy megszegem a szavam! A kis uraságoknál nagyon szigorúan kell ragaszkodni a becsületkódexhez. Elég tapasztalatot szereztem a kis hercegnőnél, feleségemnél. Holnap erre jövök.

S a következő hetekben a brauneckiek érdeklődve nézik a kis Erikát, amint széttartott lábbal, lobogó hajjal ül a magas barna lovon s egészen a templomig és vissza lovagol a gróffal.

Mikor Rosmarie szobájához érnek, Harro megkéri a lelkész urat, várjon egy pillanatig, mert a hársfabástyára akarja vinni a feleségét. Így hát a lelkész úr föl, alá sétál a galérián, míg Harro érte jön.

— Lelkész úr, kérem, feleségem egyedül szeretne önnel beszélni. Azt mondja, így szokta meg. Menjen kérem, egyenesen előre.

Rosmarie a hársfabástyán fekszik. Szép, szelíd szeme a régi.

Nagyon örül s mégis félénknek és aggodalmasnak látszik. Előbb megkéri, nézzen alaposan körül, hogy minden ajtó be van-e zárva s nincsen-e valaki az udvaron.

— Egyedül akarok önnel beszélni. Olyan régen szeretnék már, de nem engedték.

— Fenséged még nagyon beteg volt... szívesen eljöttem volna.

— Tudom, lelkész úr és olyan nagyon nehéz, amit mondani akarok. Mindig önre gondoltam s hogy milyen jó tanácsot tudna nekem adni; nem feledtem el, hogyan segített rajtam szükségemben. S most a legnagyobb szükségben vagyok.

A lelkész ránéz csöndes szemével s egyszerűen mondja:

— Nehéz küzdelem, fenség s mégis...

Rosmarie kínlódva néz rá. A lélek néz rá, a szorongatott lélek.

— Ó, lelkész úr, szeretetlenségem, régi gyűlöletem és gyávaságom. Mindezt elkövettem anyám ellen — gyűlöltem őt, egy parányi szeretetet sem éreztem iránta s én juttattam ide, ahol most van. Nem csak én, de én is. Olyan sokáig jártam szenvedése mellett közönyösen

s tudom is én milyen nemesnek tartottam magam, csak, mert hallgattam...

— Fenséged mindig tudta?

— Ó, lelkész úr, ön is tudja?

— Remegő ember jött el hozzám még aznap este. Tökéletesen ártatlan volt, csak az ejtette kétségbe, hogy tud a dologról s hogy talán megakadályozhatta volna a rémséges tettet. Nincs jogom beszélni arról, ami így jutott tudomásomra. De minden befolyásomat felhasználtam volna, hogy rábírjam, mondja el a dolgot a hercegnek, ha a hercegné meg nem betegszik. De így ártalmatlanná lett. S ön, grófné, mindig tudta? Hogy lehet az?

— Láttam, mikor lőtt... hallgattam, mert tudtam, hogy apámnak rettentő szenvedést okozna. Az uram sem tud róla. Sokszor csodálkoztam, hogy lehetnek olyan gyanútlanok, de nagyon hálás vagyok érte. Az uram sem tudná még elviselni. Ön is hallgatni fog, lelkész úr, de újra jóságos kezébe akartam tenni a titkot. Meglehet, ha már nem vagyok itt, és már senki sincs itt, aki tud róla s anyám egyre jobban megkeményíti a szívét, hogy apámat is meg kell védeni tőle. Sohasem szabad többé fegyverrel járkálnia. Ez az, amire kérni akarom.

— Beszéltem a hercegnével, — mondja a lelkész, — s kérdeztem, nem tudja-e, mi okozta a betegségét s elmondtam neki az írás szavait: „Mert el akartam hallgatni, tagjaim elepedtek." Bizonyára megértett, de csak másokat vádolt keserűen.

— Engem, lelkész úr. Tudom és lássa, ez az, ami fáj. A bűnöm, a nagy bűnöm. Sohasem tudtam mamát szeretni, éppen csak, hogy a gyűlöletemet eltemettem. Ön tudja, lelkész úr, hogy ez nagyon kevés. S meg kellett volna könyörülnöm rajta, ki tegye, ha nem én! S ott maradtam aranyházamban és napról-napra alkudoztam magammal. Tudtam, hogy ha egyszer átjövök, soha többé nem térhetek vissza. Ha szolgálatot akarok tenni mamának, csak azzal tehetem, ha türelmesnek mutatkozom iránta. Nem, ma jönni s holnap megelégelni. Hanem mindig újra kezdeni, amíg az erőm tart. S most itt vagyok s végre, végre rájöttem, hogy mivel tartozom neki. De lelkész úr, olyan nehéz volt elszakadni aranyházamtól. Az egész életemtől! Elfordulni, az ajtókat bezárni, az egész szép, kedves életemet...

— Fenség, — kéri a lelkész szelíden, — ne izgassa magát. Megtette, átjött. Tudom, kit követett. S ne akadályozzák meg, hogy azt tegye, amit a szíve kíván. Nem fog megártani, sokkal kevésbé, mint ez az izgalom. Megpróbálok a gróf úrral beszélni.

— Lelkész úr, nem felejti el!

— Nem, fenség, nem is szabad. De ne vegyen el az urától és apjától igen sokat sem az erejéből, sem az idejéből. Ami elmult, arról nyugodtan hiheti: Magára veszi vétkeimet s elveti magától, a tenger mélységes mélyébe. S most hadd világítson jósága az elveszett lélekre. Talán még megmenti, Szeretném, ha jóságát meg is értenék. Még egyszer hadd válasszon, grófné. S szeretnék néhány tanácsot adni önnek.

Rosmarie feléje nyujtja kezét, a lelkész gyöngéden megfogja s meleg kezében tartja.

— Csak a hercegné betegségéről beszéljen és soha se maradjon tíz percnél tovább. Nem szabad megrabolni a szerencsétlen miatt az urát és édesapját. Hogy nem engedi elkeseríteni magát, azt tudom. Egyszerű beteglátogatást tesz, ha ereje engedi és semmi izgató dologról nem beszél. Így talán még a tanácsos úr sem kifogásolhatja. A közelléte hat majd, szelíd közelléte. Ha fáradt, menjen azonnal. Éreznie kell, miért jön, olyan keményszívű nem lehet. S most hadd menjek, grófné, nem akarom megrabolni a gróf urat, eljövök megint.

Megy és Rosmarie utána néz — megkönnyebbülve, hálásan. Mikor kimegy, látja, hogy a gróf kis fiával, várt reá. Gyors pillantást vet az órájára s arca földerül.

— Siess, Heinz, ott van nagyapa!

Bevezeti a lelkészt az ősök termébe, hol a nagy vászon áll.

— Nem, gróf úr, remélem, hogy a látogatások nem fognak ártani. Majd grófné asszonyom elmondja, hogy beszéltük meg a dolgot. Olyan nehéz megmondani, hogy mit szabad s mit nem. Néha a tilalom is árt. Ön áldozatot hoz, gróf úr, nagy áldozatot.

— Szép, hogy elismeri.

A lelkész úr mosolyog. — Nem sokat vár tőlem, gróf úr. S tudom, hogy nehéz is határoznom. Azt hi-

szem, gróf úr, meg lehetne próbálni. A grófné olyan kimondhatatlanul szépet, nagyot, jót akar s olyan egyszerűen csinálja majd, mintha semmiség volna... miért ne próbálhassa meg!

— Lelkész úr, nagyon nagy szavakat használ. Nem találom olyan rendkívülinek, ha a feleségem egy kis időt áldoz s eltűri valakinek a rossz hangulatát.

— Nagyon rossz hangulatát!

— Persze, nem is kívánhatunk ebben az esetben szeretetreméltóságot, magunk sem volnánk jobbak.

A lelkész úr nyugodt méltósággal hajlik meg s szó nélkül kimegy. Harro bosszankodva néz utána... s azt dörmögi: — Magam is tudom, milyen szép, nincs szükségem templomi jóváhagyásra.

Azután hosszú lépésekkel Rózsájához megy.

— Hát, Rózsa, megint győztél! — —

Rosmarie feléje nyujtja karját s kezét szívére szorítja: — Nézd mennyivel nyugodtabb.

Harro a szemébe néz s homloka összeráncolódik. — Mit beszéltetek, miért vigasztal meg az idegen ember, mikor én nem tudlak? Mit beszéltél?

— Mamáról beszéltem s a legjobb tanácsokat adta. — Rosmarie minden szót ismétel.

— Nagyon okos, — kénytelen Harro is beismerni. Azután bevallja: — Hallatlanul viselkedtem szent emberedel, nagyon bánt. De mindenkire haragszom, aki valamit tud, vagy tudni képzel rólad, amit én nem tudok. Rózsa, szép dolog, hogy az uradnak künn kell állani, mikor papi kezelésben részesülsz?

— Kedves Harrom, igazán van okod a féltékenységre? Keveset adok neked? Nem csak akkor hagylak künn, ha a mások dolgáról van szó?

— Rózsa, most győztél. De látod, nem nekem való az előszobázás s nem is tanulom már meg. Mindig olyan vagyok akkor, mint az ingerült tigris. Bezárkózol még valaha lelkész urakkal?

— Nem, Harro, soha többé.

Délután, miután látogatásukat bejelentették, Harro az új, szép hordágyon fölviszi Rózsáját. Csak Märttel. — Lakáj nem jut közel hozzád, — bizonygatja. A lépcsőtől a kényelmes székig, melyet számára készítettek, maga is el tud menni.

A két magas alak együtt lép be a szobába. Harro most is Rosmarie mögött megy, hogy támogassa. Nagyon kedves látvány, bár tartásuk teljesen kifogástalan. A hercegné nem áll föl. Csak a székre mutat. Rózsa összerezzen, mikor meglátja, Harrot is úgy megdöbbenti anyósa külseje, hogy sovány kezére hajlik és megcsókolja. Azután leülteti feleségét és mögéje áll. Tekintete mindig visszatér a hercegné keskeny arcára, mely mégsem csunyult meg s nagy, égő szemére. Egyszerű, mégis csinos fekete ruhájában sokkal előkelőbb, mint azelőtt.

A két asszony most egymásra néz s Harronak megint az az érzése, hogy titkos párbajt lát. Csakhogy most a Rózsa süti le szemét, ő van valahogy hátrányban.

Beszélgetésük csak konvencionális dolgok körül forog, a hercegné idegeiről mesél, az eredménytelen gyógykezelésekről, miket végigcsinált. Rosmarie betegségét nem említi. Azután Harro megérinti feleségé vállát, mire Rosmarie szelíden mondja: — Mama, ha megengeded, holnap megint eljövök.

— Nagyon kedves tőled; ha nem használhatlak, majd megengedem magamnak, hogy ne fogadjalak.

— Talán mégis akad idő, mikor nem vagyok terhedre.

Harro valamit mondana, de még idejében lenyeli. Rosmariet fölsegíti, s fehér, remegő kéz nyúlik a hercegné felé. De az nem fogadja el, s hideg megvetéssel mondja: — Tettetésre későn van, Rosmarie.

Harro érzi, hogy Rosmarie megvonaglik, mintha korbáccsal vágtak volna rajta végig s hamar kivezeti. Leviszi a termbe s szelíden lefekteti.

— Hát, Rózsa, hogy esett a kereszténvi kötelességteljesítés?

— Rosszul, édes, — feleli őszintén. — Kicsit pihennem kell.

— És a jutalmam? Csak jutalmat érdemlek, ha némán hallgatom, hogy sziszegnek és szurkálnak a feleségem felé, oda, ahol a szíve leglágyabb és legkönnyebben sebezhető! A dolog különben eléq humoros. A Rózsa mint bűnös s anyám asszony, mint üldözött ártatlanság. S Rózsa persze, komolyan veszi.

— Kedves Harro, megkapod a jutalmadat, ha kicsit pihentem.

De a Thorsteiner ma már semmiféle jutalmat sem kap. Csak másnap, mikor a Rózsa nagyon titokzatos. A teremben fekszik, bő, fehér reggeli pongyolában s azt mondja: — Harro, szolgálni akartalak, de igazán nem tudom, édes, használhatsz-e még!

Szétnyitja a pongyolát, alatta zöld, félig átlátszó köntös van rajta, nyakán keskeny aranyzsinór, s bő, lelógó ujja van. Az anyag olyan lágy, mint a felhő s egészen egyszerű vonalakban veszi körül a karcsú testet. Megható, ragyogó karja, mely elvesztette egészséges gömbölyűségét, de finom vonalai megmaradtak, lecsüng s minden erecske élesen kirajzolódik rajta... A terem fűtve van, bár künn nincs is hideg.

Aggódva néz az urára. Úgy szeretne örömet szerezni neki s talán csak búsítja. Harro azt mondja: — Csak akkor fogadhatom el, ha tudom, hogy egészen kényelmesen fekszel. De félek, párnákkal nem tudjuk elérni. Behívom Ulrikét, mögéd ülhet egy székre s majd tart.

— Megállj, Harro, kérlek! Azt fogja mondani, pogányság... nem tűrheti.

— Rózsa, hol kezdődik nálad a pogányság? Finom, gyöngéd térdedből árad? A válladat minden udvari bálon megmutatnád s most el is van takarva. Vagy a legszebb meztelen lábból, mely csupa lélek, ahogy most tartod! Meglátszik rajtuk, hogy már csak lágy, zöld mohaágyon és lehullott fehér rózsaszirmokon tudnak lépegetni. Ulrike mindennap lát a fürdőben. Miféle varázsszót mond olyankor feletted, mikor kebledre locsolja a vizet, melybe a szenvedés véste keserű jegyét vagy a testre, mely gyermekemet hordozta? Már, hogy a pogányságot kiűzze belőle!

— Harro, be furcsa vagy, hiszen szavalsz!

— Szavalok? Lelkem legszentebb érzéseit sértetted meg. Pogány, az szemérmetlent jelent?

— A régi, könnyen lobbanó Harrom vagy; azt hiszem, az bántaná, hogy te is látod. Ha egyedül van velem, semmi pogányt sem talál rajtam.

— Jogom van hozzád, — s Harro kirohan.

A Rózsa aggódva néz utána, de nem mozdul. Az öreg höigy gyanútlanul jön be s megkövülve áll meg.

— Mit jelentsen ez, Harro? A gyermek! Hogy fekszik itt!

— Nagyon jól fekszik, — bizonygatja Rózsa. — Nem is hiszed, hogy nyomnak a nehéz ruhák s milyen jól esik, ha nincs annyi minden az emberen. S itt olyan meleg van, hogy sajnállak titeket.

Harro villogó, veszedelmes szemekkel vár, hogy nénje mit fog mondani.

— Harro, úgy sejtem, hogy ezt akarod megfesteni. Ezt a bethlehemi gyermekgyilkosságot.

— Uli: gyermekgyilkosság? Akkor ugyan hosszú gyermekeik voltak ott! — S Harro sziszeg: — Jól sejted, angyali néném, le akarom festeni.

— S azután eljöjjenek az emberek s megbámulják a gyermeket, amint meztelen lábacskával fekszik itt! És semmi sincs rajta, csak ez a kis szürke felhő. Harro, térj eszedre.

— Uli, ha Harro megfestette, akkor már nem én vagyok, hanem egy szép műremek. Akkor is élni fog, mint a régi képek a falon, mikor mi ketten már eltűntünk, mint az árnyak. Ki gondol akkor már a Brauneck Rosmariera, aki a testét kölcsönözte hozzá!

— Csupa lélek testét, — veti közbe Harro, — lelkének Istentől való hüvelyét!

— Majd meglátod, — vigasztalja Rosmarie, — hogy nem én leszek, hanem egy rólam írott költemény. Minden véletlen lefoszlik rólam. Mindent tetőpontjára emel. Nem olyannak fest, amilyen vagyok, hanem Isten gondolatát festi meg bennem, amilyennek lennem kellene. Hiszen mindnyájan Isten gondolatai voltunk s azok leszünk megint. Eltorzítjuk, elrontjuk, átfestjük, elnyomorítjuk magunkat, de Harro megtalálja bennem.

— Hát majd meglátjuk, hogy meg tudja-e csinálni, — feleli Ulrike. — Különben nekem nagyon is okosak vagytok. S ha azt állítod, hogy kényelmesen fekszel, nem hiszem el.

— Azért ülj mögéje egy kis székre. Kicsit kényelmetlen, de másként nem megy és támogasd. Olyan jól kell elhelyezni, ahogy csak lehet.

— Ezt már szeretem hallani. — S az öreg hölgy leül a székre, elhelyezi Rózsát, hogy már kényelmesebben nem is lehetne.

Azután élesen mondja: — Fess hát, Harro, még föntartom a véleményemet, amíg meglátom, mit tudsz. Nagyon jól ismerem a Rózsát, Harro s össze kell szed-

ned a tudományodat. S ne feledd el a makacsságot. Bizonyára azt is Istentől kapta. S a legszebb dolgokat nem is tudod s ha azok nem lesznek a képen, akkor nem érted utól a gondolatot.

— Úgy, nem tudom? — kérdi Harro féltékenyen.

— Harro, te meg a néni igazi szépítőbizottság vagytok.

Harro a festékeit keveri. — És most nyugalmat kérek. Csak még egyet! Ne engedd magad megtéveszteni, Uli, ha a Rózsa elfárad. Tudod, én mindenről megfeledkezem. Addig festek, míg leesem a lábamról. Hat Rózsa sem bír ki.

— Ne féltsd a gyermeket, ha mellette vagyok, — mondja a vashölgy.

S Harro dolgozni kezd. Nem úgy fest, ahogy szokott, lázas buzgalommal, hanem lassan, megfontoltan. Néha várakozva áll vászna előtt, azután néhány óvatos ecsetvonást tesz. S mégsem feledkezik meg Rózsájáról, mint máskor... aki pedig a türelmes modell minden szenvedését ismeri már.

S Ulrike elgondolja, hogy ez a festés a legjobb, amit Rózsának tehetnek. Boldog, nyugodtan marad, nem beszél, nem izgatja magát s nem töpreng szomorú dolgokon, mert Harro azonnal meglátná rajta. Ha nem látja meg, akkor nem hisz az egész varázslatában. S így múlik el a szép reggel. Csak az öreg hölgy fárad el alaposan, de ő a régi, edzett Thorsteinerek közül való, akik mindig sokat fáradoztak. S büszkébb is, semhogy elárulja. Minden reggel kilenctől, aszerint, hogy a Rózsa hogy érzi magát, van a festés ideje s mindenki, aki a Rózsától valamit akar, a néni nagy megelégedésére, künn reked.

Estefelé Rózsa látogatást tesz az új üvegajtó mögött. Harro nem igen kíséri már föl, nagyon lehangolja, Margát rendelte Rózsa mellé s ráparancsolt, hogy ha kell, vesse végét a dolognak.

Rózsa mindennap két arcképet kap magáról. Egyet reggel, egyet este. A hercegné mindennap új gonosztettet kotor elő emlékezetéből s átnyujtja lányának. Rózsa lehorgasztja szép fejét és hallgat. Legföljebb annyit mond: — Akkor nem így láttam, de elhiszem, hogy te így érezted. Sajnálom, nagyon sajnálom. —

Mindig egyformán komoly, barátságos arccal jön be s ritkán hagyja el könnyek nélkül a szobát.

Marga néni azt mondja testvérének: — Csodálatos dolog Rózsa a vádlottak padján! Charlotte eddig mindig kövekkel dobálja. Egyre ügyesebb és biztosabban eltalálja. Ha megríkatta a Rózsát, akkor elégedett. Szeretném tudni, hogy ez mire jó.

— Szeretném őfenségét jól elverni, — feleli Ulrike. — Pofonokat érdemelne. Talán vágyik is rá s csak nem tesszük meg neki a szívességet. Én már régen ehez a nevelési eszközhöz fordultam volna, melyet az újabb időkben sajnosan megvetnek. A Rózsa sejti is, azért nem enged föl hozzá. Bár érzem, hogy apánk sehogysem lenne munkamegosztásunkkal megelégedve. Minden méltányosság kigúnyolása.

— Csak két dolgon csodálkozom. Tudod, hogy Charlotte lába még mindig nem tud percre sem megnyugodni. Csak morfiumbefecskendezéssel tud lefeküdni s reggelre a legszebben kifeszített lepedőt is ronggyá gyűri, összeszaggatja. De amíg a Rózsa fönt van nála, mozdulatlanul ül. Már a két ápolónőnek is föltűnt. A második: Vajjon kiürül-e valaha a hercegné gonosz zsákja? Már most is sokszor mondja el ugyanazt kétszer.

— Akkor várhatsz, — mondja Ulrike komoran, — mindig talál új változatot és megvilágítást. Még javában benne lesz, mikor a Rózsa már régen nem hallja. S minden nap újra kérdem, mire jó! De hát nem tehetünk ellene semmit.

HEINZRÖL ÉS GIZELLÁRÓL.

Brauneckben megkezdődnek a szép zeneesték. Megérkezett Hans Friedrich s a hercegné szép zongoráját levitték a terembe. Ott nagyszerűen hangzik s Rózsának is ez a hely a legmegfelelőbb. Mindig pompás, könnyű bent a levegő, a régimódi óriáskandallókat fával fűtik s az ablakok nyitva állanak.

És Rózsa sokkal jobban bíria a zenét, mint gondolták, úgy, hogy lassan-lassan Harro is érdeklődni kezd a herceg és Hans barátja merész terve iránt. A művész bevezeti Rózsát a mű szerkezetébe, részleteket játszik neki belőle, megmagyarázza a motívumok jelenté-

sét, fölépítését. Brauneck Heinz és Gizella zengő lelke száll át a régi otthonon, a termen, hol egykor Brauneck gróf orgonája állott. A Rózsa mindent elfeledt, amíg a zenét hallgatja magasabbrendű világban él, honnan néha fájdalmas is a visszatérés. Harro taktusa sokszor megállítja barátiát beszéd közben, ha a Gizella már nagyon is hasonlít Rosmarie démoniához.

Egyszer a lelkész úrral is beszél nagyóvatosan a dologról. Még mindig idegenül, bizalmatlanul áll vele szemben. S a Rózsa sem fogadja tanítóját többé az ura nélkül. Harro maga is elismeri, hogy a lelkész tiszteletben tartja jogait. Sohasem kérdezősködik, csodálatos papírerdejéből egy-egy lapot hoz a grófnénak, rendszerint valami régi verset. Azt leteszi s arról beszélgetnek.

Mindig rövid ideig marad. S valahányszor Harro kikiséri, azt mondja: — Nem akarom sok ideiét elraboini, gróf úr, de mindig örülök, ha őfenségét láthatom. — A legfinomabb szálról, mely a tanító és tanítványa szívét összeköti s drága aranyként csillog, Harro nem tudhat s mégis úgy érzi néha, mintha az ajtó előtt állana. Ez akadályozza meg abban, hogy szívét úgy megnyissa a lelkész előtt, ahogy szeretné. Uralkodásra termett egyénisége akadályozza meg. De Brauneck Gizelláról, aki a tizenhetedik században élt, nyugodtan kérdezősködhetik.

Rózsa biztosította, hogy tanítója mitsem tudhat arról, ami második életében olyan nagy szerepet játszik. Így hát Harro megint ott ül a könyvrengetegben, miután elbúcsúzott az ujjongó kis Erikától.

— Brauneck Gizella érdekelne, aki született Thorstein volt s ön is hallotta már, hogy része van az oratóriumban. A tanácsos úrnak nagyon kevés jegyzete van róla. Nagyon jótékony és jóságos volt a szegénynekhez, több alapítvány viseli a nevét. Tud ön valami közelebbit is?

— Megvan nálam a halotti beszéde. Ön tudja, hogy az urával egyszerre temették el. A gróf szerencsétlenül járt s felesége utána halt.

— Hát azért, — mondja Harro, — hirtelen haltak meg, azért maradt a mű ilyen állapotban. Senki sem tudta, mit kezdjen a hagyatékkal. Az asszony is szerencsétlenül járt, hogy utána halt?

— Nem, neki súlyos s az akkori orvosi tudomány számára érthetetlen betegsége volt.

— Egek, — sóhajt Harro, — milyen szerencsés fickó ez a Brauneck Heinz! A legszebb muzsikát írja, szerető felesége van, aki segít neki és tökéletesen megérti s mikor jönnek a szürke napok, kinyujtózik s átevez az égi zene birodalmába. Ki halt meg előbb?

— A gróf. Nem tudjuk, mennyivel. Felesége még aznap követte.

— Látja, lelkész úr, a szerencsés ember! Nem kellett néznie, hogy tűnik el életéből a fény. S lelkész úr, ha ez a lehetetlen dolog mégis valóra válik, majd hallja ezt a férfit ujjongani: Köszöntsétek a világ urát, jöjjetek eléje örvendező szívvel! Így kezdi. De nem akarok semmit előlegezni. Ez az ember mindent előlegezett magának, a fáradságot feleségére hagyta s a munkát Hans Friedrich barátomra. Ő csak a művészi munkában kéjelgett, belemázolt vörös ceruzájával s a többit nagyszerű leereszkedő kézmozdulattal — magam előtt látom, lelkész úr, — átengedte a feleségének és barátomnak.

Az alapítványi lelkész úr mosolyogva von vállat: — Az Istenek kedveltje, gróf úr! Azt mondják, nem is halt meg.

Harro fölnéz. — Lelkész úr, — kiáltja. — Meséljen, nem hagyom békében, gyökeret verek itt! Mondja el a mesét. Magammal akarom vinni Rózsámnak.

A lelkész úr elmerül papírmélységeibe s egy tiszteletreméltó nyolcadrétlappal kerül elő. — A mese egy nyomtatott halotti beszédből származik, abból a részéből, melyet az életrajznak neveznek. Akkori kollégámtól. -- Olvasni kezdi: — Mindnyájan tudjátok és egy sincsen közületek, akik most könnyes szemmel ültök itt, aki már ne hallotta volna, hogy ennek az üdvözült elköltözöttnek megvolt az áldott tehetsége, hogy a lelkek, kik karjai közt indultak az égi vándorútra, könnyű és boldog véget értek, mint én is, akit hivatásom sok haldokló ágyához elvezet, saját szememmel látni érdemesíttettem. Rájuk illik a szó: Haláluk csak álmodás. Mikoron a grófné látá, hogy a boldogult gróf, a mi szeretett fiatalurunk, végét járná, s fiatal életét gyermekeitek szolgálatában elveszítené, fölálla, kinek előbb már semmi ereje sem vala, karjába vevé szere-

tett uratokat s föléje hajlék. Hogy árnyéka befödé s hajával eltakará. S fölemelé arcát s ismét lefekteté. Akkoron lelke elvált testétől, ahogy az ének mondja:

A pillanatban száll a lelke föl,
Egész a mennyekig,
Mikor elhagyja csodás szelíden
A földi hüvelyit

A lelkész úr leteszi a lapot. Harro fölugrott. Nagyon sápadt és szeme lángol.

— Gizella fátyla, — kiáltja. — Lelkész úr, ön nem tudja, mit mondott... jöjjön velem! A szobája nagyon kicsiny, agyonnyom, ó, jöjjön velem! Mindig tudtam, hogy ön az igazi titokőrizö. Féltékeny voltam, gyanakodó, ripők. Bocsánatot kérek... Ó, Istenem, mindenkinek ilyen vigaszt nyujt, aki önhöz fordul! Eljövök önhöz, valamit meg akarok tudni, egy szót sem mondok róla, hogy mit is akarok tulajdonképpen s mintha csak tudná, milyen pokolbeli kutyák kergetnek, az aggodalom és kétségbeesés milyen démonai. S lehajlik s előhúzza az egyetlent ég és föld között, ami megvigasztalhat!

A lelkész úr csöndes szeme ragyog.

— Gróf úr, valamennyien együtt szenvedünk önnel s egy kicsit önre és a keresztjére is gondoltam, mikor elővettem a régi vigasztalót, de hogy így magáévá teszi, nem is remélhettem.

— Jöjjön velem, — könyörög Harro, — a menyboltra van szükségem, a falak megfojtanak.

A két úr végigmegy az uccán a park felé. Harro úgy rohan, hogy a lelkész úr alig tudja követni. A nagy gesztenyék alatt, hol az ezüstfolyós völgyre látni, megáll s egyik hatalmas törzshöz támaszkodik. Kicsit összeszedte már magát s kezét nyujtja a másiknak.

— Nézze, ez a Brauneck Heinz gyűrűje. Tulajdonképpeni eljegyzési gyűrűm. Tizenkét esztendeje hordom. Úgy-e, csodálkozik, hogy olyan régóta jegyes vagyok. A hercegnő akkor tizenegy éves volt. A herceg adta a gyűrűt, leánya állítólagos megmentéséért. Azért választotta, mert a saját címerem van rajta. Ezt a jelmondást egyikünk sem választaná. Olvassa csak: Isten akarja, úgy legyen. A hercegnő ünnepélyesen

adta át s azt mondta: A Legszebbé volt. Akkor senki sem értette meg. Lelkész úr, vannak nagyon csodálatos dolgok. Rózsám ismeri a szerencsefiát, mióta csak emlékszik. A Gizellát is.

A pap bámulva néz rá. — Látja, — folytatja Harro, — ön is csodálkozik, remélem, szívemből remélem, hogy tud valami magyarázatot. Egyik ismert világnézetbe sem illik bele a lelkek másodszori földi élete. Nem kísérteteké.

— A világnézetem, melyen már régóta építgetek, — felel a lelkész, — alapjaiban készen áll, azon semmi sem változtat. De van ablaka, ajtaja, melyen mindenféle bejöhet. Szeretem a meglepetéseket és mindig szeretni is fogom... Azt hiszem különben, hogy ön többet is szeretne hallani erről a Gizella grófnéról. Tudok még egyet-mást, de előbb ezt a szép képet akartam megmutatni önnek, mielőtt a másikat is megmutatom.

— Milyen titokőrző ön, lelkész úr, itt megy mellettem s tudja a dolgokat, melyek lelkem legmélyéig megindítanak... A Rózsának igaza van. Ó, miért vagyok olyan vak vakond. Nemrégen találkoztunk vele a hegygerincen, fáradt lován előttük lovagolt el, míg én berkenyeágat szedtem. Mit adnék egy pillantásért. De vakond vagyok. Semmit sem látok. A lovam okosabb, nyugtalankodott, amit sohasem szokott, ha azt mondom: csöndesen állj. A ló is többet lát, mint én.

— Ne szidja a szemét, gróf úr. Ezerszer többet lát, mint mi valamennyien. S most elmondom, amit még tudok. Gyónási titok. Van nálam egy régi szekrény, egyik fiókján ott a fölírás: titkos. Csak a hivatalos utódnak szabad tudni róla. Sok fájdalom van belétemetve, gróf úr, amit jobb nem fölkavarni. Szenvedélyesen szeretem a régi papírokat s néha megégettem a szívemet mellettük. Ez a Thornstein Gizella! Az ön és őfensége ősanyja, azért bocsánatot kérek, ha...!

— Beszéljen csak tovább, lelkész úr.

— Ez a grófnő boszorkány hírében állott s olyan erős volt ellene a gyanu, hogy magas rangja ellenére, hónapokig volt itt vizsgálati fogságban a vörös toronyban. Hogy ez mit jelent, talán tudja. Az aktákat természetesen megsemmisítették, csak a feljegyzések vannak, az akkori kollégámtól, aki eltemette. A leggyalázatosabb dolgokkal vádolták, nem egy nyugtalan lépését hallhatta a vörös torony. Azután sok mindennel,

ami nekünk csak kedves és poétikus. Egyedül táncol a holdfényben a hárs alatt s két hangon énekel hozzá. Szépségét is szemére vetik, a varázst, mely belőle árad s mely olyan nagy lehetett, hogy nemcsak az embereket, de az esztelen állatokat is megszelidíti. De úgylátszik, pörre nem kerül a sor. Egyike a rejtélyeknek, melyek ebben az élettörténetben gyakoriak.

— Hasonlított a feleségemhez, csak állítólag szebb volt, minden színe erősebb, a haj sötétebb, a szeme tán nem olyan nagy. Hogy. megint kivarázsolta magát a toronyból, nem csodálom. Ki tudná a feleségemet, tán rossz szavakon kívül, valamivel bántani. Nem igen akadna börtönőr, aki át ne segítené éjjel a kerítésen, ha igazán kérné.

— De én csodálkozom, gróf úr, nagyon is csodálkozom; ha ez a szerencsétlen kerék egyszer nekilódult, irgalmatlanul átgázolt szépségen, ifjuságon, kedvességen.

— S a kolléga úr, aki a szép halotti beszédet mondta, minek tartotta?

— Szentnek. Így nevezi. Nem juthatott olyan egészen könnyen ki a toronyból, a kolléga hosszú lelkészkedése alatt minden úrvacsoraosztást, még amit egyénenként adott is, följegyzett. Kollégám őt Hallgatás várában, nehéz betegsége alatt részesítette benne s közben „a mi kedves szentünk"-nek nevezi. Talán a hosszú ijedtség tette beteggé. Másként nem lehetséges. Mert ha pár emelettel lejebb jutott volna a vörös toronyban, azáltal becsületét veszti. Azután már semmiesetre sem vehette volna feleségül a gróf. És mégis...

Harro azt mondja: — Feleségem azt állítja, hogy mély, széles forradás van a karján. Itt a jel... Feleségemnek és apjának is vörös vonalak vannak a csuklóján. Anyajegy. Feleségemnél nagyon erős, különösen most, hogy könnyen változtatja a színét.

— Nem csodálom, bár ez sem fejti meg a rejtélyt. Mert az Úrvacsora után mitsem hallunk a szentről, sem a boszorkányról, míg csak általános ujjongás és harangzúgás közt be nem vonul Brauneckbe, mint a gróf menyasszonya. Az örömujjongás olyan nagy volt, hogy a városka állítólag alig tudta befogadni az ideözönlött embereket s boldog volt, aki az úton végigszórt lombból egy ágacskát megszerezhetett. Ezt egy emlékiratból tudom, mely a tanácsos úrnál van. Egykori grófi írás.

A menyasszonyt velencei csipkével ékes zöld lovaglóruhában írja le, térdigérő aranyhaja kibontva, rajta rózsakoszorú, fehér paripáján arannyal szegett takaró. A vőlegény ruháját egész oldalon írja le, annyi szép dolgot visel. Mondjuk, hogy az utolsó percben hozta ki a vörös toronyból s bizonyára nem tévedünk.

— Már régóta várok a szerencsefiára!

— Tegyük fel. De annál nagyobb a rejtély. A két kép, — a taligára kötözött boszorkány és az aranyhímes paripán ülő menyasszony — közötti különbség nem is mutatja eléggé a szakadékot, mely a két lehetőség között megvan. Nem hiszem, gróf úr, hogy megértsen, ha ugyan nem ismeri részleteiben is alaposan azt a kort.

— Igaza van, ha nem sok ismeretet tételez föl nálam; egészen egyszerűnek tartottam a dolgot.

— Gróf úr, az após, aki menyét előbb három hónapra bezáratja, kiteszi az emberek szóbeszédének, megengedi a pörbefogást s azután a boszorkányt minden komoly ok nélkül mint leányát, nagy dísszel fogadja? Még az sem tisztíthatta meg teljesen a gyanúsítottat, ha kiállotta a kínpadot s ha odáig jutott volna, nem került volna többé fehér papripa hátára.

— Hallgasson már ezekről a borzalmas dolgokról, lelkész úr. A feleségemnek sohasem szabad megtudni, soha.

— Hogy szabadult ki a hurokból? Arról semmit sem tudunk meg. Hogy csinálta, hogy az emberek, akik előbb kővel hajigálták, most verekszenek a falevélért, melyet lova lába taposott! Akármilyen nagynak képzeli is az akkori uraság hatalmát, — az öreg gróf erőszakos ember volt, — de ezt az ujjongást és ragyogást, mely az ünnepséget jellemzi, nem lehet megparancsolni. Lehetetlen, teljesen lehetetlen. De többet nem tudunk meg, a pör, mint a lejárt óraszerkezet, hirtelen megáll, s mindenki, aki részt vesz az ünnepségen, tudja, mi történt. Mert a halotti beszédben célozni is mer rá a kolléga. Beszél a nehéz igáról, melyet, mint mindenki tudja, fiatalságában hordozott. Ez a legnagyobb rejtély. De van még egy. Ezután már nem hallunk róla egyebet, mint hogy az Úrvacsorához járult. Azt hiszem, az akkori idők előkelő hölgyeinek életét élte. A beszéd dicsérte jótékonyságát és irgalmasságát s másik helyen még-

egyszer megemlíti, hogy sok haldokló szemét fogta le. A brauneckiek már nem is tudtak nélküle meghalni. Olyan jól el tudom képzelni. Hányszor gondoltam, mikor egy nehéz útra indultam: ha most magammal vihetném ezt a Gizella grófnét, mint elődöm. Milyen segítsége volt benne. S most jön a második rejtély. Van a lepecsételt és nevét viselő csomagban egy levél, melyet Brauneck Gizella grófné írt elődömnek. „Mélységes tisztelettel szeretett hűséges atyjának!" Így szólítja meg. A levelet nem akarom megmutatni, még borzasztóbb, ha az ember a régi papíron látja, a rég elsírt könnyek nyomával. Az írás föl-alá csuszkál, a levél széle megpörkölődött.

— Lelkész úr, az ősanyám őrült volt. Én is ismerem a kezeírását s ebben az állapotában is ismerem.

— Nem hiszem, gróf úr. A levél halála előtt tizennégy nappal kelt. Majd letompítom önnek a tartalmát. Már régóta beteg. Betegséget: boszorkánybajnak nevezi. Részletesen le is írja, de ettől megkímélem önt. S arra kéri a levélben szeretett, hűséges atyját, hallgassa meg még egyszer. Mikor nála volt, a sírástól nem tudta elmondani, amit akar. Emlékezteti, hogy térdreborult előtte a hársfabástyán, hogy könnyeivel öntözte a kőlapot s hogy a faszéket csókolta, melyen ült, mert hiszen szeretett atyja sohasem akarja többé megérinteni a kezét. Szenvedését bűnei büntetésének tartja. Nagy bűnéért szenved, melyért halállal lakol majd: boszorkányhalállal. Aláveti magát Isten ítéletének. Könyörög, hogy ne tagadja meg tőle továbbra is Jézus megszentelt kelyhét. A következményekre figyelmezteti, ha ragaszkodik hozzá. Még az övéi mellett sem pihenhet, a temető árkában ássák meg a sírját, egész élete csak gúnnyá lesz, eltaszít sok hűséges szívet, fölkelti a régi haragot s mindent megsemmisít, amire törekedett.

— Egek, lelkész úr, hát hol van a szerencsefia? Miért tűri ezt? Miért nem vágja a régi rozsdás templomkulcsot a férfi fejéhez! Térden engedi csúszni a feleségét egy... egy...

— Ne keresse a szót: egy öreg ember előtt! Hetven felé járt, de nem teljesítette a grófnő kérését. Átnéztem az Úrvacsorában részesültek névsorát, a grófné neve többé nem fordul elő. Tizennégy nap mulva meghal. Akkor szép beszédet mond felette s férje mellé temeti.

Talán ez után a levél után őrült meg. Beteg volt már azelőtt is és most úgy érezhette, hogy az eget zárták el előle. Az is furcsa, ahogy kollégám a haláláról beszámol. Akkor az volt a szokás, hogy nagyon részletesen írták le a haldoklást. De kollégám egyszerűen annyit mond: Estefelé meghalt a grófné.

— Ezt a szerencsefiát próbálom megfejteni. Ujjongó zsoltárokat komponál, míg felesége elpusztul mellette...! Hát ezért nem ítélhetem el... én is festek még. De hogy ennek a keményszívű öreg embernek ilyen hatalmat enged, hogy ilyen büntetlenül kínozhassa ezt a lelket!

— A grófné azzal fejezi be levelét, hogy akkor is hálás, szerető leánya marad, ha ellene határoz. Hát nemcsak keménység lehetett a kollégában. Talán bánkódott is szegény szentjéért... aki valahogy megint boszorkánnyá lett számára. Hiszen a grófné maga említi, hogy szeretett atyja nem akarja megérinteni a kezét. A boszorkányokat nem érintették meg, mert azzal hatalmat nyertek az ember felett.

— Ezt nagyon jól megértem mindenféle varázslat nélkül is. Persze, hogy nem merte ezeket a kezeket, ezeket a lelkes kezeket érinteni, mert attól bizonyosan ellágyult volna s megtette volna, amit a grófné akart. De hát joga volt megtagadni az Úrvacsorát tőle?

— Egy meggyónt vétek bocsánatát? Ezen én is csodálkoztam. Hiszen önként, mint szeretett atyjának gyónt meg neki, senki sem kenyszerítette rá. És kész a vezeklésre, Isten büntetésének mondja szenvedését... igen, vágyik Isten ítéletére.

— Akkor hát, — szól Harro, — mirevaló a templomkulcs? Persze, a sír... Milyen kemény emberek voltak azok.

— Rejtély az egész, gróf úr... S ez minden, amit tudok... Nem tanácsolom önnek, hogy elolvassa a levelet. Megint lepecsételtem. Hadd pihenjen megint néhány száz évet. S most bocsásson el. Holnap látom őfenségét.

Harro mélyen elgondolkozva megy föl, s először barátját keresi fel.

— Hans, barátodról, az öreg Brauneckről kiderül, hogy nagyon különös ember.

— Nem hiába hívják Úristen bolondjának!

— Az is volt. Úristen bolondja! — mondja Harro, — átengedi feleségét a papoknak, hogy azok... nagyon kínoz. Azt tanácslom, Hans, hogy sohase engedj papot a kertedbe, ha megházasodsz. Még a legkülönbet is tartsd bizonyos távolságban. Mindjárt hatalmat nyernek... félelmes...

— Harro, te nem panaszkodhatsz. A te alapítványi lelkészedre, szép énekeivel, rövid látogatásaival!

— Fehér holló, Hänschen s nincs is hozzá hasonló. Általában mégis igazam van. Megrendített. Régi borzalmas históriát mondott el. Mely nem olyan, mint a többi s nemcsak azért félelmes, mert véremből való vér a két ember, akikről szól, hanem azért is, mert olyan jól el tudom őket képzelni. Ismerem az asszonyt s tudom, hogyan térdel a keményszívű ember előtt a kövön s hogyan hullatja könnyeit a kőlapra. Istenem, hogy tudott letérdelni s fölállani, mert az öreg ember nem akar hozzáérni, nehogy a kezek meglágyítsák.

— Azt hiszem, az Úristen bolondja emelte föl s vigasztalta meg, — szól Hans Friedrich, — s azt mondta neki: Hagyd az öreg templomkulcsot, magad is megtalálod a menyországot!

— Hans, hogy jut eszedbe a templomkulcs?

— Egyik lap hátára van írva, vörös ceruzával.

— Akkor hát már én is kísérteteket látok — vagy még inkább hallom őket s most majd mégis megfestem a képet!

— — — — — — — — — — — — — —

A MEGLEPETÉS.

S egy este a herceg megsúgja Harronak: — A mű előadását október tizedikére tűztük ki. Ennyire jutottunk már; megmondjuk Rózsádnak vagy még ne? Csak erre az egy napra lehetett valamennyi résztvevőt megnyerni. S végre megtaláltuk az énekesnőt is. Barátod már csaknem kétségbeesett miatta. Még nagyon fiatal, tudása nem tökéletes, de csodaszép hangja és óriási hangterjedelme van. Különben valamennyi szoprán-szólót meg kellett volna változtatni. Hát megmondjuk a Rózsának vagy nem? Már most is olyan boldog a zenével, még agyonörüli magát.

— Az úgyis biztos, apám, — sóhajt Harro. — Be-

teggé örüli magát. Talán már a gondolattól is... S te mondd meg neki, apám. A te nagyszerű ajándékod!

— Kedves Harrom, barátod nélkül sohasem sikerült volna.

Elhatározzák, hogy még várnak s Harro elmegy a templomba, hogy lássa, hogyan is tudnák Rosmariet elhelyezni. Mindent nagyon előnyösnek talál. A páholy szemben van az orgonával, előtte nagy előszobaféle, honnan lépcső vezet a szabadba. Így Rosmariet bármikor elvihetik, anélkül, hogy az ünnepet megzavarnák. Egészen csöndben eltűnhetnek. A templomhajóból nem láthatnak föl, csak az orgonától. Harro reménye nő. Jól megnézte az öregségtől barna templomot, itt alusznak a Brauneckek évszázadok óta. Ott, ahol lépései úgy konganak, alusznak a szent meg a rajongója. Jól esik a gondolat, hogy sírjuk felett zendül majd meg szerelmük dala. Mindenféle gondolata támadt s közte egy olyan, mely vad futásra késztette. Sokáig sétált föl s alá a parkban, míg megint mutatkozni mert Rózsája előtt.

Közeledik az oratórium előadásának napja, az egész vidék csak erről beszél. A városka úgy felkészül, mint egy nagy ünnepre, a vendéglősök derült arccal járnakkelnek. Berger kisasszony felülmúlja önmagát, mert a szólisták mind a herceg vendégei lesznek.

Egyedül az, kinek tiszteletére mindez történik, nem tud még a dologról. Harro képe csaknem kész már, csupán a Gizella arca hiányzik. Egész halom vázlatot csinált már hozzá, odahordta a Rózsa elé, de mindeniken csak a tartást és a hajat dícsérte. Rosmarie mindennap megteszi nehéz útját s mintha a hercegné napról-napra kegyetlenebb és merészebb volna. Vagy csak Marga látja így, mert a Rózsa egyre fáradtabb? Már nem sír, de olyan vigasztalanul szomorú, hogy könnyek nem segítenek rajta.

S szelíd szeme ma olyan halálos szomorúan néz a hercegnére, hogy Marga néni már nyugtalankodik. S egyszer csak magán érzi Rosmarie tekintetét.

— Kérlek, Marga néni, szeretnék mamával egy percre egyedül maradni.

Egy pillanatig habozik, azután kimegy.

Rosmarie föláll, odamegy a hercegnéhez. És — ha Harro ezt látná! — térdreborul előtte s annak jéghideg kezét szívére szorítja.

— Mama, — suttogja, — érzed ezt... nem sokszor jöhetek már... Ó, mama s akkor olyan egyedül maradsz szenvedéseddel! Miért taszítod a tövist mindig mélyebbre a szívedben?

A hercegné reszket.

— Hagyj, — lihegi, — nem kell a kezed, nem kell a részvéted, ájtatos beszéded, gyűlöllek... megátkozlak. Meg kell halnod s ha meghaltál, akkor én is megszabadulok.

Rosmarie nagynehezen föláll s kimegy. Este azt mondja Uli anyjának:

— Uli, ma mindent elrontottam mamánál, amit eddig elértem. Nem hallgattam a lelkész úrra s kettőnk nyomorúságáról beszéltem. Most elölről kezdhetem, mintha csak ma jöttem volna át az aranyházból. Olyan szomorú vagyok, hogy sírni sem tudok.

Ulrike vigasztalni próbálja: — Ha más módszerrel próbálkoznál!...

De erről Rózsa hallani sem akar. Másnap megint fölmegy. Ma már a pár lépést sem tudja egyedül megtenni, Märt és a testvér viszik.

De a hercegnével szörnyű változás történt. Sápadt s mintha valami nagy félelem gyötörné. Minden gonosz megjegyzés nélkül fogadja leánya köszönését. Azután Margához fordul: — Egyedül akarok lenni vele. — S Marga ma azonnal kimegy.

— Rosmarie, — mondja a hercegné elfojtott indulattal, — megtetted, beszéltél az uraddal, meg fogod tenni, te — — —

— Nem, mama, nem teszem.

— Meddig?

— Semmi okom sincsen rá, hogy megmondjan neki.

— Azért gondoltad ki, hogy kínozzál, mindig feletted tartod a kardot, mindennap lesujthatsz vele. Azt is tudod, hogy borzalmasabbat nem is eszelhettél volna ki.

— Mama, a te szíved még betegebb, mint az enyém. Nem mondtam meg az uramnak, mert tudom, hogy fájna neki... s éppen eleget szenved így is.

— Hazudsz, Rosmarie, már sokszor hazudtál...

—Mama, behívom Margát, ha megengeded; holnap megint eljövök.

— Megmondod ma az uradnak?

— Mit ér a válaszom, ha úgysem hiszed el?

— Elhiszem... hallgatsz ma még?

— Már egyszer megmondtam, mama. S tudhatod, hogy én tudok hallgatni.

A hercegné az asztalra fekteti fejét s nem szól többet. Rosmariet leviszik. S este azt meséli:

— Ma száz lépéssel jutottunk előbbre. Megint reménykedem.

— — — — — — — — — — — —

A nagy nap olyan közel van, hogy többé nem lehet eltitkolni a Rózsa előtt. Ma megérkezik Helén néni, aki olyan nehezen tud hallgatni s Berger kisasszony gyönyörű őszi bokrétával díszíti a szopranista szobáját.

A teremben ma megint muzsikálnak. A terem most már nem olyan ünnepélyes, tarka élet mozog a régi képek alatt. Ott áll Harro nagy letakart vászna, a régi lovacska, melyen Lélekke olyan szerencsétlenül járt s melyre Heinz már most föl mer ülni, ha még nem is jut föl magától. Rosmarie pamlaga, a zongora, a festőkészlet, aranysárga bükkgallyal díszített rózsaholmé s, teásasztalkák, s Ulrike néni kötőkosara, melynek nagysága megfelel tulajdonosának. Marga is ott pihen egy kényelmes karosszékben.

A bolygólélek, Harro, ide-odavándorol, csak a zene fékezi meg. A herceg is ott ül a lánya mellett, mellette van a szőnyeg, melyen Harro végighever, ha nagyon élvezi a zenét. A herceg szeretetreméltóan elnézi ezt a különcködést. Különben is, veje már régen a fejére nőtt és semmi hibát sem talál benne. Alfréd forgatja a kótákat, s mindig tudja, melyik könyvet óhajtják. Már egészséges, de valami félénkség, szomorúság van a lényében... szegény könnyelműsége nagyon is kemény leckét kapott. Mindenki gyöngéden, szeretettel bánik vele. Még Ulrike is majdnem elolvad vele szemben. Mintha tudnák, hogy más bánásmódot még el sem bírna.

Rózsáé a legjobb hely, elég közel s mégsem túlságosan közel a zongorához, Harro megint szép csendéletet csinált belőle, művészkeze most is csak műtárgynak tekinti. Ma mindenki csupa várakozás. Ma adja át nagy ajándékát a herceg. Rózsa érzi, hogy valami van a levegőben, de annyi gondolkoznivalója van. Majd megmondják.

Hans Friedrich meghajlik s a zongorához ül. Megkérdi, mit óhajtanak.

— Rózsa, mit akarsz? — kérdi a herceg.

— Legszívesebben az oratóriumból hallok, apám. De félek, hogy nektek unalmas mindig csak egyes szólókat vagy motivumokat vagy csak a kíséretet hallgatni.

— Ha még egy hegedűnk volna, — veti közbe Harro csalogatónak.

S Rózsa engedelmesen követi s mosolyogva mondja: — És, Harro, egy hárfa és cselló és fiúkar és mondjam tovább is?

Mindenki érzi, hogy itt a nagy perc.

— No, — kiáltja Ulrike néni, hogy a herceget bátorítsa. Régen hallottak tőle ilyen vidám „na"-t.

— Kérlek, Rosmarie, folytasd, — szól a herceg.

— És a női kar és a nagy orgona és a Heinz meg a Gizella a szólókhoz. — Mosolyog. — Csak maradt volna itt valami a falakon, hiszen itt énekeltek. A Legszebb és Ő. A Legszebb hátraveti fejét, zsámolyt tesz az Ő lába alá... A Legszebb hegedül s azután elkezdik, Ő üti a taktust.

Mindnyájan hallgatják, hogyan szövögeti finom fonalát s hirtelen abbahagyja: — Ó, mennyit beszélek, pedig zenét akarunk hallani.

Hans Friedrich halkan kezdi az első kar préludiumát: Köszöntsétek az urat! s a herceg érzi, hogy egyre több várakozó pillantás csüng rajta.

— Kedves Rosmarie, — kezdi s elhallgat.

De Rosmarie már észrevette, hogy valami készül. — Ó, mi van veletek? — kérdi élénken. — olyan furcsák vagytok. Meg akartok lepni! Hegedűtök is van.

— Apám, — szól Harro, — ebből a hangból folytasd!

— Kedves Rózsám, csakugyan van hegedűnk — és gyermekkarunk és csellónk, de sajnos, Heinzünk és Gizellánk nincsen, hát nem leszel egészen megelégedve, de talán így is örülni fogsz...

— Gyönyörűen mondtad, apám, — tapsol Harro —, Nos, Rózsa. Kérlek, tégy, amit akarsz, de ne kövülj meg s ne örüld beteggé magad, mert megárt.

— De apa, hol vannak a gyermekkarok? — kérdi Rózsa elfogódva.

— Holnap jönnek. Holnap délelőtt nagy próba van s délután lesz a mű előadása a templomban.

Rosmarie arcán könnyek peregnek, hamar letörli őket s kicsit erőltetett élénkséggel mondja: — A templomban? Ó, nagyon szép, apám... s ti mind meghallgathatjátok, szép, nagyon szép.

— És te is velünk jössz, Rózsa s ha ma beteggé örülöd is magad, holnapra kipihenheted.

— Engem is magatokkal visztek? A templomba... engem... Én is...

— Kedves Rózsám, hogy gondolhatod, hogy mi élvezzünk s téged itthagyjunk, — mondja a herceg, s Uli bátorítja: — Rózsa, ne légy olyan bárányka, melletted ülök és vigyázok rád, hát mit árthatna, — és Harro azt mondja: — Rózsa, de nem szabad elérzékenyülnöd.

Rózsa egy darabig mozdulatlanul fekszik, azután akadozva kérdi: — Az udvari tanácsos úr...

— Nem örül éppen neki, de eltűri.

— Friedrich úr, kérem, jöjjön, üljön ide s mondja meg... nem értettem jól, milyen kórusokat? Köszöntsd az urat?

— Az egészet, fenség, a nagyszerű fináléig, melyet még nem ismer, mellyel meg akarjuk lepni. Jó szopránunk van, a bariton tökéletes, a magas fekvésben kicsit tenórszínezetű hanggal.

— Ó, Harro, mindnyájan úgy beszélnek, mintha igaz volna!

— Balga Rózsám, Berger kisasszony már áthúzatta az ágyat a szólóénekeseknek, elhiszed hát?

— Igen, — sóhajt Rózsa —, de ki...

— Lásd pirulva ülni magad mellett, — mondja Harro.

— Elkésett születésnapi ajándék, Rosmarie; a fáradság Friedrich úré.

— Te, apám, te... de hiszen azt mondták, lehetetlen.

— Tulapdonképpen lehetetlen is volt, Rózsa, de apa lehetővé tette.

— Ó, Harro, nem lehetne kicsit, csak egy kicsit kimenni, valamit akarok apának mondani... csak oda.

A terem nagy, ha Harro vásznáig mennek, már nem hallanak semmit.

A herceg aggódva suttogja: — Ne izgasd föl magad, Rózsa.

Rosmarie fölemeli karját s átkulcsolja apja ősz fejét. Nem is kellett volna a többieket elküldeni, egy

szót sem szól, csak ránéz. S a herceg aggódó izgatottsága lassan eltűnik.

— Nyugodt vagy, Rózsa... örülsz.

S mindnyájan visszajönnek s Rózsa alig beszél már.

Hans Friedrich mégegyszer mindent eljátszik, szelíden, gyöngéden, amit már áttanulmányozott vele. Rózsa olyan áhítatosan boldognak látszik, hogy Harro megijed s el nem engedi az érverését. De az ma csodálatosan nyugodt és erős. S mikor a többiek látják, hogy Harro megnyugszik, mindenki vele örvend s olyan csodálatosan szép este lesz, amilyen csak lehet, mikor a messzi források halkan zúgnak s lehelete mindnyájuk szívén átsuhan, hogy egy öröm és egy fájdalom köti össze a szíveket.

AZ ORATÓRIUM.

Barátságos őszi napfény ragyog a városkára, a vidám embertömegre, mely mindenfelől ideözönlik.

Az ősi alapítványi templom, magas boltíves, gótstílű karzatával és az egykori kanonokok faragott székével, hamar megtelik. Sajnos, nem is remélhetik, hogy láthatják a hercegnőt, tudják, hogy legutoljára érkezik. A gyülekezet csupa várakozás.

Kocsizörgés és a régi urasági fülkében fölgyúl a lámpa.

S mégis valamennyien láthatják a hercegnőt, fehéren, karcsún áll ott, barátságos mosollyal néz át az orgonára s a fiatal énekesnőre. Mintha bátorítania kellene, úgy mosolyog rá.

Azután eltűnik s Isten házában megzendül az első dal:

„Köszöntsétek a világ urát, jöjjetek eléje örvendező szívvel!"

A templom hajójában szelíd alkonyi pír ragyog, erősen sötétedik. A lemenő nap megvilágítja az énekesnő fiatal, szőke haját. Mintha más világból jönnének a hangok, egyszerű, súlyos rítmusukkal, a fuvolák lágy, a pásztorsípok közvetlen hangján, melyek az Úr dícséretét zengik. S mint egy fiatal madár bájos dala cseng az énekesnő hangja az egész felett.

S ugyan van-e itt valaki, aki ezt a zenét ne értené?

Az egyszerű embernek úgy hangzik, mint ifjúkora pásztorsípja, a zenész kiérzi belőle a régi zene fanyarul édes kifejezőerejét.

Az orgona csak sejtelmesen, halkan zúg, Hans Friedrich visszatartja erejét. Nem szabad kitörő szenvedéllyel siettetni a mű emelkedését.

A hercegnő szelíden, nyugodtan fekszik székében, arca halványpiros. Mintha a hangok árja szelíden fölemelné, s erő és nyugalom áradna belőlük fáradt szívére. Harro félelme csöndes örömnek ad helyet.

Most megzendül a bariton, egyszerű strófákat énekel Krisztus kertjéről. Ezt mindnyájan ismerik a „műveletlenek", csak a műveltek nem. Hogyan ujjong az őzike az énekes hangjában, milyen vágyakozva dalol a csalogány az enyhe tavaszi éjben. Mintha az öreg erdők, zúgnának ott, lent, mintha másodszor virulnának ki a rétek.

S most fé'énken, kedvesen csendül az énekesnő hangja:

Lehessek kertedben a fa
Melyet erőd növeszt meg!

„Gyűrűnek teszlek téged a szívemre" — ujjongja a bariton boldog örömmel. A szerelem, az első, fiatal szerelem árad a fiatal szívből, ujjong a bariton kebléből.

„Sáron rózsája vagy, ó, milyen szép vagy".

S Harro sápadt Rózsájára mosolyog, hogy az mélyen elpirul.

Vége az első résznek. A lelkek közössége kapcsolja össze az embereket. Nem volt-e mindenikük szívének tavasza, vagy nem remélték-e, hogy még lesz? Olyan ünnepi csönd van. Nem zörögnek a nyomtatott műsorok, mert nincsenek. Hans Friedrich álma teljesül ebben is.

Megkezdődik a második rész. Felhők emelkednek, a zenekar előjátéka, mely már sokkal gazdagabb formákban. Fájdalom, mélabú fuvalma száll át a lelkeken. A hegedűk édesen vágyakozó adagióia szólal meg, a hárfák gyöngéd akkordokkal kísérik. A hallgatóság szívét elfogja a honvágy. Mi után? — hová?

Harro lelkében életre kél ősei várának képe, hogy nem is tud aranyházára gondolni s megbékül azzal, hogy Brauneckben van. A hercegnő nem érez hon-

vágyat. Miért csak ő nem? — Mert hiszen ő otthon van s otthon van az égi mezőkön is.

Megzendül az énekesnő hangja, de hát igazán a fiatal, szőke lány dalol? Mindenki akaratlanul feléje fordul. Mély, lágy althang. Panasz, fájdalmas panasz.

Fejem felett az úton,
A vihar egyre dúlt,
Menydörgött és villámlott
S a szél dühöngve fújt.

Feléje visz a vágyam,
Onnan int szép remény,
Bejártam a világot,
Úgy elfáradtam én.
Újabb napok ha jönnek,
Csak szomorúbb vagyok,
Szívem eped, hiába,
Örömet nem kapok.

Az ősi Gerhardt-ének, mely a becsületes parasztoknak és asszonyaiknak ősi kincse. Az egész gyülekezet veledalol:

Vándorolok a földön
Egy hosszú élten át
De tudom, hogy a lelkem
Itt nem lelhet hazát.
Vándorolok az úton,
Mely hazámba vezet.
Atyám ott megenyhíti
Bús, fáradt lelkemet.

Még Harro is velük énekel, halkan, óvatosan, de nem tud néma maradni.

Most a szoprán lágy középfekvésben cseng, csak egy fuvola kíséri, mely vigasztalva öleli körül a szavakat:

Volt boldog, szép órám is
És volt bajjal teli,
Csak vándor itt a lélek,
Nyugalmát nem leli.

Béke ereszkedik a szívekre, kik abban a kivételes szerencsében részesülnek, hogy együttérzett, tiszta áhítatukat a zene erős szárnya viszi föl Istenhez. S a legmagasabb karzaton, hol még most is a nap egy sugára ragyog, csodálatos fiúkar csendül meg, a legtökéletesebb, legsejtelmesebb hangszer, mely a legfinomabb érzéseket kelti a lélekben. Gyermekek azok vagy angyalok dalolják:

Dühöng a tenger, jajgat a szélvész,
Még fényesebb a napfény utána.
Örömök telje, boldogság csendje
Mennyei kertben reám az várna.

Jó, hogy Harro nem néz Rózsájára.

Most a zenekar szólal meg, előbb a hárfák, azután a fuvolák és hegedük, végre beleszól az orgona is, meghatóan egyszerű előjáték. A régi ének dallamára: „Uralkodjék hát az Úr felettünk". Megcsendülnek a fiúhangon, mellyel mindig újra meglepi hallgatóit. Csak egy növekvő árja tölti meg a templomot...

Minden gond és bánat között is
Az ő keze vigyáz reánk.

Ó, milyen szelíden ereszkedik a lelkekre Isten békéje.

És most — nem az öreg strassburgi barát éneke ez, mely a kolostor szűk falai közül tör elő s mégis olyan időhöz nem kötött, ahogy a halál nincs emberhez kötve:

Bár lehetnék égi hazámban
A föld nem ad vigasztalást.

Az énekesnő kezdte, mély fekvésben, lágy althangon, mellyel mindég újra meglepi hallgatóit. Csak egy hárfa kíséri, melyet a legmagasabb karzaton helyeztek el, mintha az égből zengene a hangja. Mikor bevégezi, az áhitat csöndje fekszik a templomon és a lelkeken.

Most hosszabb szünet következik, Rosmarie székét kiviszik az előszobába, melynek ablakai tárva állanak. Legelőször a herceg közeledik hozzá. Boldog, mert Ros-

marie is csupa békesség, boldogság. Csak egymásra néznek. De a herceg arcát pirosra festi az öröm.

Harro boldog, hogy ennyin szerencsésen túlestek. Még sohasem hatotta így meg semmiféle zene. Mintha egyenesen az ő szívének szólna. Odabent már hangolnak. Harro tudja, hogy a mű csak a végén bontakozik ki teljes szépségében, de reméli, hogy Rózsa azt is ilyen jól bírja majd.

Az első rész az embert az állat- és erdővilág örömeitől a szerelem üdvösségéig, s a második, mely csupa vigasztalás, vándorútján kíséri a világon át, a harmadik rész a fölszabadultan ujjongó szívek örömzsoltára, himnusza.

Az orchester a csodálatosan magával ragadó dallammal kezdi, mely még ma is él:

Jeruzsálem, te álmok városa.

Előbb csak az orgona és a hárfák viszik a dallamot s messziről kíséri a magasságban lévő hárfa. Azután átveszik a hegedűk, titokzatosan, halkan szállanak a hangok. A szoprán most magas fekvésben cseng s félénk vággyal zeng az első versszak:

Jeruzsálem, te álmok városa,
Csak feléd visz a vágy.
Vágyó szívem hozzád kívánkozik
És nyugodni nem hágy.
Száll hegyen, völgyön által,
El, zöld mezők felett,
A föld nem tartja vissza
Szárnyaló lelkemet.

A hangszerek zengve áradnak egybe, mintha sötét fenyők zúgnának. Harro szívét furcsa hidegség önti el, Rózsára néz, akinek egészen sápadt az ajka.

S most fölragyog az énekes hangja, mint első fénysugár a reggel szürkeségében:

Nagy prófétákat és egyházatyákat,
És Krisztus gyermekit,
Kik görnyedeztek a kereszt alatt,
Szenvedtek, sírtak itt,
Látom lebegni őket,

Mindnyájan szabadok,
Mennyei békességben,
Hol örök fény ragyog.

Rózsa fölszabadulva mosolyog, Harro többé semmit sem hall. Füle bezárult, csak a szeme van nyitva. Boldognak látja Rózsáját, szeme nagy és sötét s mégsem félti, hogy beteggé örüli magát. Milyen bájos, milyen szépek halántékán a kék árnyékok.

Először olvad egybe az énekesnő és az énekes hangja. Ujjonganak, örvendenek s egyetlen fuvolahang lebeg a megváltott zengő lelkek felett, mint csalogánydal. Megzendül valamennyi kar, harsog a megváltottak ujjongása, az orgona mennydörög, hogy a régi templom ablakai beléremegnek s megremegnek a szívek is, melyeken átborzong az üdvözletek örömvihara.

Csak egyetlen szív nem remeg. Rózsa tágranyitott szemmel fekszik, a hangok az üdvösség kapujához röpítik lelkét.

Harro mellette ül és nézi. Rózsa boldog és idegen. Minha már semmi közösség sem volna köztük. A széles mellet mélységes sóhajtás rázza meg, éppen, mikor elhangzik az utolsó hang. A csodaszép befejező kart már nem is hallotta.

Sötét éjszaka van, mikor hazamennek, a Rózsa örömtől fáradt.

A GIZELLA FATYLA ALATT.

Megint muzsikáltak, utána Harro átvitte Rózsáját s Ulrike lefektette. S mindketten látják, hogy rossz éjszakája lesz. Az öreg hölgy már harmadszor veti ujra az ágyat, de Rózsa még mindig keménynek, kényelmetlennek érzi.

— Uli, fektess simán, ne rakj olyan kemény dolgokat a hátam alá, máskor olyan jól csinálod.

Bejön Harro s Rózsa most feléje nyujtja kezét.

— Próbáld meg, hátha te jobban el tudsz helyezni, szegény Ulit kínozom. Vagy végy a karodba, csak egy kicsit.

— Rózsa, félek, hogy nem a párna a hibás, hanem szegény hátad.

— Harro, vedd föl és próbáld meg.

De Rózsa még mindig elégedetlen. A párnákon keresztül is érzi Harro kézelőjét, nagyon kemény.

Harro kedvesen mondja: — Ma igazi borsónfekvő királykisasszony vagy. Majd hamar fölveszem egyik selyemingemet, az lágyabb. — Gyöngéden leteszi és kimegy.

Pirosselyem inget vesz föl, mely átszellemült fejét gyönyörűen emeli ki. Rózsa mosolyogva mondja:

— Milyen szép vagy és milyen gonosz a Rózsád.

— Jöjj, most majd jól elhelyezlek.

Egy pillanatig az ura karján pihen, azután ujra kezdődik a nyugtalanság.

— Harro, nagyon erősek az izmaid, azért, mert engem annyit hordozol, vagy a kőfaragástól?

Gyöngéden föléje hajlik. — S most nyomnak az izmok, ugy e?

Ulrike kéri. — Kapsz befecskendezést, gyermekem, tudod, hogy a tanácsos úr nem kifogásolja.

— Ó, hagyd, — kéri Harro, — csak nekünk jó az a nyugalom. Mindig olyan borzasztó, fárasztó álmai vannak s nem tud fölébredni.

— Ó, Istenem, — sóhajt Rosmarie, — Harronak igaza van, a hátam az oka.

Ulrike látja, hogy Harro karja remeg, odasúgja: — Menj ki, Harro..., éppen így fekszik a párnáján is.

Harro kimegy a hársfabástyára s a fekete hegyhátakat és csillagos eget nézi. Enyhe éjszaka van, a szél ibolyák illatát hozza.

— Így lesz ezután. Idáig minden csak előjáték volt. — Arra az éjszakára gondol, melyen fia született. — A pokol ebei, — mormogja. — Megint itt vannak! — Hátraveti a fejét s bemegy.

Ó, milyen nyugtalan, nyomoruságos szenvedést lát ott benn. A tanácsosért küldtek, befecskendezést rendelt s azután elhívták... A morfium még jobban izgatja s még meg is némítja... nem tudja már megmondani, amit akar s csak a szeme könyörög kétségbeesve, valamiért, amit a másik kétségbeesett szeretet mégsem tud megadni neki.

Ulrike elővette Märt könyvét s fölolvassa az énekeket, melyekről tudja, hogy Rózsa szereti, de mintha a mai éjszakához egyik sem illenék.

— Ez a szer ez a rettentő szer! — nyög Harro, — hogy megnémítja, hogy ne is panaszkodhasson s ezt nevezzük

jótéteménynek. Nézd a szemét, volt már ilyen valaha? Nem bírom el, nem bírom! Megőrjít, ha tovább kell néznem ezt a tekintetet.

— Menj ki, Harro, hallja, amit mondasz.

— Nem hallja, mert akkor rámnézne.

Megint kimegy a bástyára, a csillagos éjszakába, melyben dalol a szél. Az ibolyák pompásan illatoznak... az erdőn fehér ködfátyol, ó, olyan szép és békés az Úristen éjszakája s az ő szívében a pokol! — Így pusztul el majd a Rózsa teljesen. Megkezdődött az utolsó szenvedés. Olyan fiatal még, minden szerve egészséges, a természete keményen védekezik majd a megsemmisülés ellen. Miért hagyod gyermekeidet, szelíd, kedves gyermekeidet így szenvedni? Te érthetetlen Istenség. Miért, miért?...

Megint bemegy. Most már megismeri a Rózsa... nevét suttogja és „Ezt ne tegyétek többé soha!" A mérges köd elszáll s a rettentő nyugtalanság előzi a kábulat utolsó nyomát is. Vékony keze az ura mellébe kapaszkodik, segítenie kell, kell! Finom haja homlokához tapad, ajka folyton remeg s szívverésétől egész teste vonaglik.

A szél erősödött s a szomszédszobában megnyílik a hársfabástyára vezető ajtó. Nem jött be valaki? Ulrike és Harro kitekintenek. Erős világosság esik a szobába, a régi tanulószobába. De senki sincs ott. S mégis mindketten úgy érzik, mintha valaki bejött volna.

Harro suttog: — Ulrike, mi ez?

Halálos csönd van, a szél is elállt, a Rózsa hirtelen nyugodtan fekszik, elereszti az ura ingét, feje hátrahanyatlik. Szeméből eltünt minden kín és félelem, megint szeliden néz. Mosolyog, félénken, ahogy a Lélekke szokott, mikor megszabadult valami bajból.

Harro térdreborul... karja az ágyon.

Rózsa azt suttogja: — Uli édes, meg kell mondani Berger kisasszonynak, hogy készüljön.

Nem tudják, mit akar. S szemét most félig behunyja s ünnepélyes nyugalommal fekszik összedobált párnáin. Ulrike Harrora néz, megérinti kezét. Tekintetük találkozik... de hallgatnak.

— Harro — mondja a Rózsa hangosan —, jöjj ide hozzám. — Föléje hajlik. — Közelebb, még közelebb. — Megteszi. — És most nézz oda... — Harro követi Rosmarie tekintetét, az ágy lábához, hol keskeny falipol-

con magas, fehér krizantémmal teli váza áll. — Oda, — Harro. — Azután kinyujtózik. — S most aludni akarok.

Harro odasúgja: — A Gizella fátyla az?

— Hiszen látod, most végre látod. Jó éjszakát, Uli, jó éjszakát, Édes, — és már el is aludt.

Az ajtó mégegyszer megmozdul, a szél sóhajt a hársfában. Ulrike kimegy Harroval a tanulószobába.

— Mit láttál, Harro?

— Csak egy krizantémumbokrétát, — mondja Harro szomorúan... — De érezni éreztem valamit.

— Én is, Harro. Angyal járhatott nála.

— Szelid közelséget éreztem, Ulrike; odáig jutottam s tovább nem. De hála Istennek, hogy jött, hála Istennek! A Gizella fátyla volt.

Harro már korán reggel bemegy a műterembe, Rózsa még békésen alszik s ha fölébred, majd eljön érte Ulrike, hogy elhívja. Képe előtt áll, a rövid októberi nap most emelkedik ki ködágyából. — A legszebb kép! — sóhajtja. — Vak vakondok vagyok! — — Előszedi festékeit. Mindig akad Rózsa arcán s a Gizella fejéről lecsüngő fátyolon javítani való. Úgy kell a háttérben elvonulnia, mintha gyenge szellő lebegtetné.

Szorgalmasan dolgozik a fátyolszöveten. Eszébe jut a régi arany homlokkötő. A Rózsa még most is hordja néha. Megijed, határozott vonásokkal két sötét, íves szemöldököt rajzolt oda. — Elrontom, — mondja egyik Harro a másiknak. A másik azt feleli: — Ne zavard meg belső tükrömet. — S azután haragos sietséggel fest tovább, ezek a szemöldökök hosszan ívelt szemhéjakat kívánnak, erős szemszöglettel. S az orr finom vonalú, — mormogja, — milyen büszke volt. Milyen szerény és alázatos hozzá képest a Rózsa! És ez az ajak... az erősen ívelt felsőajak... Bolond vagyok s a Rózsa azt fogja mondani, hogy elrontottam a képet... — — Hallgass, — rivall rá a másik Harro... — ez az egyetlen kéked a szem számára? Sötétebbet, melegebbet, ragyogóbbat. — — — Boszorkánynak mondták a papok. Nem is tévedtek, ha ilyen szája volt... Megértem az öreg embert, aki féltette kezétől a templom kulcsát... Hogy tudok így vétkezni ellene, mikor ma éjjel olyan nagy jót tett velem. — Múlnak az órák; néha habozva, majd lázasan dolgozik. A kezet, mely csodálatos gyöngéden érinti a Rózsa vállát, csuklója körül széles, vörös csíkkal. Ennél időzik legtovább.

Ulrike néni jön be. — Harro, a gyermek fölébredt. Összerezzen és sietve mondja: — Jövök. — Fölakasztja palettáját, s anélkül, hogy a képet megnézné, átsiet.

A Rózsa már a hordágyon fekszik.

— De hát miért nem hívtatok előbb?

— Nem akartunk zavarni.

— Harro, festettél?

— Igen.

— Persze, most már könnyen ment, hiszen láttad... Aki egyszer látta, többé nem felejti el.

— De én nem is láttam, — mondja Harro szomorúan. — Igaz, megfestettem. Még nem mertem hidegvérrel megnézni. Rózsa, büszke asszonyt festettem, igazi királynét, ha ugyan nem csalódtam.

— A terembe akarok menni, Harro, látni akarom.

— Olyan sürgős!... A rossz éjszakád után... nem tudom...

— Ó, olyan jól aludtam, Harro... s mégsem volt egészen rossz éjszaka.

— Eleinte, igen...

— Ó, Harro, olyan rossz voltam hozzád, azt mondtam, kemény a karod.

Harro lehajlik s megcsókolja a halvány szájat. — Öreg Harrod megint kétségbeesett. De hiszen vigasztalást kaptál s most már el is múlt.

Megsimogatja kezét, szemébe nem mer nézni. Hiszen megint visszatér, gondolja, minden percben megrohanhatja. Tekintetével végigsimogatja.

— Rózsa, az aranycipő, az örömcipő s milyen kedves selyempompa, régen nem láttam rajtad.

Rózsa kicsit elpirul. — A többi olyan nehéz, nyomják a térdemet... itt... s ha a kép kész, akkor joggal vettem föl az örömcipőmet.

— Édes szívem, hogy volna kész? De látom már, makacs vagy megint... Märt!

Átviszik a terembe s leteszik a kép elé. Harro mögötte áll, a szíve erősen ver. — Mit fog mondani? — S azután fölnéz és megdöbben. A sápadt arc büszkén, titokzatosan néz rá az aranyhaj és lengő fátyol alól. Már nem is várja, hogy mit fog mondani a Rózsa. Ilyennek kell lenni a titokzatos asszony arcának, akiről haláláig sem tudták a legjobb barátai sem, hogy szent vagy boszorkány.

A Rózsa sokáig hallgat. — Mégis láttad hát, tudtam. De hogy fogod föl! Nem szabad többet az archoz nyúlnod. Hogy nem olyan határozott körvonalú, mint az enyém, az jó. Negyedóra alatt befejezheted a háttért. Fess, Harro, nézlek.

Nemsokára leteszi az ecsetet. — Mi lepett meg a fölfogásomban, Rózsa?

— Azt hittem, leginkább kimondhatatlan jóságát, kedvességét látod, mert hiszen veled csak jót tett... de te a titokzatosat, büszkét, királyit látod, az is benne van. A parancsolót... És képednek inkább ez kellett. Engem olyan lágyra festettél... Már nem is találom, hogy úgy hasonlítok hozzá. Nagyon különböző testvérek, Harro. Kedves Harrom, ide kell hívnod mindenkit, hogy lássák a képet. A legszebb képet. Hát a világ minden boldogságából kijutott nekem... ó, milyen régóta vágyom erre. Hadd jöjjenek mind, kérlek. Az örömcipőim, Harro!

Harro csönget s inast küld körül.

S jönnek, egyik a másik után, Rosmarie az úra képe előtt fogadja őket, ragyogó arccal, mint egy királyné. A rossz éjszakára már csak sápadtsága emlékeztet. És szeme szebb, mint valaha...

Legjobban ő tudja értékelni a képet. A herceg csak csodálatosan bájos leányát látja s némán szorítja meg Harro kezét... Hans Friedrich szép szeme ragyog: — Harro, mennyire látszik, hogy dalos száj! A Gizella — ó, be csodás daloló száj!

— Egészen ártatlan vagyok benne, — szól Harro, — mint mindenben... önmagától lett meg... Ulrike, te még semmit sem mondtál... adósom vagy a kritikáddal. A Rózsa meghatotta a te kőszívedet is?

— Hm, — mondja a néni, — kár volna, ha harisnya és cipő lenne rajta.

Harronak meg kell elégedni ezzel a győzelemmel.

Alfréd kéri: — Harro, ereszkedj le egy ilyen jelentéktelen teremtményhez, mint amilyen én vagyok s magyarázd meg. Van a képnek neve is?

— Van, Alfréd, — mondja a Rózsa ünnepélyesen. — A neve: A Gizella fátyla... S először a gémeket nézzétek, melyek a szürke égen s a panaszkodó fák felett, mint szomorú, vágyakozó gondolatok vonulnak el. Ez a könnyek völgye. S a sötét, csöndes víz, melyben

egyetlen virágocska sem tükröződik, bizonyára keserű patakból fakad. Csak a hulló levelek szegélyezik a partját. S elől a parton áll a Rózsa... Felesleges sajnálni, egészen felesleges. Látjátok a fátyolt, melyet tart, a szép, királyi, titokzatos asszonyt, aki mögötte áll... Ó, ti is szeretnétek, hogy ez a kéz vigasztaljon, mely a keserű szenvedés jelét hordja. Nem csoda, hogy a Rózsa mindkét kezével szívéhez szorítja a fátylat, mely a királyi fejről leomlik. Nézzétek a könnyű égi szellőt, mely a fátylat lengeti; s azt is láthatjátok, hogy a királyné valamit mutat szegény Rózsának. Oda kell néznie oda...

Hans Friedrich halkan a zongorához megy, mindnyájukról megfeledkezik, zenére hangolt lelke gyöngéd akkordokban keres kifejezést és megzendül az Úristen bolondjának finálé ja:

Dicsőség vára, hadd köszöntselek — —

Alig figyelnek rá, csak Rózsa mosolyog arra.

Ulrike is megszólal. — Harro, a szürke felhőruhás Rózsa és mögötte az ezüstkirályné, mert hiszen ezüstruha, a sötét, zöld háttér, a sok fa, mely olyan mélységes erdőt sejtet, hogy tudtad megfogni! Ez is költemény, Harro. Mondd el, hogy jutott eszedbe.

Harro szerényen feleli: — A Rózsa költötte, ő a költőnő. A képet kierőszakolta tőlem. Semmi érdemem benne. De ha meghat és még öreg Ulim is vallomásokat tesz, az attól van, mert átéltem az egészet.

— És most, — szól a Rózsa, — adjatok kezet és gratuláljatok, mert nagyon vágytam a kép után és Harrot rossz órákon segítette át. Hiszen látjátok a Rózsán, hogy a maga módja szerint nagyon boldog.

Mindnyájan bizonyítják... és nagy csókolózás és kézszorongatás van, hogy Harrot elfogja a félelem.

Azt kiáltja: — Uraságok, hagyjatok valamit nekem is a Rózsából... .

Szerencsére megszólal a gong s mindnyájan az ebédlőbe mennek. Rózsa már evett s Harro nem igen vesz részt a közös étkezéseken, sokáig tartanak. Rózsa nagynehezen ráveszi, hogy ott a teremben, mellette egyék valamit. Rózsa csak egy kis bort kóstolgat.

A nap melegen süt a kék égről, az erdős hegyek legszebb őszi köntösüket viselik. Még dér sem hullott

s az erdő szépsége teljében ragyog. Olyan ércfényű a zöld, olyan ragyogó a sárga meg a piros.

— Lemegyünk a parkba, Rózsa, — ajánlja Harro.

— Ó, Harro, nagyon szívesen, csak — tudod, hogy még nem voltam mamánál.

— Édes, ma ne tedd. Gondolj az éjszakáidra. És ma nem szabadulsz meg tőlem s hogy tételezheted föl, hogy nyugodtan tűröm, ha bántanak. Jöjj, Heinz is lent van Filipsszel.

— Mintha mama csak egy barátságtalan szót is szólna hozzám... Szegény mama, az üvegajtók megett!

— Hát már nem teszi... Az más! Märt!

Fölviszik a hordágyat s leteszik az ajtó elé. Harro kiemeli Rózsát s odasúgja: — Majd én beviszlek, akkor látom, mi történik.

A hercegné az ablaknál ül, ahol szokott s mikor kettőjüket meglátja, az ijedtségtől megbénulva kapaszkodik a szék karjába. Rózsa nagynehezen odamegy a hercegnéhez s átöleli.

A szerencsétlen hozzásimul s azt nyögi: — Te... te... — Azután panaszosan, dacosan néz a sápadt Harrora.

— Ne félj, mitse félj, — suttogja Rosmarie, lehajlik s megcsókolja a homlokát. S amint ott áll, egy percre hasonlít a Gizellához.

Azután azt mondja: — Isten veled, mama... Harro kérlek, vigyél le...

Harro kezet csókol a hercegnének, valami résztvevő szót dünnyög s kiviszi Rózsáját. — Rózsa, megviselt, látom.

Rózsa nagyon sápadt s azt mondja: — Harro, nem kell-e szívünkből sajnálnunk, ha visszagondolunk rá, milyen volt egy év előtt? Ó, legyetek türelmesek hozzá s ne hagyjátok el!

Harro bólint. — Rózsa, valami borzasztó dolgot élhetett át, amiről mi nem tudunk... Valamit, ami összetörte. Borzasztó egy ilyen megtört ember. Hidd el, Rózsa, valami bűn terheli a lelkét...

Rózsa hallgat. —

A parkba kicsi kocsiban viszi Rosmariet, melyet pony húz. Valamennyi utat bejárhatják vele, csak mindig északon kell visszatérni, mert dél felé terraszok vannak, kőlépcsőkkel.

Harro karjára veszi a gyeplőt s mellette lépeget. Rosmarie úgy fekszik a kocsiban, mint egy sápadt királyné, kék bársonygallér borítja vállát. A szelíd pony lassan lépeget s azonnal megáll, ha akarják. A virágágyak még tele vannak virággal. A rózsák is virulnak s a régi falakat a sarkantyúvirágok özöne borítja. Őszi ibolyák illata tölti be a levegőt...

Mindketten hallgatnak s lelkük mégis egymással beszél. Oda, a fal tetejére állította egykor a romok grófja a Lélekkét s kézenfogva vezette körül a csodálatos, szédítő úton, melyen az ember úgy érzi, hogy mindjárt az ezüstfolyóba zuhan, mely lent kanyarog a völgyben. Azon a helyen, hol a borostyánnal borított lépcső a hídhoz vezet, vett búcsút Lélekke barátjától bérmálkozása napján.

Tekintetük találkozik és Rosmarie mosolyog. Nem, nem, nem kell Harro nélkül szállania az égi mezőkre... az aranyos szalag, a bánat tűzében ízott, erősödött meg. A téli erdőt látja maga előtt, az aranykaput, menyei rózsakoszorúkat. De hogy siet a pony! Kicsit meg kell állítani. Milyen gyorsan múlik el minden. Csak most tartotta gyermekkezében az idegen férfi kezét s végtelen messzeségben ragyogott az aranykapu... s már milyen közel van hozzá... Ó, te szép, kedves hazai föld, ezüstfolyó a völgyben, aranypiros, erdős hegyek, öreg falak, kápolnatorony az örökzöldfal felett!

Rózsa nagyon sápadt, nincs még egy ilyen fehérrózsa apja kertjében. — Rózsa, — sóhajtja Harro... — nagyon kifárasztott... a sok ember... s mégis körül kell mennünk. A kis kapuig, azután fölviszlek a lépcsőn a hársfabástyára.

A napóra felől a kis Heinz kacagása hangzik. — Idehozzam, Rózsa?

— Nem Harro; olyan vidám, nemsokára föl kell tenned a falra, hogy olyan nagy legyen s azt higyje, elrepül a völgy felett... menjünk tovább, Harro.

A szőlőút jön, melyre a nap már nem rajzol fényes foltokat, majdnem kopár, csak egy-egy vérpiros levél csüng itt-ott az indákon. S most a hársfabástya alatt mennek, a gesztenyesor pompás árnyékában. Tele az út aranyszínű lombbal s mindig újabb levél ereszkedik alá, kerengve, mint fáradt lepke. Az út most északnak kanyarodik, itt az erdő csaknem a kastélyfalig nyúlik

föl. Amott a bükk, lángoló aranyhegy sötét fenyők között. Smaragdzöld gyep borítja a lejtőt, még harmat csillog rajta. A vörös torony dacosan veti meg lábát a sziklák között s úgy emelkedik közülök, mint a kövek virága. Kalpagján a bokor a kék égbe mered, csókák és hollók szállnak körülötte. Titkait őrzi. Mindennütt hulló levél zúg, zizeg.

Amott, rózsaszínű díszben idegen csodafa virágzik. A Rózsa odamutat: — A kedves kis fa úgy tesz, mintha nem is a halál ideje volna, ünnepi díszt öltött. Kedves fácska, adj egy ágat nekem!

Harro levág egy finom ágacskát s Rózsa keskeny, fehér kezében tartja... halvány ajkával simogatja a virágokat. Finoman, furcsán mosolyog.

— Mi az, Rózsa, mire gondolsz?

— A régi Brauneckekre, hogy hogy szeretik otthonukat, még az égi mezőket is szívesen odahagyják, hogy ott járkálhassanak a régi falak között. Mikor gyermek voltam, nem egyet láttam közülök... Harro, azt hiszem, ez a vérrel és könnyel öntözött öreg föld mégis erősen tartja gyermekeit.

— Nekem elég szép ez a föld, csak most látom igazán. Minden tavasz szebb az előzőnél, minden ősz aranyosabb. Volt valaha ilyen szép, mint ma, láttál valaha ilyen tüzes színeket, kéklő messzeséget, smaragdszínű réteket? Számomra nagyon szép s nem kívánok jobbat. S most jöjj, édes, innen viszlek...

Karjára veszi, a ponyt megveregeti, a jólnevelt állat maga is eltalál az istállóba.

— Nem vagyok nehéz, Harro, az egész hosszú úton?

— Ha karodat a nyakam köré kulcsolod, akár Thorsteinig is elviszlek. Könnyebb lettél, Rózsa...

— Akkor hát nem húzlak úgy le; hiszen mindjárt az első karácsonyestén a karodra vettél, mennyit cipeltél azóta!

Harro lenéz reá, amint az óriás, sötét fenyők között a kis kapu felé viszi. Ott ásít a sötét torok, egy pillanatra megállanak előtte, a komor fák alatt, azután elnyeli őket a sötétség s a park nem látja többé Rosmariet.

— Mondj valami szépet, kedveset. Rózsa — suttogja Harro —, hogy érezhessem, tudod, milyen szívesen vittelek! Úgy-e, tudod?

— Tudom, Harro, úgy vittél, mint az erfurti dómban a Kristóf óriás a Jézuskát. Meg vagy elégedve?

Harro mosolyog. — Tudtam, hogy kitalálod a legszebbet.

Lefekteti székére, az aranyhársfa alá, a hársfabástyán.

— Olyan jó meleg van még, jót tesz, ha itt künn pihenhetsz.

Elhelyezi sokszínű párnáin s elrendezi selyemkötösét. Közben megérinti aranycipős lábát. — Hideg vagy, Rózsa, hozok takarót.

— Ne, édes, nem tudod, milyen nehéz, úgy nyom.

— De jéghideg a lábad, Rózsám.

— Nem baj, csakhogy nem fáj már.

— Hát fájt? Szegény, szeretett lábad.

— Igen — mondja Rózsa ünnepélyesen —, az is szenvedett. Most már megpihen. Hagyd. Nehogy megint megfájduljon.

Rá kell hagynia. S mintha el akarna aludni; majd ha elaludt, betakarhatja.

— Fáradt vagyok, Harro... Olyan fáradt s úgy-e, a karodba veszel. Ó, nézd, hogy szállanak a szép levelek! — Mosolyogva néz föl a hársfájára. Nézi, hogyan válnak el a levelek s lassan kerengve, forogva hullanak köntösére. — Az ember egészen elálmosodik, ha sokáig elnézi.

Harro olyan szépen tartja a karjában. — Most milyen nyugodt — gondolja —, s ma éjjel az a szörnyű roham! S újra ráront majd; újra, meg újra, míg minden erejét fölemészti. Talán lassan megtanulja, hogy nyugodtan nézze, talán eltompul... Mindig kéznél lesz a Gizella fátyla?... A megfoghatatlan, amit nem lehet kierőszakolni, kikönyörögni, csak alázattal várni?

Rózsa csakugyan elalszik, de hirtelen kinyitja szemét.

— Olyan szép volt nálad, Harro — suttogja —, a Gizella-fátyla alatt.

Harro azt hiszi, hogy a képről beszél. — Csönd, édes, aludj, — s ajka a hűvös homlokot érinti.

S elalszik. De feje egészen a karjára hanyatlik, nem tudja kihúzni alóla, fölébresztené. Aggódva takargatja

a hideg lábat köntösébe, de úgy látszik, Rózsa álmában kinyujtózott, mert megint kikandikál az aranycipő.

— Az aranyos örömcipő! — keserűen sóhajt. Ami most jön, az a pokol. S milyen mélyen alszik. Ha fölébred, kezdődik a szenvedés. Hálásnak kell lenni minden percért, melyet még pihen. Ulrike néni ott áll az üvegajtónál, Harro int, hogy menjen. S a levelek még egyre hullanak a hársfáról, eltakarják a kőlapokat, melyeket a boszorkány könnye öntözött... A fehér selyemköntösre hullanak s a sápadt aranyhajra...

Ulrike újra kijön. Harro int neki, óvatosan közeledik, de a levelek mégis megzizegnek lába alatt. Harro homlokát ráncolja. Ulrike lehajlik, megérinti az aranycipőt, összerezzen, megfogja a lecsüngő kezeket, reszket...

— Harro, szegény Harrom, ó, szegény Harrom! — kiáltja, ahogy alvók mellett nem szokás kiáltani. — Szegény, szegény Harrom!

Harro összerezzen, megérti, — mintha jéghideg kéz szorítaná össze a szívét. Kihúzza karját, nem néz Rózsájára, a kőpárkányhoz tántorog... ott összerogy s fejét a kövekre hajtja... A rémület megbénítja, fojtogatja... szakadék nyílik meg előtte, melynek szörnyű mélységétől megborzong a lélek... Nénje érinti meg.

— Harro, jöjj és nézd meg. Jöjj fiam, szegény fiam... Megkönnyebbít.

— Nem tudom — nyögi —, soha többé, soha többé...

— Kell, fiam... látnod kell, akkor magad sem akarnád többé visszahúzni a szenvedésbe.

Tántorogva áll föl... Ulrike támogatja... Harro vállára borul, Ulrikének minden erejét össze kell szedni, hogy terhét elbírja.

A fájdalom megrázza. — Engedj — könyörög —, soha többé, soha többé.

— Odanézz, — parancsolja Ulrike.

Harro vadul fölordít, mint a megsebzett állat. Ulrike birkózik vele, végre leveszi arcáról kezét.

Csöndesen, ünnepélyesen fekszik ott Rózsa, sápadt ajkán titokzatos mosolygás, szeme félig lehúnyva, szép feje oldalt hajtva... Harro szívét elbocsátja a jeges kéz... mintha hirtelen kiemelték volna a pokoli szakadékból, oda, ahol az örökkévalóság szelíd csöndje árad.

— Harro, fiam... Pihen és semmi fájdalom sem érheti többé... Milyen boldoggá tetted Rózsádat. A karodban, nézd az utolsó mosolyát. ...Így vitted az égi mezőkre.

— Rózsám, Rózsám, — suttogja s szelíden, titokzatosan borul reá a Gizella-fátyla. — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Rózsának igaza volt. A braunecki szertartáskocsi kitaposott síneken halad. Senki sem zavarja a csöndes fekhely mellett álló férfiút, senki sem kérdezi; Berger kisasszony megteszi kötelességét. Mikor a többiek jönnek, Harro átmegy a nagy, üres oszlopterembe. Ott ül Märt, egyik oszlophoz támaszkodva, kezében régi énekes könyve, bozontos feje föléje hajlik.

S mire dereng a reggel, a középső oszlop mellett keskeny, fehér koporsó áll.

— Märt, — ez az első szó, melyet kiejt... — Segíts.

Märt föláll, az ajka mozog... A két férfi utoljára viszi a Rózsát.

Hálószobájában, ágyán fekszik, ezüstruhájában, aranyos haját a régi homlokkötő alól lefolyó fátyol fedi. Harro egyedül emeli föl s viszi utolsó fekvőhelyére. S művészkeze utoljára igazgat rajta. Hűvös, üde, fehér koszorút tesz a fejére, elsimítja ruhája redőit, kezét mellére teszi, ahogy szenvedése ideién feküdt. Pokoli kínokat szenvedne, ha a Gizella-fátyla nem volna.

— Märt — suttogja —, mielőtt fölébred az élet... Levisszük.

S megint viszik. Senki sincs még ébren, hideg lehelet, sóhajtás száll a galériákon... A kápolna nyitva áll, a falakat fekete lepel fedi, a padlón csillog a feszület. Erős virágillat árad feléjük, sok, sok rózsa illata.

— Märt, őrködj — és Harro fölmegy.

Délután mindazok eljöhetnek, akik Braüneck Rózsát szerették s akik anjával gyászolnak.

Arcáról már eltűnt a titokzatos mosoly. Márványfehér, fiatal királyné fekszik ott az ezüstruhában, rózsakoszorúsan s most hasonlít a kép Gizellájára. A braunecki menyasszonygyűrűt ujján hagyták s a varázserejű kő csillog, ragyog. Térdén egy ág a csodafáról, mely halálakor virágzott.

Harro mellette áll, míg mindenki elvonul előtte. Senki sem szólítja meg... úgy áll ott, mint egy szobor. Arca érből faragva.

Mindenki elment már, a herceg jön be. Már sokszor volt itt, most újra bejön.

Harro fölemeli nehéz pilláit. — Apám — mondja halkan —, nézd meg mégegyszer.

A herceg összerezzen. — Már?

— Most még alszik, apám. Reggel feküdt le. Nézd a kezét, kicsit lehanyatlott... Meg akarod várni, míg halott lesz? S addig nem is hagyhatom el, míg az utolsót is el nem végeztük körülötte . . .

A herceg bólint, hallgatva állanak, künn utolsót lobban az alkony pírja, beragyogva Rózsa arcát és fehér koszorúját. Azután leereszkednek az árnyak, a herceg megfordul, egy pillantást, még egy utolsót... aztán kimegy. A gyermekeknek nem mutatták meg anyját.

Harro egyedül van. Nagyot sóhajt... Tekintete Rózsáján pihen, hogy lelke mélyébe vésse a képet... Azután behívja szolgáját, aki az ajtó előtt áll.

— Az utolsót, Märt. — Nem, ezt mégsem tudja megtenni. S a szolga szép, ragyogó fiatal urnőjére borítja a koporsófödelet.

— Maradj mellette, Märt, míg minden véget ér.

Harro lassan kimegy.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Valamennyi harang zúg, lágy, fehér köd száll a városka hegyestetejű házai felett. A templomtornyot eltakarja a köd. Az uccákon feketeruhás emberek járnak s csak a templomból ragyog meleg, aranyos fény. Odaviszi hat erdész Brauneck Rózsát. S ahogy átlépik a küszöböt, menyei hangok áradnak eléjük. Hans Friedrich ül az orgona mellett, hatalmas akkordokba önti szeretetét, gyászát, reménységét s a fenséges hangok az Úristen bolondjának csodálatos dallamává olvadva ujjonganak, szállnak ég felé:

Jeruzsálem, te álmok városa,
Csak feléd visz a vágy...
Vágyó szívem hozzád kívánkozik
És nyugodni nem hágy...

Harró látó szeme fölragyog... Ó, milyen felséges a Gizella fátyla... Maga előtt látja az égi várost. Az üdvözültek kara ujjong, a gyermekek kara, mely most átveszi a dallamot... A falon át a menyei kert fái integetnek... Rózsa, szeretett Rózsája, ledobja a jeges álomköntöst magáról... Ó, hogy ragyog a szeme, milyen bájos pír szépíti arcát.

Milyen nép az, milyen nemes sereg
Mely ott vonul elő?
Kiket az Úr kiválasztott a földön
Sorra előmbe jő. — — —

Ó, hát azért vetted föl aranycipődet, örömcipődet, te hallgatag lélek. Mert eléje mentél, akit már gyermekkorodban is úgy szerettél.

Milyen szépen zeng a menyei dallam:

Ujjongó ének és vidám zene
És daloló sereg,
Hogy a hangok édes zengésitől
Az ég is megremeg.

A téli karácsonyéjszakának aranyszalaga már eltéphetetlen. Egyik végét a kapu előtt álló lélek tartja üdvözült kezében...

S most tanítója beszél. Ó, a finom, jóságos szavak. Milyen bájos képet rajzol róla, kevés szóval. Aki lelke legszebb szépségét titkokba rejtette... Hát olyan jól ismerte? Vagy talán még egy utolsó titkát tudja, a titkok őrizője? . . .

Nem turkál sebeiben, a bölcs ember, a papi lélek, megmutatja a ragyogó, égbevezető utat, melyen Braun-eck Rózsa haladt.

Az orgona Bach nagyszerű chorálját zengi:

Szívembe vésve mélyen
Kereszted és neved,
Nem téphetí ki semmi — — — —

A templomban kialszik az aranyfény, elhangzottak a dallamok, leszállt a mély, csillagtalan éjszaka. A her-

ceg, fehérhajú, hajlotthátú ember, ott ül Lélekke képe előtt, a nyárszobában. Lépések közelednek, fölriad: — Te vagy, Harro? Már aggódtunk érted. Hála Istennek, hogy itt vagy.

Harro szemét vakítja a fény... ruhájából nedves őszi erdő és moha szaga árad... lodenzubbonya van rajta s szürke hajában néhány hervadt levél. Megint a romok grófja, csak öregebb és szemének egészen más a tekintete. Leül a széles bőrdíványra és azt mondja:

— Ma este még nem akartalak egyedül hagyni, apám.

— Úgy örülök, Harro, hogy jöttél, olyan egyedül vagyok... — A herceg megakad... — Nem, nem ezt akartam mondani, a szenvedésemben sem vagyok egyedül. Hogy velemgyászoltak mind. De nem is sejted, ki volt a legkétségbeesettebb: Charlotte... Egész nap nem evett, egyre csak sír. Ma a földre vetette magát előttem. Beszélni nem tudott a zokogástól.

— Nem csodálom, apám, hogy gyászolja a Rózsát. Valahogy mégis megnyerhette a szívét. Utoljára együttláttam őket... Meg kell tennünk érte, apám, amit csak tudunk, a Rózsa olyan parancsolva nézett reám, szegény, szánalmas feje felett, ebben is teljesítenünk kell az akaratát. — Harro kicsit mosolyog. — Olyan zsarnok a Rózsa s magunk járunk legjobban, ha nem ellenkezünk vele.

Milyen jól esnek ezek a szavak apának, milyen jól esnek. Föláll s Harro mellé ül a pamlagra... — Harro, hagyd, hogy megköszönjem neked. Nézd, hogy mosolyog a Lélekke. Te tanítottad meg mosolyogni. Neked szól, aki előtte ültél és festetted... Még akkor is az arcán volt, mikor a hársfabástyán feküdt, az aranyszínű levelek alatt. A hársfája. Mintha be akarta volna takarni... Hitt a hársfa lelkében... Harro, nem is csodálkoznék, ha az öreg hársfa tavasszal nem virulna ki . . . S még valami mondanivalóm van, Harro. Rózsa végrendeletet csinált. A legnagyobb titokban. Alfréd és a tanácsos úr segítettek neki.

Harro megint mosolyog. El tudja képzelni a Rózsa végrendeletét . . . — S mindent rámhagyott, apám.

— Nem mindent, elég nagy összeget vett ki. Szörnyen kínlódhatott a számolással; tudod, hogy sohasem

tudott számolni. Azután azt kívánta, — Hans Friedrich mondta nekem —, hogy a télen menj Rómába és barátod kísérjen el. Már lakást is béreltetett számotokra.

Harro fölriad. — Nem megyek el. Nem tudok. Itt kell maradnom, az öreg falak között, a Thorsteinek nagyon szeretik otthonukat és...

— Kedves Harro, hallgasd csak végig a Rózsát. Megértelek, nagyon jól megértelek. Azt hiszem, a végrendeletével függ össze. Azt kívánja, hogy síremléket készíts neki. Utasításokat is ad, hogy hogyan gondolja . . . Pentelikoni márványról beszél. Sejtelmem sincs róla, hogy az mi lehet.

Harro maga elé bámul, szeme kitágul, beesett arcán két piros folt ég... azután sietve mondja... — De igen, apám, nem maradhat ott lent... lehetetlen. Hallania kell, hogy zúg az erdő. Apám, add ide a lindenborni parkot; a szarvasaid talán másutt is ellehetnének... ó, azután megcsináljuk... hogy ne zavarják. Az öreg, pompás tölgyek és fenyők, s a százesztendős hársfasor, mely odavezet . . . A vizet kimélyítjük, forrásokat vezetünk belé . . . Akkor hadd vándoroljanak ott künn a szarvasok. Rózsákat ültetünk a sziget köré. A nyitott fehér csarnok visszatükröződik a vízben. Ó, nem akart az aranyházban lakni, melyet pedig neki építettem... Új helyet kell hát készítenem számára.

Régi vázlatkönyvéből, mely a zubbony zsebében volt, kitép egy lapot. — Nézd apám, így . . . — sietve firkál ceruzájával... — Itt a csarnok. Elölről kell kezdenem, megint... Óriási munka, apám. A magam kezével akarom csinálni, amit lehet. Most nem baj, ha durvák, kemények, nincs már aranyhaj, gyöngéd rózsaarc, melyet simogassak. Holnap elutazom Rómába. A gyermeket nálad hagyom, apám. Nem vehetek el mindent tőled. Ha akarod és berendezkedtem, utánam küldheted... A nyitott csarnokban a szoborcsoport. Pentelikoni márványból. Ha a Rózsa csinált is számítási hibát, majd úgy teszek, mint a jó kántor úr és kijavítom. A szobor... apám. A lélegzetem veszi el... A legnagyobbig merészkedem. Azt a formát választom, melyet a régiek, akik nálam sokkal többet tudtak a vallási dolgokról, kedveltek. Ők tudták, milyen vigasztaló. S a legfenségesebbig merészkedem. Hogy honnan veszem a merészséget, nem tudom... vagy talán tudom...

Jézus a keresztfán!... Lenéz a férfiura és asszonyára: Viszont fogod látni Rózsádat, nem feledkezem meg rólad... Ahogy a hársfabástyán feküdt az aranyos lombtakaró alatt. A titokzatos mosollyal, az üdvözült Rózsa... Róla is lehullott minden véletlen. Mintha gyöngéd márványból lett volna. A karomban tartom. S fölnézek Őreá. Csak ha Őreá nézek, akkor bírom el az áldozatot. Rózsám, szeretett Rózsám. — Apja vállára hajtja a fejét s hangosan felzokog . . . — Ó, Rózsám... Kék menyországom...

Azután fölemeli fejét: — Apám, — mondja csaknem gyermekesen, — nem a vad Thorsteint mintázom, aki itt olyan türelmetlenül jár-kel. A tetőtől talpig bearanyozott Harrot veszem, akit Rózsa a lelkében hordott. A bennem élő isteni gondolatot. Különben nem volna rá érdemes, hogy a Rózsát vigye. Keresem a képet... Nem szabad dícsérned, apám, hogy jó voltam hozzá... de akármilyen voltam is, Rózsa tovább festette a képet.

— Harro, fiam, — zokog a herceg. — Milyen hálás vagyok Istennek, hogy te mellettem vagy. Én is eljövök Rómába a gyermekkel... Nem zavarlak... Hogy féltem vad fájdalmadtól. S most napokon át és ma a templomban is, Harro. Téged néztelek, te segítettél át... Hogy tudtad?

Harro fölnéz, csodálatos szeme Lélekkét nézi. — Apám, — suttogja, — Rózsának titkai voltak. Nem hallottad, mikor a tanítója is mondta? Tán még szebb volt, mint ahogy mi tudjuk. A hitvallása... Az utolsó szava is az volt... Csak nem értettem... egész életét alatta élte, a Gizella fátyla alatt.

(Vége.)

1925/205/13.

MUSEU GUZEM
R.T

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

OSZK